

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA KOČEVJE

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

MALA GORA

2022-2031

Štev.: 06 - 03/22

VSEBINA

Povzetek	9
Uvod	11
1. Splošni opis gozdnogospodarske enote	12
1.1 Opis naravnih razmer	12
1.1.1 Lega	12
1.1.2 Relief	14
1.1.3 Podnebne značilnosti	14
1.1.4 Hidrološke razmere	15
1.1.5 Matična podlaga in tla	16
1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost	17
1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote	19
1.1.8 Živalski svet	23
1.2 Površina in lastništvo gozdov	26
1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa	27
1.4 Družbeno gospodarske razmere	30
1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom	31
1.5.1 Lovstvo	31
1.5.2 Kmetijstvo	33
1.5.3 Poselitev	33
1.5.4 Infrastruktura	33
1.6 Požarno ogroženi gozdovi	34
1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote	36
1.8 Organiziranost javne gozdarske službe	36
2. Prikaz funkcij gozdov	37
2.1 Ekološke funkcije	39
2.2 Socialne funkcije	41
2.3 Proizvodne funkcije	45
3. Opis stanja gozdov	46
3.1 Gospodarske kategorije gozdov	46
3.2 Lesna zaloga	47
3.3 Prirastek	50
3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev	50
3.5 Tipi sestojev	52
3.6 Ohranjenost gozdov	54
3.7 Kakovost drevja	54
3.8 Poškodovanost drevja	54
3.9 Objedenost gozdnega mladja	55
3.10 Odmrlo drevje	56
4. Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi	57
4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi	57
4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju	58
4.2.1 Posek	58
4.2.2 Gojitvena in varstvena dela	62
4.2.3 Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic	63
4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov	65
4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor	66
4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2012-2021	66
5. Oris zakonitosti razvoja gozdov	68
5.1 Razvoj gozdnih fondov	68
5.1.1 Površina	68
5.1.2 Lesna zaloga, prirastek in možni posek	68
5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti	69
5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev	70
5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov	71

6.	Cilji, usmeritve in ukrepi	73
6.1	Splošni cilji	73
6.2	Usmeritve	74
6.2.1	Splošne usmeritve	74
6.2.2	Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov	74
6.2.3	Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali	88
6.2.4	Usmeritve za varovalne in gozdove s posebnim namenom	89
6.2.5	Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi	89
6.2.6	Usmeritve za delo s semenskimi objekti	89
6.2.7	Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic	89
6.2.8	Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor	93
6.2.9	Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih	95
6.3	Ukrepi	96
6.3.1	Možni posek	96
6.3.2	Potrebna gojitvena in varstvena dela	98
6.3.3	Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali	100
6.3.4	Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov	100
6.3.5	Graditev gozdnih prometnic	102
7.	Usmeritve za gospodarjenje z gozdnim drevjem zunaj naselij	104
8.	Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi GGE	105
9.	Rastiščnogojitveni razredi	106
9.1	Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov	106
9.2	Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih	107
9.2.1	Rastiščnogojitveni razred: Jelova bukovja na globokih tleh - 01111	109
9.2.2	Rastiščnogojitveni razred: Podgorska jelova bukovja - zasmrečena - 01185	117
9.2.3	Rastiščnogojitveni razred: Podgorska bukovja – 01301	124
9.2.4	Rastiščnogojitveni razred: Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah - 01711	131
9.2.5	Rastiščnogojitveni razred: Gradnova belogabrovja - 01911	137
10.	Problemi	144
11.	Literatura	145
12.	Načrt so izdelali	147
13.	Priloge	148
13.1	Preglednice v prilogah	148
13.1.1	OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote	148
13.1.2	OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda	151
13.1.3	OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah	171
13.2	Seznam tarif po odsekih	177
13.3	Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih	179
13.4	Prikaz preoblikovanih odsekov z novim načrtom GGE	179
13.5	Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje	180
13.6	Kataster gozdnih cest	180
13.7	Pregled ekološko pomembnih območij in pripadajočih varstvenih usmeritev	181
13.8	Izveček iz Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015 – 2020	182
13.9	Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE	188
13.10	Podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE	189
13.11	Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE	190
13.12	Konkretna varstvena usmeritve za naravne vrednote	197
13.13	Podrobne kulturnovarstvene usmeritve	205
14.	Prostorski del načrta	207

PREGLEDNICE:

Preglednica 1: /D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih	12
Preglednica 2: /D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti	17
Preglednica 3: /D: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	17
Preglednica 4: /D-GZ: Površina in delež gozdnih združb v GGE po skupinah rastišč	19
Preglednica 5: D-SH: Stanje habitatov	23

Preglednica 6: /LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah	26
Preglednica 7: /LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki)	26
Preglednica 8: /D-LS: Razvoj posestne sestave	26
Preglednica 9: Odprtost gozdov s cestami.....	27
Preglednica 10: /SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)	28
Preglednica 11: Odprtost gozdov z vlakami po gostotnih razredih	28
Preglednica 12: /D-LD: Pregled lovišč	31
Preglednica 13: /D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in struktura po lastniških kategorijah	46
Preglednica 14: /KGR: Gozdne združbe po g. kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih	46
Preglednica 15: /LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po drevesnih vrstah in debelinskih razredih	48
Preglednica 16: /D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah.....	49
Preglednica 17: /D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	49
Preglednica 18: /PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih	50
Preglednica 19: /D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah.....	50
Preglednica 20: Prirastni odstotki po RGR.....	50
Preglednica 21: /RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev	51
Preglednica 22: /D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst.....	51
Preglednica 23: /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev.....	52
Preglednica 24: /D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	52
Preglednica 25: /OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov	54
Preglednica 26: /K: Kakovost drevja.....	54
Preglednica 27: /PSD: Poškodovanost drevja	54
Preglednica 28: /OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno	55
Preglednica 29: /OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah	55
Preglednica 30: /OM3: Objedenost gozdnega mladja ločena na iglavce in listavce	55
Preglednica 31: /OD: Odmrlo drevje	56
Preglednica 32: /P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju.....	59
Preglednica 33: /D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih	59
Preglednica 34: /D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah	60
Preglednica 35: /VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah.....	61
Preglednica 36: /PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst	62
Preglednica 37: /PDR: Posek po debelinskih razredih	62
Preglednica 38: /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v GGE	62
Preglednica 39: /Novogradnja in rekonstrukcija gozdnih vlak v metrih v obdobju 2012-2021.....	64
Preglednica 40: /D-FU: Opravljeni ukrepi za krepitev funkcij gozdov	65
Preglednica 41: /Izločitve divjadi in zavarovanih vrst velikih zveri	65
Preglednica 42: /D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov.....	68
Preglednica 43: /GFR2: Razvoj gozdov po drevesnih vrstah (v %)	68
Preglednica 44: /GFX: Indeks razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka.....	68
Preglednica 45: /Primerjava prirastnih odstotkov med desetletji	69
Preglednica 46: /D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge	69
Preglednica 47: /D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem.....	70
Preglednica 48: /MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	96
Preglednica 49: /NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah	98
Preglednica 50: /D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti.....	100
Preglednica 51: /Kataster gozdnih cest	103
Preglednica 52: /EP1: Prikaz prihodka od lesa	105
Preglednica 53: /EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti	105
Preglednica 54: /D-GHT: Gozdni habitatni tipi v RGR 01111	109
Preglednica 55: /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR 01111	109
Preglednica 56: /D-LZ: Lesna zaloga, struktura po deb. razredih in letni prirastek RGR 01111	110
Preglednica 57: /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst RGR 01111	110
Preglednica 58: /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah RGR 01111	111
Preglednica 59: /D-PGR: Realizacija poseka v RGR 01111	111
Preglednica 60: /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR 01111	111
Preglednica 61: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov RGR 01111.....	112
Preglednica 62: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst RGR 01111	112

Preglednica 63: /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR 01111 in primerjava z modelnim stanjem	112
Preglednica 64: /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka v RGR 01111	115
Preglednica 65: /MPVP: Možni posek po vrstah poseka RGR 01111	115
Preglednica 66: /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela RGR 01111	116
Preglednica 67: Gozdni habitatni tipi v RGR 01185	117
Preglednica 68: /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR 01185	117
Preglednica 69: /D-LZ: Lesna zaloga po deb. razredih ter letni prirastek v RGR 01185	118
Preglednica 70: /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst v RGR 01185	118
Preglednica 71: /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah v RGR 01185	118
Preglednica 72: /D-PGR: Realizacija poseka v RGR 01185	119
Preglednica 73: /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR 01185	119
Preglednica 74: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v RGR 01185	120
Preglednica 75: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst RGR 01185	120
Preglednica 76: /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR 01185 in primerjava z modelnim stanjem	120
Preglednica 77: /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka v RGR 01185	123
Preglednica 78: /MPVP: Možni posek po vrstah poseka v RGR 01185	123
Preglednica 79: /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela v RGR 01185	123
Preglednica 80: Gozdni habitatni tipi v RGR 01301	124
Preglednica 81: /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR 01301	125
Preglednica 82: /D-LZ: Lesna zaloga po deb. razredih ter letni prirastek v RGR 01301	125
Preglednica 83: /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst v RGR 01301	125
Preglednica 84: /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah v RGR 01301	126
Preglednica 85: /D-PGR: Realizacija poseka v RGR 01301	126
Preglednica 86: /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR 01301	126
Preglednica 87: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022 v RGR 01301	127
Preglednica 88: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst RGR 01301	127
Preglednica 89: /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR 01301 in primerjava z modelnim stanjem	127
Preglednica 90: /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka v RGR 01301	129
Preglednica 91: /MPVP: Možni posek po vrstah poseka v RGR 01301	130
Preglednica 92: /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela v RGR 01301	130
Preglednica 93: /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR 01711	131
Preglednica 94: /D-LZ: Lesna zaloga po deb. razredih ter letni prirastek v RGR 01711	132
Preglednica 95: /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst v RGR 01711	132
Preglednica 96: /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah v RGR 01711	132
Preglednica 97: /D-PGR: Realizacija poseka v RGR 01711	133
Preglednica 98: /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR 01711	133
Preglednica 99: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022 v RGR 01711	133
Preglednica 100: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst RGR 01711	133
Preglednica 101: /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR 01711 in primerjava z modelnim stanjem	134
Preglednica 102: /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka v RGR 01711	136
Preglednica 103: /MPVP: Možni posek po vrstah poseka v RGR 01711	136
Preglednica 104: /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela v RGR 01711	136
Preglednica 105: Gozdni habitatni tipi v RGR 01911	137
Preglednica 106: /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR 01911	138
Preglednica 107: /D-LZ: Lesna zaloga po deb. razredih ter letni prirastek v RGR 01911	138
Preglednica 108: /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	138
Preglednica 109: /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah v RGR 01911	139
Preglednica 110: /D-PGR: Realizacija poseka v RGR 01911	139
Preglednica 111: /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR 01911	139
Preglednica 112: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022 v RGR 01911	140
Preglednica 113: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst RGR 01911	140
Preglednica 114: /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR 01911 in primerjava z modelnim stanjem	140
Preglednica 115: /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka v RGR 01911	143
Preglednica 116: /MPVP: Možni posek po vrstah poseka v RGR 01911	143

Preglednica 117: /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela v RGR 01911	143
Preglednica 118: Stanje in razvoj gozdnih površin.....	207
Preglednica 119: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje	207
Preglednica 120: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati poudarjene ekološke in okolje obremenjujoče socialne funkcije ter njihov delež od vsega gozdnega prostora v gozdnogospodarski enoti.....	208
Preglednica 121: Intenzivnost gospodarjenja	212
Preglednica 122: Površina gospodarskih kategorij gozdov ter njihov delež v gozdnogospodarski enoti	212
Preglednica 123: Površine gozdov pomembnih za ohranitev prostoživečih živali	214
Preglednica 124: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti	214
Preglednica 125: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda	217

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

1. Jelova bukovja na globokih tleh - 01111
2. Podgorska jelova bukovja - zasmrečena - 01185
3. Podgorska bukovja - 01301
4. Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah - 01711
5. Gradnova belogabrovja - 01911

PREGLEDNICE V PRILOGAH

Obrazec E1: LP, GF1, RF1, ZNS, LZ1, LZ1/VNG, PR1, PR1/VNG, EVP, EVGD

Obrazec E2: LP, LZ1, PR1, OHR, OD, RF1, D-POM, K, PSD, D-PGR, PDV, PDR, EVP, EVGD

Obrazec E3: KG, RF2, DV, LZ2, EVP, EVGD

Obrazec E4

Seznam tarif, Seznam prirastnih nizov, Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje, Kataster gozdnih cest, Naravovarstvene preglednice, Seznam enot kulturne dediščine z varstvenimi režimi.

GRAFIKONI

Grafikon 1: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja	60
Grafikon 2: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah GGE.....	71
Grafikon 3: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah RGR 01111.....	113
Grafikon 4: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah RGR 01185.....	121
Grafikon 5: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah RGR 01301.....	128
Grafikon 6: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah RGR 01711.....	134
Grafikon 7: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah RGR 01911.....	141

KARTE

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote.....	13
Karta 2: Krajinski tipi	18
Karta 3: Karta rastišč.....	22
Karta 4: Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila	29
Karta 5: Pregledna karta lovišč	32
Karta 6: Karta požarne ogroženosti gozdov	35
Karta 7: Karta tipov drevesne sestave gozdov	53

Karta 8:	Karta načrtovanih posekov	97
Karta 9:	Karta načrtovanih gojitvenih del	99
Karta 10:	Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst	101
Karta 11:	Karta rastiščnogojitvenih razredov	108
Karta 12:	Stanje in razvoj gozdnih površin	209
Karta 13:	Večfunkcionalna območja brez konfliktov med funkcijami	210
Karta 14:	Večfunkcionalna območja z možnimi konflikti med funkcijami	211
Karta 15:	Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi	213
Karta 16:	Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali.....	215
Karta 17:	Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti	216
Karta 18:	Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah	218
Karta 19:	Območja za možno krčitev gozdov	219
Karta 20:	Pregled in zasnova gozdne infrastrukture – ceste.....	221
Karta 21:	Pregled in zasnova gozdne infrastrukture – vlake	222

Povzetek

Gozdnogospodarski načrt GGE Mala gora 2022-2031 je šesta revizija gozdov območja enote.

Površina gozdov je 4.830,28 ha, od tega je večina (98,4 %) v zasebni lasti.

Površina gozdov po lastniških kategorijah (v ha) – LP

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	4.751,82	68,58	9,88	4.830,28
Delež (%)	98,4	1,4	0,2	100,0

Vsi gozdovi enote so večnamenski. Za prepustitev naravnemu razvoju je predlaganih 13 ekocelic (30,04 ha). Povprečna lesna zaloga se je znižala na 323,4 m³/ha. Povprečni letni prirastek je 7,93 m³/ha. Skupaj je 11,57 m³/ha odmrlih dreves – 3,58 % lesne zaloge.

Za osnovni cilj – ohranitev vitalnih gozdov z vsemi funkcijami, je potrebno vzpostaviti ravnotežje razvojnih faz gozda, debelinske strukture, povečati delež listavcev v zasmrečenih gozdovih, mestoma rešiti problem obnove jelke in obnoviti po naravnih ujmah in gradacijah podlubnikov razgrajene smrekove sestoje. Tako so načrtovani visoki sanacijski poseki, poudarjena je obnova z bukvijo, a upošteva se tudi ohranitveno strategijo za jelko s sproščanjem vseh čakalcev in ohranjanjem vitalnih debeljakov.

Možni posek znaša za vse gozdove 193.000 m³ iglavcev, 141.000 m³ listavcev in 334.000 m³ skupaj, intenziteta je 21,4 % na lesno zalogo ter 87,2 % na prirastek.

Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in lastniških kategorijah gozdov - D-KG

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Skupaj GGE											
Večnamenski gozdovi	4.830,28	164,8	158,6	323,4	4,63	3,30	7,93	24,2	18,4	21,4	87,2
Skupaj vsi gozdovi	4.830,28	164,8	158,6	323,4	4,63	3,30	7,93	24,2	18,4	21,4	87,2
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	4.751,82	165,1	158,9	324,0	4,64	3,30	7,94	24,3	18,5	21,4	87,4
Skupaj vsi gozdovi	4.751,82	165,1	158,9	324,0	4,64	3,30	7,94	24,3	18,5	21,4	87,4
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	68,58	150,1	137,8	287,9	3,86	2,86	6,72	21,8	13,1	17,6	75,4
Skupaj vsi gozdovi	68,58	150,1	137,8	287,9	3,86	2,86	6,72	21,8	13,1	17,6	75,4
Gozdovi lokalnih skupnos.											
Večnamenski gozdovi	9,88	129,9	145,0	274,9	4,27	3,20	7,46	17,7	14,3	15,9	58,6
Skupaj vsi gozdovi	9,88	129,9	145,0	274,9	4,27	3,20	7,46	17,7	14,3	15,9	58,6

Malopovršinska raznomerna zgradba sestojev z visoko lesno zalogo omogoča gojitvene samonegovalne mehanizme gozdov. Gojitvena dela so v načrtovanem obdobju usmerjena v obnovo in nego mlajših razvojnih faz gozda. Mestoma je zaradi zasmrečenosti in možne prenamnožitve lubadarjev poudarjeno tudi varstvo pred žuželkami, skupaj 90 dni.

Načrtovana je postavitve 5 zaščitnih ograj z vzdrževanjem ter sadnja na 10 ha, prednostno listavcev in jelke (5 ha v ograjah in 5 ha izven ograj s 5 letno zaščito s premazi).

Načrtovana je tudi zaščita 2000 kosov naravnega mladja prednostno jelke na ca. 3 ha s premazom s 5 ponovitvami. Nujna je obeležba posajenih sadik s količki (načrtovano kot ostala varstvena dela v dlinah).

Poudarimo - edina dolgoročno uspešna in najcenejša je seveda naravna obnova vseh 'osnovnih' drevesnih vrst ob nujnem »uravnoteženju« jelenjadi in srnjadi.

Gojitvena dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih sk.	Skupaj
Priprava sestoja	ha	280,65	2,40	0,20	283,25
Priprava tal	ha	0,20	0,00	0,00	0,20
Sadnja	ha	9,00	1,00	0,00	10,00
Obžetev	ha	37,45	4,00	0,00	41,45
Nega mladja	ha	20,70	1,50	0,00	22,20
Nega gošče	ha	239,39	3,35	0,00	242,74
Nega letvenjaka	ha	104,11	0,80	0,00	104,91
Nega ml. drogovnjaka	ha	28,77	0,00	0,00	28,77
Varstvo pred žuželkami	dni	90,00	0,00	0,00	90,00
Zaščita s premazom	ha	40,00	0,00	0,00	40,00
Zaščita z ograjo	m	1.600,00	400,00	0,00	2.000,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	3.150,00	500,00	0,00	3.650,00
Ostala varstvena dela	dni	4,00	0,00	0,00	4,00

Po površini je s 1. stopnjo poudarjenosti (izjemna poudarjenost funkcij) v gozdnem prostoru najbolj poudarjena lesnoproizvodna funkcija (98,1 % gozdnega prostora), sledijo funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (9,7 %) ter okoli mesta Ribnica klimatska (9,1 %) in higiensko zdravstvena funkcija (3,0 %).

Sonaravni, vitalni gozdovi so pogoj za vse funkcije gozdov, veliko dodatnih del za krepitev funkcij je opravljenih z deli, ki niso evidentirana v GGN (košnje so večinoma stimulirane s kmetijskimi subvencijami, vzdrževanje planinskih poti z društvi in turizmom ...). Načrtovano je vzdrževanje travinj in vzdrževanje vodnih virov.

Predlaganih je 30,04 ha ekocelic prepuščenih naravnemu razvoju – 0,62 % površine vseh gozdov enote. Del ekocelic je že pogodbeno urejen za dobo 20 let, zaželjena je razširitev.

Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Vzdrževanje travinj	ha	68,10	0,00	0,00	68,10
Vzdrževanje vodnih površin	kos	21,00	0,00	0,00	21,00
Naravni razvoj biotopov	ha	26,83	2,77	0,44	30,04

Načrtovana je izgradnja 4 gozdnih cest v skupni dolžini 13,670 km in vključitev 1,224 km že zgrajenih gozdnih cest (skupaj 14,894 km). Tako bi se gostota produktivnih cest povečala na 18,58 m/ha in bi se približala optimalni gostoti produktivnega cestnega omrežja, ki je 19,40 m/ha.

Ob upoštevanju terenskih razmer znaša optimalna gostota gozdnih vlak v GGE 105 m/ha, ki je po najnovjših podatkih že dosežena. Ocenjujemo, da je v večnamenskih gozdovih enote okoli 10 % (58 km) obstoječih gozdnih vlak neprimernih za spravilo s sodobnimi pravilnimi sredstvi, zato v prihodnjem ureditvenem obdobju načrtujemo rekonstrukcijo 15 km vlak.

Uvod

GGE Mala gora je nastala z združitvijo gozdnogospodarskih enot GE Mala gora in GE Sv. Gregor-Ortnek leta 2002. GGN GGE Mala gora 2022-2031 je šesta revizija načrtov.

Pravni podlagi za izdelavo načrta sta Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93 in spr.) in Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/2010 in 200/20). Gozdnogospodarski načrt obravnava vse gozdove v gozdnogospodarski enoti. Načrt obsega opis stanja gozdov (tudi v smislu večnamenske vloge gozdov), oceno preteklega gospodarjenja z gozdovi glede trajnosti vseh njihovih funkcij, načrtovane cilje, usmeritve in ukrepe za prihodnje desetletje ter ekonomsko presojo gospodarjenja z gozdovi.

GN GGE Mala gora je tudi plan, neposredno potreben za varstvo območij Natura 2000: SI3000005 Mateča voda in Bistrica, SI3000026 Ribniška dolina, SI3000263 Kočevsko, SI3000297 Mišja dolina, SI3000320 Tržiščica s pritoki. Enota je tudi del ekološko pomembnih območij – EPO: 31100 Kočevsko, 36500 Mišja dolina z Velikimi logi, 38500 Kadice, Mateča voda in Bistrica, 80000 Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri, 97600 Tržiščica s pritoki. V celoti in za vse objekte so upoštevane naravovarstvene smernice Zavoda RS za varstvo narave. Usmeritve in ukrepi zagotavljajo ohranitev ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in njihovih habitatov ter kvalifikacijskih gozdnih habitatnih tipov na območju enote.

V načrtu je upoštevana strokovna osnova za varstvo kulturne dediščine Zavoda za kulturno dediščino RS ter vodovarstvene smernice.

Za izdelavo načrta so nam bili v pomoč stari načrti, evidence poseka in gojitvenih del, satelitski posnetki, terenski podatki meritev na stalnih vzorčnih ploskvah in opisi sestojev ter izkušnje revirnih gozdarjev. Pri določanju ciljev smo se naslonili tudi na osnutek območnega GGN 2021-2030.

Ekološka stabilnost gozdov je vse bolj ogrožena zaradi žledolomov, vetrolomov, oslabelosti dreves in prenamnožitve lubadarjev. Sestoji naravne drevesne sestave, malopovršinsko raznomerne zgradbe z visokimi lesnimi zalogami, veliko odraslega drevja in dovolj pomladitvami, tudi z odmrlim drevjem, lažje kljubujejo naravnim ujmam in hitreje celijo rane. Zaradi obsežnih sanitarnih sečenj in posledično velikega preseganja poseka iglavcev so ostali načrtovani poseki listavcev nedoseženi. Ob možnem nadaljevanju naravnih ujm so, poleg sanitarnih posekov, nujne tudi »gojitvene« sečnje: oblikovanje in sproščanje večjih bukovih pomladitev, sproščanje čakalcev in mladovja jelke in tudi smreke. Zaradi slabših prirastkov je smiselno tudi doseganje načrtovanega poseka bukve v jelovo-bukovih gozdovih.

Zahvala vsem sodelavcem načrtovalcem, soavtorjem načrta in krajevni enoti, ki je in bo pomagala pri nastajanju in uporabi načrta.

V tekstu so naslednje okrajšave:

GN - gozdnogospodarski načrt, RGR - rastiščnogojitveni razred, GR - gospodarski razred
 ZGS, OE, KE - Zavod za gozdove Slovenije, območna enota, krajevna enota
 GE, GGE MG - gospodarska enota, gozdnogospodarska enota Mala gora
 GGO - gozdnogospodarsko območje,
 LZ - lesna zaloga, P - prirastek, E - etat (posek)
 DG - državni gozd, ZG - zasebni gozd, LS - gozd lokalnih skupnosti, k.o. - katastrska občina
 GC - gozdna cesta, EGC - evidenca gozdnih cest, EGV - evidenca gozdnih vlak
 DRSV - Direkcija Republike Slovenije za vode, ZV-1 – Zakon o vodah
 MKGP - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
 GERK - grafična enota rabe kmetijskega gospodarstva
 SKZG RS - Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, SiDG - Slovenski državni gozdovi d.o.o.
 ZRSVN - Zavod Republike Slovenije za varstvo naravne dediščine
 EPO - ekološko pomembno območje, NV - naravna vrednota, KD - kulturna dediščina
 ZVKD RS - Zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine
 LPN - lovišče s posebnim namenom, LO - lovišče
 SI - site indeks, SVP - stalne vzorčne ploskve, nv - nadmorska višina
 mld - mladovje, dg - drogovnjak, db - debeljak, pom - pomlajenec ali sestoj v obnovi

1. Splošni opis gozdnogospodarske enote

1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

GGE Mala gora leži na severnem delu gozdnogospodarskega območja Kočevje. Obsega vzhodni del Ribniškega polja, zahodna pobočja in greben Male gore ter območje Slemen.

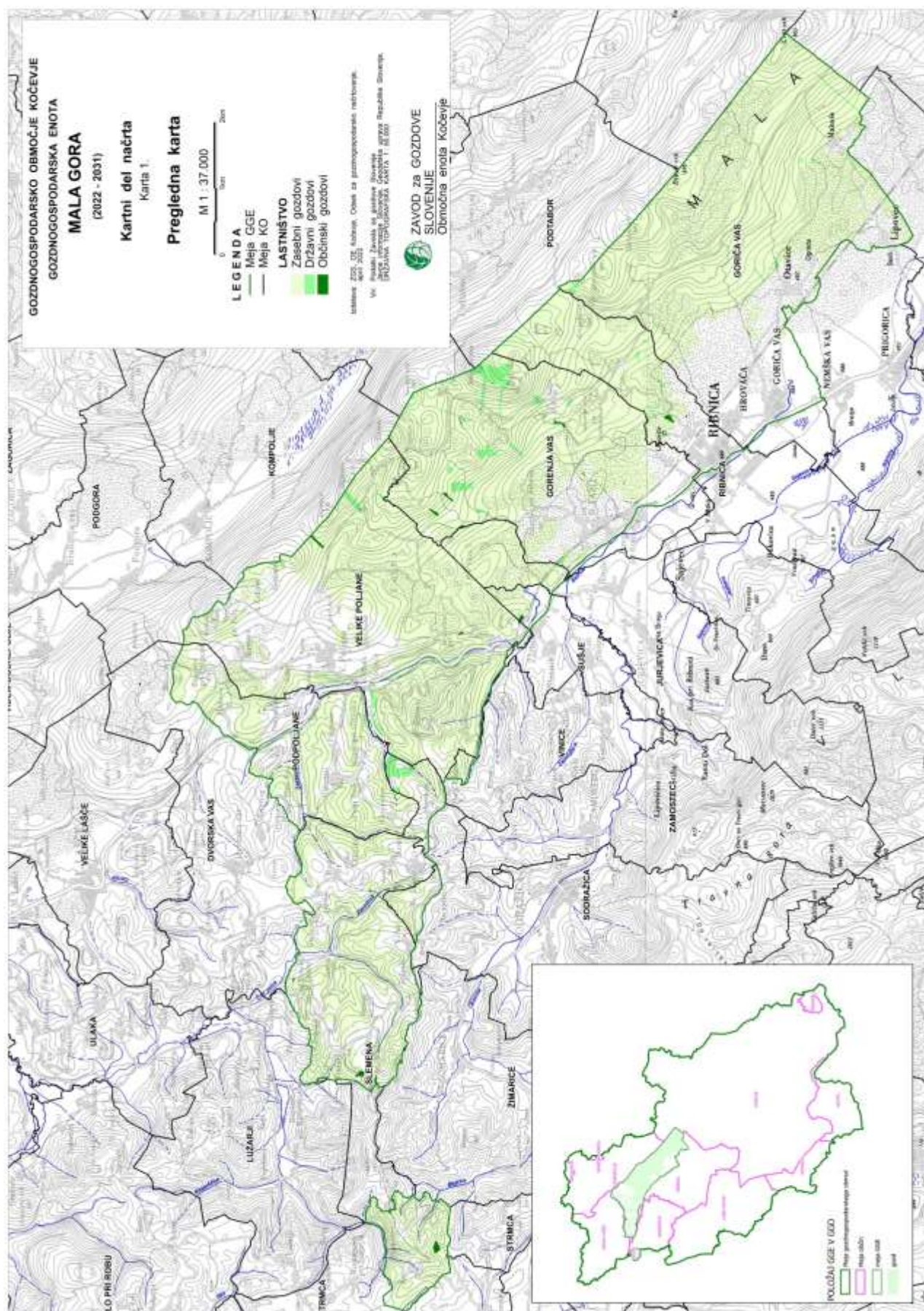
Večina enote leži na območju občine Ribnica, manjši del na območju občine Sodražica.

Preglednica 1: /D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra K.O.	Katastrska občina	Pov. gozda K.O. v GGE	Opomba
RIBNICA			4.677,77	
	1614	SLEMENA	441,72	del
	1615	PODPOLJANE	362,87	
	1616	VELIKE POLJANE	1.024,65	
	1618	VINICE	25,21	del
	1619	SODRAŽICA	95,29	del
	1623	JURJEVICA	153,50	del
	1624	GORENJA VAS	935,55	del
	1625	RIBNICA	315,00	del
	1626	GORIČA VAS	1.323,98	del
SODRAŽICA			152,51	
	1614	SLEMENA	152,51	del
		Skupaj	4.830,28	

Opomba: Če gozdnogospodarska enota ne zajema cele k.o., se pod opombo vpiše tisti del k.o. (gozd in negozd skupaj), ki leži v gozdnogospodarski enoti

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote

1.1.2 Relief

Področje gozdnogospodarske enote spada v obsežen kraški svet jugovzhodne Slovenije. Glavna značilnost površja je velika razgibanost, ki se kaže z menjavanjem planotastih ali slemenskih pogorij in vmesnih podolij, ki potekajo ob tektonski prelomnici v značilni dinarski smeri severozahod - jugovzhod. Osnovne poteze te pokrajine so velika gozdnatost, močna zakraselost, odsotnost površinskih vodotokov, redkejša poseljenost.

Pogorje Mala Gora je okoli 25 km dolgo in 2,5 km široko sleme, ki se dviguje v povprečju okoli 400 m nad Ribniškim podoljem, največjo višino doseže na Piramidi nad Stenami pri Sv. Ani, 964 m. Pogorje je nastalo z vdorom Ribniške in Dobropoljske kotline med obema vzdolžnima prelomnicama.

Prisojna pobočja imajo razmeroma enotno, apneno matično podlago, ki pa ni čista, saj ji je skoraj povsod primešan dolomit. Relief je zmerno strm in suh, saj ni večjih površinskih vodotokov. Položnejša pobočja so rahlo valovita, prekinjena le z manjšimi terasami, ki so posledica rečne bočne erozije in lokalnih tektonskih premikov. So neenakomerno posuta z vrtačami, odvisno od teras, nagibov, skalovitosti in apnenca. Notranjost je precej votlikava, številna brezna in kraške jame se odpirajo tudi višje na pobočjih in celo na grebenu. Najbolj znane so ponorna jama Tentera ob tektonskem prelomu, kapniška Francetova jama v vznožju hriba, pod slemenom pa prek 80 m globoko brezno Žiglovica z mogočno podzemno dvorano in več kot 100 m globoko brezno pri Tobakovi hruški. Bolj strma pobočja vsebujejo večjo primes manj propustnega dolomita in omogočajo vsaj delen površinski odtok vode.

Onstran prelomnice je 35 km² veliko Ribniško podolje. To je podolgovat, do pet kilometrov širok pas nižjega sveta sredi visokih kraških planot. Rahlo visi proti jugovzhodu, zato v tej smeri teče tudi večina vodotokov. Nadmorska višina podolja sega od 480 m do 510 m. Gozdnogospodarska enota obsega manjši del podolja, ki se proti severozahodu postopoma oži in za Žlebičem konča v soteski Tržiščice.

Zahodno od ozke, okoli 6 km dolge doline Tržiščice je hribovito področje Slemen, ki se reliefno ostro loči od sosednjega pogorja Male Gore. Slemena so zelo razgibana, obsegajo niz kopastih vrhov višine 700 do 900 m. Osrednje sleme se na zahodu razteza od Bloške planote proti vzhodu in se konča na robu Ribniškega polja in njegovega podaljška doline Bistrice. Začenja se z Mikunco (870 m n.v.), ki je še v sosednji GGE Velike Lašče. Nato si zapovrstjo sledijo nekoliko nižji vrhovi, Lince, Sv. Gregor in Graben, najbolj na vzhodu je zopet večji Veliki Žrnovec (865 m n.v.).

Osnovna reliefna poteza tega predela je hribovit, razgiban in razrezan svet slemen in dolin, višinske razlike presegajo 250 metrov. Izoblikovan je t. i. slemensko-dolinski relief z globokimi tesnimi grapami in strmimi pobočji, ki v vršnjem delu prehajajo v kopaste vrhove in zaobljena slemena. Nakloni pobočij se gibljejo med 15 in 20 stopinjami. Med globokimi grapami in kopastimi vrhovi so pogoste pobočne police, kjer je veliko zaselkov in vasic.

1.1.3 Podnebne značilnosti

GGE Mala Gora leži na skrajnem severovzhodnem obrobju interferenčnega klimatskega tipa, ki je značilen za visoki kras dinarskega gorstva. Nastal je kot posledica delovanja vplivov mediteranske in celinske klime. Zanj so značilne nižje temperature in visoke količine padavin z značilnima viškoma, ki nastopata spomladi in pozno jeseni.

Interferenčni tip je krajevno modificiran še z lokalnimi ekološkimi dejavniki, kot so relief, lega, nadmorska višina. Pri proučevanju lokalne klime zasledujemo meteorološke podatke za Ribnico (490 m n.v.) in Sodražico (548 m n.v.).

Povprečne letne padavine se gibljejo v mejah 1300 do 1700 mm. Desetletno povprečje za Ribnico je 1473 mm, za Sodražico pa 1616 mm. De Martonov klimatski indeks za Ribnico ($x = 77$) kaže na zmerno humidno klimo, medtem ko je v Sodražici ($x = 85$) klima poudarjeno humidna. Padavinska maksimuma sta maja - junija in oktobra, minimuma pa v februarju in juliju.

Povprečna letna temperatura znaša 8,3 °C, januarska -2,6 °C in julijska 18,5 °C.

Z upoštevanjem lokalnih podnebnih razlik lahko govorimo o:

- nižinskem predelu Ribniškega polja, ki ima značaj globoke in široke kotline z vsemi značilnostmi (megla, toplotna inverzija, zimski temperaturni ekstremi).
- toplem, jugozahodnem pobočju predgorskega pasu Male Gore, ki je v nekaterih legah izrazito suho. Tu so poletni temperaturni ekstremi zelo veliki, tla so izpostavljena direktni insolaciji in predvsem na slabših rastiščih trpijo občutno sušo. Vegetacija tu nosi močan pečat termofilnosti.
- zgornji, gorski pas pobočja in greben z vrhovi Male Gore, ki ima znatno manjšo povprečno temperaturo in količino padavin, torej prevladujoč vpliv celinskega podnebja.
- razgibanem višavju Slemen, z lokalno zelo spreminjajočo se klimo. Ozke doline so hladne in senčne, večkrat prekrite z meglo, slemena vrhov pa so obsijana s soncem. Pogost je temperaturni obrat. Tudi tu je klima v splošnem bolj celinska, a še vedno zelo vlažna.

1.1.4 Hidrološke razmere

Pobočje Male Gore je zaradi prevladujoče apnenčaste matične kamnine izrazito suho. Na njem ni omembe vrednih izvirov in površinskih vodotokov, saj padavinska voda takoj ponikne v prevotljeno notranjost.

Nasprotno je z vodo zelo bogato višavje Slemen. Zaradi neprepustnih spodnjetriasnih in permskih kamnin, se je oblikovala površinska mreža vodotokov. Številni večji in manjši potočki so razrezali slabo odporne kamnine v globoke, ozke in tesne grape, po katerih voda površinsko odteka v dolino. Večji potoki z osrednjega področja Slemen, kot so Karničnik, Zastava, Domalnica in Laščica, napajajo Tržiščico, manjši potočki, ki se zlivajo po južnih pobočjih glavnega slemena, pa napajajo Bistrico.

Vse vode, ki pritečejo s pogorij, se zbirajo na Ribniškem polju. To je tipično kraško polje, ki so ga oblikovale velike ponikalnice Tržiščica, Bistrica, Ribnica s pritokom Sajevec in Rakitniščica. Ti vodotoki so dvojnega izvora. Bistrica in Tržiščica pritečeta od drugod, saj se postopoma oblikujeta na neprepustnih tleh Bloške grude oziroma Slemen, medtem ko Ribnica in Rakitniščica izbruhneta na dan kot močna kraška izvira (obrha) ob vznožju Velike Gore. Vsi vodotoki se slej ko prej obrnejo v dinarsko smer, v katero visi Ribniško polje in poniknejo ob geološki prelomnici dolomita in apnenca ob vznožju pogorja Male Gore, nato pa pod Malo goro podzemno odteka proti reki Krki na vzhodu. Bistrica ima povirje na neprepustnih triasnih kamninah Bloške grude, pritoke pa dobiva tudi z območja triasnih in permkarbonskih kamnin višavja Slemen. Kmalu potem ko priteče na Ribniško polje, pri Brežah, je le še 655 m oddaljena od velike ponorne jame Tentere, a nadaljuje pot po celem polju in ponikne šele ob robni apneniški terasi, imenovani Vrtače, pri Goriči vasi.

Tržiščica je izoblikovala svoj vodotok v ozki, okoli šest kilometrov dolgi soteski, ki loči Slemena od Male Gore. Vodo pridobiva tako s strmih, silikatnih pobočjih Slemen, kot tudi z dolomitnega vznožja Male Gore v okolici Velikih Poljan. Ponikne že takoj ob vstopu na Ribniško polje v Tenteri.

Ribnica je ob izviru pri Zadolju že močan vodotok. Vijuga proti vzhodu, kjer kmalu pridobi še vodotok Sajevec. Ob nizkem vodostaju začne izgubljati vodo že v rupah na apnencu pri Prigorici, dokončno pa ponikne v tla pri Sv. Marjeti vzhodno od Dolenje vasi.

Rakitniščica prihaja na dan v zatrepni dolini pri Blatah, izvir pa je že od leta 1958 zajet za vodovod. Tako Ribnica kot Rakitniščica ob obilnih padavinah radi poplavljata, ob velikih vodah nadaljujeta pot po sicer suhi strugi in se prelivata v reko Rinžo na sosednje, nekoliko nižje Kočevsko polje.

Zato se Ribniško polje, zaradi lastnosti Ribnice in Rakitniščice, uvršča med prelivna polja, zaradi lastnosti Bistrice in Tržiščice pa med robna kraška polja.

Ker ob večjih in dalj časa trajajočih padavinah požiralniki niso uspeli sproti odvajati vso vodo, so se vodotoki nekoč pogosto razlivali in poplavljali. Zato so bila v preteklosti na Ribniškem polju izvedena nekatera meliorativna dela. Bistrica je že od leta 1896 regulirana z utrjenim jarkom, ki se odcepi pod vasjo Breže, in odvečno vodo spelje v Tentero. Leta 1986 pa je bil pri Prigorici zgrajen vodni zbiralnik, ki ob obilnejših padavinah spremeni sotočje Ribnice in Sajeveca v jezero podkvaste oblike in tako omeji poplave v južnem delu Ribniškega polja.

1.1.5 Matična podlaga in tla

Jugozahodno pobočje Male Gore je v celoti zgrajeno iz karbonatnih kamnin. Prevladujejo kamnine, nastale v zemeljskem srednjem veku, predvsem gre za formaciji jure in krede. Le v nižini najdemo sekundarne nanose, ki pripadajo zemeljskemu novemu veku, in sicer formaciji kvartarja. Jurski formaciji pripada njen severozahodni del. Med Žlebičem, Velikimi Poljanami in Grmado najdemo spodnjejurski apnenec, ki je siv, gost in ooliten, mestoma tudi z vložki bituminoznega zrnatega dolomita. V trikotniku Dolenji Lazi - Špičasti vrh - Tisovec prevladuje zgornjejurski bel apnenec, kateremu je primešan zrnat dolomit, mestoma pa tudi korale in hidrozoji.

Kredna formacija prevladuje v vznožju in jugovzhodnem delu Male Gore. Zastopana je z zgornjekrednim temnosivim bituminoznim apnencem in posameznimi vložki bituminoznega dolomita, ali pa z belim gostim apnencem z vložki belega zrnatega dolomita. Čisti dolomit najdemo le v večji enklavi med Podpoljanami in Velikimi Poljanami. Gre za zgornjetriadni bel in sivkast, pasovit in zrnat dolomit.

Najmlajša geološka doba, kvartar, je zastopana s holocenskimi aluvialnimi naplavinami razdrobljenega drobnega materiala, ki je bil erodiran s pobočij in akumuliran v dolini v ozkem pasu ob vznožju pogorja.

Višavje Slemen se tudi po kameninski zgradbi loči od apnenčastega masiva Male Gore. V celotnem zahodnem in osrednjem delu Slemen prevladuje spodnjetriadni rjavosivi dolomit, kateremu so pogosto primešane plasti sljudnatega lapornega skrilavca in peščenjaka, kakor tudi rdečega skrilavca in peščenjaka. V dveh enklavah, med Kotlom in Novim Potom ter pri Vintarjih, najdemo tudi srednjetriadni bel zrnat dolomit. Le na področju Pugleda in Perovega prevladuje zgornjetriadni črn ploščat apnenec. V vzhodnem delu Slemen najdemo starejše, kisle kamnine, in sicer iz obdobja perma. Tako so vzhodna in južna pobočja Velikega Žrnovca zgrajena iz kremenovega konglomerata in peščenjaka, severna pa iz sljudnatega kremenovega peščenjaka s podrejenimi plastmi glinastega skrilavca. Preostali del, v trikotniku Sv. Gregor - Zlati Rep - Ortnek, je zgrajen iz glinastega skrilavca in kremenovega peščenjaka z vmesnimi vložki apnenca, apnenih breč in konglomerata.

Ker je kamninska zgradba pogorja Male Gore homogena, je dokaj homogena tudi vrsta tal. Razvite so različne oblike pokarbonatnih tal.

- Plitve rendzine, razvite na zelo strmih dolomitnih ali pa močno skeletnih in skalovitih apnenčastih pobočjih. Produktijska sposobnost tal je majhna, velika nevarnost erozije in izsušitve – (*Ostryo-Fagetum*, *Ostryo Fraxinetum*, *Cephalantero-Fagetum*).
- Plitve rendzine, razvite na skeletnih in srednje globoke rjave rendzine na bolj skalovitih terenih, kjer drevje korenini le v prostorih med skalami. Tla so biološko aktivna, njihova produktijska sposobnost je srednja, močno je odvisna od vlažnosti, globine in skeletnosti – (*A.-F.din. mercurialietosum*).
- Pokarbonatna rjava tla najdemo na terenih z manjšo površinsko skalovitostjo. Lahko so skeletna, plitva do srednje globoka (*A.-F.din. dentarietosum*), srednje globoka in nekoliko izprana (*Enneaphyllo-Fagetum*), globoka, žepasto razvita med skalami (*A.-F.din. clematidetosum in hacquetietosum*), ali pa razvita na strmih do zelo strmih prisojnih pobočjih z varirajočo vlažnostjo (*Hacquetio-Fagetum*). Tla so biološko aktivna, produktijska sposobnost tal je večinoma velika, mestoma zelo odvisna od eksponiranosti terena.
- Lateralno razvita rjava tla najdemo v spodnjem delu, kjer se strmina pobočja umiri. Tla so lahko zelo produktivna, globoka, sveža, ilovnata, nekoliko stisnjena, zmerno kislja in redko prekoreninjena, z večjo primesjo skeleta. Lahko pa so srednje produktivna, srednje globoka, sveža do suha, z manjšo primesjo skeleta in ilovice ter gosto prekoreninjena – (*Quercu carpinetum*).
- Izprana, rjava pokarbonatna tla. Razvita so na večjih zaravnicah oziroma manjših platojih v pobočju in so globoka. Najdemo jih tudi na blago nagnjenih, terasastih in zelo skalovitih pobočjih, kjer so bolj plitva. So večinoma sveža, ilovnata, dobro prekoreninjena in biološko aktivna, imajo veliko produktijsko sposobnost - (*A.-F.din.omphalodetosum*).
- Pseudooglejena in oglejena rjava tla najdemo na aluvijalnih nanosih v nižini. So globoka, težka, ilovnata, mokra, z zastajajočo vodo in počasnim razkrojem organskih snovi.

V Slemenih so, odvisno predvsem od reliefa in matične podlage, razviti različni tipi tal na karbonatni in silikatni podlagi.

- Na skrajno revnih, silikatnih substratih se je razvil plitev, peščen, opodzoljen ranker, slabih fizikalnih in kemičnih lastnosti - (*Vaccinio-Pinetum*).
- Srednje globoka, slabo opodzoljena rjava silikatna tla, so nastala na reliefno razgibanih, blago nagnjenih pobočjih. Tla imajo ugodne fizikalne, kemične in biološke lastnosti - (*Blechno-Fagetum*).
- Globoka močno opodzoljena, rjava silikatna tla. Razvita so na blažjih nagibih in vlažnih, hladnejših legah. Gre za visoko produktivna tla. Organska snov je slabše razkrojena, a so tla rahla in strukturno obstojna, primernejša za smreko in jelko - (*Bazzanio-Abietetum*).
- Globoka, koluvialna, kislj rjava tla. So rahla, zračna, vlažna in visoko produktivna. Razširjena so na mešanem koluvialnem substratu, zato niso izrazito kislj – (*Dryopterido-Abietetum*).
- Plitva do srednjegloboka dolomitna rendzina. Razvita je na strmih, hladnih pobočjih predgorskega pasu. Zaradi dolomita, ki počasi razpada, in hladnih leg, potekajo tlotvorni procesi zelo počasi - (*Arunco-Fagetum*).
- Srednje globoka do globoka, ilovnato rjava karbonatna tla. Razvita so na blagih do zmerno strmih, povečini toplejših dolomitnih pobočjih v predgorskem pasu. Talni profil je močno mineraliziran, čeprav so tla težka in zbita, imajo ugodne fizikalne in kemične lastnosti, zato so visoko produktivna - (*Hacquetio-Fagetum*).

Srednje globoka, ilovnata, rjava karbonatna tla. Pokrivajo toplejša, zmerno strma in valovita pobočja v gorskem pasu. Razkroj organske snovi je nekoliko zadržan, a je produktivnost tal sorazmerno visoka – (*A.-F.din.hacquetietosum*).

1.1.6 Krajski tipi, gozdnatost

V GGE Mala gora prevladuje gozdna krajina - 66 % gozdnatost, kjer je gozd absolutno prevladujoč krajski element. Sledita gozdnata in kmetijska krajina, kjer so večji kompleksi kmetijskih zemljišč.

Gozdnatost enote se je malenkost povečala z vključitvijo manjših zaraščenih površin v gozd in podrobno uskladitvijo gozdnega roba s karto rabe prostora. Zaraščajočih površin je 155,54 ha - 2,3 % celotne površine GGE Mala gora.

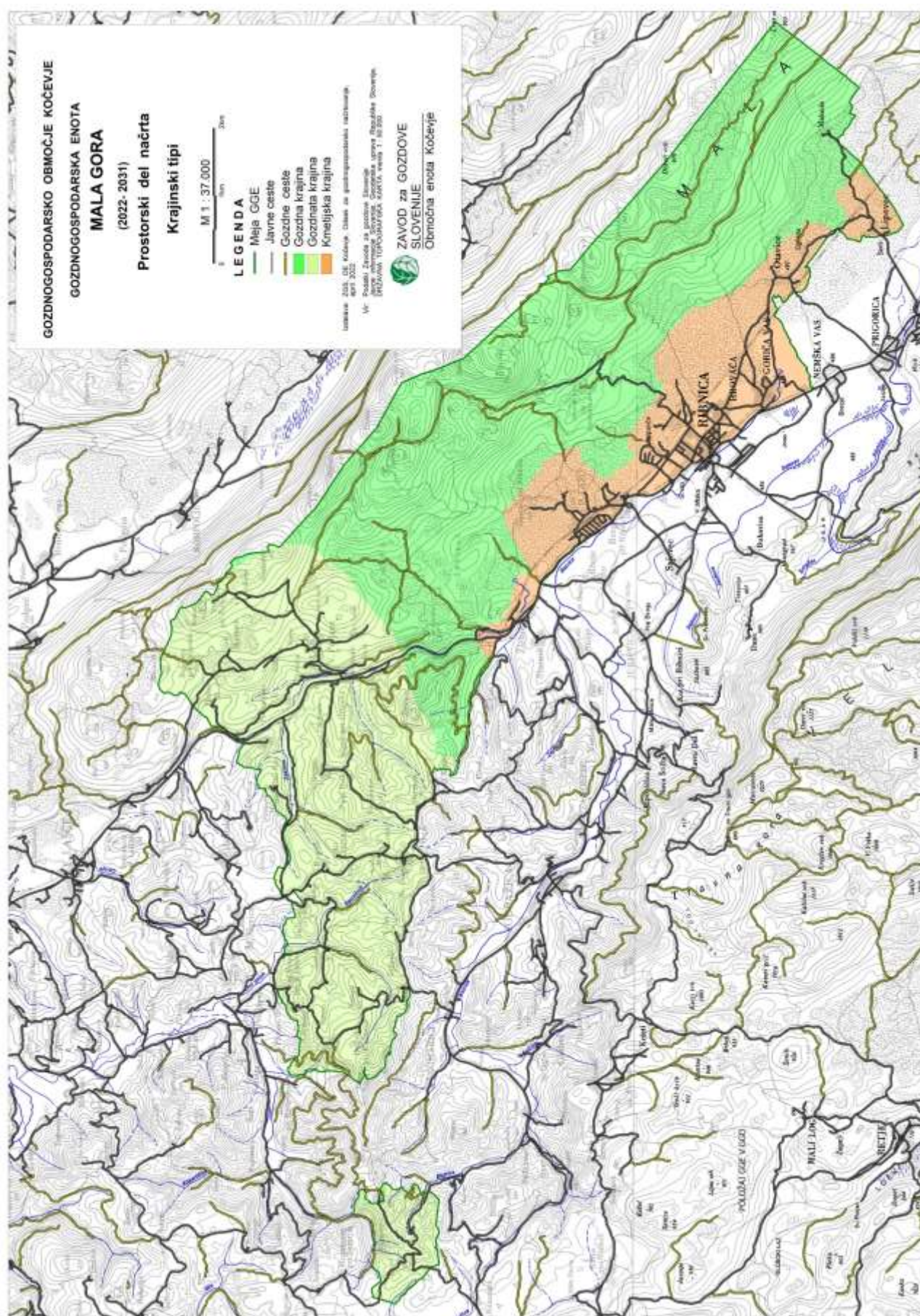
Preglednica 2: /D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti

Tip krajine	Površina gozda (ha)	Celotna površina (ha)	Gozdnatost (%)	Delež krajine (%)
Gozdna krajina	3204,24	3259,68	98,30	66,34
Gozdnata krajina	1385,23	2435,71	56,87	28,68
Kmetijska krajina	240,81	1058,00	22,76	4,98
Skupaj	4830,28	6753,39	71,52	100,00

Preglednica 3: /D: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	6753,39	100
Gozd	4830,28	71,52
Gozdni prostor	4891,95	72,44
- daljnovodi	5,03	0,07
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	24,99	0,37
- zaraščajoče površine	9,53	0,14
- infrastrukturni objekti	13,23	0,20
- drugo (smetišče, blagovne rezerve,...)	8,89	0,13
Negozdni prostor	1860,51	27,56
- zaraščajoče površine	146,01	2,17
- ostale površine v negozdnem prostoru	1714,50	25,39

Karta 2: Krajinski tipi

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

Rastišče je proizvod vzajemnega delovanja številnih ekoloških dejavnikov, ki so medsebojno tesno povezani v ekološki kompleks. Rastlinske združbe so kombinacije rastlinskih vrst, ki se stalno pojavljajo znotraj enakih ali podobnih ekoloških kompleksov. Združbe delimo v grobem v dve skupini: klimaksne in paraklimaksne. Klimaksne gozdne združbe odražajo odnos med seboj uravnoteženih ekoloških dejavnikov in s tem stabilen ekološki kompleks, zato se pojavljajo na večjih, bolj homogenih področjih. V paraklimaksnih gozdnih združbah ima eden ali več ekoloških dejavnikov večji vpliv kot ostali in s tem opredeljuje značilnosti združbe. Paraklimaksne združbe so navadno prostorsko omejene s pojemanjem vpliva delovanja prevladujočih dejavnikov.

V GGE Mala gora je večjepovršinsko ali fragmentarno prisotnih 20 različnih gozdnih združb, od katerih so po svojem širokem in stabilnem ekološkem kompleksu le štiri klimaksne.

Preglednica 4: /D-GZ: Površina in delež gozdnih združb v GGE po skupinah rastišč

Sifra	Skupina gozdnih rastišč / rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
01	Rastišča logov	9,14	0,2
52110	Črnojelševje	9,14	0,2
02	Rastišča gabrovij in dobrav	1.351,39	28,0
54120	Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	1.351,39	28,1
03	Rastišča bukovij na nekarbonatnih kamninah	113,96	2,4
75110	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	113,96	2,4
04	Gričevnata in podgorska rastišča bukovij na karbonatnih kamninah	333,79	6,9
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	333,79	6,9
05	Rastišča gorskih (in visokogorskih) bukovij na karbonatnih kamninah	254,66	5,3
63110	Preddinarsko gorsko bukovje	254,66	5,3
06	Rastišča jelke in bukve	1.792,89	36,9
64101	Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	650,93	13,5
64103	Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	377,41	7,8
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golščem	158,92	3,3
64106	Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom	9,96	0,2
64113	Dinarsko jelovo bukovje s penušo	50,51	1,0
64114	Dinarsko jelovo bukovje tipično	1,94	0,0
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	543,22	11,2
07	Rastišča jelke in smreke	741,84	15,4
77110	Jelovje s praprotni	445,21	9,2
77210	Jelovje s trikrpim bičnikom	296,63	6,1
08	Termofilna rastišča bukovij in bukovja na rendzinah	195,69	4,1
58110	Osojno bukovje s kresničevjem	72,75	1,5
59210	Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	122,94	2,5
10	Rastišča acidofilnih borovij	20,67	0,4
74110	Kisloljubno rdečeborovje	20,67	0,4
12	Rastišča termofilnih grmičavih gozdov	8,36	0,2
56210	Preddinarsko-dinarsko hrastovo čnogabrovje	3,97	0,1
56312	Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim gabrom	4,39	0,1
13	Podgorska - gorska javorovja in lipovja na karb. in mešanih kamninah	7,89	0,2
65110	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	7,89	0,2
	Skupaj	4.830,28	100,0

Gozdna združba hrasta in belega gabra (Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje - *Quercocarpinetum*) je klimaksna združba kolinskega pasu, ki sega od 480 do 600 m n.v.. Porašča pretežno ravninski, zakrasel svet, ki je dokaj skalovit in pokrit s številnimi vrtačami. Tu so značilni temperaturni ekstremi, dokaj visoka vlažnost, megla in temperaturni obrati. Tla so srednje globoka do globoka in bolj ali manj izprana. Pogosto gre tudi višje po blago nagnjenem pobočju, rastišče je toplejše in bolj sušno, razvita so globlja ilovnata nanosna tla. Osnovo sestojev tvorita graden v vrhnjem in beli gaber v polnilnem sloju, pomembna je še primese lipe. Združba je bila v preteklosti pod močnim antropogenim vplivom, zaradi dolgoletnega steljarjenja so tla bolj ali manj degradirana, kar zelo ugaja smreki, ki ponekod izpodriva klimaksne drevesne vrste.

Gozdna združba bukve s tevjem (Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje - *Hacquetio-Fagetum*) je klimaksna združba predgorskega pasu. Zanj so značilne umirjene in stabilne rastiščne razmere (klima in relief) ter obstojna, srednje globoka, rjava pokarbonatna tla ugodnih fizikalnih in kemijskih

lastnosti. Prevladujoča drevesna vrsta je bukev, pomembna je primes smreke, od ostalih drevesnih vrst so bolj pogosti še dob, gorski javor in lipa.

Gozdna združba bukve z deveterolistno mlajo (Preddinarsko gorsko bukovje - *Enneaphyllo-Fagetum*) je klimaksna združba spodnjega dela gorskega pasu, spusti se tudi v predgorski pas. Pojavlja se na valovitih pobočjih, v strmih, hladnih in mokrih jarkih. Uspeva na karbonatnih, delno humoznih, biološko aktivnih rjavih tleh. Bukev je prevladujoča drevesna vrsta, primešani so ji še smreka, jelka in gorski javor.

Gozdna združba bukve in črnega gabra (Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje - *Ostryo-Fagetum*) je osvojila toplejša, bolj sušna, strma, pretežno dolomitna področja, na katerih je razvita srednje globoka rendzina ali tudi že nerazvita rjava tla. Prevladujoča drevesna vrsta je bukev, v polnilnem sloju je črni gaber, od ostalih vrst so bolj pogoste še smreka, graden, lipa in mokovec.

Gozdna združba bukve s kresničevjem (Osojno bukovje s kresničevjem - *Arunco-Fagetum*) porašča severne, strme lege na plitvi dolomitni rendzini. Bukvi so primešani še smreka in graden in na ekstremnejših predelih tudi rdeči bor.

Gozdna združba bukve in doba (Podgorsko gradnovo bukovje na izpranih tleh - *Quercu-Fagetum*) porašča valovit, bolj ali manj skalovit relief brez večjih strmin v spodnjem delu predgorskega pasu. Poleg osnovnih graditeljic sestojev, bukve in gradna, je na skalovitejših predelih močna primes belega gabra, mokovca in lipe, v degradiranih sestojih pa smreke in trepetlike.

Gozdna združba bukve z rebrnjačo (Kisloljubno bukovje z rebrenjačo - *Blechno-Fagetum*) porašča hladne ali zmerno tople lege blago razgibanega pobočja. Uspeva na slabo opodzoljenih, kislj rjavih tleh, ki so sicer globoka, ugodnih fizikalnih in kemičnih lastnosti, a zaradi preteklega steljarjenja pogosto osiromašena. V preteklosti sta bila umetno vnesena smreka in rdeči bor, ki danes prevladujeta, poleg bukve pa je še pomembna primes jelke, predvsem v višjih legah.

Dinarska gozdna združba jelke in bukve s pomladansko torilnico (Dinarsko jelovo bukovje s torilnico - *Abieti-Fagetum din. omphalodetosum*) je s svojim stabilnim in širokim ekološkim kompleksom klimaksna združba visokega krasa. Uspeva na prostranih platojih z neizrazitimi vrhovi in na rahlo do zmerno nagnjenih pobočjih z visoko zračno vlažnostjo. Tla so sveža, srednje globoka do globoka, rjava pokarbonatna, bolj ali manj izprana, s hitrim razkrojem organske snovi. Zaradi nepravilnega gospodarjenja v preteklosti, je prevladujoč delež jelke, kateri vitalnost močno upada in se njen delež zmanjšuje. Poleg bukve je še pomembna primes plemenitih listavcev, predvsem gorskega javorja in lipe.

Dinarska gozdna združba jelke in bukve s tevjem (Dinarsko jelovo bukovje s tevjem - *Abieti-Fagetum din. hacquetietosum*) je običajno sicer razvita v gorskem pasu visokega krasa, a se v našem območju spusti precej nizko v predgorski pas, kjer porašča toplejša, blažje nagnjena valovita pobočja. Zaradi dolomitne podlage in plitvih do srednje globokih rjavih tal, je združba ekološko ozko omejena. V preteklosti je bila umetno vnesena smreka močno pospeševana, zato je danes bukvi enakovredna, pomembna je še primes jelke in plemenitih listavcev ter rdečega bora na ekstremnih predelih.

Dinarska gozdna združba jelke in bukve z golšcem (Dinarsko jelovo bukovje z golšcem - *Abieti-Fagetum din. mercurialetosum*) porašča strma, v glavnem topla pobočja in grebene z večjo površinsko skalovitostjo. Omejena je na gorski pas. Značilne so toplejše mezoklimatske razmere in poudarjeni temperaturni ekstremi. Tla so plitve do srednjegloboke rendzine, mestoma zelo skeletne, sicer pa gosto prekoreninjene in biološko aktivne. Jelki in bukvi je primešana predvsem lipa, na močno skalovitih predelih pa beli in črni gaber ter mokovec.

Dinarska gozdna združba jelke in bukve z gozdnim planinščkom (Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom - *Abieti-Fagetum din. homogynetosum*) je fragmentarno zastopana na manjši površini. Je edafska paraklimaksna združba strmih, severnih pobočij in je precej labilna.

Dinarska gozdna združba jelke in bukve s peterolistno mlajo (Dinarsko jelovo bukovje s penušo - *Abieti-Fagetum din. dentarietosum*) je fragmentarno razširjena v predgorskem in spodnjem delu gorskega pasu visokega krasa. Porasča strma pobočja z veliko površinsko skalovitostjo, vlažne jarke in doline. Značilne so za hladnejše in vlažnejše mezoklimatske razmere. Tla so srednje globoka, sveža in humozna, rjava pokarbonatna, razvita med skalami. Jelki in bukvi so močnejše primešani vsi plemeniti listavci.

Dinarska gozdna združba jelke in bukve s srobotom (Dinarsko jelovo bukovje s srobotom - *Abieti-Fagetum din. clematidetosum*) je lokalno klimatsko pogojena, sega do 550 m n.v.. Porašča izravnanе vrtačaste platoje in hladnejša pobočja, ustreza ji večja zračna in talna vlažnost, uspeva na žepasto razvitih pokarbonatnih tleh. Ekološki kompleks združbe je labilen, saj je jelka tu na spodnji meji svojega areala. V preteklosti je bila umetno vnesena in pospeševana smreka, ki ji vlažne in hladnejše razmere zelo ustrezajo in danes ponekod celo prevladuje, poleg bukve in jelke je močnejše primešan le še gorski javor.

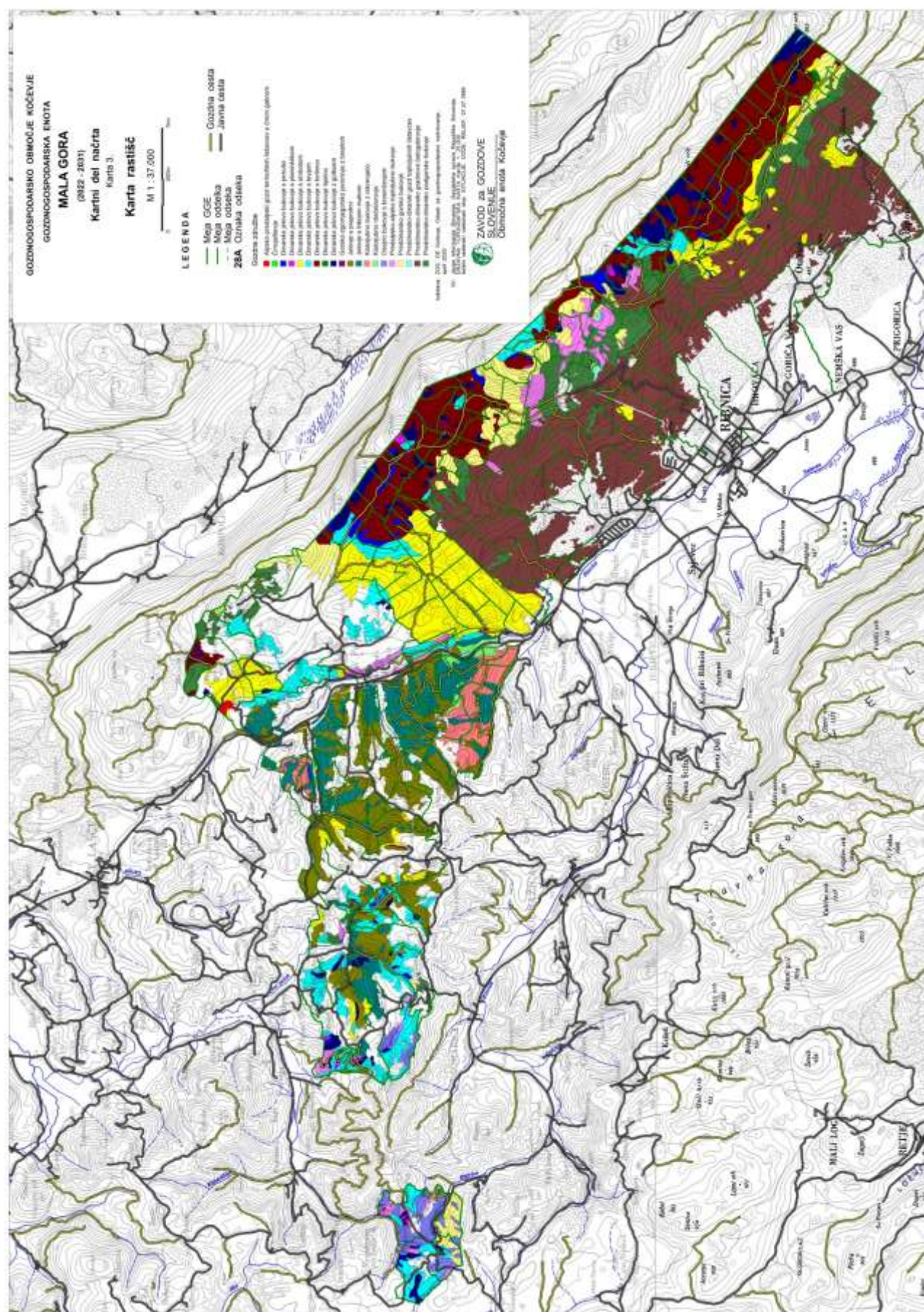
Gozdna združba jelke z okroglostno lakoto (Jelovje s praprotmi - *Galio-Abietetum*) nastopa skupaj z gozdno združbo jelke z Borerjevo glistovnico (*Dryopterido-Abietetum*), saj je prva nastala pod antropogenim vplivom, z namenom tvorbe čistih enodobnih sestojev iglavcev, s katerih je odstranjen polnilni sloj in je stopnja v regresivnem razvoju združbe jelke z Borerjevo glistovnico proti gozdni združbi jelke z viličastim mahom. Spremembe v tleh kažejo na večjo zbitost, zakisanost in opodzoljenost. Gozdna združba jelke z Borerjevo glistovnico (*Dryopterido-Abietetum*) je edafsko in mezoklimatsko pogojena. Tla so globoka in biološko aktivna. Nastala so na mešanih, alohtonih substratih, zato so slabo kisle reakcije. Združbi ustrezajo hladne lege, zmerno nagnjena pobočja, vlažni jarki, nižje temperature in višja zračna vlažnost. Osnovni graditeljici sestojev sta jelka in smreka, katerim so posamič ali v gnezdih primešani bukev, plemeniti listavci in kostanj.

Gozdna združba jelke z viličastim mahom (Jelovje s trikrpim mahom - *Bazzanio-Abietetum*) sledi silikatnim kameninam do 700 m n.v.. Porašča zaprte, senčne in vlažne lege. Uspeva na kislih rjavih tleh z večjim deležem gline, ki jim daje vlažnost, debela plast mahov in surovega humusa pa dodatno preprečuje izsuševanje. Smreka in jelka močno prevladujeta in dopuščata le posamično primes bukve, gorskega javorja in kostanja.

Gozdna združba rdečega bora z borovničevjem (Kisloljubno rdečeborovje - *Vaccinio-Pinetum*) je pionirska združba ekstremnih rastišč na kislih kamninah. Tla so plitev, peščen, opodzoljen ranker. So tako revna s hranili, da se na njih ne morejo razviti zahtevnejše drevesne vrste. Edina drevesna vrsta, ki na tem rastišču uspeva je rdeči bor, medtem ko je smreka le primešana in je njena rast znatno slabša.

Gozdna združba gorskega javorja in bresta (Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom - *Ulmo-Aceretum*) se sporadično pojavlja na majhnih površinah, po žlebovih jarkov in vrtačah na severnih, vlažnih in hladnih legah. Primešani so jima še ostali plemeniti listavci ter bukev.

Gozdna združba črnega gabra in malega jesena (Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim gabrom - *Ostryo-Fraxinetum*) porašča strma, zelo skalovita ali skeletna topla pobočja. Združba ima izrazito varovalni značaj. Rast in kvaliteta drevja je zaradi neugodnih rastiščnih pogojev zelo slaba. Črnemu gabru in malemu jesenu so primešani še mokovec, lipa in graden.

1.1.8 Živalski svet

Za GGE Mala gora je na severozahodnem delu značilna manj gozdnata, gosteje poseljena krajina Slemen. Slemen so na območju od Podpoljan do Žlebiča koridorsko povezana z masivom Male gore in bolj gozdnatimi predeli Kočevske. Zaradi raznolikosti biotopov ima enota vrstno pester živalski svet. Območje enote je poznano po sezonskih koncentracijah rjavega medveda in z njimi povezanimi problemi (škode na poljščinah in sadnem drevju).

V SZ delu enote se gozdovi mozaično prepletajo s kmetijskimi površinami s številnimi potoki. Bogata podrast in močno razčlenjen gozdni rob omogoča ugodne prehranske in bivalne pogoje številčni srnjadi, sklenjeni gozdovi Male gore nudijo ustrezne pogoje tudi jelenjadi in medvedu. Območje masiva Male gore predstavlja v GGE mejo stalne prisotnosti volka in risa. Pomembni biotopi, ki se nahajajo v GGE, so predvsem kraške jame in ponori, medvedji brlogi in močvirni logi. V povirju potoka Tržiščica je stalno prisotna vidra, katere v preteklih desetletjih ni bilo zaznati.

Prisotne zavarovane živalske vrste:

sesalci:

- rjavi medved, volk, ris, vidra, divja mačka, velika podlasica, mala podlasica, dihur, veverica, podlesek, drevesni polh, krt, jež, več vrst netopirjev in rovk,

ptice:

- ujede (kragulj, kanja, navadni skobec, sršenar, škrljančar, navadna postovka),
- sove (velika uharica, mala uharica, kozača, lesna sova, veliki in mali skovik, koconogi čuk),
- gozdne kure (gozdni jereb),
- žolne, detli (mali detel, veliki detel, srednji detel, balkanski detel, siva žolna, zelena žolna, črna žolna, vijeglavka),
- obvodne ptice (siva čaplja, bela čaplja, bela štoklja),
- golobi in grlice (golob grivar, golob duplar, skalni golob, divja grlica, turška grlica),
- ptice pevke (lešnikar, kavka, krokar...),
- ostale ptice (kukavica, podhujka, vodomec...),

žuželke:

- več vrst kačjih pastirjev ter čmrljev in čebel, gozdna mravlja, orjaški krešič, vrste kozličkov kovač in strojar, rogač,

ribe, raki:

- kapelj, nežica, potočni rak, potočni piškur,

dvoživke:

- navadni pupek, nižinski urh, navadna krastača, zelena rega, zelena žaba, sekulja,

plazilci:

- slepec, martinček, zelenec, navadni gož, belouška, gad, modras, smokulja.

Poleg navedenih živali lahko z gotovostjo sklepamo na prisotnost ostalih vrst značilnih za prisotne gozdne združbe, od nevretenčarjev do dvoživk, plazilcev, ptičev in sesalcev.

Prisotne nezavarovane živalske vrste (lovne vrste divjadi) so: srna, jelen, divji prašič, poljski zajec, jazbec, lisica, šakal, kuna belica, kuna zlatica, navadni polh, šoja, sraka, siva vrana.

Populacije opisanih lovnih vrst divjadi so stabilne in prisotne na območju cele enote. Prisotnost šakala je opažena od leta 2016 dalje.

Preglednica 5: D-SH: Stanje habitatov

Vrsta	Zahteve do habitata	Stabilnost populacije	Ekspertna ocena o stanju habitata	Nujni ukrepi
srna	ohranjen gozdni rob, jase, preseke, grmišča	stabilna	zaradi veliko gozdnega roba habitat odličen za srno	Vzdrževanje gozdnega roba
navadni jelen	vzdrževana pasišča, dovolj gozda v obnovi,	stabilna	pomanjkanje mlajših razvojnih faz gozda	povečanje deleža mladovij

Vrsta	Zahteve do habitata	Stabilnost populacije	Ekspertna ocena o stanju habitata	Nujni ukrepi
divji prašič	površine v zaraščanju, plodonosne vrste	stabilna	manj primeren, preveč fragmentiran in vznemirjen gozd	uravnavanje številčnosti
rjavi medved	primerni brlogi, plodonosne vrste, jagodičje, pasišča	stabilna	primerno ohranjen habitat	mirne cone, krmišča
volk	ustrezne populacije plenskih vrst parkljaste divjadi	osvaja prostor	na SZ delu enote manj primeren habitat zaradi intenzivne živinoreje	uravnavanje številčnosti
ris	ustrezne populacije plenskih vrst parkljaste divjadi	Stabilna	SZ del enote manj primeren habitat, ostali del dobri pogoji	skrb za plenske vrste, v teku je genska osvežitev populacije z doselitvijo novih risov
vidra	ustrezna kakovost tekočih voda z ustreznim ribjim staležem in ohranjenim obrežjem	stabilna	habitat manj primeren zaradi bližine prometnic in izgub zaradi povoza	vzdrževanje ribjega staleža in ohranitev obvodnega rastja
lisica	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
jazbec	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
zlati šakal	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	osvaja prostor	manj primeren na območju stalne prisotnosti volka	monitoring, uravnavanje številčnosti
kuna belica	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
kuna zlatica	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti, ohranjanje dreves z dupli
gozdni jereb	grmičasti razvojni stadiji gozda, gozdne poseke s plodonosnimi zelišči, jase	ogrožena	pomanjkanje plodonosnih zelišč, grmišč in drevesnih vrst	redukcija plenilcev, pomoč plodonosnim vrstam
navadni polh	ohranjen gozd naravne drevesne sestave	stabilna	ustrezen habitat	ohranjanje dreves z dupli

Populacijski trendi

V OE Kočevje spremljamo populacijske trende in načrtujemo posege za vse živalske vrste, ki so opredeljene kot divjad, od zavarovanih vrst pa spremljamo populacijske trende za vse tri predstavnike velikih zveri - medveda, volka in risa ter za predstavnika gozdnih kur - velikega petelina in gozdnega jereba. Ugotovljeni populacijski trendi:

- srnjad - Trend gibanja populacije srnjadi v območju kaže na znižanje številčnosti v primerjavi s preteklim obdobjem. Upadanje številčnosti se je zaustavilo in kaže v zadnjih letih stabilnost. Številčnosti srnjadi je v delu območja, ki ga predstavlja ekološka enota Obrobje Kočevske, kamor spada GGE Mala gora okolju primerna. Cilj je ohranitev vitalne populacije na vsem območju, tudi v gozdnatih predelih, saj je s srnjadjo tesno povezan obstoj populacije risa.
- jelenjad - V preteklem desetletnem obdobju se je v območju z redukcijskim odstrelom zniževala številčnost jelenjadi. Ocenjuje se od 50 do 70 % znižanje številčnosti v preteklih 25 letih. Po posameznih delih območja, ki smo jih izločili kot ekološke enote, je z upadanjem številčnosti prišlo do velikih razlik v gostoti populacije. Rezultati bioindikatorjev kažejo, da je številčnost jelenjadi na območju Osrednje Kočevske še vedno za okolje previsoka in ima pri naravni obnovi gozda negativen selektiven vpliv na vrstno sestavo mladja. Na ostalem delu območja, kamor spada tudi Obrobje Kočevske z GGE Mala gora, je populacija z okoljem usklajena in stabilna, v zadnjih letih rahlo narašča. Cilj je vzdrževanje številčnosti jelenjadi na nivoju, ki omogoča naravno obnovo gozda in obstoj populacije volka in risa.
- gams - številčnost vrste je stabilna. Širjenje gamsov izven kanjona reke Kolpe in Iške je omejeno s prisotnostjo risa. Populacija je izolirana od ostalih gamsov v Sloveniji. Na območju GGE Mala gora se občasno pojavljajo posamezni gamsi.

- divji prašič - Populacija divjega prašiča v območju je stabilna. Značilna zanj so nihanja povezana z obrodом bukve, hrasta, cera in kostanja. Na gostitev v prostoru znatno vplivajo ukrepi krmljenja. Stalna prisotnost divjih prašičev je nezaželena na boljših staniščih jereba in rastiščih divjega petelina. Opazne so večje migracije divjih prašičev iz sosednje Hrvaške. Na območju GGE Mala gora je divji prašič stalno prisoten, a manj številčen.
- lisica - Populacija lisice je usklajena z okoljem in niha v odvisnosti od številčnosti populacij malih glodalcev. Lisica je prisotna na celém območju. V uravnovešenem naravnem okolju je lisica pomemben regulator malih glodavcev in kot takšna pomemben ekološki dejavnik. Ob previsoki številčnosti lahko ogroža obstoj male poljske divjadi in gozdnih kur.
- jazbec - Številčnost jazbeca periodično niha in je v zadnjem obdobju v porastu. Vrsta je vitalna, brez zaznavnih bolezni. Na lokalni razpored in številčnost te vrste v okolju ima poleg naravnih dejavnikov znaten vpliv tudi krmljenje z močnimi krmili. Zaradi negativnega vpliva na talne gnezdilce se priporoča aktivno uravnavanje številčnosti populacije s povečanim odstrelom.
- zlati šakal - Vrsta ima trend širitve. Na območju Kočevsko–Belokranjskega LUO so ugotovljeni teritorialni pari in legla v Beli Krajini in Grosupeljski kotlini. Na vsem preostalem območju so prisotni posamezni dispergerji.
- kuna belica, kuna zlatica - Obe vrsti kun sta prisotni na celém območju. Nihanje odvzema nakazuje periodično nihanje številčnosti obeh vrst. Obe vrsti imata stabilen trend razvoja. Kuna belica je pogostejša vrsta od kune zlatice. Obe vrsti sta vsejedi. Raziskava plenjenja gnezd gozdnih kur, narejena v okviru projekta Life Kočevsko, je ugotovila kuno kot glavnega plenilca gnezd gozdnih kur. Zaradi negativnega vpliva na talne gnezdilce se načrtuje intenzivnejše izvajanja lova kune belice in zlatice.
- poljski zajec - Prisoten je sicer tako v gozdnem kot kmetijskem prostoru na vsem območju, vendar je njegova številčnost dokaj nizka. Vzroki za tak trend so povezani s številčnostjo naravnih plenilcev, z ukrepi v kmetijstvu (zmanjšanje ornih površin, opuščanje malo površinske pridelave kultur, ...) in prometom. Ker je poljski zajec prisoten tudi v gozdnem prostoru, zaenkrat še ni ogrožena vrsta.
- raca mlakarica - Populacija race mlakarice je vitalna. Odvzem kaže na nihanje številčnosti vrste, ki je močno odvisno od pogojev v času gnezdenja. Mlakarica se pojavlja ob vseh tekočih vodah (v GGE Mala gora potok Tržiščica) in večjih ostalih vodnih površinah v območju.
- šoja, sraka, siva vrana - Številčnost srake, šoje in sive vrane je usklajena z razmerami v okolju. Šoja je prebivalec gozda, sraka in siva vrana pa sta značilni predstavnici polja. Vse tri vrste so v območju pogoste, gnezdijo in imajo primeren prirastek. Visoka številčnost, pogostnost vrst in nizke izgube kažejo na dobro zdravstveno stanje vseh treh vrst. K temu veliko pripomore manjša uporaba kemikalij v kmetijstvu. Ugotovljeni trend kaže usklajenost številčnosti srake in šoje, ki imata več naravnih sovražnikov ter porast številčnosti populacije sive vrane, ki povzroča tudi škode v kmetijstvu.
- navadni polh - Populacija navadnega polha je vitalna, njena številčnost je odvisna od obroda gozdnega drevja (bukev, hrast, gaber) in zato od leta do leta močno niha. Navadni polh je v letih gozdnega obroda zaradi svoje številčnosti pomemben plen malih zveri (kune, divja mačka), sov in risa.
- medved - Populacija je vitalna in ima trend rasti. Ker vrsta nima naravnega sovražnika se z odvzemom prirastka poizkuša uravnavati številčnost vrste. Pojavljajo se številni konflikti v urbanem okolju in gozdu. Pogosto prihaja do pojavljanja medveda v naseljih, kjer si išče hrano v sadovnjakih, čebelnjakih, med drobnico in na posevkih kmetijskih kultur. Ob visoki številčnosti je pomemben prehranski konkurent številnim živalskim vrstam v gozdnem prostoru in postaja omejujoč dejavnik za kmetovanje.
- volk - Populacija je vitalna in je v zadnjem desetletnem obdobju v porastu. Letno se evidentirajo 3 do 4 legla in stalna prisotnost 25 do 35 volkov. Poglavitni plen volku sta jelenjad in srnjad, pojavljajo se tudi napadi volkov na drobnico, konje in govedo.
- ris - Populacija je stabilna. V času od 1. julija 2017 do 31. marca 2024 poteka projekt LIFE Lynx. Projekt naj bi izboljšal genetsko stanja risa in preprečil njegovo izumrtje v dinarski in jugovzhodni alpski regiji. V okviru projekta se bo preselilo iz Slovaške in Romunije v Slovenijo in na Hrvaško najmanj 14 risov. V letih 2019-2021 je bilo naseljenih skupno 13 risov. Potrjeno je bilo parjenje med priseljenimi in domačimi risi in več uspešnih legel.

- Vidra – Populacija se je v zadnjem desetletju stabilizirala. Prisotna so legla in poseljeni vsi vodotoki. Številčnost je omejena z manjšo količino vodnih teles.
- gozdni jereb - Populacija je še prisotna, vendar je njena številčnost redka in lokalno omejena. V okviru projekta Life Kočevsko se je izvedlo vrsto ukrepov za izboljšanje življenjskih pogojev za gozdnega jereba (zagotovitev dodatne prehrane s postavitvijo prehranjevalnih ograj in sadnjo plodonosnega drevja, zapora slepih gozdnih cest).

1.2 Površina in lastništvo gozdov

V GGE Mala gora prevladujejo zasebni gozdovi – 98,4 % površine, državnih gozdov je 1,4 % in gozdov v lasti lokalnih skupnosti 0,2 % površine.

Preglednica 6: /LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	4.751,82	68,58	9,88	4.830,28
Delež (%)	98,4	1,4	0,2	100,0

Posestna sestava zasebnih gozdov po gozdni površini kaže, da prevladujejo posestniki z velikostjo posesti od 1 do 5 ha (30,7 %). Številčno pa je več tistih posestnikov (66,6 %), ki imajo velikost posesti do 1 ha.

Preglednica 7: /LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki)

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	66,6	66,7	9,8	9,8
1 do 5 ha	24,2	90,9	30,7	40,6
5 do 10 ha	5,9	96,8	23,2	63,8
10 do 30 ha	3,1	99,9	26,7	90,5
30 do 100 ha	0,1	100,0	1,3	91,8
nad 100 ha	0,1	100,0	8,3	100,0
Skupaj	100,0		100,0	

Razvoj posestne sestave z denacionalizacijo sicer kaže nekoliko večjo posest, a je razdrobljenost gozdne posesti še vedno izredna, saj ima kar 67,4 % od skupno 2.619 lastnikov gozdno posest velikosti do 1 hektarja. Edina večja posest v GGE je posest Kosler.

Preglednica 8: /D-LS: Razvoj posestne sestave

Velikost gozdne posesti	Delež (%) Leto 2012	Delež (%) Leto 2022	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
do 1 ha	67,4	66,6	1.747	1.747
1 do 5 ha	25,4	24,2	633	2.380
5 do 10 ha	5,0	5,9	154	2.534
10 do 30 ha	2,1	3,1	81	2.615
30 do 100 ha	0,0	0,1	2	2.617
nad 100 ha	0,1	0,1	2	2.619

Velik problem so večinoma neoznačene meje lastništva. Zaradi ozkih parcel odmik od neoznačene meje lastništva pri odkazilu ni smiseln, saj neodkazan ostane širši pas gozda. Veliko parcel v državnem lastništvu pa predstavljajo poti.

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

Gozdna cesta je namenjena predvsem gospodarjenju z gozdom in mora omogočati prevoz lesa tudi z daljšimi prevoznimi kompozicijami. Odprta je tudi za javni promet, čeprav je nekategorizirana v skladu s predpisi, ki urejajo javne ceste. Vodena je v evidenci gozdnih cest (EGC).

Preglednica 9: Odprtost gozdov s cestami

Vrsta cest	Produktivne km	Spojne km	Skupaj km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste	25,162	31,697	56,859	5,21
Javne ceste	49,673	4,908	54,581	10,28
Skupaj	74,835	36,605	111,440	15,49

*Opomba: Pri izračunu gostote cestnega omrežja se upošteva samo produktivne ceste. Mejne ceste so upoštevane polovično.

Na razporeditev gozdnih cest vpliva predvsem oblikovanost reliefa, ki je pester in kaže vse značilnosti visokega krasa. Relief je razgiban, strm, z značilnimi kraškimi pojavi, kot npr. vrtače, uvale... Razgibanost reliefa je zelo pestra predvsem na področju Slemen. To obsega dolg niz kopastih vrhov, ki so prekinjeni z globokimi tesnimi grapami, po dnu katerih tečejo potoki. Prometnice so večinoma speljane ob potokih, le na področju Velikega Žrnovca so zarežane tudi v strmo pobočje. Zaradi kvalitetnih gozdov je bilo omrežje gozdnih prometnic na Slemenih zgrajeno že v preteklosti, tako da je tu gostota produktivnega cestnega omrežja danes praktično že optimalna in znaša 23 m/ha. Zmerno strmo, valovito pobočje Male Gore z vrtačastim ravninskim delom pa je zaradi manj kvalitetnih gozdov, kljub bolj ugodnim terenskim razmeram za gradnjo, bistveno slabše odprto z gozdnimi cestami.

Regionalna cesta Ljubljana – Kočevje poteka po dolini, po meji in po sredini enote v smeri SZ – JV. Nanjo se navezujejo številne lokalne javne ceste in poti, na te pa gozdne ceste. Enota se z gozdnim cestnim omrežjem navezuje na sosednje GGE Velika gora, Vrbovec, Dobropolje, Velike Lašče, Travna gora in Bloke v GGO Postojna.

Enota še ni odprta z gozdnimi cestami v skladu s predvideno optimalno gostoto gozdnih cest, razporeditev gozdnih cest v enoti se prilagaja razgibanemu kraškemu reliefu in je najslabša na osrednjem in JV pobočju Male gore.

Skupaj 4.830,28 ha gozdov, v katerih lahko gospodarimo, odpira 74,835 km produktivnih cest, kar predstavlja gostoto cest 15,49 m/ha. Odprtost gozdov s cestami lahko ocenimo kot zadovoljivo. Pomen javnih cest, ki odpirajo gozdove, je znaten, saj osnovno cestno omrežje v dolinskem robu enote tvorijo številne javne ceste in poti, na katere se navezuje omrežje gozdnih cest. Glede na preteklo ureditveno obdobje se je gostota produktivnega cestnega omrežja v enoti zmanjšala (star GGN 15,91 m/ha), predvsem zaradi dejstva, da je imelo nekaj cest v EGC nerealne podatke, tako da smo jih podaljšali oziroma skrajšali glede na dejansko stanje na terenu, nekaj tudi zaradi sprememb v dolžinah gozdnih cest. Dolžine gozdnih cest so se zaradi novega zajemanja podatkov na podlago LIDAR v aplikaciji EGC spremenile. Ceste imajo sedaj realno (grafično določeno) dolžino.

Povprečna razdalja med cestami je 645 m.

Spravilna razdalja določena v tehnološkem delu gozdnogojitvenih načrtov je 358 m. Pogojuje jo oblika terena, saj gre za kraški, vrtačast, razgiban teren in vpliv etatov po odsekih. Teoretična pravilna razdalja je 327 m.

Glede na namen in rabo gozdne ceste razvrščamo v kategorije G1, G2 in G3. Ceste G1 imajo poudarjen javni značaj in so zato v znatni meri namenjene tudi javnemu prometu. So redno vzdrževane. V enoti je 6 takšnih gozdnih cest, kar predstavlja 48 % gozdnih cest. Razlog je ta, da celotna enota leži na robu večjih naselij. Ceste G2 so glavne gozdne ceste, ki odpirajo velike gozdne komplekse in so namenjene prvenstveno gozdni proizvodnji. V GGE Mala gora je 6 tovrstnih GC, kar predstavlja 18 % gozdnih cest. Skušamo jim zagotoviti bolj ali manj redno vzdrževanje. Ceste G3 so stranske gozdne ceste. Namenjene so izključno gozdni proizvodnji in odpirajo manjše površine gozdov. Vzdržuje se jih le občasno. V GGE je 21 tovrstnih GC, kar predstavlja 34 % gozdnih cest.

Spravilne razmere v gozdnogospodarski enoti so večinoma ugodne, saj razen manjših predelov omogočajo spravilo s traktorji. Spravilne razmere so slabe na strmih predelih pod grebenom Male Gore (odd. 60, 66, 83, 87, 88), skalovitih predelih nad Makošami (129, 130) in na jarkastih pobočjih nad Kuzmanjko (odd. 159, 162).

Gozdna vlaka je grajena ali pripravljena gozdna prometnica namenjena spravilu lesa s pravilnimi sredstvi. Gostotni razred pojasnjuje odprtost z gozdnimi vlakami. Pokazatelj odprtosti je tudi pravilna razdalja.

Preglednica 10: /SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Spravilno sredstvo	Površina		Spravilna razdalja (m) – v %					
	ha	%	do 200	200-400	400-600	600-800	800-1200	nad 1200
Kombinirano	334,98	7	1	3	1	0	2	0
Traktor	3.681,47	76	13	42	11	9	1	0
Mali zgibnik	813,83	17	2	5	6	2	2	0
Zgibnik	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	4.830,28	100	16	50	18	11	5	0

Preglednica 11: Odprtost gozdov z vlakami po gostotnih razredih

Gostotni razred m/ha	Površina ha	Dolžina vlak m	Delež površine %	Gostota m/ha	Razdalja v metrih	
					med vlakami	spravilo
Neodprto	0	0	0	0	/	0
0 – 50	192,71	6.833	4	35	282	508
50 – 100	1.655,75	133.527	34	81	124	408
100 – 150	1.834,32	224.983	38	123	82	389
150 – 200	740,85	125.812	16	170	59	272
Nad 200	406,65	90.358	8	222	45	289
Skupaj	4.830,28	581.513	100	120	83	358

Podatki izkazujejo precej boljšo odprtost gozdov, kot je navedeno v predhodnem načrtu, zaradi novega načina ugotavljanja dolžin gozdnih vlak (grafične dolžine iz Evidence gozdnih vlak). V gozdnogospodarski enoti je zaprtih 4 % večnamenskih gozdov, 34 % je delno odprtih in 62 % primerno odprtih z gozdnimi vlakami. Povprečna gostota gozdnih vlak je 120 m/ha in je relativno visoka. Povprečna razdalja med vlakami je 83 m. Pokazatelj dobre odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami je tudi razdalja zbiranja, ki je 26 m.

1.4 Družbeno gospodarske razmere

Povzeto iz prejšnjega načrta. Področje enote lahko razčlenimo v tri krajinske enote:

Ribniško podolje je okoli 35 km² veliko kraško polje. To je osrednji ravninski predel, kjer se nahaja večina najboljših kmetijskih površin, urbanih naselij, infrastrukturnih in komunalnih objektov. Gosto omrežje naselij najdemo na nekoliko dvignjenih, pred poplavami varnih tleh (dolomitnih hrbtih), predvsem vzdolž ceste in železniške proge Ljubljana – Kočevje. Mokrotna, poplavna tla v depresijah so povečini neposeljena, enako tudi suho, močno zakraselo področje Vrtač. Za dolino so značilne obcestne vasi s stegnjenimi kmečkimi domovi, kjer pod isto streho stanovanjskemu delu sledi hlev, temu pa običajno še kozolec. Praktično bo ves družbeni in gospodarski razvoj tudi v bodoče skoncentriran tu, konflikti v rabi prostora in obremenitve naravnega okolja bodo vedno bolj izrazite.

Hribovit svet Slemen ali Laščanskih grud, kakor jih tudi imenujejo, že spada med demografsko ogrožena območja. Je okoli 18,50 km² veliko, izredno razgibano področje. Naselja so nastala večinoma šele koncem 15. stoletja. Poimenovana so po naravnih značilnostih (Grabem, Hojče, Andol) ali po imenih prvotnih prebivalcev (Zadniki, Maršiči, Marolče, Vintarji). Razmestitev naselij je odvisna od naravnih značilnosti pokrajine. Ob vodotokih je zaradi pogostih poplav malo naselij, prav tako v ozkih in senčnih dolinah. Slemenska naselja se raje držijo zaobljenih, kopastih vzpetin, kjer na izpostavljenih sončnih legah kraljujejo nad okolico. Relief je tu bolj uravnan in primeren za obdelovanje. Posamezni zaselki so nastali tudi na manjših plicah sredi pobočja (Rigelj, Andol). V Slemenih prevladujejo gručasta naselja s 3-10 domačijami. Ob hiši je navadno še več poslopij – hlev, skedenj, kozolec, ..., pozidava pa je zelo dobro prilagojena razgibanemu reliefu. Raba prostora je še vedno pretežno agrarno-gozdarska in ne povzroča konfliktov v prostoru. Slemen je potrebno ohraniti takšna kot so danes, omejevali je treba vse dejavnosti, ki bi lahko porušile ravnovesje v prostoru.

Planotasto, močno zakraselo pogorje Male gore predstavlja velik gozdni kompleks, ki ga le mestoma prekinjajo posamezne košenice, senožeti in pašniki. Področje predstavlja ekološko bogastvo rastlinskih in živalskih vrst in je kot tako protiutež gosto poseljenemu podolju. Gozdna raba bo še naprej glavna dejavnost te krajinske enote, v okviru obstoječih naselij in celkov je potrebno ohraniti obstoječe kmetijske površine, druga raba prostora ni možna.

Ribnica je gospodarsko, izobraževalno, kulturno in sejgarsko središče pokrajine in sedež občine. Mesto je imelo leta 1991 3302 prebivalcev. Že v devetem stoletju je bil kraj pomembno cerkveno središče in sedež pražupnije. Prvič je bila omenjena leta 1220, kot trg pa leta 1350. Srednjeveško jedro je nastalo ob gradu pri Bistrici, nato pa se je postopoma širilo ob izraziti glavni ulici. Koncem 19. stoletja se je kraj začel širiti predvsem proti novozgrajeni železnici. Ta je pospešila tudi hitrejši razvoj industrije v dvajsetem stoletju. Glavne industrijske dejavnosti v občini so danes lesno-predelovalna, kovinsko-predelovalna in gradbena industrija, industrija stavbnega pohištva, termičnih aparatov, žičnih kovin in plastike. Danes se večina prebivalstva preživlja z delom v industriji, obrti in malemu gospodarstvu. Kmetijstvo je vedno manj pomembno. Vse pomembnejša gospodarska veja postaja turizem. Pokrajina je v celoti zanimiva zaradi številnih naravnih in kulturnih bogastev – kraškega sveta s številnimi kapniškimi in ledenimi jamami ter brezni, planotami in polji, ponikalnicami in izviri, ...

1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom

1.5.1 Lovstvo

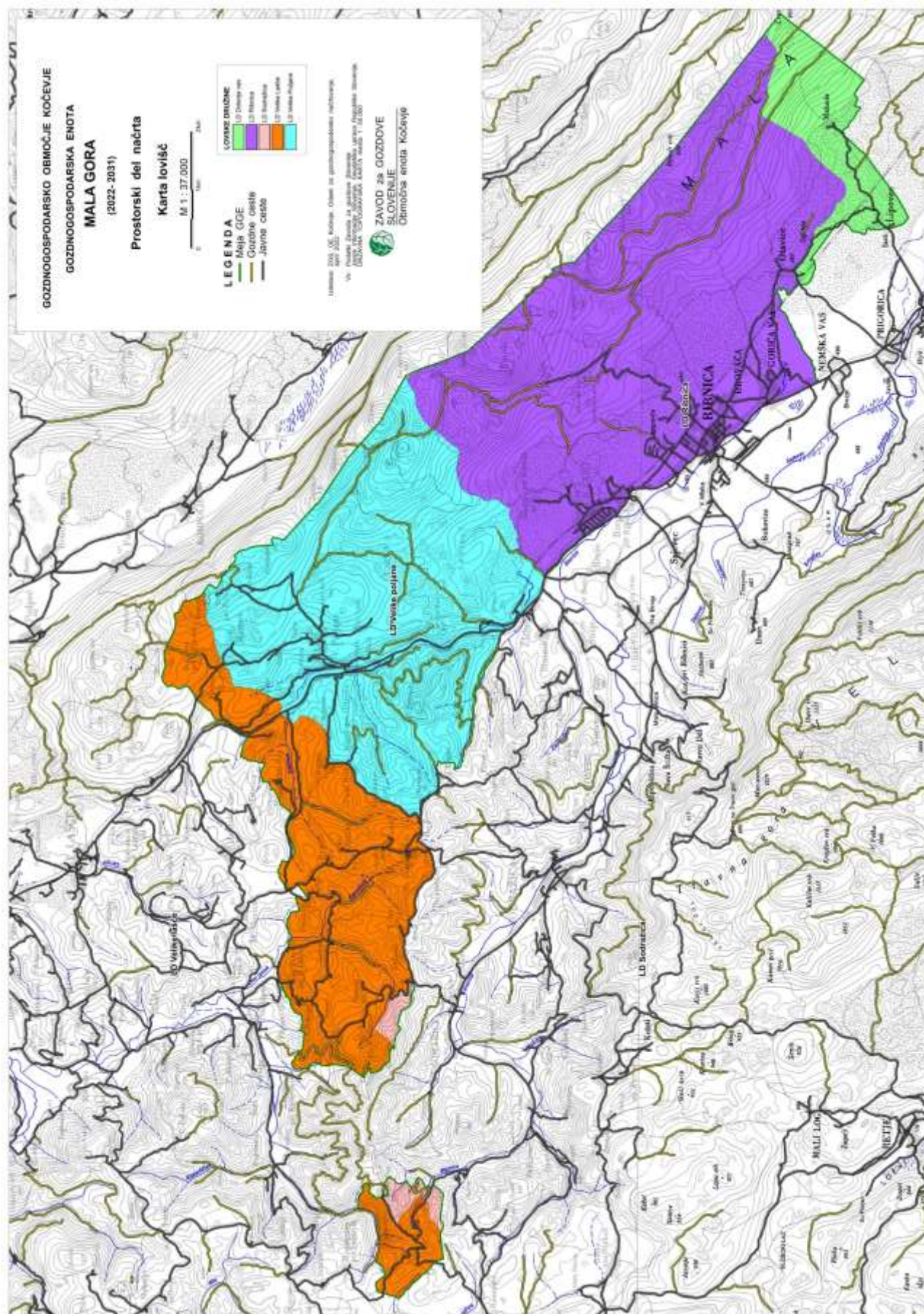
Z divjadjo na območju GGE Mala gora gospodarijo LD Ribnica, LD Velike Poljane, z manjšim delom pa LD Velike Lašče, LD Dolenja vas in LD Sodražica. Vse LD so sestavni del Zveze lovskih družin Kočevje. Vsa lovišča spadajo v III. Kočevsko–Belokranjsko lovsko upravljavsko območje in so povezana v Območno združenje upravljavcev lovišč III. Kočevsko–Belokranjskega LUO s sedežem v Kočevju.

Lovske družine na podlagi letnih načrtov izvajajo številne ukrepe za izboljšanje življenjskih pogojev za divjad, kot so košnja enklav, vzdrževanje grmišč, sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja, izdelava in vzdrževanje kaluž, dopolnilno in odvrtačno krmljenje, mirne cone, ... in seveda odstrel.

Preglednica 12: /D-LD: Pregled lovišč

Šifra	Ime lovišča	Pov. gozda lovišča v GGE (ha)	Opomba
0307	Velike Lašče	792,93	del
0308	Velike Poljane	1.545,95	del
0309	Sodražica	127,92	del
0311	Ribnica	2.095,19	del
0312	Dolenja vas	268,29	del
	Skupaj	4.830,28	

Karta 5: Pregledna karta lovišč

1.5.2 Kmetijstvo

Za intenzivno kmetijstvo je primerno edino Ribniško polje, kjer se nahaja večina najboljših obdelovalnih površin. Vendar so kmetije majhne in lastniki kmetij se ne ukvarjajo množično z rejo živali ali pridelavo poljščin za trg. Večinoma gre za samooskrbno kmetijstvo. Večino kmetijskih površin poraščajo travinja, le majhen del uporabljajo kot njive, še manj je ekstenzivnih sadovnjakov. Zaradi splošne nezainteresiranosti za kmetijsko dejavnost vedno več travnikov ostaja nepokošenih, predvsem manj rodovitne predele že poraščajo grmovnice ali jelševje ob potokih. Na Slemenih so, zaradi razgibanega površja, hladnejšega podnebja in precejšnje namočenosti, naravne razmere za kmetijstvo slabše kot v dolini. Kljub temu so razpoložljive kmetijske površine zelo dobro vzdrževane. Čeprav so kmetije v povprečju velike le 10 do 15 ha in od tega odpade več kot polovico na gozd, je še leta 1991 kar 26 % prebivalstva Slemen živelo od kmetijstva, kar tri četrtine gospodarstev pa je bilo kmečkih. Večinoma se kmetje ukvarjajo z živinorejo, njive so obdelane le v neposredni bližini vasi. Najslabše razmere za kmetijstvo so na zakraselem pogorju Male gore. Le v severnem, bolj položnem in pretežno dolomitnem področju okoli Velikih Poljan, so obsežnejše kmetijske površine, kjer se redki kmetje ukvarjajo predvsem z živinorejo. Ostali predel je, razen zaselka Seljan pod Sv. Ano, nenaseljen.

1.5.3 Poselitev

Področje, ki ga obsega gozdnogospodarska enota, je zelo neenakomerno poseljeno. Gostota prebivalstva je okoli 60 preb./km², kar je precej manj od slovenskega povprečja. Dobro poseljeno je le Ribniško polje, kjer je gostota naseljenosti kar okoli 240 preb./km². Slemenena že spadajo med demografsko ogrožena področja. Gostota naseljenosti je le okoli 25 preb./km². Mala Gora je pretežno gozdnat kompleks in je zelo redko naseljen. Poselitev je večja le v severnem delu, kjer je tudi edini večji kraj Velike Poljane. Celotna občina Ribnica je leta 2020 štela 9.620 prebivalcev.

1.5.4 Infrastruktura

Infrastruktura je najbolj razvita na Ribniškem polju. Glavno prometno os predstavljata magistralna cesta in železniška proga Ljubljana – Kočevje, nanju je vezano gosto omrežje sodobnih lokalnih prometnic. Po dolini poteka visokonapetostni elektrovod, ob njenem robu tudi glavni vodovod za Kočevje. Komunalno je urejena le Ribnica s predmestnimi vasi.

Tudi infrastruktura Slemen je dobro razvita. Vsa naselja so povezana z asfaltnimi cestami, v celoti je zgrajena električna napeljava, telefonsko in vodovodno omrežje. V Mali gori je lokalno infrastrukturno omrežje zgrajeno le v severnem, bolj poseljenem delu. V preostalem predelu je zgrajeno le omrežje makadamskih gozdnih cest, ki lahko služijo tudi drugim potrebam. Le do zaselka Seljan je speljan tudi elektrovod. V bližini zaselka je deponija komunalnih odpadkov za občine Ribnica, Sodražica in Loški Potok.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Ocena požarne ogroženosti naravnega okolja – gozda je izdelana na podlagi natančne analize stanja ob upoštevanju Pravilnika o metodologiji za ugotavljanje ocene požarne ogroženosti (Uradni list RS, št. 70/96) oziroma Pravilnika o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 92/2000).

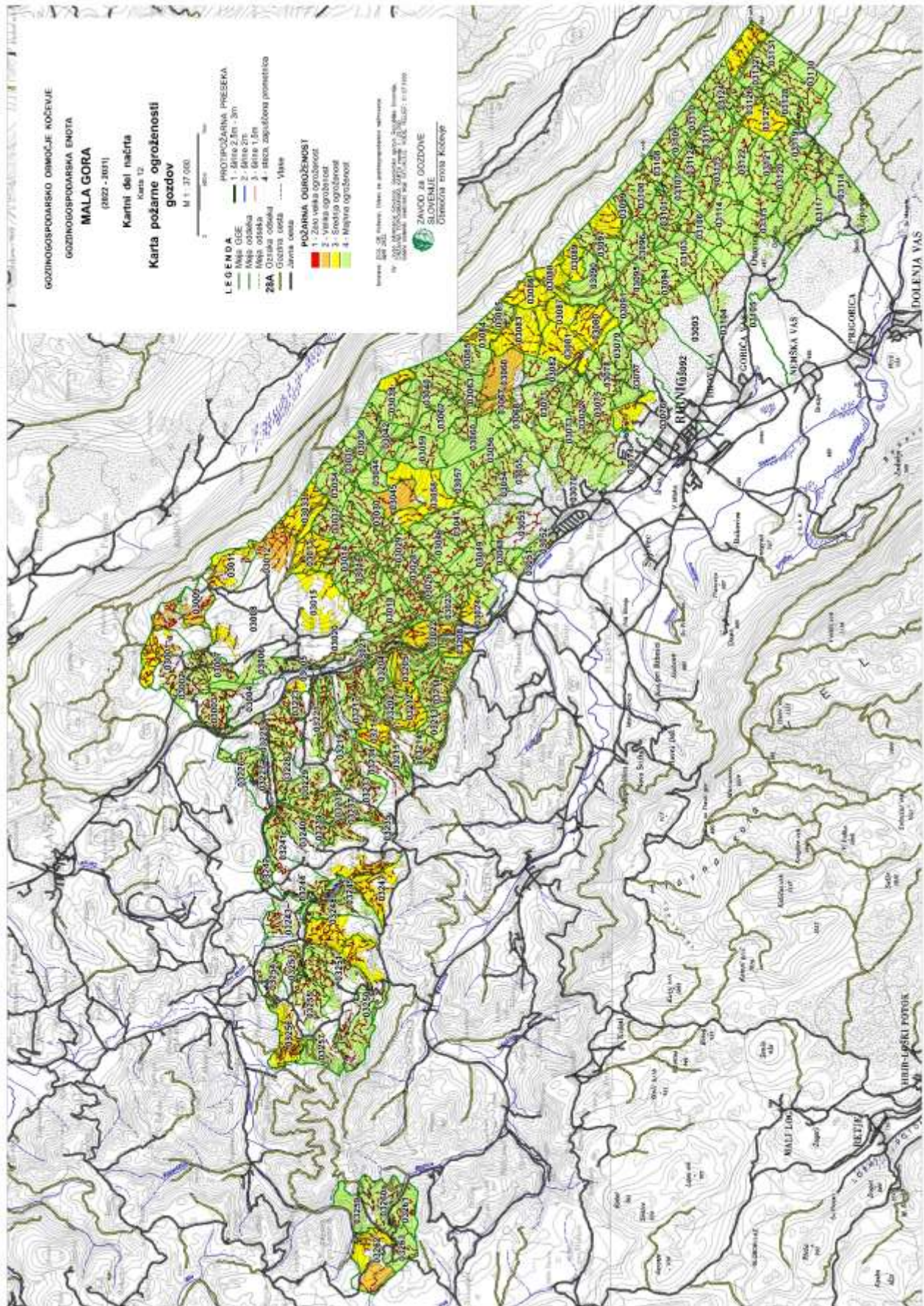
Vsak oddelek posamezne GGE se uvrsti v eno od štirih stopenj požarne ogroženosti, in sicer: zelo velika, velika, srednja in majhna požarna ogroženost.

Poleg zakonsko predpisane izdelave ocene požarne ogroženosti naravnega okolja, ki jo mora izdelati Zavod za gozdove Slovenije ter Načrta varstva gozdov pred požarom, ki se za vsako posamezno krajevno enoto (ali za funkcionalno zaokroženo enoto) praviloma izdela vsakih 10 let (v njem so navedeni preventivni in kurativni ukrepi z načrtom sanacijskih ukrepov), vsaka krajevna enota izdela še letni program varstva gozdov pred požarom, ki se izdela v sklopu programa varstva gozdov.

Za izboljšanje požarne varnosti so pomembni preventivni ukrepi (opozarjanje, izobraževanje, občasno organiziranje opazovalne službe, prepoved osnovanja nasadov iglavcev v požarno najbolj ogroženih predelih, ...), evidentiranje in analiziranje vzrokov gozdnih požarov ter takojšnje in letno poročanje za večje požare, izdelava sanacijskih načrtov in drugih ukrepov, ki so navedeni v območnem načrtu – usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi.

V GGE Mala gora ni gozdov z zelo veliko požarno ogroženostjo. 3,5 % gozdov ima veliko požarno ogroženost. Gre za gozdove na sušnih rastiščih, kjer pretežno prevladujeta črni gaber in mali jesen. 18,3 % gozdov je srednje požarno ogroženih, ostali gozdovi (78,2 %) pa so malo požarno ogroženi.

Karta 6: Karta požarne ogroženosti gozdov

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

Gozdnogospodarska enota Mala gora je v Krajevni enoti Ribnica. Ob reviziji načrta pred desetimi leti sta bili združeni GE Mala gora in GE Sv. Gregor-Ortnek. Sedaj je ime skrajšano - GGE Mala gora. Enota vključuje vseh 197 oddelkov prejšnjih dveh enot. Oddelkov nismo spreminjali, tudi notranje meje med oddelki so le nebitveno prilagojene terenu in parcelam.

Nekdanji oddelki GE Male gore so oštevilčeni od 1 do 133. 64 oddelkov nekdanje GE Sv. Gregor-Ortnek pa je oštevilčenih od številke 201 do 264.

Velikost oddelkov je zelo različna, od 4,07 ha do 71,45 ha. Povprečna velikost oddelka je 24,52 ha. Odseki niso izločeni.

V enoti sta dva revirja. Revir Mala gora vključuje gozdove v osrednjem in južnem delu Male gore - oddelki 37-45 in 52-133 s skupno površino 2566,06 ha. Revir Ortnek vključuje gozdove severnega dela pogorja Male gore in celotnega višavja Slemen - oddelki 1-36, 46-51 in 201-264 s skupno površino 2264,22 ha.

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

Gospodarjenje z gozdovi usmerja Zavod za gozdove Slovenije kot javna gozdarska služba. ZGS je organiziran teritorialno. Na področju Gozdnogospodarskega območja Kočevje deluje ZGS OE Kočevje, ki je razdeljen na Krajevne enote. Področje GGE Mala gora, ki ga pokrivata dva revirna gozdarja spada pod pristojnost KE Ribnica.

V skladu s strokovnimi usmeritvami, ki jih izdeluje Zavod za gozdove, z gozdovi gospodarijo lastniki gozdov. Lastniki gozdov v GGE Mala gora so: zasebni lastniki, država ter druge pravne osebe. V državnih gozdovih izvaja dela SiDG, v ostalih lastniki sami, ali pa zato usposobljeni izvajalci.

2. Prikaz funkcij gozdov

GGE Mala gora leži na severnem delu gozdnogospodarskega območja Kočevje. Obsega vzhodni del Ribniškega polja, zahodna pobočja in greben Male gore ter območje Slemen.

Področje gozdnogospodarske enote spada v obsežen kraški svet jugovzhodne Slovenije. Glavna značilnost površja je velika razgibanost, ki se kaže z menjavanjem planotastih ali slemenskih pogorij in vmesnih podolij, ki potekajo ob tektonski prelomnici v značilni dinarski smeri severozahod - jugovzhod. Osnovne poteze te pokrajine so velika gozdnatost, močna zakraselost, odsotnost površinskih vodotokov, redkejša poseljenost.

V gozdnem prostoru GGE Mala gora je večnamenska vloga gozdov prikazana skozi številne funkcije, ki so prisotne površinsko ali linijsko, v prostoru pa so lahko locirane tudi le kot točkovni objekti. Funkcije imajo več stopenj poudarjenosti, mnogokrat nastopajo skupaj, tako da seštevek površin s poudarjenimi funkcijami nekajkrat presega površino vseh gozdov v gozdnogospodarski enoti. Z načrtovanim gospodarjenjem z gozdovi v enoti pomembno vplivamo na njihov obstoj in trajnost.

Gozdovi Koslerjeve posesti so pridobili tudi FSC standard (ki s svojimi načeli in kriteriji obsega nabor univerzalnih zahtev za odgovorno gospodarjenje z gozdovi), ki poleg tega, da zagotavlja zaščito naravnih bogastev in habitatov ogroženih živalskih vrst, zagotavlja pravice delavcev, njihovih družin, spoštuje pravice lastnikov itd., nudi tudi možnosti novih trgov za FSC certificirane produkte.

Osnova prikazanim funkcijam gozdov je Območni gozdnogospodarski načrt za GGO Kočevje izdelan za obdobje 2021-2030, pretekli GGN GGE Mala gora 2012-2021, terenski opisi oddelkov, gozdnogojitveni načrti in Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Mala gora (2022–2031), ki jih je v letu 2021 pripravil Zavod Republike Slovenije za varstvo narave.

Dobra četrtina GGE Mala gora je vključena v posebna varstvena območja - območja Natura 2000: območje Kočevsko-SI3000263, območje Mišja dolina-SI3000297, območje Ribniška dolina-SI3000026, območje Tržiščica s pritoki-SI3000320 in območje Mateča voda in Bistrica-SI3000005. Omenjena območja Natura 2000 sovpadajo (se v celoti prekrivajo) z ekološko pomembnim območjem - EPO (Uredba o ekološko pomembnih območjih, Uradni list RS, št. 48/2004, 33/2013, 99/2013 in 47/2018): Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri-80000, ki pokriva celotno površino gozdnogospodarske enote. Območje Natura 2000 Kočevsko-SI3000263 pa se v celoti prekriva tudi z ekološko pomembnim območjem – EPO: Kočevsko-31100.

V GGE Mala gora ni zavarovanih območji narave.

Z gozdovi se gospodari tako, da se sočasno ohranja in pospešuje vse funkcije gozdov. Vse funkcije, ki jih gozdovi opravljajo, so označene na opisnih listih opisov oddelkov/odsekov. Funkcije, ki se pojavljajo ploskovno, so navedene kot »Funkcije v odseku« v prilogi načrta »Opis gozda« (tabela E4). V prilogi načrta »Opis gozda« so ključne usmeritve za zagotavljanje funkcij gozda zapisane kot »Usmeritve za zagotavljanje funkcij gozdov«. Tu navajamo tudi pripadajoče Natura 2000 območje, EPO, upravljalvske cone ter ekocelice na ravni odseka.

V prilogi načrta »Opis gozda« so ključne usmeritve za zagotavljanje funkcij gozda zapisane kot »Usmeritve za zagotavljanje funkcij gozdov«. Tu navajamo tudi pripadajoče Natura 2000 območje, EPO, upravljalvske cone, naravne in kulturne vrednote, habitatne tipe ter ekocelice na ravni odseka.

Gozdovi imajo po Zakonu o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99–ZON, 67/02, 110/02–ZGO-1, 115/06–ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13–ZDavNepr, 17/14, 24/15 in 9/16–ZGGLRS in 77/16) ter skladno s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10) opredeljenih več funkcij:

- ekološke: funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka funkcija, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, klimatska funkcija;
- socialne: zaščitna funkcija, higiensko-zdravstvena funkcija, obrambna funkcija, rekreacijska funkcija, turistična funkcija, poučna funkcija, raziskovalna funkcija, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine in estetska funkcija;

- proizvodne: lesnoproizvodna funkcija, funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin in lovno-gospodarska funkcija.

Celotna površina gozdnogospodarske enote Mala gora meri 6.753,39 ha. Gozdni prostor, ki predstavlja gozd in nanj funkcionalno vezana druga negozdna zemljišča (gozdne jase, zaraščajoče površine, infrastrukturni objekti v gozdnem prostoru), na katerem so določene funkcije gozda, obsega 4.891,95 ha. Gozd obsega 4.830,28 ha.

D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj ha
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	
F. ohranjanja biotske raznovrstnosti	474,16	9,7	9,7	4.417,79	90,3	90,3	0,00	0,0	0,0	4.891,95
Varovanje kulturne dediščine	18,18	82,7	0,4	3,81	17,3	0,1				21,99
F. varovanja naravnih vrednot	0,00	0,0	0,0	63,09	100,0	1,3				63,09
Estetska funkcija	3,14	39,3	0,1	4,86	60,8	0,1				8,00
Higiensko-zdravstvena funkcija	146,43	3,0	3,0	683,84	14,0	14,0	4.061,68	83,0	83,0	4.891,95
Hidrološka funkcija	14,50	0,3	0,3	3.826,01	78,2	78,2	1.051,44	21,5	21,5	4.891,95
Raziskovalna funkcija	0,00	0,0	0,0							0,00
Lovnogospodarska funkcija	133,01	100,0	2,7	0,00	0,0	0,0				133,01
Klimatska funkcija	445,89	9,1	9,1	36,78	0,8	0,8	4.409,29	90,1	90,1	4.891,95
Lesnoproizvodna funkcija	4.800,24	100,0	98,1	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	4.800,24
Funkcija prid. dr. gozdnih dobrin	11,96	0,8	0,2	1.487,54	99,2	30,4				1.499,50
Obrambna funkcija	19,31	100,0	0,4	0,00	0,0	0,0				19,31
Poučna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	4.874,49	100,0	99,6	4.874,49
Rekreacijska funkcija	2,39	0,1	0,0	0,00	0,0	0,0	4.872,09	99,9	99,6	4.874,49
Turistična funkcija	2,39	0,1	0,0	0,00	0,0	0,0	4.872,09	99,9	99,6	4.874,49
F. varovanja gozdnih zemljišč in sestojev	72,76	1,5	1,5	1.225,60	25,1	25,1	3.593,60	73,5	73,5	4.891,95
Zaščitna funkcija	15,09	100,0	0,3	0,00	0,0	0,0				15,09

Po površini je s 1. stopnjo poudarjenosti (izjemna poudarjenost funkcij) v gozdnem prostoru daleč največ lesnoproizvodne funkcije (98,1 % gozdnega prostora), sledijo funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (9,7 %), klimatska funkcija (9,1 %), higiensko-zdravstvena funkcija (3,0 %), lovnogospodarska funkcija (2,7 %), funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (1,5 %), funkcija varovanja kulturne dediščine (0,4 %), obrambna funkcija (0,4 %), hidrološka funkcija (0,3 %), zaščitna funkcija (0,3 %), funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (0,2 %) in estetska funkcija (0,1 %). Površina na kateri sta s 1. stopnjo poudarjeni rekreacijska in turistična funkcija je tako majhna, da je v odstotkih ne zaznavamo.

Na 2. stopnji je funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti poudarjena na 90,3 % gozdnega prostora; enota je v celoti v območjih EPO. Hidrološka funkcija je z 2. stopnjo poudarjena na 78,2 % površine gozdnega prostora, funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin na 30,4 %, f. varovanja gozdnih zemljišč in sestojev na 25,1 % in higiensko zdravstvena funkcija na 14,0 % gozdnega prostora. Prav tako so z 2. stopnjo poudarjene tudi klimatska in estetska funkcija ter funkcija varovanja kulturne dediščine in funkcija varovanja naravnih vrednot.

Lesnoproizvodna funkcija je poudarjena z nično stopnjo na 91,69 hektarih, in sicer v ekocelicah brez ukrepov (30,04 ha) ter na gozdnih jasih, pod daljnovodi, na območju javnih cest (drugo v gozdnem prostoru).

V GGE Mala gora je linijsko (1. stopnja poudarjenosti) poudarjena hidrološka funkcija na območju UC E – območje navadnega koščaka. S 1. stopnjo so linijsko poudarjene tudi poučna, estetska, turistična in rekreacijska funkcija, vse na liniji gozdne učne poti na Sv. Ano.

V enoti je registriranih kar 228 točkovnih objektov s posebej poudarjenimi funkcijami (kraške jame, brezna, izviri, studenci, vodna zajetja, izjemna in posebna drevesa, gozdne/lovske koče, znamenja, lovski objekti, ...).

2.1 Ekološke funkcije

Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev

Funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev opravljajo gozdovi, ki varujejo rastišča in njihovo okolico pred posledicami vseh vrst erozijskih procesov; zlasti zagotavljajo (ohranjajo) odpornost tal na erozijske pojave, ki jih povzročajo mraz, sneg, voda in veter; preprečujejo razvoj (pojavljanje) zemeljskih in snežnih plazov, podorov in usadov; preprečujejo poglabljanje pobočnih jarkov; preprečujejo premeščanje naplavin; zadržujejo drobni plovni material; ohranjajo rodovitnost gozdnih tal. Poudarjeno varovalno funkcijo imajo zlasti gozdovi na gornji gozdni meji, na erozijskih, plazljivih ali plazovitih območjih, določenih v skladu s predpisi o vodah, na zelo strmih pobočjih, sušnih legah, plitvih skalovitih ali kamnitih tleh.

1. stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije imajo gozdovi na kompaktni matični podlagi z naklonom nad 35°, pobočja v Slemenih razbrazdana z globokimi jarki na erodibilni ali plazljivi matični podlagi z naklonom nad 25°, acidofilni borovi gozdovi na grebenih v odd. 21, 22, 203, 205, 206, 212 ter gozdovi črnega gabra in malega jesena. S 1. stopnjo je funkcija poudarjena na 1,5 % površine gozdnega prostora.

2. stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije imajo gozdovi na erodibilni ali plazljivi matični podlagi z naklonom 15-25° in gozdovi z navzočnostjo erozijskih pojavov na območju Slemen, kjer se izvaja običajne zaščitne ukrepe. Funkcija je na 2. stopnji poudarjena tudi na območjih termofilnih bukovih gozdov, bukovih gozdov na hladnih legah, gozdov črne jelše in gozdnih združb lipe, javora in bresta na koluvalnih tleh.

Z 2. stopnjo je funkcija poudarjena na 25,1 % površine gozdnega prostora.

Hidrološka funkcija

Gozdovi pomembno prispevajo k zagotavljanju hidrološke funkcije, saj zagotavljajo mehansko in biološko čiščenje vode, ki odteče ali pronica z gozdnih površin. Prav tako vplivajo na uravnavanje vodnega režima z zadrževanjem hitrega otekanja padavinske vode (dežja) s površja (po pobočju in v globino), počasnejšim taljenjem snega, ohranjanjem vode v gozdnih tleh in rastlinah in zakasnenim pronicanjem vode iz gozdnih tal v sušnih obdobjih. Poudarjeno hidrološko funkcijo imajo zlasti gozdovi v poplavnih, vodovarstvenih in potencialnih vodovarstvenih območjih, določenih v skladu s predpisi o vodah.

Območje zajetij je razdeljeno v tri varstvene pasove:

1. Najožji varstveni pas – cona 1 – predstavlja cono z najstrožjim režimom varovanja.
2. Ožji varstveni pas – cona 2 – predstavlja cono s strogim režimom varovanja.
3. Širši varstveni pas – cona 3 – predstavlja cono z blagim režimom varovanja.

S 1. stopnjo je ploskovno hidrološka funkcija poudarjena na območjih 1. in 2. varstvene cone (Odlok o varstvu virov pitne vode na območju Občine Ribnica (Uradni list RS, št. 20/2000, 102/2000). V GGE Mala gora so opisana območja v odd. 15, 215, 223, 235, 241, 246, 253 in 263.

Kot točkovni objekt je s 1. stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije opredeljenih 91 jam in brezen.

2. stopnjo poudarjenosti funkcije ima zaradi karbonatne matične podlage večina gozdov v GGE Mala gora. Hidrološka funkcija je z 2. stopnjo določena tudi na območjih 3. varstvene cone (po odloku o zaščiti vodnih virov, državni in občinski nivo), to je cone s sanitarnim režimom varovanja. Slednjih območij gozdov je v GGE Mala gora 79,4 ha predvsem na področju Slemen in Velikih Poljan.

Linjsko je hidrološka funkcija na 2. stopnji poudarjena na 14 stalnih vodotokih (Graben, Karničnik, Kozmanjka, Laščica, Mlinski graben, Mrzlek, Pasji potok, Perovski graben, Spašniški graben, Srednji potok, Struga, Tržiščica, Zastava in Črni potok).

Točkovno je hidrološka funkcija na 2. stopnji poudarjena na 25 izvirih, ki se v večini nahajajo na področju Slemen.

3. stopnjo poudarjenosti imajo vse preostale površine gozdnega prostora, ker vse površine prispevajo k enakomernejšemu odtoku vode.

Pokrovnost občutljivih visokokraških tal z gozdom zagotavlja zadrževanje velikih količin padavin, naravno čiščenje in dobro oskrbo s pitno vodo.

Varstvene cone so prikazane na Karti št. 7 v prostorskem delu načrta in zavedene v obrazcih E4.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti je poudarjena v gozdovih, ki zagotavljajo življenjski prostor rastlinskim in živalskim združbam, katerih življenjski cikel je pomembno povezan z gozdom. Tako ohranjajo biotsko raznovrstnost in zagotavljajo naravno ravnovesje. Poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti imajo zlasti gozdovi s habitati redkih ali ogroženih rastlinskih ali živalskih vrst, s habitati pomembnimi za obstoj in ohranitev populacij divjadi, s habitati in habitatnimi tipi, ki se po predpisih o ohranjanju narave ohranjajo v ugodnem stanju, ter gozdovi, ki imajo status posebnega varstvenega območja, potencialnega posebnega ohranitvenega območja ali ekološko pomembnega območja. Poudarjeno funkcijo imajo tudi mirne cone, pasišča in zimovališča prostoživečih živalskih vrst, grmišča in predeli okoli kaluž in drugih vodnih virov namenjenih prostoživečim živalim.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti je s 1. stopnjo poudarjena na 9,7 % površine gozdnega prostora.

S 1. stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na naslednjih površinah: ekocelicah brez ukrepov, območju koridorja za prehod živali pod Žrnovcem na območju med Žlebičem in Ortnekom, gozdnih jasah, zimovališčih, grmiščih in zaraščanjih.

- **ekocelice brez ukrepov** v oddelkih ali njih delih: 2, 30, 33, 40, 50, 60, 62, 81, 83, 86, 87, 88 in 90. V GGE Mala gora je predlaganih 13 prostorsko ločenih ekocelic brez ukrepov na skupni površini 30,04 ha ali 0,62 % površine gozda. Ekocelice brez ukrepov so večinoma že upoštevane kot negovalne enote v gozdnogojitvenih načrtih. Izločene so na ekstremnih rastiščih, kjer so rastiščne posebnosti, ki izstopajo iz okolice in so predlagane za popolno prepustitev naravnemu razvoju.

- **koridor za prehod živali** pod Žrnovcem na območju med Žlebičem in Ortnekom: oddelki ali njih deli: 18, 19, 21, 22, 23, 27, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213.

- **gozdne jase** v oddelkih: 25, 30, 45, 48, 49, 50, 53, 54, 55, 56, 58, 62, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 73, 74, 75, 79, 80, 83, 87, 91, 92, 103, 117, 118, 212, 227, 228, 240, 245, 246, 252, 256, 257, 258, 262 in 263. V GGE Mala gora je 83 prostorsko ločenih gozdnih jas na skupni površini 24,99 ha.

- **zaraščajoče gozdne jase** v oddelkih: 6, 23, 27, 53, 58, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 117, 118, 202, 212, 227, 252, 257, 258 in 263. V GGE Mala gora je 34 prostorsko ločenih gozdnih jas v zaraščanju na skupni površini 9,37 ha.

- **zimovališča** v oddelkih: 45, 58, 83, 87, 128, 129 in 130. Skupna površina zimovališč v GGE Mala gora je 259,50 ha.

- **grmišča** v oddelkih: 18, 30, 66, 70, 71, 73, 74 in 79. Skupna površina grmišč v GGE Mala gora je 19,53 ha.

Točkovno je funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti s 1. stopnjo poudarjena ob 44 habitatnih drevesih v oddelkih 65, 66, 82, 88, 89, 98, 101 in 128.

Linijsko je funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti s 1. stopnjo poudarjena na območju UC E – območje navadnega koščaka v dolžini 9581 metrov.

Z 2. stopnjo je funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti ploskovno poudarjena na območjih Natura 2000 ter EPO, torej pokriva celoten preostali gozdni prostor (4.417,79 ha oziroma 90,3 %). Prav tako je funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti ploskovno, z 2. stopnjo, poudarjena na območju

naravnih vrednot lokalnega pomena (Črni potok pri Velikih Laščah, Finkov potok, Velika Bistrica, Tržiščica, Laščica), na območju naravnih vrednot državnega pomena (Tentera – ponorno območje) ter na območju manjšega koridorja za prehod živali med naseljema Lepovče in Hrastje.

Posebna varstvena območja (območja Natura 2000) v GGE Mala gora je prej omenjeno območje Kočevsko-SI3000263 SAC ter območja Mateča voda in Bistrica-SI3000005, Mišja dolina-SI3000297 in Tržiščica s pritoki-SI3000320.

Ekološko pomembna območja

Celotno območje GGE Mala gora obsega EPO - Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri - 80000, ekološko pomembno območje Kočevsko - 31100 pa obsega približno četrtino GGE in sovпада z enako imenovanim Natura 2000 območjem v GGE. Manjši del GGE obsegajo tudi EPO Mišja dolina z Velikimi logi – 36500, EPO Kadice, Mateča voda in Bistrica – 38500 in EPO Tržiščica s pritoki – 97600.

Območje pričakovanih naravnih vrednot

Večino območja GGE Mala gora gradijo karbonatne kamnine, zato tu obstaja možnost odkritja podzemnih geomorfoloških naravnih vrednot, na območju Ortneka pri Ribnici pa obstaja možnost odkritja plasti s permskimi fosilnimi ostanki.

Naravovarstvene upravljavske cone

Na območju gozdov GGE Mala gora se nahajata dve upravljavski coni in sicer Upravljalvska cona E – območje navadnega koščaka in Upravljalvska cona H – ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi.

Upravljalvske cone (UC) so prikazane na Karti št. 6 v tekstnem delu načrta.

Linijsko funkcija biotske raznovrstnosti z 2. stopnjo v GGE ni poudarjena.

Točkovno je funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti z 2. stopnjo poudarjena ob:

- posebnih, izjemnih drevesih (odd. 201 - Duglaziji ob gozdni cesti jugozahodno od Ortneka, odd. 251 - Tisa na križišču južno od Perovega), v odd. 257 (Vintarji – nahajališče boksita) ter ob 91 jamah in brezni.

Klimatska funkcija

Poudarjeno klimatsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo naselja, rekreacijske in turistične objekte ter kmetijske površine pred škodljivimi učinki vetra in mraza ter gozdovi na območjih stalnih ali pogostih močnih vetrov, ki lahko povzročajo vetrolome ali deformirano rast gozdnega drevja.

Klimatska funkcija je v GGE Mala gora ploskovno poudarjena s 1. stopnjo na površini 445,89 ha okrog strnjenega naselja Ribnica. Z drugo stopnjo je ploskovno poudarjena na območju vetrov (3 – 4 m/s) na površini 36,78 ha v oddelkih 9 (del), 10 (del), 11 (del), 12 (del). Na 3. stopnji je zaradi splošnega blagodejnega vpliva na podnebje ploskovno poudarjena na vsej preostali gozdni površini.

2.2 Socialne funkcije

Zaščitna funkcija

Opravljajo jo gozdovi, ki ščitijo prometnice, naselja in druge objekte pred naravnimi pojavi, kot so padanje kamenja in peska, snežni zameti, bočni vetrovi in zdrsi zemljišča ter zagotavljajo varnost bivanja in prometa. Poudarjeno zaščitno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi na strmih pobočjih nad cesto ali železnico ter pod njo.

Zaščitna funkcija je v GGE Mala gora ploskovno poudarjena s 1. stopnjo na površini 15,09 ha v oddelkih 21, 22, 206 in 207 zaradi možnosti skalnih podorov nad infrastrukturnimi objekti (cesta, železnica).

Higiensko-zdravstvena funkcija

Opravljajo jo gozdovi, ki izboljšujejo kakovost in ohranjajo zdravo življenjsko okolje ter blažijo škodljive vplive emisij z absorpcijo sestavin onesnaženega ozračja, intenzivnejšo termiko in

turbulenco ter izolacijo pred hrupom. Poudarjeno higiensko-zdravstveno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi v neposredni bližini večjih naselij, bolnic in zdravilišč ter gozdovi, ki se nahajajo v pasu med naselji oziroma bivalnimi objekti ter večjimi viri hrupa, smradu, sevanja in onesnaževanja, kot so npr. avtocesta, železnica, termoelektrarne, kamnolomi in peskokopi, večje farme, smetišča, sežigalnice in predelovalnice odpadkov, dirkališča ipd.

Higiensko-zdravstvena funkcija je v GGE Mala gora ploskovno poudarjena s 1. stopnjo na površini 146,43 ha okrog strnjenega naselja Ribnica, z 2. stopnjo pa na površini 683,84 ha okrog omenjenega naselja.

S 3. stopnjo je ploskovno poudarjena na preostalem gozdnem prostoru.

Obrambna funkcija

Opravljajo jo gozdovi, ki varujejo zemljišča in objekte, pomembne za javno varnost, obrambo, zunanje zadeve ter obveščevalno in varnostno dejavnost državnih organov Republike Slovenije. Poudarjeno obrambno funkcijo imajo zlasti gozdovi, ki se uporabljajo kot poligoni za urjenje policijskih ali vojaških enot ter gozdovi, ki varujejo črpališča pitne vode, policijske, vojaške ipd. objekte.

Obrambna funkcija je v GGE Mala gora ploskovno poudarjena s 1. stopnjo na površini 17,47 ha v delih oddelkov 216, 232, 233, 234 in 235 (območje izključne in nadzorovane rabe – Ortnek) ter na površini 1,84 ha v delih oddelkov 9 in 10 (območje izključne in nadzorovane rabe – Grmada).

Rekreacijska funkcija

Rekreacijsko funkcijo imajo gozdovi, ki omogočajo aktivnosti, ki telesno ali duševno sproščajo in krepijo, vključno z nabiranjem gozdnih plodov za lastne potrebe. Poudarjeno rekreacijsko funkcijo imajo gozdovi z ustreznimi naravnimi danostmi, dostopnostjo in dosegljivostjo ter rekreacijsko infrastrukturo (poti, objekti).

Rekreacijska funkcija je v GGE Mala gora ploskovno poudarjena na 1. stopnji na območju Sv. Ane (deli oddelkov 63, 65, 66). Na 3. stopnji pa je poudarjen preostali gozdni prostor z izjemo območij na katera dostop ni dovoljen.

Linijsko je rekreacijska funkcija v GGE Mala gora s 1. stopnjo poudarjena na Ribniški naravoslovni poti, z 2. stopnjo pa na Žlebiški pešpoti na Stari grad, Ribniški planinski poti ter odsekih planinskih poti Grmada Z – Kamen vrh J, Grmada Z, Podtabor – Sv. Ana, Gmajna – Grič in poti Čez vrh Grmade.

Turistična funkcija

Turistično funkcijo opravljajo gozdovi, ki zadovoljujejo potrebe obiskovalcev, ki zaradi oddiha ali razvedrila povezanega z gozdom, začasno spremenijo svoj kraj bivanja. Poudarjeno turistično funkcijo opravljajo gozdovi v okolici turističnih krajev, v katerih se nahajajo turistični objekti, turistične točke in znamenitosti, ki se pojavljajo kot motiv v turistično propagandne namene ali po katerih se odvija turistično vodenje.

Turistična funkcija je s 1. stopnjo ploskovno poudarjena na površini 2,39 ha na območju Sv. Ane, s 3. stopnjo pa je poudarjen preostali gozdni prostor z izjemo območij na katera dostop ni dovoljen.

Linijsko je turistična funkcija s 1. stopnjo poudarjena na Ribniški naravoslovni poti, z 2. stopnjo pa so poudarjene Ribniška planinska pot, Žlebiška pešpot na ortneški Stari grad ter odseki planinskih poti Grmada Z – Kamen vrh J, Grmada Z, Podtabor – Sv. Ana, Gmajna – Grič, Čez vrh Grmade.

Točkovno je turistična funkcija poudarjena z 2. stopnjo ob 20 gozdnih kočah, ob jamarskem domu pri Francetovi jami, ob planinski koči na Sv. Ani v oddelku 65, ter ob ruševinah gradu Žrnovec (odd. 202).

Poučna funkcija

Poudarjeno poučno funkcijo opravljajo gozdovi, kjer poteka ozaveščanje in posredovanje znanj o gozdu ter gospodarjenju z njim laični ali strokovni javnosti. Poudarjeno poučno funkcijo opravljajo gozdovi, po katerih so speljane oziroma v katerih se nahajajo gozdne, naravoslovne ipd. poti, muzeji na prostem (gozdne učilnice), učni in demonstracijski objekti za izvajanje praktičnega pouka v sistemu gozdarskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja ipd.

Poučna funkcija je ploskovno poudarjena s 3. stopnjo na celotnem gozdnem prostoru, razen na območjih, na katera dostop ni dovoljen (Ortnek – državne rezerve).

Linjsko je poučna funkcija s 1. stopnjo poudarjena na Ribniški naravoslovni poti.

Raziskovalna funkcija

Raziskovalno funkcijo imajo gozdovi, ki so vključeni v dolgoročneje raziskave za namen študija zgradbe in zakonitosti razvoja gozdov, gozdovi na raziskovalnih ploskvah ter gozdovi v pasu ene drevesne višine okrog raziskovalnih objektov in razglašeni gozdni rezervati.

Raziskovalna funkcija v GGE Mala gora ni določena.

Funkcija varovanja naravnih vrednot

Se pojavlja v gozdovih, ki varujejo redke, dragocene, znamenite ali druge vredne naravne pojave. Poudarjeno funkcijo varstva naravnih vrednot opravljajo gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih o ohranjanju narave status naravne vrednote, območja pričakovanih naravnih vrednot ter zavarovana območja.

Funkcija varovanja naravnih vrednot je na 2. stopnji ploskovno poudarjena na območjih spodaj naštetih naravnih vrednot:

- ID 8030 Tržiščica (odd. 5, 21, 22, 50, 201, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 237, 238, 239, 240, 241, 242),
- ID 8031 Laščica (odd. 9, 10, 11, 13, 14),
- ID 8033 Velika Bistrica (odd. 260),
- ID 109 Tentera - ponorno območje (odd. 48, 49, 50),
- ID 8029 Črni potok pri Velikih Laščah (odd. 243),
- ID 1306 Finkov potok (odd. 2, 3).

Točkovno je funkcija varovanja naravnih vrednot na 1. stopnji poudarjena v okolici naslednjih naravnih vrednot:

ID 41653 Žiglovica - jama, brezno
 ID 43882 Podstenska jama, občasni ponor
 ID 42341 Griška jama, jama s stalnim tokom
 ID 40533 Tentera, občasni ponor
 ID 7816 Perovo - tisa
 ID 7818 Ortnek - duglaziji ob cesti
 ID 42083 Francetova jama

Točkovno je funkcija varovanja naravnih vrednot na 2. stopnji poudarjena v okolici naslednjih naravnih vrednot:

- kraških jam in brezen – naravnih vrednot v GGE Mala gora,
- spodmolov,
- ob nahajališču boksita v Vintarjih.

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Funkcijo varovanja kulturne dediščine opravljajo gozdovi, ki varujejo in ohranjajo območja ali objekte, ki so rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru.

Na prvi stopnji so poudarjeni gozdovi na območjih in v neposredni okolici objektov kulturne dediščine iz registra kulturne dediščine, kjer se ne sme izkoriščati gozdnih dobrin, ali so upravljani izključno za varstveni namen (predvsem nekateri objekti arheoloških najdišč).

Funkcija varovanja kulturne dediščine je s 1. stopnjo ploskovno poudarjena na naslednjih območjih:

- Zapuže pri Ribnici - Gradišče Sv. Ana – arheološko najdišče (odd. 63, 65, 66, KD-EŠD 13407).
- Runarsko - Arheološko območje Tabor – arheološko najdišče (odd. 263, KD-EŠD 10970),
- Novi Pot - Zaporni zid na Mali gori – arheološko najdišče (odd. 260, 262, KD-EŠD 29695),
- Ortnek - Arheološko najdišče Stari grad – arheol. najdišče (odd. 202, 203, 212, KD-EŠD 13405),
- Breže - Gradišče Hoste in arheološko območje Micnekova jama – arheološko najdišče (odd. 51, KD-EŠD 13409).

Na 2. stopnji je funkcija varovanja kulturne dediščine ploskovno poudarjena v gozdovih na območjih in v okolici objektov kulturne dediščine za katere je določen blažji varstveni režim ter na območju ostankov gozdov z ohranjeno tradicionalno obliko gospodarjenja.

Ploskovno je na 2. stopnji funkcija varovanja kulturne dediščine v GGE poudarjena na spodnjih štirih območjih:

- Ortnek - Cerkev Sv. Jurija – dediščina - stavbna dediščina (odd. 202, 203, 212, KD-EŠD 2649),
- Zlati Rep - Domačija Zlati Rep 5 – dediščina – stavbna dediščina (odd. 227, KD-EŠD 14821),
- Grebenje - Domačija Grebenje 4 – dediščina – stavbna dediščina (odd. 243, 248, 249, KD-EŠD 14793)

Točkovno je funkcija varovanja kulturne dediščine na 1. stopnji poudarjena ob arheološkem najdišču Breže - Arheološko najdišče Živinska jama – arheološko najdišče (odd. 48, KD-EŠD 13408).

Na 2. stopnji je funkcija točkovno poudarjena ob naslednjih kulturnih vrednotah:

- Zapuže pri Ribnici - Cerkev Sv. Ane – dediščina – stavbna dediščina (odd. 66, KD-EŠD 2223),
- Breže-Spomenik na kraju ilegalnega partizanskega prehoda čez progo dediščina – memorialna dediščina (odd. 48, KD-EŠD 22468),
- Zapuže pri Ribnici - Spomenik padlim v NOB v Lepovčah – dediščina – memorialna dediščina (odd. 75, KD-EŠD 22494),
- Vrh pri Poljanah - Kapelica Sv. Antona Padovanskega – dediščina – stavbna dediščina (odd. 9, KD-EŠD 23077),
- Vintarji - Dolščakova sušilnica – dediščina – stavbna dediščina (odd. 257, KD-EŠD 30463),
- Mlin – dediščina – stavbna dediščina (odd. 246).

Posamezne objekte kulturne dediščine v GGE Mala gora, ki so evidentirani v Registru nepremične kulturne dediščine Ministrstva za kulturo RS in niso del gozdnega prostora, gozdnogospodarski načrt ne obravnava.

Estetska funkcija

Opravljajo jo gozdovi, ki omogočajo doživljanje skladnosti likovnih in funkcionalnih prvin v krajini. Poudarjeno estetsko funkcijo imajo predvsem z estetskega vidika edinstveni/posebni gozdovi v izjemnih krajinah in območjih nacionalne prepoznavnosti po predpisih, ki urejajo prostor ter območjih kulturne krajine po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, v območjih krajinske pestrosti po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave ter gozdovi, namenjeni zakrivanju degradacijskih procesov ali drugih vizualno motečih elementov v krajini.

Estetska funkcija je s 1. stopnjo poudarjenosti ploskovno določena na območju Sv. Ane (odd. 65, 66), z 2. stopnjo pa na območju arheološkega najdišča Stari grad (odd. 202, 203, 212).

Linijsko je s 1. stopnjo funkcija poudarjena na območju učne poti Sv. Ana, z drugo stopnjo pa na območju Žlebiške pešpoti na Stari grad.

Točkovno je s 1. stopnjo funkcija poudarjena ob planinski koči na Sv. Ani, z 2. stopnjo pa ob ruševinah gradu Žrnovec, ob gozdnih kočah, mlinu (odd. 246) in ob objektih kulturne dediščine: Vintarji - Dolščakova sušilnica (odd. 257), Vrh pri Poljanah - Kapelica Sv. Antona Padovanskega (odd. 9), Zapuže pri Ribnici - Spomenik padlim v NOB v Lepovčah (odd. 75), Breže - Spomenik na kraju ilegalnega partizanskega prehoda čez progo (odd. 48), Zapuže pri Ribnici - Cerkev Sv. Ane (odd. 66), Breže - Arheološko najdišče Živinska jama (odd. 47).

2.3 Proizvodne funkcije

Lesnoproizvodna funkcija

Funkcija gozda pomeni proizvodnjo nadzemne lesne mase, ki jo je možno gospodarsko izkoriščati. Poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo opravljajo tudi gozdovi z nadpovprečno rastnostjo na rastiščih z nadpovprečno proizvodno zmogljivostjo.

S 1. stopnjo je lesnoproizvodna funkcija v GGE Mala gora prevladujoča funkcija in je poudarjena na 4.800,26 ha (98,1 % gozdnega prostora). Na omenjenem območju gozdov je mogoče dolgoročno sekati več kot 5 m³ lesa na hektar površine.

Lesnoproizvodna funkcija ni poudarjena v: ekocelicah brez ukrepanja, na gozdnih jasah in zaraščanjih, pod daljnovodi in ob javnih cestah na 91,69 ha (1,9 %) površine gozdnega prostora.

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Funkcija gozda pomeni izkoriščanje nelesnih materialnih koristi iz gozda, z izjemo divjadi in rekreativne rabe gozdov, ki se lahko pojavijo na trgu. Poudarjeno funkcijo pridobivanja drugih gozdnih dobrin opravljajo zlasti gozdovi, ki se gojijo zaradi plodov, gozdni semenski objekti, gozdovi, kjer se intenzivno odvija stelarjenje, čebelja paša, pridobivanje smole in drevesnih sokov, pridobivanje okrasnega drevja, izkoriščanje sečnih ostankov ipd., če so ti proizvodi predmet prodaje ali nadaljnje dodelave in niso namenjeni le lastni uporabi.

Ploskovno je funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin na 1. stopnji poudarjena v semenskem sestoju jelke v oddelku 242.

Na 2. stopnji je funkcija ploskovno poudarjena na naslednjih območjih:

- območje čebelje paše - jelka (greben Male gore),
- območje čebelje paše - lipa, javor (odd. 70, 74, 76, 77, 117, 129, 130)
- območja nabiranja stranskih gozdnih proizvodov – predvsem borovnice (gozdovi na kislih tleh),
- območja sestojev v katerih je delež kostanja nad 25 %.

Točkovno je funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin s 1. stopnjo poudarjena na stojiščih čebeljakov.

Lovnogospodarska funkcija

Poudarjeno lovnogospodarsko funkcijo imajo gozdovi, ki omogočajo gospodarjenje s populacijami prostoživečih živalskih vrst, ki jih je po predpisih o lovu in divjadi dovoljeno loviti. Poudarjeno lovnogospodarsko funkcijo imajo zlasti gozdovi z visoko gostoto populacij velikih rastlinojedov oziroma gozdovi, v katerih prehranska kapaciteta okolja omogoča višjo številčnost divjadi.

S 1. stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na območju rukališča v oddelkih 128-del, 129-del, 130-del, 131, 132, 133.

Točkovno je s 1. stopnjo lovnogospodarska funkcija poudarjena na lokacijah zimskih krmišč v oddelkih 1, 11, 58, 83, 209, 244 in 247.

3. Opis stanja gozdov

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

V enoti so vsi gozdovi večnamenski.

Preglednica 13: /D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in struktura po lastniških kategorijah

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Večnamenski gozdovi	4.751,82	68,58	9,88	4.830,28
Skupaj	4.751,82	68,58	9,88	4.830,28

V GGE Mala gora se kaže velika pestrost matičnih podlag, reliefa, višin in seveda gozdnih združb. Prevladujejo jelovo-bukova rastišča - 36,9 % površine gozdov, nato gabrovja in dobrave – 28,0 %, jelovih s smreko in borom na pretežno nekarbonatnih kameninah je 15,4 %, bukovih rastišč na karbonatih je 12,4 %, termofilnih bukovih 4,1 %, posebnost so jelševja - 0,2 %.

Preglednica 14: /KGR: Gozdne združbe po g. kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
01111-Jelova bukovja na globokih tleh	54120-Predinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	7,05	0,8
	55110-Predinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	32,25	3,4
	59210-Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	7,02	0,7
	63110-Predinarsko gorsko bukovje	65,78	7,0
	64101-Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	565,72	60,3
	64103-Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	66,49	7,1
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	115,42	12,3
	64106-Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom	4,97	0,5
	64113-Dinarsko jelovo bukovje s penušo	41,43	4,4
	64114-Dinarsko jelovo bukovje tipično	1,94	0,2
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	24,37	2,6
	65110-Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	6,05	0,6
Skupaj RGR		938,49	100,0
01185-Podgorska jelova bukovja - zasmrečena	52110-Čmojelševje	1,09	0,2
	54120-Predinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	0,54	0,1
	55110-Predinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	16,65	2,5
	56312-Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim	3,90	0,6
	58110-Osojno bukovje s kresničevjem	20,04	3,0
	59210-Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	29,91	4,5
	64103-Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	215,47	32,4
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	26,69	4,0
	64106-Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom	3,76	0,6
	64113-Dinarsko jelovo bukovje s penušo	3,17	0,5
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	294,02	44,2
	74110-Kisloljubno rdečeborovje	1,02	0,2
	75110-Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	2,72	0,4
	77110-Jelovje s praprotmi	34,37	5,2
	77210-Jelovje s trikrpim bičnikom	11,16	1,7
Skupaj RGR		664,51	100,0
01301-Podgorska bukovja	54120-Predinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	63,59	8,8
	55110-Predinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	141,73	19,7
	56210-Predinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	1,53	0,2
	56312-Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim	0,49	0,1
	58110-Osojno bukovje s kresničevjem	52,19	7,3
	59210-Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	64,72	9,0
	63110-Predinarsko gorsko bukovje	166,41	23,2
	64101-Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	61,71	8,6
	64103-Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	20,62	2,9
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	7,34	1,0

	64106-Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom	1,23	0,2
	64113-Dinarsko jelovo bukovje s penušo	3,56	0,5
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	133,07	18,5
	65110-Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	0,40	0,1
Skupaj RGR		718,59	100,0
01711-Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah	52110-Črnojelševje	5,97	0,6
	54120-Predinarsko-dinarsko gradново belogabrovje	1,07	0,1
	55110-Predinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	7,58	0,8
	58110-Osojno bukovje s kresničevjem	0,52	0,1
	59210-Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	1,45	0,2
	63110-Predinarsko gorsko bukovje	1,79	0,2
	64103-Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	74,83	7,8
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	7,14	0,7
	64113-Dinarsko jelovo bukovje s penušo	1,84	0,2
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	23,96	2,5
	65110-Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	0,98	0,1
	74110-Kisloljubno rdečeborovje	19,65	2,1
	75110-Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	111,24	11,7
	77110-Jelovje s praprotmi	410,84	43,1
	77210-Jelovje s trikrpim bičnikom	285,47	29,9
Skupaj RGR		954,33	100,0
01911-Gradnova belogabrovja	52110-Črnojelševje	2,08	0,1
	54120-Predinarsko-dinarsko gradново belogabrovje	1.279,14	82,3
	55110-Predinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	135,58	8,7
	56210-Predinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	2,44	0,2
	59210-Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	19,84	1,3
	63110-Predinarsko gorsko bukovje	20,68	1,3
	64101-Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	23,50	1,5
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	2,33	0,1
	64113-Dinarsko jelovo bukovje s penušo	0,51	0,0
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	67,80	4,4
	65110-Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	0,46	0,0
Skupaj RGR		1.554,36	100,0
VEČNAMENSKI GOZDOVI		4.830,28	100,0
Skupaj vsi gozdovi		4.830,28	100,0

3.2 Lesna zaloga

Dendrometrijske meritve so potekale v vegetacijski sezoni leta 2021. Za ugotavljanje lesne zaloge, prirastka, odmrlega drevja, kakovosti in poškodovanosti drevja smo v GGE Mala gora izvedli meritve na 778 stalnih vzorčnih ploskvah (SVP) z gostoto mreže 250 x 250 m. Meritve smo izvedli v vseh rastiščnogojitvenih razredih. Skupno je bilo na SVP izmerjenih 12.328 dreves. Standardna napaka ocene lesne zaloge je ob 5 % tveganju +/- 3,998 %.

Opise sestojev smo opravili v letu 2021. Pripomočki pri izločanju sestojev so bili gozdnogojitveni načrti oddelkov, prejšnja sestojna karta in digitalni orto foto posnetki v merilu 1 : 5.000, na katere smo izrisali sestoje in druge površine v gozdnem in negozdnem prostoru. Število izločenih sestojev v GGE Mala gora je 587, povprečna površina sestoja je 8,23 ha. Dejansko je kartiranih 1.017 površin - sestojev s povprečno površino 4,75 ha.

Ocena povprečne lesne zaloge je 323,4 m³/ha, iglavcev je 51,0 % v lesni zalogi, listavcev je 49,0 %. V drevesni sestavi je največ bukve 25,6 % od LZ, smreke 24,8 %, jelke 24,3 %, plemenitih listavcev 12,2 %, hrasta 7,6 %, bora 1,9 %, drugih trdih listavcev 3,1 % in mehkih listavcev 0,5 %.

Debelinska struktura kaže na relativno 'mlajše' sestoje, posebej pri listavcih.

Preglednica 15: /LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po drevesnih vrstah in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	8,5	15,4	19,4	21,5	35,2	80,1	24,8
Jelka	4,8	11,1	17,1	23,5	43,5	78,5	24,3
Bor	7,5	14,2	18,0	21,8	38,5	6,1	1,9
Macesen	8,4	20,1	24,0	19,7	27,8	0,1	0,0
Ostali igl.	6,9	15,4	24,9	25,4	27,4	0,0	0,0
Bukev	8,0	20,3	25,8	25,0	20,9	82,8	25,6
Hrast	11,4	22,9	26,6	22,9	16,2	24,6	7,6
Pl. list.	9,3	20,2	25,7	24,8	20,0	39,5	12,2
Dr. tr. list.	11,1	22,7	25,9	22,5	17,8	10,0	3,1
Meh. list.	12,0	26,4	23,3	20,4	17,9	1,7	0,5
Iglavci	6,7	13,3	18,2	22,5	39,3	164,8	51,0
Listavci	9,1	20,9	25,9	24,4	19,7	158,6	49,0
Skupaj	7,9	17,0	22,0	23,4	29,7	323,4	100,0

Smreka – *Picea excelsa* je v enoti najbolj razširjena in gospodarsko najpomembnejša drevesna vrsta. Njena razširjenost v enoti nam kaže, da je bila v preteklosti močno pospeševana. Poleg vsesplošne uporabnosti lesa so na to vplivale predvsem njene lastnosti - prilagodljivost, plastičnost in pionirske lastnosti. Uspeva na vseh vrstah matičnih podlag in tal, slabše raste le na izrazito suhih rastiščih, kjer je nizka zračna in talna vlaga. Velik del današnjih smrekovih gozdov je nastal na opuščenih kmetijskih površinah, kot močna primes pa je prisotna tudi v vseh ohranjenih gozdovih.

Jelka – *Abies alba* je v enoti druga najbolj razširjena drevesna vrsta. Je najpomembnejša vrsta v predgorskih in gorskih jelovo bukovih gozdovih, na hladnejših legah s stalno visoko talno in zračno vlago, kjer je pogosta temperaturna inverzija. Tu gradi mešane gozdove z bukvijo in plemenitimi listavci. V nižinskih jelovo bukovih gozdovih in gozdovih iglavcev na kislih tleh pa nastopa skupaj s smreko. V ostalih gozdni združbah se pojavlja le kot posamična primes.

Rdeči bor – *Pinus silvestris* nima v enoti pomembnejše vloge. Kot graditelj sestojev se pojavlja le v fragmentarno prisotni gozdni združbi rdečega bora z borovničevjem, kjer je pionirska drevesna vrsta ekstremnih, malodonosnih rastišč. Skupaj z bukvijo in smreko nastopa še v gozdni združbi bukve z rebrenjačo, kjer ima dobro rast in kvaliteto. V ostalih združbah je močnejše prisoten predvsem v degradiranih sestojnih stadijih, kjer gradi sestoje s smreko in mehкими listavci. Njegove izredne pionirske lastnosti mu omogočajo, da uspeva na edafsko osiromašenih rastiščih listavcev, ki jim zahtevnejše drevesne vrste niso kos.

Macesen – *Larix decidua*, je v enoti prisoten le sporadično, kot primes v obliki manjših nasadov. Zanimivost je nekaj debelih duglazij.

Bukev - *Fagus sylvatica* je prevladujoča in gospodarsko najpomembnejša drevesna vrsta med listavci. Je osnovna graditeljica sestojev v bukovih gozdni združbah v predgorskem in spodnjem delu gorskega pasu, kjer je njena življenjska moč zelo velika. Tu gradi pretežno čiste strnjene sestoje, lokalno so ji primešani smreka, graden in plemeniti listavci. V gorskih jelovo bukovih združbah je poleg jelke druga najpomembnejša vrsta. Kot primes jo zaradi velike plastičnosti najdemo tudi še v kolinskem pasu. Zaradi preobčutljivosti na temperaturne ekstreme ni dovolj konkurenčna le na mraziščnih legah in na zelo toplih, edafsko revnih pobočjih in grebenih.

Graden – *Quercus petraea* je najpomembnejša drevesna vrsta kolinskega pasu. Skupaj s smreko je graditelj sestojev v najbolj razširjeni gozdni združbi hrastov in gabrovcev. Kot pomembna primes nastopa tudi v spodnjem delu predgorskega pasu na rastišču gozdne združbe hrasta in bukve. V višje ležečih združbah ga najdemo le kot posamično primes. Razširjenost gradna je torej omejena na nižino in gričevje. Je heliotrofna vrsta, na bolj toplih in suhih legah često prevlada nad bukvijo tudi še v višjih legah. Je tudi pomembna meliorativna vrsta, saj s svojim globokim koreninskim sistemom biološko aktivira spodnje talne plasti. Izogiba pa se preveč vlažnim tlem.

Plemeniti listavci – gorski javor, lipe, veliki jesen, gorski brest. V enoti se pojavljajo izključno kot primešane drevesne vrste v vseh gozdni združbah. Najpogostejši so v gozdni združbah jelke in bukve gorskega pasu, kjer predstavljajo pomembno alternativo sušenju jelke. Predvsem lipe so zelo pogoste in pomembna primes v gozdni združbah kolinskega in spodnjega dela gorskega pasu.

Plemeniti listavci imajo podobne biološke in ekološke značilnosti, zahtevajo vlažna, močno humozna in skeletna tla, ki razvojno še niso dozorela, a tudi ne zaustavljena. So tudi odlični talni melioratorji.

Trdi listavci – beli gaber in črni gaber, mali jesen, mokovec, češnja, brek, jerebika, maklen, cer, drobnica, kostanj so z izjemo gabrov povečini manjšinske drevesne vrste, ki se v enoti pojavljajo sporadično, a so izjemno dragoceni, ker povečujejo biološko in ekološko pestrost. V ekološkem pogledu imajo zelo različne zahteve glede tal, svetlobe in vlage. So dobre meliorativne in pomembne plodonosne vrste. Kot posamično primes jih najdemo povsod v enoti, najbolj pogosti pa so na strmih, skalovitih ali izpostavljenih prisojnih legah, kjer jih graden, bukev in jelka ne morejo izriniti.

Mehke listavce – trepetlika, breza, črna jelša in vrba, najdemo fragmentarno v poplavnih jelševih logih. Pomembnejši delež predstavljajo le še kot pionirske drevesne vrste začetnih razvojnih stadijev zaraščanja, kasneje jih postopoma zamenjujejo ekološko zahtevnejše drevesne vrste.

Povprečna lesna zaloga, merjena na hektar, je v državnih in gozdovih lokalnih skupnosti nižja kot v zasebnih, ker nismo upoštevali številnih poti, ki so vpisane kot javno dobro.

Preglednica 16: /D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	795.923	784.343	10.297	1.283
	m ³ /ha	164,8	165,1	150,1	129,9
Listavci	m ³	766.014	755.134	9.447	1.433
	m ³ /ha	158,6	158,9	137,8	145,0
Skupaj	m³	1.561.937	1.539.477	19.744	2.716
	m ³ /ha	323,4	324,0	287,9	274,9

Lesno zalogo večnamenskih gozdov smo ugotovili s tretjo meritvijo na stalnih vzorčnih ploskvah. Ocena povprečne lesne zaloge na SVP je 323,4 m³/ha +/- 12,93 m³/ha (4,0 % vzorčna napaka).

Povprečna lesna zaloga iglavcev je 164,8 m³/ha, listavcev 158,6 m³/ha in skupaj 323,4 m³/ha.

Preglednica 17: /D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

Stratum	Rastiščnogojitveni razred	Površina	Lesna zaloga (v m ³ /ha)	Število vzorčnih ploskev	+/- E (%)
STALNE VZORČNE PLOSKVE					
1	01111	938,49	325,1	149	7,56
2	01185	664,51	299,4	109	9,56
3	01301	718,59	265,2	121	9,28
4	01711	954,33	491,5	148	7,86
5	01911	1.554,36	256,1	251	5,94
	SKUPAJ	4.830,28	323,4	778	4,00

Osnova za izračun lesne zaloge po rastiščnogojitvenih razredih v večnamenskih gozdovih so podatki s stalnih vzorčnih ploskev. Lesne zaloge posameznih sestojev so bile ocenjene okularno. Vsota okularno ocenjenih lesnih zalog sestojev v posameznem oddelku/odseku predstavlja lesno zalogo oddelka/odseka. Seštevke okularno ocenjenih lesnih zalog sestojev je ustrezno popravljen s korekcijskimi faktorji po stratumih:

- da so seštevki okularno ugotovljenih lesnih zalog vseh odsekov stratuma enaki leseni zalogi stratuma, ki je bila ugotovljena s stalnimi vzorčnimi ploskvami,
- da je delež drevesnih vrst, ki so v lesni zalogi stratuma zastopane z več kot 10 %, pri obeh načinih ocene (okularna ocena in meritev na stalnih vzorčnih ploskvah) enak.

Tarife so povzete po preteklem GGN GGE Mala gora.

3.3 Prirastek

Prirastek je bil ugotovljen na podlagi razlik v volumnih dreves med prejšnjo in zadnjo meritvijo na SVP. Na osnovi razlik v volumnih dreves se je za vsako drevo izračunal prirastni volumski procent. Dobljeni volumski procent se je pripisal premeru, ki ga je posamezno drevo imelo na sredini ureditvenega obdobja. Snop točk volumskih procentov se je ločeno po drevesnih vrstah in RGR izravnal s funkcijo, ki se je v posameznem primeru najbolj prilagajala. S pomočjo dobljene funkcije so se za vsako debelinsko stopnjo, ločeno po drevesnih vrstah in RGR-jih, izračunali prilagojeni prirastni procenti.

Povprečni letni prirastek je 4,64 m³/ha za iglavce, 3,29 m³/ha za listavce in skupaj 7,93 m³/ha.

Preglednica 18: /PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,84	0,97	0,92	0,87	1,03	4,64	58,4
Listavci	0,73	0,93	0,77	0,55	0,31	3,29	41,6
Skupaj:	1,57	1,90	1,69	1,42	1,34	7,93	100,0

Podobno kot pri lesnih zalogah so razlike tudi pri prirastkih po lastništvu gozdov.

Preglednica 19: /D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	22.355	22.048	265	42
	m ³ /ha	4,63	4,64	3,86	4,26
Listavci	m ³	15.928	15.700	196	32
	m ³ /ha	3,30	3,30	2,86	3,20
Skupaj:	m³	38.283	37.748	461	74
	m ³ /ha	7,93	7,94	6,72	7,46

Prirastki so seveda odvisni od višine lesne zaloge, a realnejšo sliko prirastkov nam omogoča primerjava prirastnih odstotkov po RGR. Nasploh so višji prirastki iglavcev. Posebej izstopajo nižji prirastki bukve v RGR Jelovo-bukovi gozdovi na globokih tleh.

Preglednica 20: Prirastni odstotki po RGR

RGR	igl %	Ist %
01111	2,53	1,99
01185	3,24	2,60
01301	3,02	2,20
01711	2,33	2,56
01911	3,87	1,74
Skupaj:	2,82	2,07

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Zdi se, da se zgradba sestojev spreminja po načrtovalnih obdobjih, od prebiralnih gozdov v prvih gozdnogospodarskih načrtih do današnjih vrisanih sestojev različnih razvojnih faz. Dejansko se lahko zgradba gozda spreminja po njegovih življenjskih obdobjih, odvisna pa je tudi od merila kartiranja in opisovalcev.

Po kartiranih sestojih v GGE Mala gora prevladujejo skupinsko raznomerni sestoji s 55,7 %, debeljakov je 27,3 %, sestojev v obnovi je 9,9 %, drogovnjakov 4,1 %, in mladovij 2,6 % površine vseh gozdov.

Na prvi pogled torej slika raznomernih gozdov z relativno uspešno obnovo, ki pa dolgoročno niso uravnoteženi po deležu razvojnih faz, čeprav je obnova bistveno uspešnejša kot je bila v preteklih desetletjih. Žal le pri bukvi, jelka in tudi plemeniti listavci so zaradi preštevilčne jelenjadi in srnjadi v obnovi v jelovo-bukovih gozdovih neuspešni. Mestoma pa so zasmrečeni sestoji zaradi naravnih ujm in lubadarjev popolnoma razgrajeni in seveda v obnovi.

Preglednica 21: /RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Pomladek						Lesna zaloga m³/ha
			Površina		Zasnova				
	ha	% - poprav.	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	125,15	2,6 - 14,9							
Drogovnjak	199,29	4,1 - 16,2	3,20	1,6	0,0	70,3	21,6	8,1	232,5
Debeljak	1.320,48	27,3 - 47,4	113,06	8,6	5,4	79,6	8,0	7,0	488,8
Sestoj v obnovi	478,63	9,9 - 21,5	165,86	34,7	11,8	75,0	9,5	3,7	253,2
Raznomerno	2.687,19	55,7	494,60	18,4	3,2	60,6	28,6	7,6	275,6
Pionirski gozd	19,54	0,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	112,8
Skupaj	4.830,28	100 - 100	776,72	16,1					

Za čim popolnejši prikaz površinskega stanja razvojnih faz in primerjave z modeli smo poleg razvojne faze v sestoji določili še delež površine, ki jo znotraj sestoja predstavlja mladovje, ki ga je bilo sicer nemogoče izločiti kot samostojni sestoj (ocenjevali smo delež mladja, gošče in celo letvenjaka, ki ima dobre možnosti za vrast). Posebej smo na opisnih obrazcih z odstotki ocenili tudi delež osnovnih (mld, dg, db in pom) razvojnih faz v raznomernih sestojih (glej stolpec % - poprav.).

Zavedamo se, da je potrebno takšno metodo dodelati in verificirati, a nam omogoča jasnejšo in vendarle drugačno - bolj ugodno sliko razvojnih faz gozdov enote. Po opravljeni korekciji je mladovja 14,9 %, drogovnjaka 16,2 %, debeljaka 47,4 % in pomlajenca 21,5 % površine vseh gozdov.

Mladovja je torej 14,9 % površine, vključno s pomladkom s prevladujočo dobro zasnovo in možnostmi za preraščanje, ki je 'skrit' v debeljaku in pomlajencu pa še več. Prevladuje bukev, žal deloma manjka (zaradi objedanja) jelka. Tudi plemeniti listavci so povsod intenzivno objedani in zato manj perspektivni, izjema je lipa.

Preglednica 22: /D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	209,13	60,73	1,52	0,00	0,00	319,87	3,21	126,40	49,83	6,03
%	26,92	7,82	0,20	0,00	0,00	41,18	0,41	16,27	6,42	0,78

Iz preglednice o zasnovi, negovanosti in sklepu sestojev je razvidno, da so zasnove mladovja večinoma dobre, razen v jelovo-bukovih sestojih, kjer so zaradi manjkajoče jelke slabše; zaradi poškodovanosti so slabše v drogovnjakih. Večina sestojev je negovanih, nekaj slabša je negovanost v mladovjih (premalo sproščanje) in v raznomernih sestojih (neoblikovanje in nesproščanje pomladitvenih jeder in skupin).

Preglednica 23: /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	125,15	12,6	46,2	14,2	27,0	10,0	52,0	38,0	0,0	36,8	15,8	6,2	41,2
Drogovnjak	199,29	16,3	62,5	16,2	5,0	31,6	54,8	13,6	0,0	34,5	54,8	6,2	4,5
Debeljak	1.320,48					55,2	43,2	1,6	0,0	1,1	82,0	14,0	2,9
Sestoj v obnovi	478,63					26,8	66,6	6,6	0,0				
Raznomer. (sk-gnz)	2.687,19					12,5	69,2	18,3	0,0				
Pionirski gozd	19,54												
Skupaj:	4.830,28												

3.5 Tipi sestojev

Glede na sestavo drevesnih vrst lahko sestoje v GGE Mala gora razdelimo na jelovo-smrekove sestoje, jelovo-bukove sestoje, hrastovo-gabrove sestoje, malodonosne sestoje in sestoje v zaraščanju.

Sestoji smreke in jelke so v gozdnogospodarski enoti razširjeni predvsem na jelovih rastiščih na silikatu v osrednjem delu Slemen. Tu poraščajo senčna, hladna pobočja in vlažne jarke, na globokih, kislih rjavih tleh. Vlažnost in zakisanost zelo ustrezata smreki, ki je jelki enakovredna. Manjšepovršinsko te sestoje najdemo tudi na koluvialnih karbonatnih tleh ob vznožju Male gore, na nižinskem jelovo bukovem rastišču, kjer je smreka izpodrinila bukev.

Sestoji jelke in bukve poraščajo obsežno področje v gorskem pasu pogorja Male gore, na rastišču združb A.-F. din. omphalodetosum in mercurialietosum. Fragmentarno te sestoje najdemo tudi v submontanskem pasu, na področju združbe A.-F. din hacquetietosum v zahodnem delu Slemen. Na vlažnejših predelih je v sestojih močna primes vseh vrst plemenitih listavcev.

Sestoje bukve najdemo na vseh bukovih rastiščih združb Hacquetio-, Enneaphyllo- in Arunco-Fagetum v predgorskem in spodnjem delu gorskega pasu.

Sestoji hrasta in belega gabra poraščajo obsežne površine v vznožju in spodnjem delu pobočja Male gore, kjer je rastišče združbe Querco-carpinetum. Prevladuje graden, beli gaber je primešan le na skalovitih predelih, na vlažnejših in manj skalovitih predelih je močna primes smreke, v vznožju tudi lipa.

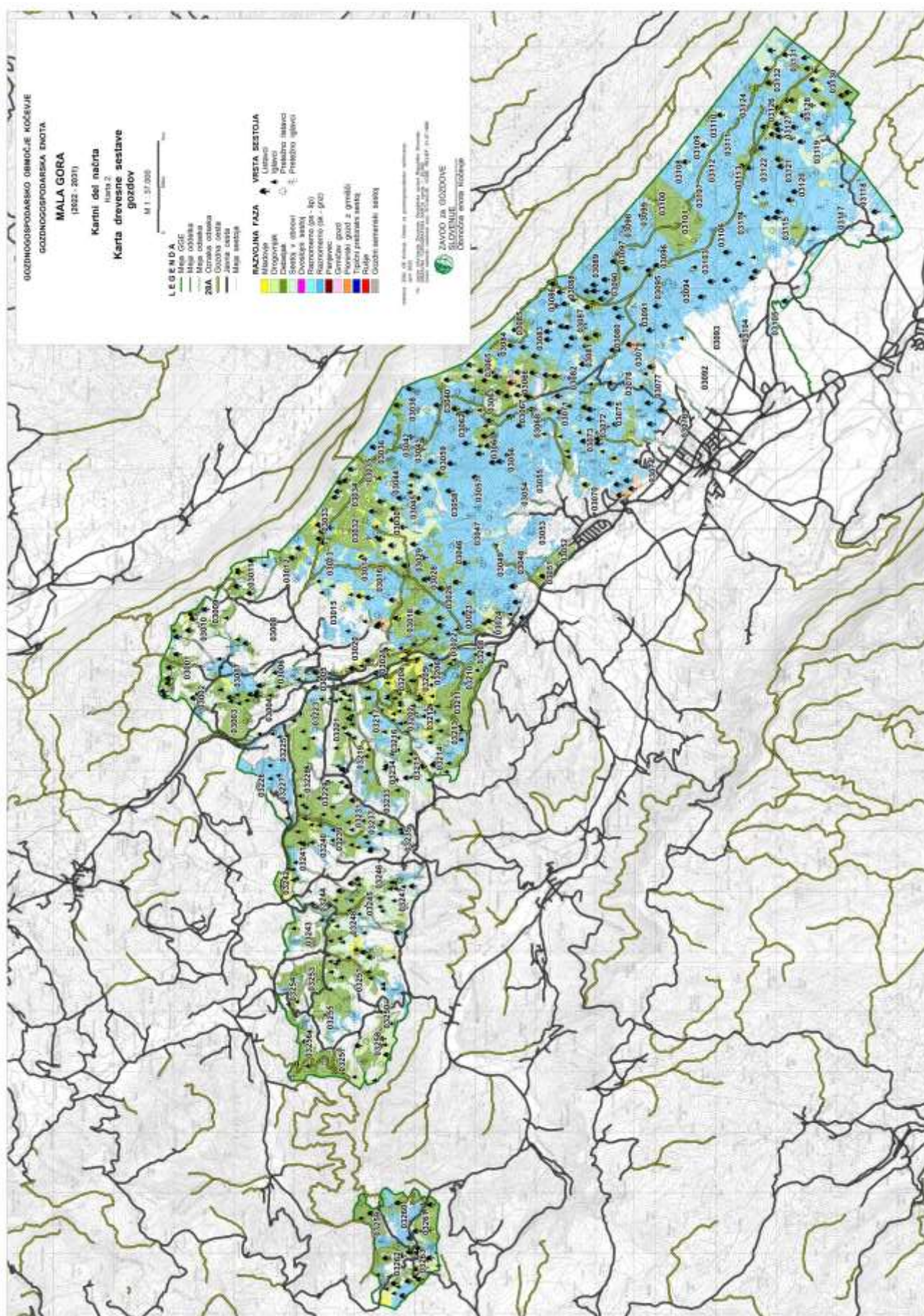
Sestoji v zaraščanju se nahajajo predvsem v nižini. Niso vezani na rastišče, ampak so nastali pod močnim antropogenim vplivom in so v pretežni meri degradirani, tako po naravni vrstni sestavi kot sestojni zgradbi. Sestoje gradijo pionirske drevesne vrste – rdeči bor, smreka, breza, trepetlika in lipa.

Malodonosni sestoji poraščajo ekstremna rastišča, kjer je zaradi neugodnih rastiščnih dejavnikov, kot so velika sušnatost, skalovitost, skeletnost ali strmina, razvoj gozda na neki točki zastal. Trajno regresivne stadije tvorijo drevesne vrste črnega gabra, malega jesena, mokovca, lipovca, rdečega bora, ki smo jih kar nekaj predlagali za ekocelice prepuščene naravnemu razvoju.

Preglednica 24: /D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip drevesne sestave	Površina (ha)	Delež (%)
Gozdovi bukve in hrasta	15,57	0,3
Bukovi gozdovi	295,52	6,1
Drugi pretežno listnati gozdovi	1.348,70	27,9
Gozdovi bukve in jelke	393,45	8,1
Gozdovi bukve in smreke	191,70	4,0
Jelovi gozdovi	10,55	0,2
Smrekovi gozdovi	100,88	2,1
Borovi gozdovi	8,18	0,2
Drugi pretežno iglasti gozdovi	764,13	15,8
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	1.701,60	35,3
Skupaj	4.830,28	100,0

Karta 7: Karta tipov drevesne sestave gozdov

3.6 Ohranjenost gozdov

Naravna ohranjenost gozdov, če jo izražamo z naravno sestavo drevesnih vrst, je po posameznih rastiščih razmeroma dobra. Najboljša je v gozdovih predgorskih in gorskih jelovo bukovih rastišč, ki so povečini še ohranjeni. Sledijo jim gozdovi na predgorskih bukovih rastiščih in kislih rastiščih iglavcev, ki so povečini že delno spremenjeni. Najbolj spremenjeno naravno sestavo drevesnih vrst imajo gozdovi na jelovo bukovih rastiščih, nižinskih rastiščih hrasta in gabra ter gozdovi bukeve na kislih rastiščih. Tu delež močno spremenjenih sestojev v povprečju že dosega tretjinski delež.

Preglednica 25: /OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	2.070,67	42,9	2.363,72	48,9	395,89	8,2	0,00	0,0	4.830,28	100,0
Skupaj vsi gozdovi	2.070,67	42,9	2.363,72	48,9	395,89	8,2	0,00	0,0	4.830,28	100,0

3.7 Kakovost drevja

Kakovost drevja je pri iglavcih večinoma dobra in zaradi vejnatosti smreke zadovoljiva, pri listavcih pa je kakovost slabša zaradi gnilob.

Preglednica 26: /K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	1.084	3,8	18,4	45,8	26,8	5,2
Jelka	1.025	3,6	22,7	55,6	16,1	2,0
Bor	119	3,4	10,1	40,3	32,8	13,4
Macesen	3	0,0	33,4	33,3	0,0	33,3
Bukev	1.359	1,0	8,8	30,8	37,8	21,6
Pl. Ist.	550	0,0	1,3	23,1	47,6	28,0
Dr. tr. Ist.	746	1,3	14,5	34,6	33,8	15,8
Meh. Ist.	97	0,0	0,0	11,3	28,9	59,8
Skupaj iglavci	18	0,0	0,0	16,7	33,3	50,0
Skupaj listavci	2.231	3,7	19,9	50,0	22,2	4,2
Skupaj	2.770	0,8	8,4	29,5	38,5	22,8

3.8 Poškodovanost drevja

Poškodovanost drevja ni problematična, posebej omenimo le sušenje hrasta.

Preglednica 27: /PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	3,5
Veje	0,8
Osutost	0,4
Skupaj	4,7

3.9 Objedenost gozdnega mladja

Usklajevanje odnosa gozd - divjad je vezano na širša območja z analiziranjem trendov poškodovanosti gozdnega mladja v sestojih - debeljaki za obnovo.

GGE Mala gora se nahaja v popisni enoti Bloke – Sodražica v kateri je 51 popisnih ploskev. V GGE Mala gora je bilo v letu 2020 popisanih 7 popisnih ploskev, ugotovljena skupna poškodovanost 44 % in tekoča letna poškodovanost 7 %, kar je pri skupni poškodovanosti slabše od poškodovanosti v popisni enoti. Ugotovljena poškodovanost v GGE je višja kot ob popisih 2017 (31 %), 2013 (32%) in 2010 (36%) in kaže na slabšanje stanja. Otežena je predvsem naravna obnova jelke na karbonatni podlagi, najbolj uspešno je bukovo mladje, ki prevladuje, uspeva pa tudi obnova z ostalimi rastišču primernimi drevesnimi vrstami.

Objedenost gozdnega mladja - po podatkih podrobnega popisa leta 2020

Preglednica 28: /OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno

Razred mladja	Število/ha	Objedenost (%)	Tekoča letna poškodovanost (%)
do 15 cm	41902		
1. 15-30 cm	33048	33	10
2. 30-60 cm	18576	29	10
3. 60-100 cm	6929	26	15
4. 100-150 cm	2972	24	10
Skupaj 1-4	41562	31	11

Preglednica 29: /OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah

Drevesna vrsta	Delež drevesne vrste v mladju (v %)					Objedenost %	Tekoča letna poškod. %
	15- 30 cm	30-60 cm	60-100cm	100-150 cm	skupaj		
Bukev	34	41	43	47	10	4	34
Plemeniti lis.	46	29	23	18	55	17	46
Drugi trdi lis.	7	9	7	10	57	20	7
Mehki l.	3	3	4	4	62	37	3
Hrasti	1	-	-	-	38	0	1
Smreka	7	18	23	21	1	0	7
Jelka	2	-	-	-	23	4	2
Skupaj	100	100	100	100	31	11	100

Preglednica 30: /OM3: Objedenost gozdnega mladja ločena na iglavce in listavce

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Iglavci	11,7	9,8	3,1	2,8
Listavci	38,2	43,6	27,5	35,3
Skupaj	33,7	36,0	23,7	30,6

V obeh tabelah navajamo poškodovanost mladja gozdnega drevja za popisno enoto Bloke – Sodražica, v kateri je bilo v letu 2020 popisanih 51 vzorčnih ploskev. Pri popisu je bila ugotovljena skupna poškodovanost 31 % mladja gozdnega drevja in tekoča letna poškodovanost 11 %. V primerjavi s celotnim območjem je poškodovanost v popisni enoti nižja za 1% in letna poškodovanost za 3%.

Primerjava z dosedanjimi popisi v letih 2010, 2014 in 2017 kaže, da se je poškodovanost mladja gozdnega drevja v popisni enoti v letu 2017 značilno znižala. V letu 2020 je bila poškodovanost nižja kot v letih 2010 in 2014 in večja kot v letu 2017, vendar ugotovljene razlike niso značilne.

Ugodno stanje objedenosti mladja je pri bukvi in smreki. Poškodovanost ostalih drevesnih vrst v popisni enoti je še vedno visoka. Tekoča letna poškodovanost je najvišja pri plemenitih listavcih, ostalih trdih in mehkih listavcih. Tekočih letnih poškodb je manj pri smreki, bukvi in jelki.

Pri mladju pod 15 cm prevladujejo v vrstni sestavi s 64 % plemeniti listavci, slediti s 13 % jelka in bukev, s 6 % smreka, mehki listavci s 3 % in ostali trdi listavci z 2 %. V mladju višjem od 15 cm je največ 38 % bukve, 37 % mladja plemenitih listavcev, 13 % smreke, 8 % trdih listavcev, 3 % mehkih

listavcev in 1 % jelke. Uspešno preraščanje mladja v višje višinske razrede se ugotavlja pri bukvi, smreki, plemenitih listavcih, trdih in mehkih listavcih, pri ostalih vrstah je manj uspešno. Posledica tega je, da se v višjih višinskih razredih prevladuje bukovo mladje.

3.10 Odmrlo drevje

V GGE Mala gora je stanje glede puščanja odmrlih dreves za biotsko pestrost relativno dobro, razen v zasmrečenih sestojih z nevarnostjo prenamnožitve lubadarjev.

Skupaj je 16,68 odmrlih dreves na hektar gozda, to je 11,57 m³/ha ali 3,58 % lesne zaloge, upošteva še panjevino 0,40 m³/ha pa je odmrle lesne mase 11,97 m³/ha ali 3,70 %, kar je nad priporočenimi 3 % lesne zaloge puščene za naravni razkroj.

Preglednica 31: /OD: Odmrlo drevje

Razširjeni deb. razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 - 29 cm	št./ha	3,08	4,50	7,58	2,34	2,65	4,99	5,42	7,15	12,57
	m ³ /ha	1,03	1,64	2,67	0,78	0,96	1,74	1,81	2,60	4,41
30 - 49 cm	št./ha	0,98	1,75	2,73	0,39	0,67	1,06	1,37	2,42	3,79
	m ³ /ha	1,51	2,97	4,48	0,60	1,12	1,72	2,11	4,09	6,20
50 in več cm	št./ha	0,21	0,03	0,24	0,08	0,00	0,08	0,29	0,03	0,32
	m ³ /ha	0,63	0,09	0,72	0,24	0,00	0,24	0,87	0,09	0,96
Skupaj	št./ha	4,27	6,28	10,55	2,81	3,32	6,13	7,08	9,60	16,68
	m³/ha	3,17	4,70	7,87	1,62	2,08	3,70	4,79	6,78	11,57

4. Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi

4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi

Zgodovina gospodarjenja z gozdovi je vezana večinoma na življenje v Ribniški dolini.

V 8. stoletju pred n. š. so bila tu že utrjena naselja na vzpetinah, vezana na bližnje pašnike. Sledi najdemo v Prigorici in pri Dolenji vasi, najbolj zavarovano pa je bilo gradišče pri Sv. Ani na Mali Gori. Na severu je z Dobropolja proti Velikim Laščam tedaj vodila važna trgovska pot.

Poseljevanje doline s slovanskim življem je potekalo iz smeri Grosupeljske in Dobropoljske doline, vendar je bila večina področja v začetku 9. stoletja še pokrita z obsežnimi gozdovi. Zaradi ostrega podnebja, zakraselosti, pomanjkanja vode, odročnosti in zaprtosti pokrajine, je bil sprva obdelan le predel okoli Ribnice.

Po razsodbi cesarja Karla Velikega leta 811 je področje prišlo pod oglejsko misijonsko okrožje, Ribnica je postala ena najstarejših slovenskih župnij.

Prvi tukajšnji posvetni plemiči so bili grofje Žovneški, v 11. stoletju pa nato Turjačani. Masovno izsekovanje gozdov se je začelo šele v 13. stoletju, ko so od oglejskih patriarhov Ribniško gospostvo dobili v fevd Ortenburžani (leta 1263). Ti so okoli leta 1300 sezidali tudi Orneško graščino. Leta 1418 je po dedinski pogodbi Ortenburška dediščina pripadla Celjskim grofom, po njihovem izumrtju koncem 15. stoletja pa je Ribniško gospostvo zopet prevzelo cesarstvo in ga nato skozi stoletja oddajalo raznim najemnim fevdalcem.

Fevdalni gospodje so dajali zemljo v zameno za določene dajatve svojim podložnikom. Ti so se ločili na svobodnjake, ki so imeli svojo posest, na kateri so gospodarili po svoji volji in zemljiškemu gospodu plačevali le dajatve in nesvobodne tlačane, ki so na gospodovi zemlji opravljali tlako.

Podložni kmetje so imeli v najemu le obdelovalno zemljo, torej njive, travnike in pašnike, gozd je do zemljiške odveze ostal v lasti zemljiškega gospoda. Ker zemlja pogosto ni dajala dovolj za preživljanje, so bili podložniki že od nekdaj zelo navezani tudi na gozd. Del obveznosti do graščine so opravili z delom v gozdu, tu so pridobivali drva, steljo, pasli živino, ...

Naraščajoča potreba po gozdnih dobrinah je zemljiške gospode že zgodaj prisilila k zakonski ureditvi izkoriščanja gozda. Ortenburška gozdna uredba iz leta 1406 je bila prva na takratnem Kranjskem. Med drugim je urejala tudi vprašanje služnostnih pravic podložnikov do gozda in lesa. Vsebovala je določilo, da so gozdovi sicer lastnina zemljiške gospode, vendar so imeli tudi podložniki določene pravice pri uživanju gozda.

Potreba po lesu se je še povečala po letu 1492, ko je cesar Friderik III zaradi pogostih turških vpadov s posebno listino dovolil Ribničanom prosto trgovanje z lesnimi izdelki, živino in platnom po vseh takratnih deželah cesarstva. Lesna obrt (suha roba) in krošnjarjenje je postalo za mnoge Ribničane pomemben vir dohodka, les pa iskana surovina. Izdelovanje suhe robe je bilo po hišah in vaseh porazdeljeno v posamezne panoge, kot so obodarstvo, orodjarstvo, pintarstvo, žličarstvo, pletarstvo, zobotrebčarstvo, rešetarstvo. S suho robo so se ukvarjali vsi člani družine, tudi otroci in starejši. Končne izdelke so sušili v sušilnih kopah, potem pa jih prodajali krošnjarjem na rednih tedenskih sejmi v Sodražici. Največji razmah je obrt dosegla sredi 18. stoletja, potem pa je začela polagoma nazadovati.

Skoraj vso kmečko civilno pravo je bilo ves čas fevdalizma zapisano le v grajskih urbarjih. Tu so bile za vsakega kmeta natančno zabeležene vse dolžnosti, bremena in dajatve graščini, kakor tudi nekaj njegovih pravic. Najstarejši urbar za Ribniško gospostvo je leta 1573 izdal nadvojvoda Karel. To je bil najpomembnejši zakonik (Codex juris) za ribniške kmete. V njem so bile tudi za področje gozdov zapisane nekatere določbe. Po njih so imeli podložniki pravico pridobivati iz gozdov stavbni les, kurivo in les za ograje. Drevja pa niso smeli sekati svojevoljno, ampak so se morali v potrebi obrniti na graščaka oziroma njegovega upravitelja. Ta jim je bil dolžan odrediti kaj naj se seka. Zapisano je bilo tudi, da se za stavbe in ograje odkaže le staro drevje, za kurjavo pa votla, gnila in od vetra podrti suhljad, tako da se varujejo mladi nasadi in se gozdovi ne pustošijo. Graščak tudi ni smel nikoli dovoliti, da bi podložniki gozdove izsekavali ter v njih delali rovte, laze ali travnike, tega pa ni smel

početi niti sam. V grajskih gozdovih je smel kmet brezplačno pasti prašiče, vse dokler jih je od korita lahko gnal v gozd. Polhar je moral dati gospodu od vsakega ulova po 6 polhov. Lov v gozdovih je bil graščakov, enako tudi ribolov v Ribnici, Bistrici in Sajevcu. Le v predelu Bistrice, ki poteka skozi mestni trg, je lahko po stari navadi vsakdo ribaril, le graščak je moral paziti, da se je to počelo zmerno. Torej iz teh določil je jasno razvidna skrb za trajno ohranitev gozdov in nadzor nad njihovim izkoriščanjem.

Kljub zgodnji skrbi zemljiških gospodov za gozdove, ki je resnici na ljubo izhajala bolj iz skrbi za trajnostjo dohodkov iz gozdov, so bili ti ves čas prekomerno izkoriščani, predvsem tisti na dostopnejših mestih. Posebej regresivno je na gozd delovala večstoletna paša, košnja in steljarjenje v gozdu, kar je povzročilo trajno degradacijo gozdnih tal. Paša in košnja v gozdu se je začela opuščati šele koncem 19. stoletja, iz tega obdobja datirajo tudi današnji progresivni stadiji degradiranih gozdov, steljarilo pa se je v manjši meri še pred nekaj desetletji.

Prelomnica v izkoriščanju gozdov pomeni izgradnja železnice leta 1893, ki je omogočila cenen transport lesne surovine tudi na dolge razdalje. Iz tega obdobja izvirajo mnoge manjše žage na vodni pogon v Rakitnici, Goriči vasi in Ribnici, čeprav so nekatere delovale že prej, že leta 1601 se omenja prva parna žaga na Ugarju. Gozd se je tedaj začel močnejše izkoriščati tudi v višjih, manj dostopnih legah. Gospodarjenje v veleposestniških gozdovih rodbine Kosler, ki je leta 1820 kupila Ortneški grad s pripadajočo veliko gozdno posestjo, so vršili z večjepovršinsko oplodno sečnjo ali pa z golosečnjo in umetno obnovo. V kmečkih gozdovih se je v glavnem ves čas prebiral, bolj kot s sečnjo pa so bili obremenjeni z izkoriščanjem podrasti.

Po drugi svetovni vojni se je na osnovi agrarne reforme in zakona o nacionalizaciji posestno stanje spremenilo. Razlaščen je bila Koslerjeva veleposest in posest nad zemljiškim maksimumom nekaterih večjih kmetov. Gospodarjenje s kmečkimi gozdovi je v letih 1948-1957 upravljala Okrajna uprava za gozdarstvo Kočevje, 1958-1960 pa poslovna zveza za kmetijstvo in gozdarstvo Kočevje. Nato so zasebni gozdovi prešli v upravljanje Kmetijske zadruge Ribnica, izolirane družbene parcele v Mali Gori pa so pripadle Gozdni upravi Grčarice. Bivše veleposestniške gozdove je ob nacionalizaciji sprva upravljalo Gozdno skrbništvo v Ortneku, po letu 1948 pa jih je prevzela Gozdna uprava Velike Lašče. Med leti 1963 in 1974 je gospodarjenje z vsemi gozdovi prevzel Gozdni obrat Ribnica. Po letu 1974 je gospodarjenje z družbenimi gozdovi prevzel TOZD Gozdarstvo Jelenov žleb, gospodarjenje z zasebnimi gozdovi pa Temeljna organizacija kooperantov Ribnica, oba pravna naslednika nekdanjega gozdnega obrata, ki sta delovala v sklopu Gozdnega gospodarstva Kočevje. Po letu 1994 skrbi za razvoj vseh gozdov, ne glede na lastništvo, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Kočevje s svojo Krajevno enoto Ribnica.

Za gozdnogospodarsko enoto je značilna velika razdrobljenost že tako majhne gozdne posesti, ki vedno bolj otežkoča načrtno gospodarjenje z gozdom. Večini lastnikov dohodek iz gozda ne predstavlja pomembnejšega vira dohodka.

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

4.2.1 Posek

Ocena poseka za večnamenske gozdove enote na stalnih vzorčnih ploskvah je $389.251 \text{ m}^3 \pm 43.696 \text{ m}^3$. Razlika med evidenčno knjigo (280.983 m^3) in ocenjenim posekom na SVP (389.251 m^3) znaša minus 108.268 m^3 . Razlika je večja od dopustne napake vzorčne metode, ki je $\pm 43.696 \text{ m}^3$, zato je v vseh preglednicah zapisan posek, ocenjen na stalnih vzorčnih ploskvah. Domnevamo, da je eden večjih razlogov za takšno razliko obsežna sanacija ujm (žledolom, vetrolom, lubadar) v preteklem ureditvenem obdobju, ko so lastniki izvajali sanacije brez predhodnega odkazila, verjetno pa niso dosledno sporočali količin pospravljenega lesa. Naše domneve bomo preverili še z notranjim nadzorom.

Preglednica 32: /P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju

2012-2021	Načrtovani posek	Realizacija poseka - po tekočih evidencah		Ocena realizacije poseka - po podatkih iz SVP (točkovna in intervalna ocena)		
	m ³	m ³	%	točkovno m ³	interval +/- m ³	%
Iglavci	202.000	229.404	113,6	314.607	41.336	155,7
Listavci	109.000	51.579	47,3	74.644	13.056	68,5
Skupaj	311.000	280.983	90,3	389.251	43.696	125,2

V preteklem ureditvenem obdobju je bilo po oceni na SVP v vseh gozdovih enote posekanega 389.251 m³ lesa, kar predstavlja 125,2 % realizacijo načrtovanega poseka. Posek je bil pri iglavcih 314.607 m³ ali 155,7 % načrtovanega poseka iglavcev. Vzrok so obsežne sanacijske sečnje po žledolomu leta 2014 in po vetrolomih leta 2017 in 2018 ter posledičnih gradacijah podlubnikov. Realiziran posek listavcev je znašal 74.644 m³ - to je le 68,5 % načrtovanega poseka listavcev, kot kompenzacija sanacije iglavcev.

Preglednica 33: /D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih

Ureditveno obdobje od 2012 do 2021 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
01111-Jelova bukovja na globokih tleh	Iglavci	32.000	76.933	240,4	24,7
	Listavci	30.000	18.810	62,7	6,0
	Skupaj	62.000	95.743	154,4	30,8
01185-Podgorska jelova bukovja - zasmrečena	Iglavci	32.000	50.820	158,8	16,3
	Listavci	12.000	9.805	81,7	3,2
	Skupaj	44.000	60.625	137,8	19,5
01401-Gorska bukovja	Iglavci	8.000	16.098	201,2	5,2
	Listavci	19.000	12.681	66,7	4,1
	Skupaj	27.000	28.779	106,6	9,3
01711-Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah	Iglavci	95.000	111.243	117,1	35,8
	Listavci	11.000	10.268	93,3	3,3
	Skupaj	106.000	121.511	114,6	39,1
01911-Gradnova belogabrovja	Iglavci	35.000	59.510	170,0	19,1
	Listavci	37.000	23.071	62,4	7,4
	Skupaj	72.000	82.580	114,7	26,6
skupaj	Iglavci	202.000	314.605	155,7	101,2
	Listavci	109.000	74.635	68,5	24,0
	Skupaj	311.000	389.240	125,2	125,2

Ureditveno obdobje od 2002 do 2011 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
00111-Abieti-fagetum d. omphalodetosum - skupinsko raznodobni	Iglavci	30.000	18.843	62,8	7,9
	Listavci	15.000	4.865	32,4	2,0
	Skupaj	45.000	23.708	52,7	9,9
00131-Abieti-fagetum d. hacquetietosum - skupinsko raznodobni	Iglavci	6.000	4.980	83,0	2,1
	Listavci	4.000	946	23,7	0,4
	Skupaj	10.000	5.926	59,3	2,5
00141-Abieti-fagetum d. mercurialetosum - skupinsko raznodobni	Iglavci	3.000	1.997	66,6	0,8
	Listavci	2.000	573	28,7	0,2
	Skupaj	5.000	2.570	51,4	1,1
00181-Abieti-fagetum d. clematidetosum - skupinsko raznodobni	Iglavci	3.000	6.431	214,4	2,7
	Listavci	5.000	842	16,8	0,4
	Skupaj	8.000	7.273	90,9	3,0
00185-Abieti-fagetum d. clematidetosum - zasmrečeni	Iglavci	16.000	27.588	172,4	11,5
	Listavci	4.000	2.131	53,3	0,9
	Skupaj	20.000	29.719	148,6	12,4
00201-Querco-fagetum - skupinsko raznodobni	Iglavci	2.000	1.866	93,3	0,8
	Listavci	7.000	1.243	17,8	0,5
	Skupaj	9.000	3.109	34,5	1,3

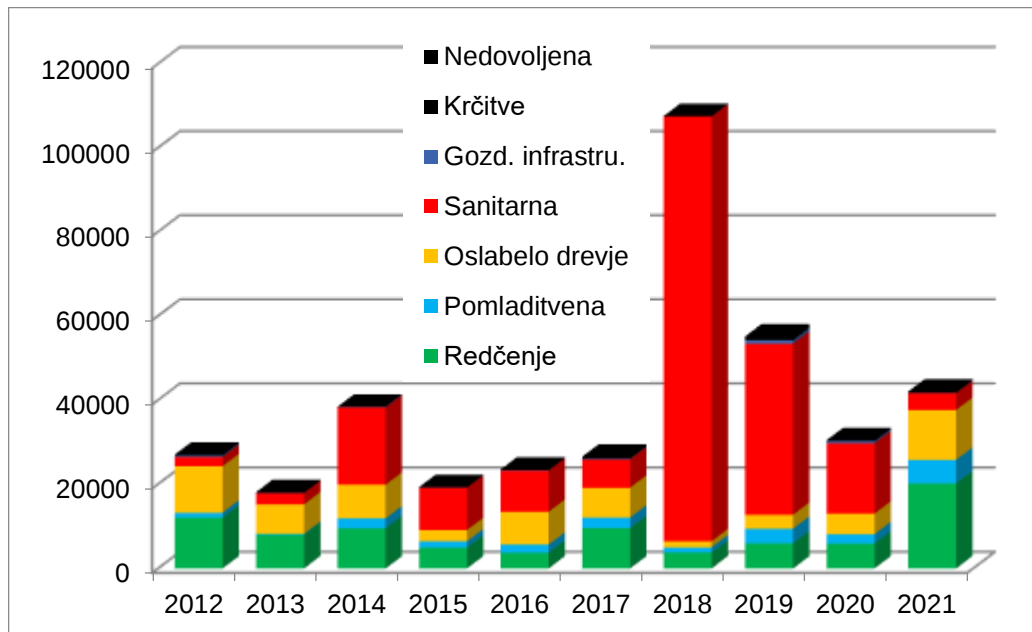
00401-Enneaphyllo-fagetum skupinsko raznodobni	Iglavci	3.000	2.916	97,2	1,2
	Listavci	8.000	3.459	43,2	1,4
	Skupaj	11.000	6.375	58,0	2,7
00526-Ostryo-fagetum - malodonosni	Iglavci	2.000	1.110	55,5	0,5
	Listavci	6.000	1.417	23,6	0,6
	Skupaj	8.000	2.527	31,6	1,1
00711-Bazzanio - abietetum skupinsko raznodobni	Iglavci	60.000	37.027	61,7	15,4
	Listavci	3.000	2.681	89,4	1,1
	Skupaj	63.000	39.708	63,0	16,5
00821-Blechno-fagetum skupinsko raznodobni	Iglavci	10.000	7.192	71,9	3,0
	Listavci	1.000	115	11,5	0,0
	Skupaj	11.000	7.307	66,4	3,0
00911-Querco-carpinetum skupinsko raznodobni	Iglavci	15.000	24.525	163,5	10,2
	Listavci	35.000	7.725	22,1	3,2
	Skupaj	50.000	32.250	64,5	13,4
Skupaj	Iglavci	150.000	134.475	89,7	56,0
	Listavci	90.000	25.997	28,9	10,8
	Skupaj	240.000	160.472	66,9	66,9

V predpreteklem ureditvenem obdobju je bilo po evidencah posekanega 160.472 m³ lesa, kar predstavlja 66,9 % realizacijo načrtovanega poseka. Posek iglavcev je bil 134.475 m³ ali 89,7 % načrtovanega poseka iglavcev. Realiziran posek listavcev je znašal 25.997 m³ - to je 28,9 % načrtovanega poseka listavcev.

Preglednica 34: D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	197.670	107.096	304.766	4.107	1.713	5.820	223	191	414	202.000	109.000	311.000
Izveden - m ³	307.336	71.769	379.105	6.806	2.779	9.585	463	86	549	314.605	74.635	389.240
Realizacija - %	155,5	67,0	124,4	165,7	162,3	164,7	207,6	45,0	132,6	155,7	68,5	125,2
Povp. drevo - m ³	2,35	1,25	2,02	2,95	1,03	1,92	1,05	0,59	0,93	2,36	1,24	2,01

Grafikon 1: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja

Posek po vrstah poseka sicer kaže na poudarjena redčenja in obnovo sestojev, a so od leta 2014 prevladale sanitarne sečnje. Na probleme z lubadarjem in vetrolomi ter žledolomom pa kaže kar 71,5 % delež poseka oslabilih dreves in sanitarne sečnje. Zabeležen je tudi nedovoljen posek, ki pa ga je bilo očitno več, saj je razlika med evidenčno knjigo posekov in poseki s stalnih vzorčnih ploskev večja od dopustne napake ocen.

Povprečno je bilo v GGE Mala gora posekanih skoraj 39.000 m³ letno, a je bila že po letu 2014 zaradi žledoloma in kasnejših gradacij podlubnikov nujna sanitarna sečnja, ki jo še stopnjujejo vetrolomi leta 2017 in v začetku leta 2018. Pri rednem poseku prevladujejo redčenja in pomladitvena sečnja.

Preglednica 35: VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m³	52.908	12.844	19	0	80	48.943	189.824	1.204	399	471	307.336	35,0	138,8
	%	17,3	4,2	0,0	0,0	0,0	16,0	61,8	0,4	0,1	0,2	100,0		
Listavci	m³	28.175	8.927	27	0	0	13.585	19.446	538	562	462	71.774	10,1	47,3
	%	39,5	12,4	0,0	0,0	0,0	18,9	27,1	0,7	0,8	0,6	100,0		
Skupaj	m³	81.083	21.771	46	0	80	62.528	209.270	1.742	961	933	379.109	23,9	101,6
	%	21,4	5,8	0,0	0,0	0,0	16,5	55,3	0,5	0,3	0,2	100,0		

Državni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	1.341	244	0	0	0	2.093	2.525	337	166	28	6.806	24,9	100,7
	%	19,9	3,6	0,0	0,0	0,0	31,1	37,5	5,0	2,5	0,4	100,0		
Listavci	m ³	1.495	74	0	0	0	462	621	68	64	0	2.785	16,9	70,6
	%	53,7	2,7	0,0	0,0	0,0	16,6	22,3	2,4	2,3	0,0	100,0		
Skupaj	m ³	2.836	318	0	0	0	2.555	3.146	405	230	28	9.591	21,8	89,5
	%	29,8	3,3	0,0	0,0	0,0	26,8	33,1	4,3	2,4	0,3	100,0		

Gozdovi lokalnih skupnost

		Vrste poseka									Posek skupaj	%	%	
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve				Nedov. posek
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m³	11	31	28	0	0	12	1	0	380	0	463	28,4	93,9
	%	2,3	6,6	6,0	0,0	0,0	2,7	0,2	0,0	82,2	0,0	100,0		
Listavci	m³	9	0	5	0	0	21	0	0	52	0	86	3,4	15,5
	%	10,2	0,0	5,4	0,0	0,0	24,4	0,0	0,0	60,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	20	31	33	0	0	33	1	0	432	0	549	13,2	52,5
	%	3,6	5,6	6,0	0,0	0,0	6,0	0,2	0,0	78,6	0,0	100,0		

Skupaj GGE

		Vrste poseka									Posek skupaj	%	%	
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve				Nedov. posek
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m³	54.260	13.118	47	0	80	51.048	192.351	1.541	946	499	314.605	34,7	137,6
	%	17,3	4,2	0,0	0,0	0,0	16,3	61,2	0,5	0,3	0,2	100,0		
Listavci	m³	29.679	9.001	31	0	0	14.069	20.067	606	678	462	74.645	10,2	47,7
	%	39,8	12,1	0,0	0,0	0,0	18,9	26,9	0,8	0,9	0,6	100,0		
Skupaj	m³	83.939	22.119	78	0	80	65.117	212.418	2.147	1.624	961	389.249	23,8	101,1
	%	21,6	5,7	0,0	0,0	0,0	16,8	54,7	0,6	0,4	0,2	100,0		

Posek po drevesnih vrstah navadno v grobem sledi drevesni sestavi lesne zaloge, a je v GGE Mala gora, tudi zaradi ujm, pretežno usmerjen v smreko – 47,6 %, sledita jelka 32,1 in bukev 11,2 %. Ohranjajo se plemeniti listavci, delež ostalih drevesnih vrst je v poseku majhen.

Primerjava strukture lesne zaloge s strukturo poseka po debelinskih razredih kaže, da so sečnje usmerjene v debelejša dreveja.

Seveda so sanacijske sečnje nujne, a se pozna izpad »gojitvenih« sečenj, ki bi bolj usmerjale obnovo in posek bukve.

Preglednica 36: PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	47,6	40,8	11,3
Jelka	32,1	30,1	7,7
Bor	1,1	12,1	0,3
Macesen	0,0	32,4	0,0
Ostali igl.	0,0	58,0	0,0
Bukev	11,2	12,5	2,7
Hrast	4,0	11,6	1,0
Pl. Ist.	2,4	5,4	0,6
Dr. tr. Ist.	1,1	6,1	0,3
Meh. Ist.	0,5	24,7	0,1
Skupaj iglavci	80,8	34,8	19,3
Skupaj listavci	19,2	10,2	4,6
Skupaj	100,0	23,8	23,8

Preglednica 37: PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	5,1	10,8	22,3	31,2	32,1	25,4	47,8
Listavci	3,3	4,7	6,2	8,9	11,7	7,1	10,8
Skupaj	4,1	7,3	13,7	21,6	26,4	17,2	58,6

4.2.2 Gojitvena in varstvena dela

Indeksi realizacije gojitvenih del zaradi nekaterih manjših površin, spreminjanja in neenotnih merskih enot ne dajo povsem prave slike izvedenih gojitvenih del.

Lahko zaključimo, da so najpomembnejša gojitvena dela, obnova in nega realizirana slabo. Varstvena dela so bila izvedena po potrebi.

Vseeno pripomnimo, da je v zasebnih gozdovih, kjer lastniki sami ob sečnji tudi opravijo nekaj gojitvenih del, le-ta ostanejo često neevidentirana. Seveda pa z neizvajanjem načrtovanih del nismo zadovoljni.

Pripomba avtorja načrta: glede na obilico različnih šifer in njihovo spreminjanje je tudi tu precej zmede. Neevidentirano ostaja tudi »samonegovalno« naravno gojenje, ki je posebej izrazito v malopovršinsko raznomernih sestojih, ki tako niso nenegovani! Zmeda je tudi pri evidentiranju ekocelic in puščanju biomase.

Preglednica 38: OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v GGE

Gojitvena in varstvena dela	Eno-ta	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Priprava sestoja	ha	192,43	44,96	23,4	0,40	0,00	0,0
Priprava tal	ha	9,80	1,55	15,8	0,00	0,00	0,0
Sadnja	ha	10,00	3,15	31,5	0,00	0,00	0,0
Obžetev	ha	48,75	4,65	9,5	0,00	0,00	0,0
Nega mladja	ha	10,40	9,21	88,6	0,80	0,00	0,0
Nega gošče	ha	159,60	18,79	11,8	0,90	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	71,44	12,94	18,1	0,00	0,00	0,0

Nega ml. drogovnjaka	ha	61,51	5,96	9,7	0,30	0,00	0,0
Nega prebiral. gozda	ha	1,60	1,10	68,8	0,00	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	48,45	7,38	15,2	0,00	0,00	0,0
Vzdrževanje zašč. ograj	m	16.000,00	1.690,00	10,6	0,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	75,99	0,0	0,00	0,00	0,0
Zaščita s količ. ali tulci	kos	0,00	100,00	0,0	0,00	0,00	0,0

Gojitvena in varstvena dela	Eno-ta	Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Priprava sestoja	ha	0,60	0,00	0,0	193,43	44,96	23,2
Priprava tal	ha	0,00	0,00	0,0	9,80	1,55	15,8
Sadnja	ha	0,00	0,00	0,0	10,00	3,15	31,5
Obžetev	ha	0,00	0,00	0,0	48,75	4,65	9,5
Nega mladja	ha	0,00	0,00	0,0	11,20	9,21	82,2
Nega gošče	ha	0,00	0,00	0,0	160,50	18,79	11,7
Nega letvenjaka	ha	0,00	0,00	0,0	71,44	12,94	18,1
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,20	0,00	0,0	62,01	5,96	9,6
Nega prebiral. gozda	ha	0,00	0,00	0,0	1,60	1,10	68,8
Zaščita s premazom	ha	0,00	0,00	0,0	48,45	7,38	15,2
Vzdrževanje zašč. ograj	m	0,00	0,00	0,0	16.000,00	1.690,00	10,6
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	75,99	0,0
Zaščita s količ. ali tulci	kos	0,00	0,00	0,0	0,00	100,00	0,0

4.2.3 Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic

Gozdne ceste: V obravnavanem obdobju je bila načrtovana gradnja gozdnih cest v prednostnih območjih: »Ribnica-Makoše«, »Dolenji Lazi«, »Petračev laz«, »Seljan-Kraguljevec« in »Šoba-Velike Poljane«.

Z realizacijo zadanega programa odpiranja gozdov z gozdnimi cestami v skupni dolžini 14,760 km, ki bi odprli 1.178 ha doslej slabo dostopnih gozdov, bi se dokaj dobro približali ciljni gostoti produktivnih cest. Zaradi ekonomske krize, številnih naravnih ujm in zahtevnih postopkov pri pridobivanju dokumentacije v zasebnih gozdovih, uradno ni bila zgrajena nobena gozdna cesta. Kot predlog za vpis v EGC sta evidentirani GC 060913 Velike Poljane – Šoba ter GC 060931 Finkovo (le 75 m v GGE Mala gora).

Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest zagotavlja gozdnogospodarski enoti po podatku za leto 2021 okoli 28.000,00 EUR na leto, kar omogoča nujna vzdrževalna dela na okoli 30–40 % skupne dolžine gozdnih cest letno. Redno se vzdržujejo le glavne gozdne ceste in tiste s poudarjenim javnim značajem. Na najbolj obremenjenih gozdnih cestah se vzdrževalna dela izvajajo vsako leto, na manj obremenjenih vsako drugo, tretje leto na malo obremenjenih gozdnih cestah še bolj poredko. Ker ležijo gozdne ceste na strmem reliefu, je pri vzdrževanju poudarek na urejanju odvodnjavanja – redno čiščenje koritnic in cevni propustov, popravilo prečnih jarkov in naravnih iztokov.

Gozdne vlake: Odpiranje gozdov z gozdnimi vlakami je slabo sledilo načrtovanemu. Načrtovana je bila gradnja 20 km novih gozdnih vlak v večnamenskih oddelkih enote, ki so pomanjkljivo odprti, zgrajenih je bilo 3,9 km gozdnih vlak. V Evidenco gozdnih vlak je bilo vključeno precej obstoječih gozdnih vlak.

V GGE Mala gora so posamezna manjša področja (ekocelice), kjer gradnja gozdnih vlak zaradi zelo skalovitega in strmega reliefa ni primerna. Smotno je, da ti predeli ostanejo trajno brez vlak.

Rekonstrukcijam obstoječih gozdnih vlak, s katerimi se odpravi posamezne neustrezne elemente vlak, je bilo namenjeno premalo pozornosti. Za preteklo ureditveno obdobje je bilo načrtovanih 20 km rekonstrukcij obstoječih gozdnih vlak v večnamenskih gozdovih enote, izvedenih ni bilo nič rekonstrukcij.

Glede na trenutno odprtost z gozdnimi vlakami niso potrebna večja investicijska vlaganja v gradnjo oziroma pripravo gozdnih vlak v zasebnih gozdovih. Določena sredstva bo potrebno nameniti za rekonstrukcije gozdnih vlak.

Preglednica 39: Novogradnja in rekonstrukcija gozdnih vlak v metrih v obdobju 2012-2021

Leto	Oddelek	Novogradnja v metrih	Rekonstrukcija v metrih
2012		0	0
skupaj		0	0
2013		0	0
skupaj		0	0
2014	03077	215	0
skupaj		215	0
2015		0	0
skupaj		0	0
2016	03060	165	0
	03045	205	0
	03058	30	0
	03063	170	0
skupaj		570	0

Leto	Oddelek	Novogradnja v metrih	Rekonstrukcija v metrih
2017		0	0
skupaj		0	0
2018	03098	455	0
	03133	480	
skupaj		935	0
2019	03005	180	0
	03019	1057	0
	03020	948	0
skupaj		2.185	0
2020		0	0
skupaj		0	0
2021		0	0
skupaj		0	0
Skupaj 2012-2021		3.905	0

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

Pri delih za krepitev funkcij gozdov je najpomembnejša košnja jas in travnikov, ki pa zaradi višjih kmetijskih subvencij večinoma ni evidentirana v GGN. Vzdrževanih je bilo nekaj vodnih virov – kaluž. Pešpoti označujejo in vzdržujejo različna društva.

Z načrtom je predvideno tudi evidentiranje puščene stoječe biomase in kot naravni razvoj biotopov tudi evidentiranje ekocelic, ki so prepuščene naravnemu razvoju.

Preglednica 40: D-FU: Opravljeni ukrepi za krepitev funkcij gozdov

Dela za funkcije GGE skupaj	Enota	Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Relizacija (%)
Vzdrževanje grmišč	ha	0,60	2,10	350,0
Vzdrževanje travinj	ha	39,50	42,20	106,8
Vzdrževanje vodnih pov.	kos	97,00	46,00	47,4
Vzdrževanje gnezdnic	kos	180,00	0,00	0,0
Postavitev gnezdnic	kos	20,00	0,00	0,0
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	0,00	0,28	0,0
Puščanje stoječe biomase	m ³	0,00	110,70	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	106,92	0,0

Preglednica 41: Izločitve divjadi in zavarovanih vrst velikih zveri

LD Ribnica

Vrsta	Odstrel in izgube/100 ha									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Srnjad	1,71	1,38	1,42	1,52	1,44	1,36	1,15	1,32	1,30	1,36
Jelenjad	0,36	0,32	0,30	0,30	0,32	0,30	0,30	0,32	0,36	0,41
Divji prašič	0,36	0,04	0,28	0,16	0,04	0,28	0,02	0,14	0,04	0,18
Gams		0,02				0,02		0,04		
Medved	0,02	0,04	0,06	0,08		0,06	0,10	0,08	0,06	0,08
Vidra							0,02			
Lisica	0,39	0,41	0,42	0,39	0,47	0,39	0,32	0,77	0,46	0,61
Jazbec	0,10	0,04		0,06	0,08	0,14	0,10	0,12	0,10	0,23
Kuna	0,12	0,08	0,06	0,02	0,02	0,06	0,02	0,06		
Poljski zajec	0,08	0,04	0,04		0,02	0,02	0,06			
Raca mlakarica	0,02		0,14	0,10					0,02	
Sraka	0,02	0,02				0,02	0,02			
Šoja	0,04	0,02					0,04			
Siva vrana	0,04	0,08	0,12	0,16	0,08	0,12	0,06	0,08		0,15
Polh		56,4			83,4		82,9		121,9	

LD Poljane

Vrsta	Odstrel in izgube/100ha									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Srnjad	1,64	1,69	1,82	1,73	1,81	2,03	1,56	1,60	1,86	1,30
Jelenjad	0,26	0,30	0,26	0,30	0,30	0,30	0,26	0,35	0,35	0,35
Divji prašič	0,30	0,13	0,48	0,17	0,17	0,48	0,04	0,35	0,04	0,35
Medved	0,13	0,04	0,13	0,09		0,13	0,13	0,09	0,04	0,17
Vidra								0,09		
Lisica	0,35	0,39	0,38	0,43	0,48	0,26	0,21	0,43	0,39	0,43
Jazbec	0,09	0,04	0,04	0,09	0,17	0,21	0,04	0,13	0,13	0,17
Kuna	0,04	0,04	0,04		0,04	0,13	0,04	0,04		0,04
Poljski zajec					0,04	0,04		0,04	0,04	0,04
Damjek				0,22	0,22					
Raca mlakarica					0,04					
Sraka		0,09	0,13	0,13	0,13			0,09	0,09	0,09
Šoja	0,13	0,43	0,35	0,30	0,43	0,22	0,22	0,22	0,22	0,22
Siva vrana	0,17	0,17	0,13	0,13				0,22	0,09	0,13
Polh		7,9			18,2		6,5		13,0	

Podatki o izločitvah divjadi kažejo na upadanje številčnosti srnjadi in stabilno stanje populacije jelenjadi. Številčnost srnjadi se je v preteklem desetletju zmanjševala zaradi povečane številčnosti velikih zveri (stalna prisotnost risjih legel). Opazen je trend nihanja številčnosti divjega prašiča, ki sledi letom gozdnega obroda. Populaciji lisice in jazbeca kažeta trend rasti, povečuje se tudi številčnost kune belice, vidre in sive vrane. Številčnost poljskega zajca je nizka.

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor

Posegi s krčitvenimi dovoljenji so bili le na manjših površinah, skupaj 1,61 hektarov za kmetijstvo in infrastrukturo ob železnici.

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2012-2021

Ocena doseganja ekonomskih ciljev

V preteklem ureditvenem obdobju je bila po podatkih SVP realizacija z načrtovanega poseka presežena za 25 %. Načrtovan posek je bil po količini presežen močno pri iglavcih (za 56 %), pri listavcih pa je bila realizacija poseka samo 69 %. Ocena vrednosti načrtovanega poseka lesa na kamionski cesti (v nadaljevanju KC) z GGN je bila 11.863.303 EUR. Zaradi bistveno večjega poseka od načrtovanega, na račun poseka iglavcev in manjših vlaganj od načrtovanih, zlasti v obnovo in nego gozdov, kot tudi nižjih vlaganj v gradnjo gozdne infrastrukture, kot je bilo načrtovano, je bil cilj doseganje dohodka in dopolnilnega dohodka od gospodarjenja z gozdovi več kot dosežen, vendar pa predvsem na račun večje količine posekanega lesa, ne pa na račun višjih cen gozdnih lesnih sortimentov. Posledično so bili izpolnjeni tudi cilji uporaba lesa za domače potrebe in zaposlitev. Zaradi naravnih ujm in posledično povečanih sanitarnih sečenj iglavcev, cilj – gozd kot rezerva, pri nekaterih lastnikih ni bil realiziran, saj je bilo potrebno poškodovano drevje predčasno posekati. V splošnem pa je bil tudi ta cilj dosežen, saj posek ni močno presegel prirastka (101 %).

Ocena doseganja ekoloških ciljev

Malopovršinska zgradba velikega deleža sestojev, ohranjeni gozdni ekosistemi, oblikovanje mirnih con, prisotnost zavarovanih vrst zveri, delno zmanjšanje številčnosti jelenjadi, uspešnejša naravna obnova gozda, žal predvsem z bukvijo, povečanje deleža debelega drevja, povečanje deleža odmrle biomase, izločene ekocelice, pester in vzdrževan gozdni rob, ohranjanje in vzdrževanje vodnih virov, upoštevanje ekoloških funkcij pri gradnji gozdne infrastrukture so le nekateri kazalci, ki kažejo, da je bilo usmerjanje razvoja gozda v preteklem desetletju v skladu z zapisanimi usmeritvami za krepitev ekoloških ciljev. Doseganje ekoloških ciljev bi bilo še boljše, če ne bi bilo naravnih ujm, ki so, lokalno pa tudi na širših območjih vzrokovala prezgodnjemu poseku drevja, povzročile znižanje lesnih zalog, poškodovale drevje, povzročile razgradnjo nekaterih sestojev ter bile tudi razlog za neizvedbo vseh načrtovanih biomeliorativnih del.

Ocena zagotavljanja socialnih ciljev

S stabilnim gozdom poraščena strma pobočja, usmerjane turistične in rekreacijske aktivnosti v gozdnem prostoru (učne poti, planinske poti, rekreativne prireditve), zdrav in vitalen gozd, ohranjene naravne vrednote in zavarovana območja, upoštevanje območij in objektov kulturne dediščine, raznovrsten in razgiban gozdni rob, ohranjanje in pospeševanje dekorativnih in plodonosnih drevesnih in grmovnih vrst, ohranjanje in pospeševanje izjemnih dreves in grmov, aktivno sodelovanje pri sanaciji divjih odlagališč so kazalniki, ki kažejo na visoko stopnjo doseganja socialnih ciljev. Doseganje socialnih ciljev bi bilo še boljše, če ne bi bilo naravnih ujm, ki so povzročile poškodbe sestojev in infrastrukture v območju objektov povezanih s socialnimi funkcijami.

Ocena doseganja gozdnogojitvenih in drugih ciljev

- Ciljna lesna zaloga (355 m³/ha) ni bila dosežena. Zaradi naravnih ujm se je lesna zaloga v preteklem desetletju znižala za 5 % in znaša 323 m³/ha.
- Zgradba gozda: velik obseg nenačrtovanih sanacijskih sečenj in neizvedba načrtovanih negovalnih sečenj sta vplivala tudi na nedoseganje ciljne zgradbe gozdnih sestojev. Premalo odraslih

sestojev primernih za obnovo se je uvedlo v načrtovano obnovo, ujme pa so povzročile prenekater prezgodnji posek in mestoma razgradnjo sestojev, kar ima za posledico biološko in mehan-sko nestabilnost nekaterih gozdnih sestojev in povečuje tveganja pri gospodarjenju z gozdovi.

- Razmerje razvojnih faz: v skladu s ciljem se je povečal delež mladovij, sestojev v obnovi in raz-nomernih sestojev, zmanjšal pa se je delež debeljakov.
- Rastiščem ustrezna drevesna sestava: naravne ujme so povzročile zmanjšanje deleža iglavcev bolj kot je bilo načrtovano predvsem na račun zmanjšanja deleža smreke in jelke.
- Negovanost sestojev: načrtovana gojitvena dela so bila realizirana zelo nizko (naravna obnova 23 %, nega 15 %). Cilj negovanosti sestojev je bil realiziran slabo. Ob tem velja poudariti, da je bilo nekaj nege sestojev opravljene ob sečnji in le izjemoma evidentirane.
- Odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami: Ciljna gostota produktivnih cest je bila 19,06 m/ha, ciljna gostota gozdnih vlak pa 92 m/ha. Zaradi nerealiziranega programa gradenj gozdni cest, ciljna gostota produktivnih cest ni bila dosežena. Nova metoda ugotavljanja gostote gozdnih vlak pa je pokazala, da je ciljna gostota gozdnih vlak, kljub nizki realizaciji, že presežena.

Komentar doseganja ciljev: Seveda so vsi dosedanja načrti s številkami spremljali spremembe površin, lastništva, gozdnih fondov ..., a je zelo zanimiva tudi sinteza ugotovitev in usmeritev:

- stalno se zmanjšuje delež iglavcev v skupni zalogi (žledolomi, vetrolomi, lubadarji);
- stalno je naraščala lesna zaloga, ki pa je v zadnjem desetletju nižja;
- v zadnjih desetletjih se povečujejo načrtovani in tudi realizirani poseki;
- žledolomi, vetrolomi in lubadarji so v zadnjem desetletju vzrok preko 60 % poseka;
- naravne ujme so le mestoma popolnoma razgradile sestoje ne glede na razvojno fazo;
- etat listavcev je vedno težko dosegljiv, deloma zaradi kompenzacije preseženih iglavcev;
- porušeno je razmerje razvojnih faz – preveč debeljakov, prevelik je delež smreke;
- načrtovana gojitvena dela niso realizirana, na srečo malopovršinska zgradba gozdov z visoko lesno zalogo delno omogoča »samonegovalne« učinke sestojev;
- naravna obnova je uspešna povsod pri bukvi, pri jelki in smreki pa le na kislih rastiščih, drugod je zaradi preštevilčne srnjadi in jelenjadi slaba, stanje se prepočasi izboljšuje;
- cestno omrežje je skoraj optimalno, novogradenj cest ni bilo, dograjene so vlake;
- donosi gozdov ostajajo pozitivni, na ovrednotenje lesa nimamo vpliva in les velikokrat ni lokalno predelan;
- ohranjanje naravnih gozdov tudi z ekocelicami je za ekološke funkcije ugodno.

5. Oris zakonitosti razvoja gozdov

5.1 Razvoj gozdnih fondov

5.1.1 Površina

Zunanja meja GGE se ni spreminjala. Površina gozda se je z vključitvijo zaraščenih površin, izključitvijo gozdnih jas in javnih cest ter podrobno uskladitvijo gozdnega roba s karto rabe prostora povečala za 23,23 hektarov. Vseh zaraščajočih površin je 155,54 ha - 2,3 %.

5.1.2 Lesna zaloga, prirastek in možni posek

Prikazujemo le nekatere podatke, ki za nazaj zaradi različnih metod ugotavljanja lesne zaloge in prirastka niso povsem zanesljivi. Točno primerljiva so zadnja tri desetletja, ko se lesna zaloga (in v zadnjih dveh desetletjih tudi prirastek) ugotavlja na stalnih vzorčnih ploskvah.

Na splošno so se lesne zaloge in z njimi tudi prirastki in poseki povečevali, v zadnjem desetletju pa je lesna zaloga nižja, posledično je nižji tudi prirastek.

Preglednica 42: /D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek**		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1961*	4.364,84	129	47	176	3,4	1,1	4,5	2,4	0,4	2,8
1972*	4.528,44	150	58	208	3,6	1,5	5,1	2,8	0,6	3,4
1982*	4.542,29	155	67	222	4,1	2,1	6,2	2,9	0,8	3,7
1992*	4.614,47	153,8	104,3	258,1	3,63	3,02	6,65	2,83	0,73	3,56
2002	4.792,27	176,2	125,1	301,4	3,73	3,48	7,21	2,81	0,54	3,35
2012	4.807,05	188,2	151,7	339,9	4,74	3,25	7,99	6,54	1,55	8,10
2022	4.830,28	164,8	158,6	323,4	4,63	3,30	7,93	4,00	2,92	6,91

*Opomba: Seštetih GE Mala gora in GE Sv. Gregor-Ortnek

**Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava se le počasi spreminja. Zaradi naravnih ujm in lubadarja se zmanjšuje delež smreke in jelke, povečal se je delež bukve.

Preglednica 43: /GFR2: Razvoj gozdov po drevesnih vrstah (v %)

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
1972	23	45	1	13	10	3	3	2
1982	24	43	2	14	8	4	3	2
1992	29	28	2	17	10	8	4	1
2002	30,0	26,6	1,9	19,4	9,1	8,8	3,6	0,6
2012	27,9	25,4	2,1	21,4	8,2	10,4	4,1	0,5
2022	24,8	24,3	1,9	25,6	7,6	12,2	3,1	0,5

Primerjava debelinske strukture lesne zaloge s preteklim obdobjem kaže, da (še) ni vrasti v prvi debelinski razred, nekaj večji je delež debelega drevja. V debelejšje drevje usmerjene sečnje bi morale popravljati debelinsko strukturo, ki pa se bo počasi spremenila šele z vrastjo bukovih letvenjakov in drogovnjakov.

Preglednica 44: GFX: Indeks razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	90,0	86,7	81,5	80,3	95,2	87,6	129,2	95,1	83,6	82,1	114,4	97,7	95,1
Listavci	100,0	96,8	98,7	111,0	120,2	104,6	117,7	92,1	86,5	101,9	163,2	101,5	128,7
Skupaj	90,0	92,5	90,6	93,5	102,1	95,1	123,6	93,6	84,9	88,8	122,9	99,2	106,9

Prirastki so že dve desetletji ugotavljeni na istih drevesih, torej točni, a so vedno ugotovljeni »za nazaj«. Seveda so najbolj odvisni od višine lesne zaloge in zato nižji, saj je nižja tudi lesna zaloga.

Primerjava prirastnih odstotkov pa je pokazala padec pri bukvi, prirastni odstotki pri smreki in jelki pa so celo višji. Vzrok padca so stara debela drevesa bukve, posebej pa puščeni listavci po žledolomu, ki so oblomljeni sicer preživeli, so pa seveda izgubili prirastek. Pri iglavcih so bila poškodovana ali zaradi lubadarjev ogrožena drevesa posekana, ostala so vitalnejša z večjim prirastkom.

Preglednica 45: Primerjava prirastnih odstotkov med desetletji

RGR	Iglavci		Listavci	
	Leto 2012	2021	2012	2021
01111	2,19	2,53	2,16	1,99
01185	2,70	3,24	2,77	2,60
01301	2,75	3,02	2,12	2,20
01711	2,19	2,33	2,43	2,56
01911	3,46	3,87	1,89	1,74

Pri kontrolnem izračunu smo za celotno enoto upoštevali vrast, prirastek, posek in odmrlo drevje zadnjega desetletja s stalnih vzorčnih ploskev. Kontrolni račun kaže na skupni 'manko' ugotovljene lesne zaloge v primerjavi s pričakovano skupno – 2,9 % ali – 46.302 m³, kar je manj od napake vzorčne metode za ugotovljeno lesno zalogo ob 5 % tveganju, ki je 4,0 % ali +/- 62.477 m³.

Vzrok za manjše neujemanje so nižji prirastki od pričakovanih ter v zasebnih gozdovih nejavljeno posekano drevje po sanacijah žledoloma in pri sečnji listavcev za drva.

Preglednica 46: ID-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge

Skupaj GGE

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	904.718	729.001	1.633.719
Vrast *	8.791	10.192	18.983
Odmrla masa**	18.258	21.253	39.511
Prirastek (letnix10)	228.068	156.229	384.297
Sečnje po evidenci	314.605	74.644	389.249
Pričakovana zaloga	808.714	799.525	1.608.239
Ugotovljena zaloga	795.923	766.014	1.561.937
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	98,4	95,8	97,1

*vrast: igl 1,82 m³/ha; lst 2,11 m³/ha; skupaj 3,93 m³/ha

**odmrta masa v zadnjem desetletju: igl 3,78 m³/ha; lst 4,40 m³/ha; skupaj 8,18 m³/ha

5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

Gozdovi GGE Mala gora so večinoma naravni na grebenu Male gore – jelovo-bukovi gozdovi, deloma na pobočjih – bukovi gozdovi in deloma na območju Orneka – jelovi gozdovi. Najbolj so spremenjeni gozdovi v vzhodju in na pobočjih Male gore z velikim deležem smreke, ki pa se zmanjšuje in degradirani sestoji z gabrom in hrastom, ki so bili nekoč steljniki ali pašniki. Posebnost so sušni, mestoma skaloviti predeli z malim jesenom in črnim gabrom, ki so večinoma prepuščeni naravnemu razvoju.

Jelovo-bukovi in jelovi sestoji so najkakovostnejši v smislu lesno proizvodne vloge. Prevladujejo raznomerni sestoji, obnove bukve je vse več, jelka pa je v obnovi uspešna le na kislih rastiščih. Problem je (pre)velik delež starejše bukovine na grebenu Male gore, ki slabo prirašča.

Seveda je bila smreka v preteklosti skoraj povsod pospeševana, a smo imeli srečo, da je naravne ujme in lubadar niso huje prizadele - do zadnjega desetletja. Trajnost vseh funkcij gozdov je zato dolgoročno deloma ogrožena.

Glavni problemi enote so:

- spremenjenost – zasmrečenost drevesne sestave, posledična manjša odpornost na naravne ujme in lubadarje, ki so mestoma dodobra razgradili sestoje z večjim deležem smreke,
- neuspešna obnova jelke in plemenitih listavcev zaradi preštevilčne divjadi predvsem na manj ekstremnih jelovo-bukovih rastiščih,
- prevelik delež nevitalne bukve na grebenu Male gore,
- sušenje hrasta in težavna obnova nekakovostnih hrastovo-gabrovih gozdov.

Glavne prednosti enote so:

- večji delež naravno ohranjenih sestojev raznomerne zgradbe in z dovolj obnove,
- vse bolj uravnoteženo razmerje razvojnih faz,
- vse boljša odprtost z gozdnimi cestami in vlakami ter sanacija po ujmah in lubadarjih poškodovanih sestojev,
- v celoti ohranjen živalski svet, enota je del Nature 2000 ter več naravovarstvenih Life projektov.

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

Velika reliefna, rastiščna in sestojna pestrost enote je poleg sprememb gozdarskega načrtovanja in seveda vsako desetletje drugih načrtovalcev vzrok dokaj različnemu opisovanju sestojev in ugotavljanju gozdnih fondov. Poenoteno načrtovanje in spremljanje razvoja gozdov na stalnih vzorčnih ploskvah sta vendarle napredek, čeprav se zavedamo kratkosti spremljanega obdobja in pogostih naravnih motenj. Zato je nujen stalen monitoring in korekcija ukrepov vsako desetletje s ciljem trajnega zagotavljanja gozdov z vsemi funkcijami.

Uravnoteženo razmerje razvojnih faz je zato bistveno, vsaj dolgoročno, zato jih primerjamo z modelom, ki je ponderirano povprečje modelov RGR. Zdi se, da je primerjava površinskih deležev osnovnih življenjskih faz gozda razumljivejša od analize debelinskih struktur, zato smo že pri opisovanju sestojev ocenjevali deleže mladovja, drogovnjaka, debeljaka in sestoj v obnovi pri raznomernih sestojih ter delež pomladka (pravzaprav mladja, gošče in celo letvenjaka), ki je zaradi malopovršinskosti prepleten z drugo fazo in ima dobre možnosti za preraščanje (glej popravljen delež).

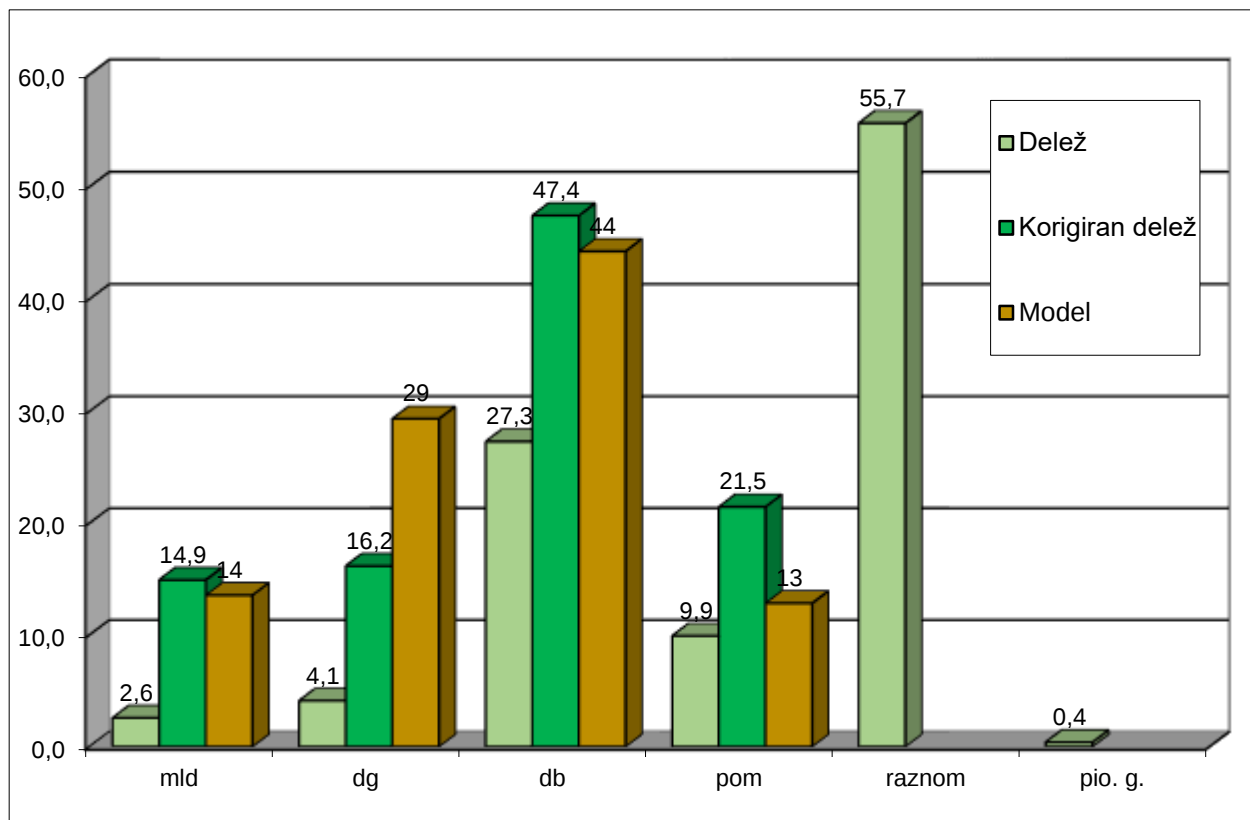
Tako je na sestojni karti vrisanih mladovij 2,6 %, popravljen – 14,9 %; drogovnjakov 4,1 – 16,2 %; debeljakov 27,3 – 47,4 %; sestoj v obnovi 9,9 – 21,5 %, raznomernih sestojev kar 55,7 % in grmišč 0,4 % površin.

Debeljaki prevladujejo, mnogi so v skupinah v sicer raznomernih sestojih, pomladitvenih skupin bukve je veliko, odlično je pomlajevanje jelke na kislih rastiščih. Obsežne sanacijske sečnje po žledolomu, vetrolomih in lubadarjih so znižale tudi skupno lesno zalogo. Očitni so manjši prirastki bukve v jelovo-bukovih sestojih. Počasi se večja delež listavcev, vse manj je smreke in tudi jelke.

Preglednica 47: /D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Popravljen delež	Trajanje raz. faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	124,91	2,6	14,9	20	14	676,24	+0,9
Drogovnjak	198,80	4,1	16,2	40	29	1400,78	-12,8
Debeljak	1319,06	27,3	47,4	50	44	2125,32	+3,4
Sestoj v obnovi	479,08	9,9	21,5	20	13	627,94	+8,5
Raznomerno (sk-gnz)	2689,08	55,7					
Pionirski gozd z grmišči	19,35	0,4					
Skupaj:	4830,28	100,0	100,0	130	100	4830,28	0

* Razlika je računana glede na popravljen delež RF

Grafikon 2: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah GGE

Upošteva se nižanje lesne zaloge, manjšanje deleža smreke in več raznomernih sestojev z uspešno obnovo lahko zaključimo, da so bili načrtovani in realizirani ukrepi v pravo smer. Problematični ostajajo mestoma čisti smrekovi in mestoma zaradi ujm razgrajeni sestoji.

Malopovršinska zgradba gozdov na izredno razgibanih, mestoma strmih, jarkastih in erodibilnih pobočjih je najstabilnejša za vse funkcije, večje razgolitve pa bi najprej (z ekstremiti) vplivale na vodni odtok. Tudi potrebam lastnikov ob izredno razdrobljeni posesti se lažje prilagajamo z malopovršinskimi sestoji z večjo pestrostjo sortimentov.

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Uveljavljeno sonaravno, mnogonamensko delo z gozdom ter prisotnost redkih in zaščitene rastlinskih in živalskih vrst ter relativno dobra ohranjenost habitatov s prevladujočo oznako ugodno se zdi dolgoročno usklajeno in trajno vsaj v gozdovih z relativno dobro naravno drevesno sestavo ter uravnoteženimi razvojnimi fazami.

V gozdnogospodarske načrte so vključene naravovarstvene smernice, upoštevano je območje Nature 2000, nekaj je posebnih naravovarstvenih Life Kočevsko in Life Lynx projektov... V podrobnih gozdnogojitvenih načrtih je vse več del za ostale funkcije, ki jih SiDG v državnih gozdovih tudi financira in izvaja, v zasebnih so predvidene stimulacije in tudi sredstva za 'časovni zakup' ekocelic ali habitatnih dreves... Les iz državnih gozdov ima FSC standard, ki med drugim upošteva ostale funkcije gozdov, na primer naravi prepuščene ekocelice. Upamo na vzdrževanje in povečevanje del za ostale funkcije gozdov.

Seveda so osnova vsem funkcijam vitalni gozdovi, ki jih naravne ujme manj prizadenejo. Potrebno je stalno vzdrževanje razmerja razvojnih faz, saj kar prehitro prevladujejo debeljaki, premalo je obnovitvenih faz, kar sicer kaže mogočno podobo gozdov, a v bodočnosti hočeš-nočeš zahteva obnovo in razgolitve na velikih površinah, kar seveda ni ugodno za trajnost funkcij (živalski svet, vodni odtok, erozijo, estetsko podobo...).

Druga »tempirana bomba« je zasmrečenost nekaterih sestojev, saj je ob predvidenih otoplitvah velika nevarnost oslabitve vitalnosti smreke in zato prenamnožitve podlubnikov, posledično veliko-površinskih sečenj...

Zaradi dolgoživosti dreves žal ne opažamo sprememb drevesne sestave zaradi mestoma skoraj onemogočene obnove ključnih drevesnih vrst, ki so še vedno objedane in ne vraščajo v bodoče sestoje. Stanje se, žal mnogo prepočasi, sicer izboljšuje, lahko pa se hitro še poslabša.

Trajnost gozdov, ki so trenutno v dobri kondiciji in 'mogočni', je torej dolgoročno ogrožena.

Za mnoge funkcije, ki so celo nedefinirane (kompleksnost gozda, genska banka, ponor ogljikovega dioksida, rekreacija, pešpoti...) kaže mnogo bolje, a je tudi v teh primerih vitalen gozd nujno ozadje.

Žal so omejene tudi proizvodne funkcije oziroma denar iz gozda, ki nikjer brez posebne dodelave lesa ne pomeni pomembnejšega dohodka. Zdi se, da je tu suha roba z zobotrebcem dosegla največ. Za kakovostne lesne proizvode in prodajo ali uporabo biomase pa bo potrebna mnogo zapletenejša organizacija.

Ovrednotenje ostalih funkcij (voda, zrak, živalski svet...) menda kar 10-kratno presega vrednost lesa, a se teh vrednosti zavemo šele ob ujmah in uničenem gozdu.

6. Cilji, usmeritve in ukrepi

Predalčkanje, zbiranje množice števil in pisanje podrobnih usmeritev za gozdove je zelo nevhvaležna in pogosto nemogoča naloga, čeprav se zdi nujna za naše - gozdarsko dogovarjanje o delu z gozdom. Sistem kontrole in politika majhnih korakov sicer preprečuje večje napake, a je potrebna stalna (samo)kritičnost, smiselno upoštevanje usmeritev ter tudi radovednost in odprtost za nove rešitve. Povedano predvsem velja za gozdnogospodarsko načrtovanje, očitno pa je najpomembnejši prijazen, pozoren odnos do gozda, ki v svoji celovitosti ni nikogaršnja last.

6.1 Splošni cilji

Gozdnogospodarski cilji so v gozdnogospodarski načrt smiselno vključeni v skladu s cilji iz GGN GGO Kočevje (2021-2030).

Proizvodnja lesa; v gozdovih z drobno gozdno posestjo se pod ta cilj šteje predvsem les za domače potrebe (dohodek in dopolnilni dohodek iz gozda), kot tudi gozd kot rezerva (socialna varnost).

Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst; pod ta cilj štejemo varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij, kot tudi ohranjanje biotske raznovrstnosti na genski, vrstni in ekosistemski ravni ter ohranjanje posebnih varstvenih območij (Natura 2000) in ekološko pomembnih območij.

Čiščenje zraka in regulacijo klime; pod ta cilj štejemo ohranjanje zdravega življenjskega okolja, blaženje škodljivih vplivov emisij in blaženje klimatskih ekstremov v krajini ter ohranjanje gozdnih kompleksov in gozdnih otokov v primestni in kmetijski krajini.

Ohranjanje voda; pod ta cilj štejemo ohranjanje dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter ohranjanje in uravnavanje vodnih količin.

Zagotavljanje ponorov ogljika; pod ta cilj štejemo zagotavljanje ponorov ogljika, saj je Slovenija podpisnica različnih evropskih dokumentov, na podlagi katerih se pričakuje, da gozdovi zagotavljajo določen delež ponorov ogljika.

Rekreacija in turizem; pod ta cilj štejemo omogočanje različnih, predvsem okolju prijaznih rekreativnih aktivnosti v gozdnem prostoru, usmerjanje rekreacijskih in turističnih aktivnosti in razvoj trajnostnega turizma.

Pridobivanje drugih gozdnih proizvodov; pod ta cilj štejemo izkoriščanje nelesnih materialnih koristi iz gozda npr. med, gobe, zdravilna zelišča, gozdni sadeži (borovnice), plodovi (kostanj), semena (semenski sestoji), oglarjenje.

Lov in dohodek od lova; pod ta cilj štejemo predvsem upravljanje s populacijami divjadi in rekreativni lov.

Ohranjanje kulturne dediščine; pod ta cilj štejemo ohranjanje objektov, gozdov ali njihovih delov, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, kot tudi tiste, ki še nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine v območju pomembni, ter ohranjanje tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. steljniki, gaji, logi).

Vzgoja in izobraževanje; pod ta cilj štejemo zagotavljanje možnosti za igro, učenje, doživljanje narave in opazovanje (gozdne učne in tematske poti, izobraževalne točke).

Varovanje pred naravnimi nesrečami; pod ta cilj štejemo varovanje tal in gozdnih sestojev.

Estetski videz krajine; pod ta cilj štejemo oblikovanje gozdnih robov, ohranjanje gozdnih kulis, ohranjanje gozdnih jas, ohranjanje zanimivih dreves, oblikovanje zanimive strukture gozdov in ohranjanje prepoznavnih krajinskih oblik.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

- Izvajanje sanacije po ujmah poškodovanih gozdov ter stalni nadzor stanja smrekovih sestojev in pravočasno izvajanje varstveno-sanacijskih sečenj.
- Upoštevanje vseh funkcij gozdov s pripadajočimi stopnjami poudarjenosti na celotni površini.
- Usmerjanje razvoja sestojev z rastišču primerno sestojno in vrstno zgradbo z ukrepi skupinsko postopnega in prebiralnega gospodarjenja.
- Pospeševanje minoritetnih drevesnih vrst, ki dvigujejo raven biološke pestrosti.
- Bukovi in smrekovi sestoji so lahko večjepovršinsko skupinsko raznomerni. V jelovo-bukovih in jelovih sestojih z uspešno obnovo imajo prednost malopovršinsko raznomerne in prebiralne zgradbe.
- Malopovršinsko ukrepanje je predvsem nujno na erodibilnih tleh na strminah in vodozbirnih območjih.
- Izvajanje intenzivne nege predvsem v mlajših razvojnih fazah in krepitev lesnih zalog v mlajših debeljakih.
- Uvajanje zrelih debeljakov v obnovo, ki naj temelji na naravni obnovi.
- Nadaljevanje usklajevanja primerne številčnosti parkljaste divjadi upošteva nosilnost okolja oziroma njegovo prehransko zmožnost (sodelovanje z lovstvom pri usklajevanju in realizaciji načrtovanih ukrepov).
- Puščanje odmrlih dreves - minimalno 3 % lesne zaloge, na rastiščno ekstremnejših predelih lahko tudi več.
- Povečanje odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami ter uporaba sodobnih in preverjenih tehnologij pri delu v gozdu.
- Upoštevanje usmeritev za ureditev gozdov za izvajanje funkcij gozda: označevanje in oprema pešpoti, vzdrževanje kašipotov, oznaka ekocelic, ...
- Usklajeno sodelovanje, dogovarjanje, načrtovanje in končna izvedba del vseh lastnikov, izvajalcev del in drugih uporabnikov gozdnega prostora (participativnost).
- Izobraževanje lastnikov, izvajalcev del in drugih uporabnikov gozdnega prostora.

6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

A. Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter zaščitna funkcija

Gozdnogojitveni ukrepi [1]

Gospodariti z daljšimi proizvodnimi in pomladitvenimi dobami.

Pospeševati šopasto rast dreves v vseh razvojnih fazah, hkrati se ohranja in pospešuje mreža stabilnih dreves, ne glede na kvaliteto lesa.

Jakost gozdnogojitvenega ukrepanja (sečnja in gojitvena dela) v gozdovih s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo določiti glede na karakteristike terena in stanja sestojev.

Zagotavljati stalno in trajno pokrovnost tal z naravno gozdno vegetacijo v obliki stabilnih, vertikalno in horizontalno primerno strukturiranih gozdnih sestojev.

Pospeševati rastišču in naravni nevarnosti primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje varovalne in zaščitne funkcije gozda.

Zagotavljati pravočasno obnovo ter z ureditvijo odnosov gozd - divjad zagotoviti naravno pomlajevanje in ustrezno, rastišču primerno, vrstno pestrost.

Temeljiti na minimalni negi, kjer je ta nujno potrebna za izboljšanje ali ohranitev zagotavljanja varovalne in zaščitne funkcije gozdov.

Za preprečitev degradacije tal je treba pri vseh ukrepih skrbeti za zaščito in ohranitev tal, predvsem na območjih plitvih in občutljivih tal. Pravočasno odstranjevati nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki ne zagotavljajo ohranjanja varovalne in zaščitne funkcije gozda oziroma lahko povzročijo erozijske procese.

Z izvajanjem doslednega nadzora nad stanjem globokih erodibilnih jarkov (nižje lesne zaloge in redno odstranjevanje težkega, nestabilnega ter odmrlega drevja) skrbeti za čim manjši vnos lesenega plavja v vodotok.

Pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati tudi druge funkcije gozdov, pri čemer pa posegi, ki bi okrnili varovalno ali zaščitno funkcijo gozdov niso dovoljeni.

Povečana tveganja zaradi klimatskih sprememb je treba v gorskih gozdovih z močno poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo reševati z ohranitvijo in oblikovanjem rastišča prilagojenih mešanih sestojev.

Izvajanje ukrepov mora spremljati preverjanje uspešnosti ukrepov in stalen proces učenja na podlagi zbranih izkušenj z namenom izboljšanja učinkovitosti gospodarjenja s temi gozdovi in izboljšanja informacij o strukturi gozda, ki zagotavlja maksimalni varovalni učinek.

Usmeritve, ki izhajajo iz zakona o vodah, in usmeritvah DRSV [2]

Po zakonu o vodah naj se pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor ter načrtovanju in umeščanju gozdnih prometnic na ogroženih območjih, kot so erozijska, plazljiva, plazovita in poplavna območja, upoštevajo veljavni predpisi s področja upravljanja z vodami in usmeritve Direkcije RS za vode.

Poplavna območja: Za poplavna območja se določijo vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča. Na poplavnem območju so v skladu s 86. členom ZV-1 [3] prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Poplavna območja so prikazana v poglavju 14.7. - Karta 18.

Načrtovani posegi v GGN morajo biti usklajeni z omejitvami iz 86. člena ZV-1 [3] ter pogoji in omejitvami iz Uredbe [4]. Ohraniti je treba obstoječe retencijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

Erozijska območja: Za erozijsko območje se določijo zemljišča, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske in bočne erozije vode. Erozijska območja so prikazana v poglavju 14.7. – Karta 18. Na erozijskem območju je v skladu s 87. členom ZV-1 [3] prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov;
- ogoljevanje površin;
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
- zasipavanje izvirov;
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih;
- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer;
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov;
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom;
- odvzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge;
- vlačenje lesa (spravilo lesa po tleh);

Plazljiva območja: Za plazljivo območje se v skladu s 88. členom ZV-1 [3] določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev. Plazljiva območja so prikazana v poglavju 14.7. – Karta 18. Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Na tem območju je prepovedano:

- zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč;
- poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode;
- izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča;
- krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Na območjih, kjer je predvidena ali se zaradi ujm izvaja intenzivna sečnja, je treba preredčene in ogoljene površine ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti in izvesti ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali povečan odtok padavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematiko upravljanja in urejanja voda.

Za plazovito območje se v skladu z 89. členom ZV-1 [3] določijo zemljišča, kjer zaradi klimatskih in topografskih razlogov redno prihaja do pojava snežnih plazov ali pa obstoja velika verjetnost, da se pojavijo. Na tem območju je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov in ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča

Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi na območjih skalnih podorov (padajoče kamenje in skale):

- oblikovati strukturirane sestoje s široko porazdelitvijo drevja različnih dimenzij in mozaikom različnih razvojnih faz;
- odstranjevanje drevja z debelimi koreninami na območjih proženja skalnih podorov (pečine), kjer drevesa s koreninami delujejo kot klini in lahko povzročijo podore;
- puščanje visokih panjev in prečno ležečih debel.

B. Hidrološka funkcija

V vseh gozdovih s poudarjeno hidrološko funkcijo na prvi in drugi stopnji moramo režim gospodarjenja prilagoditi funkciji in stopnji poudarjenosti funkcije. Na teh površinah je potrebno spoštovati predpisane varstvene režime in vsak poseg v prostor skrbno proučiti.

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah (ZV-1) [3] in so obširno predstavljene v Usmeritvah s področja upravljanja z vodami za pripravo GGN [2], ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV).

Splošne usmeritve

Rabo in druge posege v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih ter kmetijska, gozdna in stavbna zemljišča je treba programirati, načrtovati in izvajati v skladu s 5. členom Zakona o vodah - ZV-1 [3] tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave.

Površinske vode se po pomenu, ki ga imajo za upravljanje voda, razvrstijo v 1. in 2. red. Vode 1. reda so navedene v Prilogi, ki je sestavni del ZV-1 [3], preostale vode pa so vode 2. reda.

Vodna in priobalna zemljišča so opredeljena v 11. in 14. členu ZV-1 [3], meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku [5].

Na vodnem in priobalnem zemljišču so prepovedane dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki bi lahko imeli škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča, ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč, zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda, ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja, onemogočali obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Na vodnem in priobalnem zemljišču ter na območju presihajočih jezer ni dovoljeno posegati v prostor, razen za izjeme, ki jih določa 37. člen ZV-1 [3]:

- gradnja objektov javne infrastrukture, komunalne in druge infrastrukture ter komunalnih priključkov na javno infrastrukturo, vendar le na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase;
- gradnjo objektov grajenega javnega dobra po ZV-1 [3] ali drugih zakonih;
- ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda;
- ukrepe, ki se nanašajo na ohranjanje narave;
- gradnja objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje vodne pravice nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode) zagotovitev varnosti plovbe in zagotovitev varstva pred utopitvami v naravnih kopališčih;
- gradnja objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem;
- gradnja objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije;

- gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1. reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.

Pri načrtovanju je treba upoštevati določbe 84. člena ZV-1 [3], da so na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko:

- ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč;
- zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda;
- ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja;
- onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Na vodnem in priobalnem zemljišču je v skladu z določbo 68. člena ZV-1 [3] prepovedano:

- odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki,
- odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi,
- odlaganje odpadkov.

Na vodovarstvenih območjih (skladno s 74. členom ZV-1 [3] jih določi vlada), določenih z namenom zavarovanja vodnega telesa, je treba pri načrtovanju posegov dosledno upoštevati mejo vodovarstvenega območja in njegovih notranjih območij ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi, sprejeti na podlagi 74. člena oziroma 60. Zakona o vodah [3]).

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je predpisana izdelava elaborata »Analiza tveganja za onesnaženje«, mora biti strokovna podlaga izdelana in revidirana ob smiselni uporabi Pravilnika o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja [6] na podlagi vseh razpoložljivih podatkov.

V okviru usklajevanja posegov v vodovarstvena območja in varovane pasove vodotokov je treba redno sodelovanje s službo pristojno za vode in z upravnimi organi, pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča, poplavna območja, vodovarstvena območja).

Usmeritve za gospodarienje z gozdovi

- zagotavljati ustrezno razmerje razvojnih faz in pospeševati ustrezno drevesno sestavo;
- vzdrževati primerno stopnjo gozdnatosti, ustrezno strukturo in ohranjenost gozdov, ki ugodno vplivajo na odtok vode;
- ustvarjanje pogojev za uspešno naravno obnovo gozdov na ravni vodozbirnega območja;
- uporabljati naravi prijazno tehnologijo in naravi neoporečne stroje;
- prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic;
- prilagoditi način skladiščenja in spravila lesa;
- preprečiti onesnaženje vodnih virov, upoštevati omejitve pri sečnji in spravilu za preprečevanje onesnaženja;
- ohranjati ustrezno širino obvodne vegetacije in zagotavljati stalno pokrovnost vegetacije na vodozbirnih območjih;
- prilagoditi časovno izvedbo sečnje, izdelave in spravila;
- prilagoditi gospodarjenje v okolici kraških jam, izvirov in studencev;
- takojšnja sanacija poškodovanih gozdov v območju prve stopnje poudarjenosti hidrološke funkcije;
- pri gradnji prometnic ohranjanje vegetacije obvodnega pasu;
- stalno sodelovanje z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča ter vodovarstvena območja).

Usmeritve za izvedbo del v gozdovih

Gradnja gozdarskih objektov in gozdnih prometnic ter transport ali skladiščenje lesa v neposredni bližini vodotokov (priobalna zemljišča) ali preko izvirov niso dopustni. Prav tako ni dovoljeno spravilo lesa po potokih (jarkih). Pri delu v gozdu se ne sme uporabljati strupenih premazov in biocidov. Točenje goriv in bio-maziv je treba izvajati izven vodozbirnih območij. Pri uporabi gozdne mehanizacije je treba upoštevati zlasti naslednje:

- Obvezna je uporaba biološko razgradljivih olj za mazanje motornih žag ter v hidravličnih sistemih strojev in tehnična brezhibnost vozil pri vseh gozdarskih delih.
- Pranje, vzdrževanje oziroma popravilo gozdne mehanizacije naj se v gozdu ne izvaja.
- Parkirna mesta za gozdno mehanizacijo in pretakalne ploščadi morajo biti ali tlakovane ali pa imeti pod vozili postavljene lovilne posode ali pivnike, da se prepreči iztekanje nevarnih tekočin v tla.
- V primeru izlitja nafte in naftnih derivatov na pretakalni ploščadi ali v gozdu, je treba onesnaženje omejiti, razlite nevarne snovi pa s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulati) pobrati v ustrezne posode.
- Vodne vire ter ostale objekte povezane z vodami je treba vrisati v gojitvene načrte. Vodne vire ter bližnjo okolico je treba občasno očistiti in urediti dostope, kjer je to smiselno. V kale, kaluže, izvire in druge vodne vire se ne sme polagati kamene soli ali drugih snovi, ki spreminjajo kvaliteto vode. Solnic se ne sme postavljati v območju 50 m od vodnega vira.
- Divja odlagališča odpadkov je treba evidentirati in sanirati.

Smernice za ogrožena območja po zakonu o vodah (plazljiva, plazovita, erozijska in poplavna) so obravnavana v poglavju 6.2.2, usmeritve za pridobitev vodnega soglasja in pravice graditi pa so navedene v poglavju 6.2.7.

C. Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti Ekološko pomembna območja in Natura 2000

Splošne usmeritve za celotno biodiverziteteto

V vseh gozdovih se pospešuje oziroma vzpostavlja biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre ekosistemske zgradbe gozdov. Vse dejavnosti v gozdu in gozdnem prostoru se morajo izvajati na način, da se zagotavljajo ustrezni pogoji za ohranitev čim večje pestrosti habitatov in ustrezni življenjski pogoji za razvoj rastlinskih in živalskih vrst, zlasti redkih in ogroženih.

Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGO, torej tudi vrst, ki se nahajajo izven varovanih območij narave, se pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora upoštevajo varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju.

Krajinski vidik

- Ohranja in vzdržuje se razgibano strukturo in vrstno raznolikost habitatov z ohranjanjem in vzdrževanjem gozdnih robov, gozdnih jas in košenic, vodnih in drugih mokrotnih ekosistemov v gozdu in gozdnem prostoru (mlak, luž, kaluž, izvirov, studencev), grmišč in drugih negozdnih ekosistemov (melišč, skalovij ipd.) v gozdu in gozdnem prostoru.
- Ohranja se gozdne površine, ki pomembno vplivajo na krajinsko in biotsko pestrost, ki členijo krajino in predstavljajo vezni člen med posameznimi območji. Ohranja se gozdno vegetacijo in gozdne koridorje ob stoječih vodah in vodotokih ter posamezna drevesa, skupine gozdnega drevja, gozdne otoke in omeje v kmetijski in urbani krajini. Naravnemu razvoju se prepusti dele gozda, ki so pomembni življenjski prostor redkih in ogroženih živalskih ali rastlinskih vrst oziroma se v njih ustrezno prilagojeno gospodari. Ohranja in oblikuje se biokoridorje.
- Skrbi se za neokrnjen, razgiban gozdni rob, s stopničasto strukturo in pestro zgradbo drevesnih in grmovnih vrst.

Drevesna sestava in zgradba sestojev

- Ohranja ali vzpostavlja se naravna oziroma naravi čim bolj podobna drevesna sestava gozdnih življenjskih združb;
 - pospešuje se razvoj čim večje genetske pestrosti tako med vrstami kot tudi znotraj posameznih drevesnih, grmovnih in drugih rastlinskih vrst, še posebej redkih, zaščitanih in ogroženih;
 - ohranja in pospešuje se redke (minoritetne) drevesne in grmovne vrste ter vse plodonosne drevesne in grmovne vrste.
- Ohranjanja se grmovno in zeliščno vegetacijo, ki ne ovira naravnega pomlajevanja in razvoja gozdnega mladja.
- V večnamenskih gozdovih se vzpostavi in ohranja zadostni delež sestojev z odraslim drevjem (npr. najmanj 40 % delež sestojev z odraslim drevjem (debeljaki, sestoji v obnovi, raznomerni in prebiralni sestoji)).

- Zagotavlja se zadostne količine odmrle biomase, s čim večjo vrstno in debelinsko pestrostjo. Zagotovi se čim bolj enakomerno prostorsko razporeditev odmrle biomase in zadosten delež odmrle mase tudi v najdebelejših debelinskih razredih.
- Drevesa z dupli in poldupli, votla, odmrta in odmirajoča drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami in drevesa z gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik ter varietet, se načrtno pušča v gozdu in ohranja kot habitatno drevje.
- V sestojih se izbira posamezna drevesa ali majhne skupine drevja, ki se jih pušča do pozne starosti oziroma do starosti dveh proizvodnih dob.

Pomlajevanje in obnova

- Zagotavljati obnovo gozdov v sestojih, v katerih je naravna obnova otežena, mlajše pa slabih zasnov, neustrezne vrstne sestave in genetske pestrosti z umetno obnovo s sadnjo rastiščem primernih drevesnih vrst in ustreznih provenienc.
- Ob studencih, izviri, kalužah in podzemnih jamah se vzpostavi in ohranja naravna vegetacija s tesnejšim sklepom, ob pomladitvah pa se z daljšimi pomladitvenimi obdobji zagotavlja stalno zastrtost tal teh objektov in njihove bližnje okolice.

Sečnja, spravilo in gozdna tehnika

- Posegi, dejavnosti ter druga ravnanja v gozdu in gozdnem prostoru se izvajajo v času in na način, ki najmanj ogroža gozdne ekosisteme. Prilagaja se zahtevam živalskih in rastlinskih vrst, predvsem zahtevam redkih in ogroženih vrst. Z namenom varovanja prostoživečih živali in zagotavljanja potreb le-teh po miru se lahko na gozdnih cestah ali njihovih odsekih, ki potekajo preko oziroma v ožjem območju gnezdišč, zimovališč, ipd., zlasti v primerih povečanega obsega rabe le-teh s strani obiskovalcev in drugih uporabnikov gozda, določi poseben režim prometa oziroma uporabe posamezne gozdne ceste z opozorilnimi tablam, znaki oziroma na drugačen ustrezen način.
- Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.
- Zbiranje in vlačenje gozdnih lesnih sortimentov ter gradnja gozdnih prometnic se ne izvaja preko rastišč redkih in ogroženih rastlinskih vrst in preko pomembnejših habitatov živalskih vrst (kaluž, brlogov itd.).

Za gozdove, ki so vključeni v območja Nature 2000 ali EPO, so predpisane posebne usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja posameznih vrst, ki jih je treba pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati - Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Mala Gora 2022-2031.

Splošne usmeritve za ekološko pomembna območja [8]

Ekološko pomembna območja in pripadajoče varstvene usmeritve, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v prilogah v poglavju 13.7 Pregled ekološko pomembnih območij in pripadajočih varstvenih usmeritev.

Varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja so določene za območje rabe naravnih dobrin ter za izvajanje posegov in dejavnosti z namenom, da se ohranja ali dosega ugodno stanje tistih habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno.

Na ekološko pomembnih območjih se v primeru obstoja alternativnih možnosti prostorske ureditve ne načrtujejo, če se zaradi njihove izvedbe lahko bistveno poslabša ugodno stanje habitatnih tipov ali vrst, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno, v drugih primerih pa se načrtujejo tako, da je njihov neugoden vpliv čim manjši. Za EPO veljajo naslednje splošne usmeritve:

- Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.
- Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Splošne usmeritve za območja Natura 2000 [8]

Na Natura območjih se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitatov rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitatov, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja,
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve za območja Natura 2000 [8]

Na podlagi splošnih varstvenih usmeritev so določene podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve, ki so se upoštevale pri izdelavi gozdnogospodarskega načrta.

Podrobnejše varstvene usmeritve ter cilji in ukrepi so navedene v tabelarični obliki v prilogi v poglavju 13.8 Izvleček iz Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015–2020. Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE, se nahaja v prilogi v poglavju 13.9. Podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE se nahajajo v prilogi v poglavju 13.10. Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE se nahajajo v prilogi v poglavju 13.11.

Konkretne usmeritve [8]

- Ohranja naj se rastišču primernejša sestava drevesnih vrst gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjenih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju rastišču primerne sestave gozdnih združb.*
- Ohranja naj se najmanj 30 % delež sestojev z odraslim drevjem (razširjenega debelinskega razreda B in C).
- Ohranja naj se 3 % od celotne lesne zaloge mrtvih, odmirajočih dreves in sušic, predvsem odraslega drevja nad 30 cm prsnega premera.
- Ohranjajo in vzdržujejo naj se travnate površine (lazi, jase) znotraj gozdnega prostora.*
- Ohranja naj se vrstno pester in strukturiran gozdni rob.
- Obnova gozdov naj se ne izvaja s sadnjo tujerodnih in rastišču neprimernih vrst.
- Spodbuja naj se naravno pomlajevanje, s sadnjo naj se kvečjemu vzpostavlja naravno sestavo gozdnih združb.
- Ohranjajo naj se drevesa z dupli in poldupli, predvsem debelejša bukve (habitatna drevesa: 1-2 drevesi debelejši od 30 cm/ha).
- Zaradi preštevilčne divjadi je oteženo pomlajevanje ključne drevesne vrste - jelke. Z gozdnogospodarskimi in lovskoupravljaljskimi ukrepi naj se zagotovi izboljšanje pomlajevanja jelke.

Medved, volk, ris:

- Z gozdom in krajino naj se upravlja v skladu s strategijami in akcijskimi načrti, ki obravnavajo velike zveri.

- V okolici aktivnih medvedjih brlogov, v radiju najmanj 200 m, naj se ne ukrepa v času od 15.12. do 30.4.. Vzpostavijo naj se mirne cone.*
- V razdalji najmanj 300 m od kraja, kjer so poleženi mladiči volka, se v obdobju 1. 4. do 31. 5. dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.*
- V razdalji najmanj 100 m od kraja, kjer so poleženi mladiči risa, se v obdobju 1. 6. do 31. 8. dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.*

Jame:

- Ob vseh vhodih v jame ter v neposredni okolici jamskih vhodov (ena drevesna višina, 30 m) naj se ohranja raznomerna struktura gozdov.
- Na površini nad znanimi jamskimi prostori naj se ne gradijo gozdne prometnice. Če je to potrebno, naj se jih načrtuje v sodelovanju z ZRSVN.
- Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj.
- V kolikor se ugotovi povečan obisk jame oziroma nabiranje jamskih živali naj se obvesti ZRSVN.

Netopirji, hribski urh, veliki pupek:

- V gozdu in gozdnem robu naj se vzdržuje majhne vodne in močvirne biotope kot so mlake, luže in kaluže. V radiju vsaj 50 metrov od njih naj se ne postavlja solnic.* Obstoječe solnice naj se odstrani. (Ukrep: 612 – vzdrževanje vodnih virov v gozdu)
- Kjer primernih vodnih virov primanjkuje se pri izgradnji gozdnih vlakov s prisotnostjo cevni prostov pred njegovim vtokom izvede poglobljen usedalnik.
- Pri sečnji naj se drevesa usmerjeno podira stran od vodnih teles.
- Pri spravilu lesa naj se v vodna telesa ne posega, vanje naj se ne odlaga sečnih ostankov.
- Vodnih kotanj, ki so ponekod prisotne ob vlakih, naj se ne zasipava.

Napotki za upravljanje oziroma vzdrževanje vodnih virov:

- Veliki pupek: Mlaka naj bo vsaj del dneva osončena, različno globoka (najgloblji del je lahko globok več kot 1 m), vsebuje naj vodno rastlinje, brežine naj bodo položne.
- Hribski urh: Mlaka, luža, kaluža naj bo vsaj del dneva osončena, do 30 cm globoka, zaželeno so vodne rastline.

Bukov in alpski kozliček:

- Posekan les listavcev na območjih povečane aktivnosti alpskega in bukovega kozlička se v času od 15. maja do 15. avgusta iz gozda transportira najkasneje v 14 dneh po poseku. Iz drugih območij se posekan les iz gozda transportira čim prej.

Časovne omejitve izvajanja del za določene ptičje vrste:

V nadaljevanju so navedene časovne omejitve izvajanja gozdnogospodarskih del za določene ptičje vrste, ki veljajo znotraj območja določena z radijem (v metrih) okrog gnezda – mirna cona. V primeru poznavanja lokacije gnezda, naj se območja vnese v gozdnogojitveni načrt, omejitve iz usmeritve pa se upoštevajo v načrtovalni oziroma gojitveni enoti, kjer je gnezdo locirano. Časovno omejitev se zapiše v odločbe o odobritvi poseka izbranih dreves. Status mirnih con je smiselno upoštevati najmanj 3 leta od beleženja zadnje aktivne gnezditve vrste, optimalno pa 7 let.

- Kozača: V polmeru najmanj 300 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd kozače naj se od 1.2. do 30.6. s prekinitevjo gozdnih del zagotavlja mir*.
- Sršenar: V polmeru najmanj 400 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd sršenarja naj se oblikujejo mirne cone, v katerih naj se v času od 1. junija do 31. avgusta ne izvaja sečnje in spravila lesa ter gradnje cest *. V primeru poznavanja lokacije gnezda naj se območje z lokacijo vnese v gozdnogojitveni načrt, omejitve iz usmeritve pa se upoštevajo v načrtovalni oziroma gojitveni enoti, kjer je gnezdo locirano.
- Ostale sove: V polmeru najmanj 100 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd ostalih sov naj se od 1.3. do 31.5. s prekinitevjo gozdnih del zagotavlja mir*.

Ekocelice brez ukrepov:

Vse izločene ekocelice se upoštevajo kot posebne negovalne enote brez ukrepov v gozdnogojitvenih načrtih (glej seznam in opise oddelkov/odsekov). V zasebnih gozdovih, kjer niso zavezani s pogodbami Gozdnega sklada, so le predlog lastniku, v državnih gozdovih se jih lahko upoštevajo še več.

Koridor za prehod živali:

Skozi zazidalno območje Hrastje se ohrani pas gozda v širini 50-100 metrov kot zeleni prehod za živali.

Drevesa izrednih dimenzij ali posebnih oblik:

V neposredni okolici vseh dreves posebnih oblik in dimenzij je z gozdnogojitvenim načrtom možno izločiti ekocelice v radiju sestoje višine, kjer se ukrepa v smislu ohranjanja zavarovanih dreves. Sama drevesa izjemnih dimenzij se pusti v gozdu tudi ko odmrejo. Predvidena je posebna oznaka in merilna pika za natančno meritev obsega dreves. Vej, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu. Življenjske razmere na rastišču se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debela ali rastišča oziroma površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov. Podlago se na rastišču utrjuje le tako, da se omogoči zadostno zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom. Na rastišče se praviloma ne postavlja objektov ali naprav. Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritruje ali postavlja tujih teles, kot so plakati, obvestila, svetilke, nosilci žičnih vodov, table, omarice, antene in podobno. Naravno vrednoto se lahko opremi za obisk, ogled in predstavitev javnosti z označevalnimi in pojasnjevalnimi tablam, klopki ipd., vendar le na način, da se s posegom in ogledovanjem ne poškoduje drevesa in ne spremeni življenjskih razmer na rastišču.

* - povzeto po Pravilniku o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09, 31/16 in 52/22).

Usmeritve vezane na posamezne upravljavske cone: [8]

UPRAVLJAVSKA CONA E – območje navadnega koščaka. Površina v GGE: 13 ha.

VRSTA: navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*).

OPIS CONE: Cona obsega vodotoke Bistrica in Tržiščica s pritoki ter pritoke Kozmanjke, vključno s pasom vegetacije ob njih. Znotraj cone želimo ohranjati naravne značilnosti struge, obrežno strukturo brežin, potek struge in obrežno vegetacijo.

KONKRETNE USMERITVE:

- Nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti) naj se v območju upravljavske cone ne gradi. Rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotoka naj se izvaja tako, da ne pride do zasipavanja, in v zimskem obdobju.
- V skladu s 7. in 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravi in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Uradni list RS, št. 55/94, 95/04, 110/08 in 83/13) naj se spravilo lesa ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja.
- V 5 m pasu brežine vodotokov naj se sečnja izvaja tako, da se zagotavlja stalna zastrtost vodotokov – sklenjen pas vegetacije ob vodotoku (razen pri sečnji iglavcev). Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka.
- V pasu 15 metrov od vodotoka naj se ne izvaja krčitev gozda.
- Območje se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

UPRAVLJAVSKA CONA H – ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi. Površina v GGE: 264 ha.

HABITATNI TIP: (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (*Erythronio-Carpinion*).

OPIS CONE: Cona vsebuje dokaj ohranjene sestoje gozdne združbe hrasta in belega gabra (*Quercus-Carpinetum*). Združba je bila v preteklosti pod močnim antropogenim vplivom. Zaradi dolgoletnega steljarjenja so tla bolj ali manj degradirana, kar zelo ugaja smreki, ki ponekod izpodriva klimaksne drevesne vrste (ZGS, 2012). Znotraj cone želimo izboljšati njihovo strukturo, izboljšati rastišču primerno drevesno sestavo ter omogočiti pomlajevanje hrasta na ustreznih rastiščih.

KONKRETNE USMERITVE:

- Ohranjajo oziroma izboljšajo naj se specifične lastnosti, strukture in procesi habitatnega tipa (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (*Erythronio-Carpinion*):

- pri negi naj se prednost daje hrastu in plemenitim listavcem;

- lesna zaloga naj se poveča
- v sestojih primernih za obnovo naj se spodbuja pomlajevanje hrasta.
- Kjer je planska raba zemljišča gozd, naj se krčitev gozda ne izvaja.

PREDLOGI SEKTORSKIH UKREPOV:

- priprava sestoja za naravno obnovo,
- priprava tal za naravno nasemenitev ali setev,
- priprava tal za sadnjo,
- sadnja,
- obžetev,
- nega mladja.

D. Klimatska in higiensko-zdravstvena funkcija

Ohranjanje in krepitev biološko pestrih, zdravih in stabilnih gozdov. Ukrepi naj bodo malopovršinski; za klimatsko funkcijo je pomembno ohranjati vertikalno in horizontalno razslojenost. Krčitve gozdov praviloma niso dovoljene.

E. Zaščitna funkcija

Na območjih gozdov s poudarjeno zaščitno funkcijo veljajo usmeritve za varovalno funkcijo (praviloma se ti funkciji prekrivata), ki so prilagojene naravni nevarnosti pred katero ščitijo:

- z ukrepanjem ohranjati oziroma pospeševati strukturo gozda, ki glede na prisotno naravno nevarnost (padajoče kamenje, plazovi...) zagotavlja najbolj optimalno zaščito;
- po opravljeni sečnji in spravilu je treba vzpostaviti gozdni red in sanirati vse nastale poškodbe na gozdnih prometnicah in urediti njihovo odvodnjavanje;
- na erodibilnih strmih pobočjih se izogniti vsakršnim posegom, ki povečujejo nevarnost površinske in globinske erozije (npr. gradnje infrastrukture in drugih objektov). Gozdnih vlak in cest naj se na strmih in erodibilnih tleh ne gradi;
- čas sečnje in drugih ukrepov v gozdu mora biti prilagojen infrastrukturnemu objektu, zaradi katerega je poudarjena funkcija.

F. Rekreativna funkcija in turistična funkcija

Gozdove s poudarjeno rekreativno in turistično funkcijo je treba vzdrževati v takšnem stanju, da bodo privlačni za obiskovalce. Izogibati se je potrebno velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm. Na razglediščih izvajati vedutno sečnjo. Ob poteh ohranjati zanimiva drevesa (habitatna drevesa, izjemna drevesa) in skupine dreves ter z gospodarjenjem oblikovati pester, strukturiran gozd. V primeru izvajanja gozdarskih del v gozdu je treba pravočasno in na primeren način obvestiti obiskovalce, in poti, za čas izvajanja del, zapreti ali omejiti dostop na poteh. Čas izvajanja del naj bo prilagojen obisku gozda. Zlasti ob bolj obiskanih poteh je potrebno z ustreznimi ukrepi (posek nevarnih dreves, pravočasni sanitarni posek, ...) zagotoviti varnost obiskovalcev. Dosledno izvajati gozdni red na in ob gozdnih prometnicah ter ostalih poteh. Aktivno usmerjati turistično in rekreativno rabo na za to primerna območja ter na obstoječe, ustrezno označene poti. V gozdovih s poudarjeno varovalno funkcijo je potrebno prilagoditi potek planinskih poti tako, da se ne bi zaradi obiskovalcev povečala erozija in poti na strmih predelih ustrezno zaščititi. Obveščanje javnosti o stanju gozdov, večjih posegih in urejanju rekreativne infrastrukture, redna vzdrževalna dela infrastrukture (poti, klopi, informacijske table) in povečan strokovni nadzor nad prepovedanim odlaganjem odpadkov ali drugimi motnjami, ki jih povzročajo obiskovalci. Sodelovanje javne gozdarske službe (ZGS) s turističnimi, planinskimi, kolesarskimi društvi ter taborniki, skavti in lokalnimi skupnostmi. Spremljanje turističnega obiska in ocena vpliva na naravo. V primeru negativnega vpliva na naravo, z različnimi ukrepi poskrbeti za razpršitev obiska [9].

G. Poučna funkcija

Gozdne učne poti in ostale lokacije opremljene z informativnimi tablami: Ob poteh puščati in ustrezno označiti habitatna in izjemna drevesa. Ohranjati sestojni značaj gozda in zeleno kuliso ob pešpoteh in kulturnih spomenikih.

H. Higijensko zdravstvena in klimatska funkcija

Ukrepi naj bodo malopovršinski; za funkcijo je pomembno ohranjati vertikalno in horizontalno razslojenost. Krčitve praviloma niso dovoljene.

I. Funkcija varovanja naravnih vrednot

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj. Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti.

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote;
- na drevesni naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjša vitalnost in ne poslabša zdravstveno stanje drevesa ter da se ne poslabšajo življenjske razmere na rastišču;
- na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje;
- na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kvalitete ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnovesje.

Posegi in dejavnosti se zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto, izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto ali uničenja naravne vrednote.

Območje vpliva na naravno vrednoto se opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč:

- za podzemno geomorfološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto površje nad podzemno jamo ter, če je naravna vrednota vodna podzemna jama, porečje voda, ki tečejo v podzemno jamo,
- za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, v katerem lahko vplivi posegov in dejavnosti človeka ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za botanične in zoološke je to zlasti kvaliteta habitatov rastlin in živali,
- naravno vrednoto se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se bistveno ne spremenijo lastnosti naravne vrednote. Naravno vrednoto ali njen del, ki je posebej občutljiv na fizične učinke hoje, ki jih povzročijo obiskovalci, se uredi tako, da se onemogoči ogrožanje naravne vrednote. Na naravni vrednoti, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote ali njenega dela fizično onemogoči.

Podrobnejše varstvene usmeritve [8]

Botanične naravne vrednote

- Združbo rastišča se spreminja z izkrčenjem gozda oziroma posameznih dreves, s pogozditvijo, oranjem in podobno, le toliko, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču.
- Rastlin se ne nabira, izkoreninja, lomi ali drugače poškoduje ali uničuje, razen za znanstveno-raziskovalno delo v obsegu, ki ne vpliva negativno na stanje populacije in na rastišče.
- Rastlin se ne požiga.
- Sestave biocenoze se ne spreminja z vnašanjem rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.

- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.

Površinske geomorfološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote

Na površju nad znanimi rovi jame, ponornice, ki teko v jamo oziroma skozi njo:

- Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča.
- Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, se ne pretovarja in skladišči.
- Ne slabša se kvalitete vod, ki tečejo v jamo. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Posege in gradnje na vodotokih se izvaja tako, da se ohranja čim bolj naraven vodni režim.

Konkretna varstvena usmeritve [8]

Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev ter Pregled jam in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev je prikazan v prilogah v poglavju 13.12. Konkretna varstvena usmeritve za naravne vrednote.

V primeru kraških jam velja posebno priporočilo, in sicer: V letu 2006 je bil sprejet Pravilnik o sporočanju podatkov o podzemnih jamah (Uradni list RS, št. 120/06), katerega namen je zbiranje in izpopolnjevanje podatkov o jamah. V 8. členu omenjenega Pravilnika je opredeljen obseg sporočanja popolnejšega podatka za že znano jamo, vključno z natančnejšo določitvijo lege vhoda v že znano jamo. V kolikor razpolagate s takšnimi podatki, jih sporočite Inštitutu za raziskovanje krasa Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU.

Območja pričakovanih naravnih vrednot [8]

Namen opredelitve območij pričakovanih naravnih vrednot je spremljanje posegov v naravo, zlasti zemeljskih del, pri katerih obstaja velika verjetnost odkritja novih naravnih vrednot, predvsem geoloških in podzemeljskih geomorfoloških. Namen spremljanja zemeljskih del je odkrivanje, zagotavljanje dokumentiranja, vrednotenje in ohranjanje na novo odkritih naravnih vrednot. V GGE Mala gora se nahaja območje pričakovanih geomorfoloških podzemskih naravnih vrednot na predelu karbonatnih kamnin ter območje pričakovanih najdb permskih fosilnih ostankov.

Varstvena priporočila: Na širšem območju zahodno od Ortneka (dolina Grabna) je možna najdba permskih fosilnih ostankov. Glede na dejstvo, da večino območja GGE Mala gora gradijo karbonatne kamnine, tu obstaja možnost odkritja podzemnih geomorfoloških naravnih vrednot (jam in brezen). Na teh območjih velja, da je v primeru odkritja fosilov ali jam med izvajanjem del potrebno upoštevati 74. člen ZON (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18 in 82/20) in 22. člen Zakona o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg). Fizična ali pravna oseba, ki izvaja poseg ali dejavnost, med katero je prišlo do najdbe fosila ali jame mora začasno ustaviti dela, najdbo zaščititi in o najdbi nemudoma obvestiti organizacijo, pristojno za ohranjanje narave.

J. Funkcija varovanja kulturne dediščine

Poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine imajo zlasti gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine, ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, ter ostanki ohranjenih tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. stelniki, panjevci, gaji, logi). Usmeritve za funkcijo varovanja kulturne dediščine izhajajo iz Splošnih kulturnovarstvenih usmeritev.

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru: [10]

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z enotami kulturne dediščine ter njihov vsebinski in prostorski kontekst (značilne silhuete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni.

Varstvene usmeritve za vplivna območja:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov (v nadaljevanju: spomenik) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen;
- v vplivnih območjih registrirane dediščine (v nadaljevanju: dediščina) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranjajo se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč:

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst;

Prepovedano je predvsem:

- odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline;
- gospodarsko izkoriščati rudnine oziroma kamnine;
- postavljati ali graditi trajne aličasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.

Izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštete nedopustne posege:

- če ni možno najti drugih rešitev ali
- če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja se naj izvede v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in zagotovi strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS);
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami;

- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je treba strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je treba izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je treba nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin, oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

Območje stavbne dediščine, varuje se:

- gabariti, gradivo, oblikovanost;
- pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah);
- celovitost dediščine v prostoru.

Območje naselbinske dediščine, varuje se:

- morfološka zasnova naselja;
- prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti);
- varuje tudi naravne ter druge meje rasti in robove;
- odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega).

Območje memorialne dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta;
- vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.

Območje druge dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave;
- osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja;
- vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Podrobne kulturnovarstvene usmeritve: [10]

Podrobne kulturnovarstvene usmeritve so podane v prilogah načrta v poglavju 13.13 Podrobne kulturnovarstvene usmeritve.

Usmeritve za posege v kulturno dediščino [10]

ZVKD-1 [11] predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD-1) [11];
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitve arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD-1) [11];

Za poseg v enoto kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo kulturne dediščine ali jo uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo

in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto kulturne dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je treba pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline po 31. členu ZVKD-1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije [11].

K. Obrambna funkcija

Gospodarjenje z gozdovi naj bo prilagojeno funkciji obrambnega objekta in površini okoli objekta. Gozdarska dela je potrebno časovno in prostorsko uskladiti s predstavniki Zavoda za blagovne rezerve Ortnik, Grmada.

L. Estetska funkcija

Ohranjati strukture gozdnega drevja, s katerimi se povečuje estetska vrednost krajine, pospeševati in ohranjati estetsko zanimive drevesne in grmovne vrste (češnja, jerebika, mokovec ...). Ob poteh puščati in ustrezno označiti habitatna in izjemna drevesa. Ohranjati sestojni značaj gozda in zeleno kuliso ob pešpoteh in kulturnih spomenikih. Z namenom ohranjanja in izboljšanja razgledov na objekte kulturne in naravne dediščine in na območjih razglednih točk se izvaja vedutna sečnja.

M. Lesnoproizvodna funkcija

Ukrepi morajo biti naravnani v gojenje gozda, ki bo zagotavljalo doseganje proizvodnih in ekonomskih ciljev lastnikov gozdov ob upoštevanju ostalih funkcij gozdov. Posebno pozornost je potrebno nameniti konfliktnim območjem (poudarjenost proizvodne funkcije na 1. stopnji ter ekoloških in socialnih funkcij na 2. stopnji – glej usmeritve za funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti in funkcijo varovanja naravnih vrednot).

N. Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Semenski sestoji: Semenski sestoji morajo imeti le zdrave in nepoškodovane osebke izbrane drevesne vrste z odličnimi fenotipskimi in genotipskimi lastnostmi. Ne smejo biti dvovrhati z debelimi vejami in z znaki bolezni ali poškodb. Krošnje izbrane drevesne vrste morajo biti čim bolj sproščene. Semenski sestoj je treba pregledati najmanj enkrat letno. Nabiranje semena in puljenk mora nadzorovati ZGS. Izdelavo gojitvenega načrta in izvedbo označitve dreves za posek v semenskih sestojih se mora izvajati v sodelovanju z zaposlenim, ki je odgovoren za gojenje in varstvo gozdov na OE. Odobritev izrednega izbora dreves za posek za nabiranje semena v semenskem sestoji ali neposredni okolici je ravno tako v pristojnosti odgovornega za gojenje in varstvo gozdov na OE.

Čebelja paša: Na območjih gozdov, ki so primerni z vidika čebelje paše je treba ohranjati in pospeševati (tudi s sadnjo) medonosne drevesne vrste, predvsem: lipo, javor, kostanj, jelko, ohranjati pester in stopničast grmovni sloj (glog, čremsa, leska, vrbe, ...) ter ohranjati in vzdrževati vodne vire in vodne površine.

Plodovi in zelišča: Zlasti plodonosne vrste (kostanj) naj imajo velike in sproščene krošnje. Pri nabiranju plodov in zelišč je potrebno nadzorovati in opozarjati nabiralce na zakonske omejitve.

O. Lovnogospodarska funkcija

V predelih s poudarjeno funkcijo naj bo ravnanje z gozdom usmerjeno v oblikovanje gozda, ki bo zagotavljal doseganje lovnogospodarskih ciljev. Upoštevati je potrebno zlasti obdobja neizvajanja sečnje ter prilagojenega gospodarjenja z gozdovi (zimovališča, rukališča, gozdne jase z lovskimi objekti).

6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Usklajenost rastlinojede divjadi z okoljem: ohranitev vseh avtohtonih vrst, ki bo številčno, po spolu in starostni strukturi usklajena z okoljem. Na območju ekološke enote obrobje Kočevske, kamor spada GGE Mala gora so se pogoji za naravno obnovo gozdov izboljšali v toliko, da rastlinojeda parkljasta divjad ne ogroža več trajnosti donosov gozdov in drugih vlog gozda. Zaradi navedenega se načrtuje ohranjanje številčnosti populacije parkljaste divjadi. Preprečevalo se bo vnos

neavtohtonih vrst (muflona in damjaka) v prosto naravo in ohranjalo stabilno populacijo velikih zveri (volk, ris, medved), ki so pomembni naravni selektorji srne in navadnega jelena.

Merilo ustrezne številčnosti populacij rastlinojede divjadi so podatki o objedenosti na stalnih vzorčnih ploskvah. Stopnja objedenosti ter vsakoletna analiza odvzema so temeljni kriteriji pri planiranju količine, strukture in razporeda letnega odvzema divjadi po loviščih.

Manjši gozdni otoki, zaraščanja, živice v pretežno kmetijski krajini mnogokrat predstavljajo tudi koridorje za premike divjih živali med površinami gozda. V tem pasu je smiselno ohranjanje manjših gozdnih otokov in ukrepanje v daljših časovnih razdobjih.

6.2.4 Usmeritve za varovalne in gozdove s posebnim namenom

V GGE ni varovalnih gozdov ali gozdov s posebnim namenom, zato na tem mestu usmeritev za delo v teh gozdovih ne podajamo.

6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Za izboljšanje varstva gozdov pred požari je potrebno dosledno izvajanje vseh preventivnih in kurativnih ukrepov. Nevarnost gozdnih požarov obstaja predvsem na površinah, ki ležijo na sušnih termofilnih območjih, površinah okoli vasi, vikendov ter ob javnih cestah.

Na požarno najbolj ogroženih območjih je usmeritev k oblikovanju malopovršinskih mešanih gozdov, še zlasti ob meji s travniškimi površinami. V neposredni okolici in v teh sestojih je uporaba odprtega ognja prepovedana. Dovoljena je le zaradi zatiranja podlubnikov.

Na vhodih v gozd je potrebno postaviti opozorilne table ter opozarjati lastnike in obiskovalce gozdov. Podrobnejše usmeritve za ukrepanje v primeru požarov morajo biti zapisane v protipožarnem načrtu za GGE in v letnem načrtu za varstvo gozdov.

6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti

Semenski sestoji morajo imeti le zdrave in nepoškodovane osebke izbrane drevesne vrste z odličnimi fenotipskimi in genotipskimi lastnostmi. Ne smejo biti dvovrhati z debelimi vejami in z znaki bolezni ali poškodb. Krošnje izbrane drevesne vrste morajo biti čim bolj sproščene. Semenski sestoj je treba pregledati najmanj enkrat letno. Nabiranje semena in puljenk mora nadzorovati ZGS. Izdelavo gojitvenega načrta in izvedbo označitve dreves za posek v semenskih sestojih se mora izvajati v sodelovanju z zaposlenim, ki je odgovoren za gojenje in varstvo gozdov na OE. Odobritev izrednega izbora dreves za posek za nabiranje semena v semenskem sestoju ali neposredni okolici je ravno tako v pristojnosti odgovornega za gojenje in varstvo gozdov na OE. Meje semenskih sestojev morajo biti označene z zvezno črto rumene barve. V gozdnogospodarski enoti Mala gora je izločen semenski sestoj jelke (*Abies alba*) v oddelku 242.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

Splošne usmeritve, ki jih je potrebno upoštevati pri uporabi mehanizacije v gozdu: Obvezna je uporaba biološko razgradljivih maziv v odprtih mazalnih sistemih verižnih žag za posek in izdelavo dreves na območjih s prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije, uporaba strojev oz. naprav, razen odprtih mazalnih sistemov verižnih žag, ki ne puščajo sledi olj in drugih maziv in imajo ustrezno opremo za preprečitev oziroma sanacijo morebitnega razlitja olj ter tehnična brezhibnost vozil pri vseh gozdarskih delih. Pranje, vzdrževanje oz. popravilo gozdne mehanizacije naj se v gozdu ne izvaja. Parkirna mesta za gozdno mehanizacijo in pretakalne ploščadi morajo biti ali tlakovane ali pa imeti pod vozili postavljene lovilne posode ali pivnike, da se prepreči iztekanje nevarnih tekočin v tla. V primeru izlitja nafte in naftnih derivatov na pretakalni ploščadi ali v gozdu, je treba onesnaženje omejiti, razlite nevarne snovi pa s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulat)

pobrati v ustrezne posode. Mesta za skladiščenje goriva in olja naj bodo stran od vodotokov in drugih vodnih teles, pripravljen naj bo podroben načrt v primeru razlitja. V obdobju večjih in dolgotrajnejših padavin, se lahko v dogovoru z lastniki, občinami in ZGS, sprejme odločitve o začasni zapori gozdnih cest.

Sečnja in spravilo lesa s traktorjem: Sečnja z motorno žago in vlačenje lesa s traktorjem tudi v bodoče še ostaja prevladujoča tehnologija, saj je preverjena, tehnično in ergonomsko docela razvita in učinkovita v različnih terenskih, sestojnih in lastniških razmerah. Pretežni del gozdnih terenov je že odprt z gozdnimi vlakami, ki so bile narejene prav za traktorsko spravilo. Gozdarski traktor s pogonom na obeh oseh, nameščenim vitlom in ostalo sodobno opremo za delo, je gozdu relativno prijazno spravilno sredstvo. Pomembna je selektivna izbira traktorjev glede na pogoje dela. Težki gozdarski zgibni traktorji so primerni na zahtevnih terenih, pri spravilu zelo debelega drevja. Drugje je potrebno omejevati njihovo uporabo in dajati prednost lažjim gozdarskim traktorjem. Obvezno je določiti primeren čas spravila, ki ga narekujejo gojitveni dejavniki (npr. mladje manj poškodujemo s sečnjo v zimskem času), ekološki dejavniki (npr. v bližini gnezdišč in brlogov se ne izvaja gozdnih del v pomladnih mesecih), transportni dejavniki (npr. po vlakah slabše nosilnosti in na erodibilnem zemljišču je treba spravljati les, ko so suhe ali zmrznjene). Pomembno je izbrati pravilno metodo dela (sortimentna, poldebela, ...) in omejiti dolžine gozdnih lesnih sortimentov. Pri zbiranju lesa je zelo primerna uporaba daljinskega vodenja vitla, kjer traktorist lahko spremlja lesno breme in ga usmerja na poti do traktorja. Ne sme se dopustiti, da se traktor giblje izven označenih gozdnih prometnic (cest, vlak). Prepovedani sta drevesna in debelna metoda, saj povzročata prevelike poškodbe na drevju v sestojih, predvsem pa ob vlakah.

Izvoz lesa z gozdarsko prikolico: Zadnja leta se pri spravilu lesa uveljavljajo traktorske gozdarske prikolice, opremljene z nakladalno napravo, kar predstavlja najsodobnejši način spravila. Vožnja namesto vlačjenja lesa iz gozda je trend v razvoju sodobnih tehnologij pridobivanja lesa, ki prinaša mnogotere prednosti, zato je z uvajanjem sodobnih gozdarskih prikolic pri spravilu lesa potrebno nadaljevati. Gozdarske prikolice so zelo primeren način spravila – izvoza lesa, predvsem na lažjih terenih (do 15% naklona vlak). Izvoz lesa manj poškoduje drevje ob vlaki, zahteva pa dovolj široke nosilne vlake in spravilo v suhem obdobju. Uporaba gozdarskih prikolic je zelo primerna tudi na daljših spravilnih razdaljah. Hkrati lahko izvajajo dva opravila - spravilo in prevoz lesa do porabnika.

Strojna sečnja: Tehnologija strojne sečnje je glede na sestojne in terenske razmere primerna predvsem v zasmrečenih gozdovih v nižinskem delu enote. Strojna sečnja, po izkušnjah iz tujine in tudi pri nas, prinaša večje učinke, humanizacijo dela in manjše poškodbe v sestojih. Vendar ta tehnologija ob ne dovolj skrbno načrtovani uporabi lahko predstavlja nevarnost za gozdni biotop. Strojna sečnja je smiselna le ob podrobnem in usklajenem tehnološkem in izvedbenem načrtovanju. Možnost izvajanja del s strojno sečnjo opredeljujejo sestojne in rastiščne razmere ter poudarjenost funkcij. Uporaba strojne sečnje je zaenkrat še vprašljiva v sestojih s slabo stojno stabilnostjo, v prebiralnem in malopovršinsko raznodobno grajenem gozdu, v sestojih, kjer je izrazita šopasta grupacija dreves, v pomlajencih, kjer obstaja nevarnost poškodb mladovja in v mladih sestojih (letvenjakih) listavcev. Manj učinkovita je tudi na strmih kraških in erodibilnih jarkastih terenih ter predelih, kjer so tla močvirna ali razmočena. V vseh primerih poudarjene varovalne, hidrološke in biotopske funkcije je potrebno pazljivo presoditi možnost njene uporabe. Oba gozdarska stroja (forwarder in harvester) se morata, v primeru uporabe tehnologije strojne sečnje, gibati po obstoječih gozdnih vlakah in označenih sečnih poteh. Sečne poti morajo biti načrtovane in izvedene tako, da omogočajo uporabo strojne sečnje tudi ob periodičnih ponovitvah. Na sečne poti je treba polagati veje, da se poveča nosilnost tal. Vlake, ki so služile kot sečne poti, je treba po končanih delih očistiti. Poškodbe na glavnih vlakah je potrebno po končanem izvozu lesa sanirati tako, da je vlaka primerna tudi za spravilo s traktorji kolesniki. Da bi se izognili konfliktom med stroko in ostalo javnostjo pri uporabi strojne sečnje, je potrebno osveščati in informirati javnosti o izvajanju del, predvsem na območjih naselij, turističnih točk in kulturno zgodovinskih znamenitostih.

Glede na dane sestojne in terenske razmere ter lastniško strukturo v GGE Mala gora je nekaj sestojev primernih za strojno sečnjo v večnamenskih gozdovih enote, še posebej v nižinskih, sestojih z večjim deležem smreke. Uporaba strojne sečnje je na površini celotne enote smiselna v času naravnih ujm, ko je potrebno iz gozda na hitro spraviti večje količine lesa.

Za prevoz lesa iz gozda so najprimernejši specialno opremljeni gozdarski kamioni s polprikolico ali prikolico. Za manjše količine lesa je primeren tudi izvoz lesa z gozdarsko prikolico. Čas in režim

prevoza je potrebno prilagoditi stanju in nosilnosti cest. Na razmočenih cestah je nujno ustaviti prevoze zaradi zmanjšanja poškodb.

Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic:

Gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic je potrebno prilagoditi terenskim razmeram. Pri umeščanju in načrtovanju tras gozdnih prometnic je potrebno preveriti območja pomembna z vidika varstva narave, območja nepremične kulturne dediščine, ter varstvena (vodovarstvena območja) in ogrožena območja (plazljiva, erozijska, plazovita in poplavna) po Zakonu o vodah. Pri tem je potrebno upoštevati tudi smernice Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave (v nadaljevanju ZRSVN), Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju ZVKDS) in Direkcije Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV) zapisane v usmeritvah območnega gozdnogospodarskega načrta.

Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja/mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda in pravice graditi v skladu z Zakonom o vodah (v nadaljevanju ZV-1)

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje/mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda, ki ga izda naslovni organ. Vodno soglasje/mnenje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču,
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1 [3],
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice,
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih,
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda,
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik,
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje/mnenje po ZV-1, je treba upoštevati Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS, št. 25/09).

Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oziroma prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh).

Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.

Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.

Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic kot jih definira Pravilnik o gozdnih prometnicah - gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij) se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37. členu.

Na delih kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom naj bo le-ta predvidena izven priobalne zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize

variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov ter stanja površinskih in podzemnih voda.

Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij.

Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in erozijskih območjih je treba izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1 na območju gozdnogospodarskega načrta.

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno-pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

Gozdne ceste: Kot osnova za bodoče odpiranje gozdov z gozdnimi cestami nam služi računalniško ovrednotena Rastrska analiza odprtosti gozdov z gozdnimi cestami (Krč, Beguš, 2011), ki je bila izdelana na osnovi 300 metrskega območja, ki je položen okoli linij obstoječih gozdnih cest in javnih cest, ki omogočajo gozdno proizvodnjo. Rastrska analiza je določila območja primerna za gradnjo gozdnih cest, ki so prikazana na karti 9b: Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest v prostorskem delu načrta. 1 prednostno območje je v okoljsko sprejemljivem območju, 3 pa imajo na manjšem delu okoljske omejitve (plazljivost). V primeru gradnje gozdnih cest navedenih predelih bo treba predhodno izvesti dodatno presojo.

Prioriteta gradenj se določi glede na doseženo odprtost z gozdnimi cestami v širšem območju zaprtih gozdov, na osnovi pravilne razdalje, bonitete rastišča in stanja sestojev v zaprtih območjih. Poleg tega je nujno upoštevati še druge razloge za odpiranje gozdov, predvsem potrebo ostalih uporabnikov prostora. V predelih z zelo poudarjenimi ekološkimi funkcijami je potrebno načrtovati nižjo gostoto gozdnih cest.

Pri načrtovanju odpiranja gozdov z gozdnimi cestami je v Elaboratu ničelnic potrebno navesti vse pomembnejše ekološke dejavnike in opredeliti potrebne omejitve, da s posegom na njih ne nastanejo negativne spremembe. Gradnja in tudi vzdrževanje gozdnih prometnic naj poteka v času in na način, ki je za živali najmanj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližine mest, kjer polegajo mladiče zavarovane živalske vrste. Izsekan pas gozda naj bo čim ožji zaradi spremembe svetlobnih in vlažnostnih razmer v gozdu. Prometnica ne sme prizadeti vodnih in obvodnih ekosistemov. Gozdne ceste naj se ne trasirajo na velikih strminah in na vodnih ekosistemih. Trase cest naj se izognejo naravnim in kulturnim vrednotam. Trasa naj čim bolj izkoristi obstoječe poti in kolovoze, da se zmanjšajo rane v okolju. Ob upoštevanju reliefnih značilnosti in vrste kamenine je potrebno določiti traso z optimalnimi tehničnimi elementi. Umestitev trase v prostor ne sme podleči parcialnemu interesu investitorja, ampak je potrebno ob upoštevanju vseh dejavnikov določiti najugodnejše poteke tras. Elaborat ničelnic ni le obvezna podlaga ampak mora biti tudi dragocen pripomoček projektantu pri izdelavi načrta gozdne ceste.

Gozdne prometnice naj se ne gradijo na območjih ekocelic. Graditev gozdnih cest je treba opraviti skladno z določili Pravilnika o gozdnih prometnicah, Gradbenega zakona in Uredbe o razvrščanju objektov glede na zahtevnost.

Poseben problem predstavljajo nekdanje gozdne ceste, ki se jim je spremenil status v javne ceste. S tem je onemogočeno spravilo po obstoječih vlakih na oz. ob te ceste in začasno skladiščenje lesa ob teh cestah, kar povzroča probleme tako občinam kot lastnikom gozdov. V bodoče bo potrebno več pozornosti nameniti prevezavi gozdnih vlak, ki se sedaj priključujejo na javne ceste, na obstoječa ali novo oblikovana skladišča.

Praviloma naj se izvaja tekoče letno vzdrževanje gozdnih cest, mestoma periodično vzdrževanje. Zimsko vzdrževanje naj si organizirajo večji lastniki sami. Povečati je potrebno obseg gozdarsko investicijskih del (rekonstrukcij) in ga usmeriti na gozdne ceste, ki odpirajo velike komplekse gozdov ali pa imajo poudarjen javni značaj. Obnovo vozišča je najbolj racionalno zagotoviti z recikliranjem vozišča, kjer se vrhnja plast ceste zdrobi in zmelje ter tako zagotovi kvaliteten zgornji ustroj vozišča.

Gozdne vlake: Prednostna območja za gradnjo vlak so oddelki z naklonom manjšim od 35°, odprtostjo manjšo od 75 % in letnim etatom višjim kot 4 m³/ha letno, ki so prikazani na karti 9c: Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak v prostorskem delu načrta. Posamezne vlake se prednostno načrtujejo tudi izven prednostnih območij, če gre za dograditev omrežja vlak v gozdovih, ki so intenzivno gospodarjeni in imajo daljšo pravilno razdaljo. Prioriteto imajo predeli, kjer se še vedno uporablja kombiniran način spravila.

V GGE Mala gora ni večjih območij, kjer gospodarjenje ni dovoljeno. Poleg ekocelic in ekstremno strmih pobočjih ni posebej izločenih območij, kjer je gospodarjenje sicer predvideno, a gozdnih vlak zaradi izjemne občutljivosti ekosistema ni umestno graditi. Gozdnih vlak se ne sme graditi le na manjših območjih - v strugah vodotokov, na mokriščih, na rastiščih redkih in ogroženih vrst, v neposredni bližini brlogov, brezen in jam. Povsod drugod se gozdne vlake lahko načrtuje v optimalni meri, ob upoštevanju pogojev soglasodajalcev.

Pri opredelitvi vlak v Elaboratu vlak je potrebno upoštevati podobne ekološke omejitve kot pri cestah. Za gozdne vlake, ki jih načrtujemo na terenih z naklonom, ki je večji kot 50%, na labilnih in pogojno stabilnih zemljiščih, v neposredni bližini območij, pomembnih za ohranitev prosto živečih živali, z izteki na kmetijska zemljišča pod naklonom, večjim od 25%, se mora v tehnološkem delu gozdnogojitvenega načrta izdelati posebno presojo o njihovem negativnem vplivu na gozdni ekosistem oziroma na kmetijska zemljišča. Odvodnjavanje vlak na erodibilnih tleh mora biti urejeno s prečnimi jarki.

Dosledno je treba upoštevati največjo dovoljeno gostoto gozdnih vlak in tehnične elemente vlak določene v Pravilniku o gozdnih prometnicah (Ur.l. RS, št. 4/09) [12].

Tehnologija strojne sečnje zahteva sicer veliko gostoto sečnih poti, a ne potrebuje veliko vlak. Pri načrtovanju strojne sečnje je potrebno opredeliti le osnovni sistem vlak kot izvoznih poti.

Množično uvajanje sodobnih traktorskih gozdarskih prikolic pri spravilu lesa, ki se ga predvideva v bodoče, zahteva načrtovanje izvoznih vlak, z dobrimi tehničnimi lastnostmi. Pomembna je širina in maksimalni naklon, pa tudi nosilnost vlak. Zato je na mehkejših terenih dopustno načrtovati delno utrditev vozne površine vlake z naravnim materialom. Nikakor pa ni dopustno, da bi vlake namenjene izvozu lesa s traktorskimi gozdarskimi prikolicami, uporabljali tudi za kamionski prevoz.

Obstoječe vlake je potrebno redno vzdrževati, da se prepreči njihovo propadanje in omogoči varno spravilo lesa. Ob prevzemu sečišč je potrebno paziti ali so izvedeni tudi potrebni vzdrževalni ukrepi in sanirane poškodbe na vlakah (poravnava vozne površine vlake, odstranjevanje plazin, sanacija usadov, vzpostavitev prečnih jarkov, razbijanje posameznih skal...).

Skladišča za les: V primerih, ko se po gozdni vlaki, ali več gozdnih vlakah na gozdno cesto, na eno mesto privleče večje količine lesa, je potrebno ob gozdni cesti urediti primerno veliko skladišče za les. Skladišča je potrebno urediti tudi povsod tam, kjer se gozdna vlaka priključi na javno cesto. Skladišča morajo biti urejena izven cestnega telesa oz. varovalnega pasu ceste. Slednja morajo biti dovolj velika, da omogočajo skladiščenje in nakladanje lesa. Podrobneje se potrebe po gradnji opredeli v gozdnogojitvenem načrtu.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Pri izdaji dovoljenj za posege v gozd in gozdni prostor je treba upoštevati veljavne predpise. Pred izdajo dovoljenja za poseg v prostor je treba preveriti vse možnosti in se odločiti za najprimernejšo varianto, ki bo sprejemljiva tako iz gospodarskega, kot tudi iz ekološkega in socialnega vidika. Pri izdaji dovoljenj je nujno sodelovanje med območno in krajevno enoto ZGS.

Pri presoji posegov v gozd in gozdni prostor je treba upoštevati zlasti naslednje:

- V večnamenskih gozdovih, ki imajo na ravni prve stopnje poudarjeno ekološko ali socialno funkcijo, se posegi dovolijo le v izjemnih primerih - ko so nujni in zanje ni druge možnosti, v gozdovih s poudarjenimi socialnimi funkcijami pa v primerih, ko gre za objekt, ki dopolnjuje načrtovano, poudarjeni socialni funkciji skladno, rabo gozda in gozdnega prostora.
- Vsak poseg v gozd in gozdni prostor mora biti izveden v minimalnem potrebnem obsegu tako, da se zagotovi čim manjšo krčitev gozda in čim manjši poseg v gozdna tla ter, da se razmere za gospodarjenje z okoliškimi gozdovi ne poslabšajo. Kadar to ni mogoče, je treba izvesti omilitvene ukrepe, da se ponovno vzpostavi prvotno ali izboljšano stanje (npr. gradnja nadomestne gozdne prometnice).
- Na gozdnih zemljiščih, ki so po prostorskem aktu namenjeni gozdni rabi, je dovoljeno graditi le enostavne in nezahtevne objekte za potrebe gozdarske dejavnosti, za namen športa, rekreacije, raziskav in izobraževanja ter objekte javnega pomena, v skladu z določili prostorskih aktov.
- Čebelnjake je dopustno postavljati samo na zemljiščih, ki so s pašnim redom določena za stalne čebelnjake in na stojiščih za začasen dovoz čebel na pašo. Iz mnenja čebelarke svetovalne službe mora biti razvidno, da je postavitev čebelnjaka skladna s predpisi, ki urejajo čebelarstvo.
- Le v izjemnih primerih se lahko izda dovoljenje za infrastrukturni objekt, z izjemo gozdne ceste, ki bi potekal skozi osrednji predel velikih gozdnih kompleksov v gozdni krajini, pa tudi skozi osrednje predele večjih gozdnih kompleksov v gozdnati krajini.
- V primestni in kmetijski krajini z zelo malo gozdov (pod 25 %) je treba biti pri izdaji dovoljenj za posege v prostor zelo previden, še posebno v primeru nameravanih posegov v večje gozdne površine in predvidenih popolnih odstranitvah gozdnih površin katerekoli velikosti. V primeru neobhodnih posegov v gozdove si je v takih krajinah treba prizadevati za osnivanje nadomestnih gozdnih površin. Navedeno je treba še posebej dosledno upoštevati v obravnavanih krajinah z manj kot 10 % gozda.
- Širjenje naselij, industrijskih con in infrastrukturnih objektov naj se načrtuje tako, da se ne prekine selitvene poti divjadi in velikih zveri. Kjer so selitvene poti prekinjene zaradi preteklih posegov, si je treba prizadevati za njihovo ponovno vzpostavitev (npr. izgradnja zelenih prehodov).
- Pri posegih v prostor je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16).

Okvirna merila za presojo ostalih dejavnosti v gozdnem prostoru

- Karta F v območnem gozdnogospodarskem načrtu »Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma« določa območja gozdnega prostora, v katerih sta načeloma mogoči ježa in vožnja s kolesom brez motorja po označenih gozdnih vlakih in drugih poteh, pri čemer pa je le osnovna orientacijska strokovna podlaga za presojo oziroma odločanje; dopustnost tovrstne rabe je sicer treba presoditi za vsako posamezno lokacijo posebej. Karta F je prikazana v Prostorskem delu območnega gozdnogospodarskega načrta.
- V osrednjih delih velikih kompleksov gozdov v gozdni in gozdnati krajini se v predelih s poudarjeno biotopsko funkcijo na ravni prve stopnje dovolijo le raziskave in v omejenem obsegu poučne dejavnosti. Tudi sprehajalne in druge rekreacijske poti naj se takim območjem po možnosti izogonejo.
- Rekreativne dejavnosti, ki jim je gozd bolj ali manj le prijetna kulisa, z vidika optimalne rabe prostora ni primerno dopuščati v območjih gozdnih in gozdnatih krajin, ki so zaradi svoje ohranjenosti pomembna vrednota za okolje.
- Oblike rekreacije, ki povzročajo hrup ali druge negativne vplive na gozd, se praviloma dovolijo le v tistih predelih primestne, kmetijske ali gozdnate krajine, ki so primestni blizu ali so zaradi infrastrukturnih objektov oziroma drugih razlogov v naravnem pogledu že razvrednotene.
- Za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na območjih razglednih točk se v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine in lastniki gozdov izvaja vedutne sečnje.
- Prednostno ohranjati gozd v varovanih območjih naravnih vrednot in kulturne dediščine.

Merila za krčitve gozdov v kmetijske namene

Na erozijskem območju je prepovedano ogoljevanje površin; krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije; odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov; vlačenje lesa.

Na plazljivem območju je prepovedano krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Za krčitve na območjih, kjer je dopustno krčenje gozdov (Karta 8), vendar le ti ležijo na plazljivih območjih z zelo veliko in veliko verjetnostjo pojavljanja plazov, je v praksi, zaradi nenatančnosti merila (1:250.000), v katerem je izdelana karta erozijskih in plazljivih območij, pri upoštevanju usmeritev iz Zakona o vodah, potrebna dodatna presoja.

Površine, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno:

- območja gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij,
- krčenje gozdov na območju gozdnih učnih poti (50 m vplivno območje),
- sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine (200 m vplivno območje),
- ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave,
- gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave,
- manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna.

6.2.9 Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih

Med druga gozdna zemljišča spadajo površine pod daljnovodi. Vzdrževanje površin pod daljnovodi se izvaja na podlagi medsebojnega sporazuma med ZGS in Elektro Ljubljana. V skladu s sporazumom si mora Elektro Ljubljana pred vzdrževanjem površin pod daljnovodi pridobiti soglasje ZGS. ZGS v soglasju določi pogoje, pod katerimi se lahko izvedejo dela.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Za GGE Mala gora je za obdobje 2022-2031 načrtovan najvišji možni posek 334.000 m³, 193.000 m³ iglavcev in 141.000 m³ listavcev, intenziteta upošteva vse gozdove je 21,4 % na lesno zalogo ter 87,2 % na prirastek.

Možni posek je načrtovan za vse gozdove prilagojeno različnim funkcijam gozdov. Brez načrtovanega poseka so predlagane ekocelice prepuščene naravnemu razvoju.

V GGE ni območij, na katerih posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna.

Preglednica 48: /MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	29.200	52.865	36.513	0	0	74.422	193.000	24,2	86,3
	%	15,1	27,4	18,9	0,0	0,0	38,6	100,0		
Listavci	m3	19.661	49.522	59.836	0	0	11.981	141.000	18,4	88,5
	%	13,9	35,1	42,4	0,0	0,0	8,5	100,0		
Skupaj	m3	48.861	102.386	96.349	0	0	86.403	334.000	21,4	87,2
	%	14,6	30,7	28,8	0,0	0,0	25,9	100,0		

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	28.826	52.188	36.046	0	0	73.470	190.530	24,3	86,4
	%	15,1	27,4	18,9	0	0	38,6	100,0		
Listavci	m3	19.460	49.016	59.225	0	0	11.859	139.560	18,5	88,9
	%	13,9	35,1	42,4	0	0	8,5	100,0		
Skupaj	m3	48.287	101.204	95.271	0	0	85.328	330.090	21,4	87,4
	%	14,6	30,7	28,9	0	0	25,9	100,0		

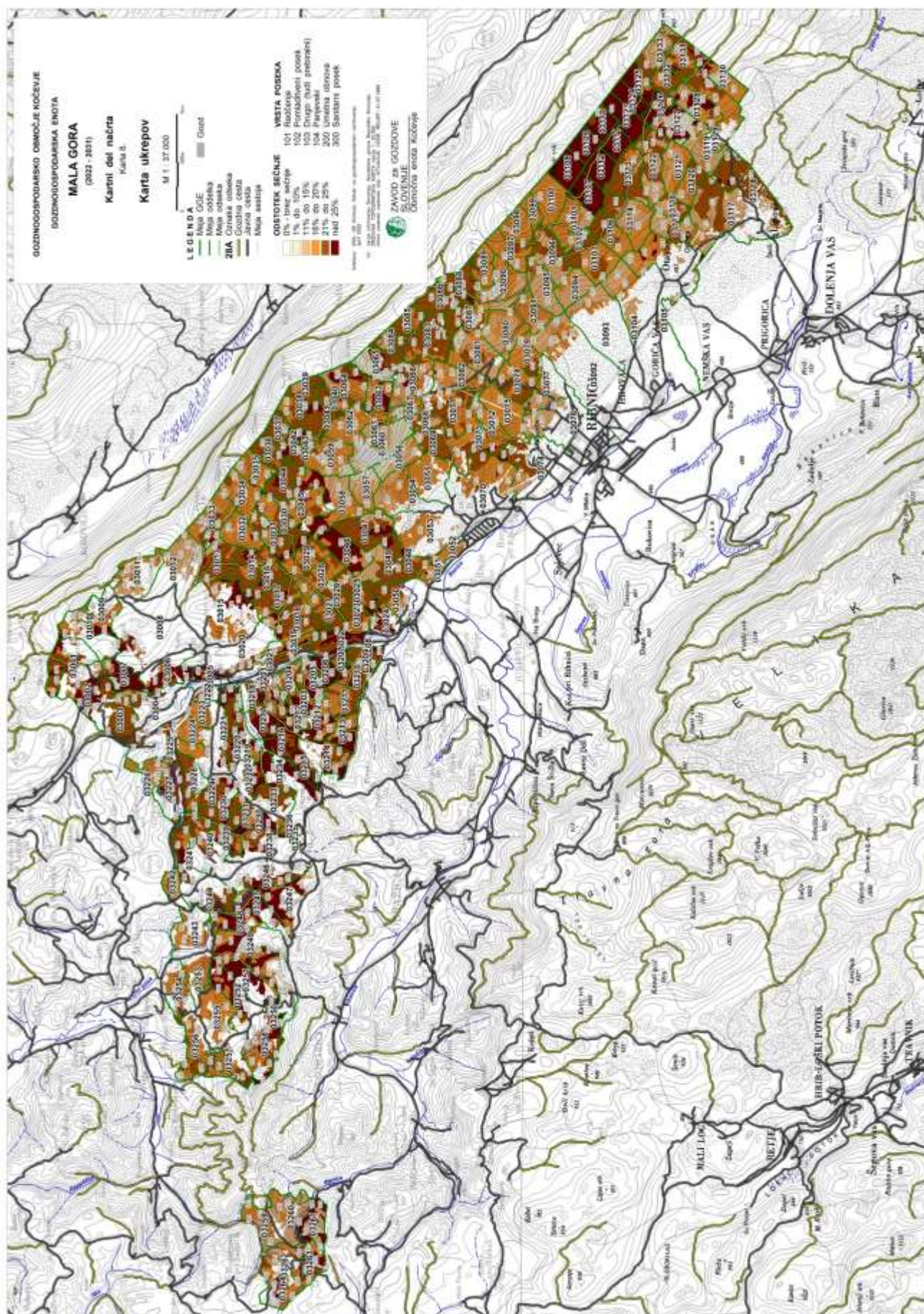
Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	339	614	424	0	0	865	2.243	21,8	84,8
	%	15,1	27,4	18,9	0	0	38,6	100,0		
Listavci	m3	172	434	524	0	0	105	1.235	13,1	62,9
	%	13,9	35,1	42,4	0	0	8,5	100,0		
Skupaj	m3	512	1.048	948	0	0	970	3.478	17,6	75,4
	%	14,7	30,1	27,3	0	0	27,9	100,0		

Občinski gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	34	62	43	0	0	88	227	17,7	53,9
	%	15,1	27,4	18,9	0	0	38,6	100,0		
Listavci	m3	29	72	87	0	0	17	205	14,3	64,9
	%	13,9	35,1	42,4	0	0	8,5	100,0		
Skupaj	m3	63	134	130	0	0	105	432	15,9	58,6
	%	14,6	31,1	30,1	0	0	24,3	100,0		

Karta 8: Karta načrtovanih posekov

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Malopovršinska raznomerna zgradba sestojev z veliko lesno zalogo omogoča gojitvene samonegovalne mehanizme gozdov. Gojitvena dela so v načrtovanem obdobju usmerjena v obnovo in nego mlajših razvojnih faz gozda. Mestoma je zaradi zasmrečenosti in možne prenamnožitve lubadarjev poudarjeno tudi varstvo pred žuželkami, skupaj 90 dni.

Predvidena je postavitev 5 ograj z vzdrževanjem ter sadnja 10 ha prednostno listavcev in jelke (5 ha v ograjah in 5 ha izven ograj s 5 letno zaščito s premazi).

Načrtovana je tudi zaščita 2000 kosov naravnega mladja prednostno jelke na ca. 3 ha s premazom s 5 ponovitvami. Nujna je obeležba tega mladja s količki (načrtovano kot ostala varstvena dela v dnevih).

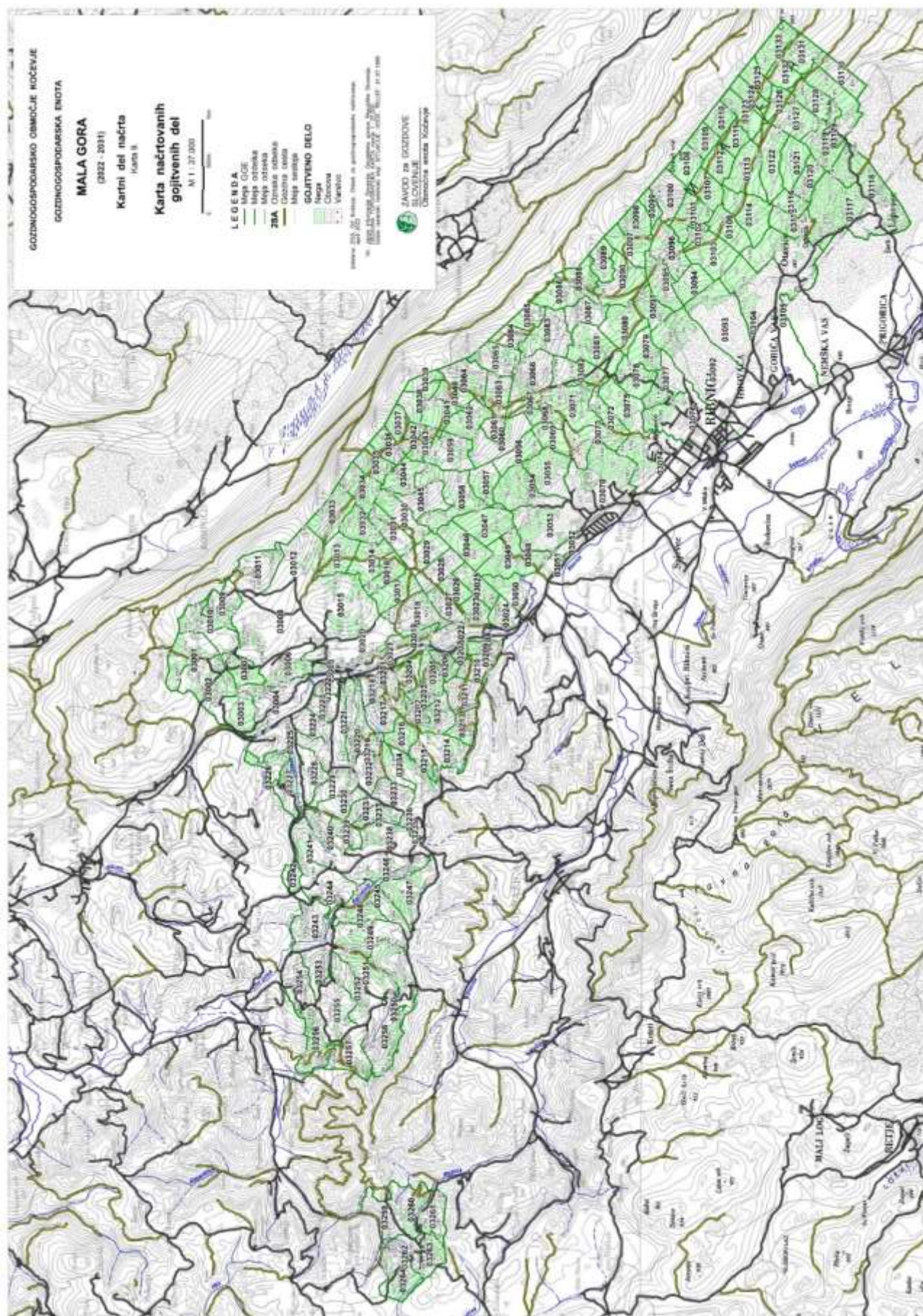
Poudarimo - edina dolgoročno uspešna in najcenejša je seveda naravna obnova vseh 'osnovnih' drevesnih vrst ob nujnem 'uravnoveženju' jelenjadi in srnjadi.

Preglednica 49: /NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	280,65	2,40	0,20	283,25
Priprava tal	ha	0,20	0,00	0,00	0,20
Sadnja	ha	9,00	1,00	0,00	10,00
Obžetev	ha	37,45	4,00	0,00	41,45
Nega mladja	ha	20,70	1,50	0,00	22,20
Nega gošče	ha	239,39	3,35	0,00	242,74
Nega letvenjaka	ha	104,11	0,80	0,00	104,91
Nega ml. drogovnjaka	ha	28,77	0,00	0,00	28,77
Varstvo pred žuželkami	dni	90,00	0,00	0,00	90,00
Zaščita s premazom	ha	40,00	0,00	0,00	40,00
Zaščita z ograjo	m	1.600,00	400,00	0,00	2.000,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	3.150,00	500,00	0,00	3.650,00
Ostala varstvena dela	dni	4,00	0,00	0,00	4,00

Načrtovane ograje z vzdrževanjem so seveda zgolj »za zgled« in prepričevanje o uspešnosti naravne obnove jelke in javorja.

Karta 9: Karta načrtovanih gojitvenih del

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Nujno je ravnatežje razvojnih faz gozda, debelinske strukture in deloma reševanje problema obnove jelke in plemenitih listavcev.

Gozdne jase je potrebno redno letno vzdrževati s košnjo in čiščenjem. Za izboljševanje prehranskih in bivalnih pogojev vzdržujemo tudi grmišča. Gozdni rob naj bo vrstno pester in razgiban, prehod v strnjen gozd naj bo postopen. Ohranjati je potrebno manjše pasove gozda med naselji, ki predstavljajo koridorje za prehod živali. Posebno pozornost je potrebno nameniti vzdrževanju obstoječih lovskih objektov (lovske preže, solnice, krmišča...) in sodelovanju revirnih gozdarjev pri izbiri lokacij teh objektov. Po potrebi krmljenje v skladu z lovsko upravljavskim načrtom. Posegi v vodna telesa, ki bi poslabšali razmere, niso dovoljeni. V bližini vodnih zajetij in izvirov je priporočljivo urediti korita ali luže za lažji dostop divjadi do vode. Kale in kaluže je potrebno ohranjati ter jih po končani sečnji očistiti morebitnih sečnih ostankov. Na območju sezonskega zadrževanja živali je potrebno dela v gozdu časovno prilagoditi. Na območju zimovališč jelenjadi naj se dela ne izvajajo od decembra do aprila, v bližini medvedjih brlogov od novembra do junija.

Na zimovališčih ohranjamo grmišča ali neredčene mlajše smrekove nasade, ki so primerni za skrivališča in poganje mladičev.

V bližini medvedjih brlogov ne ukrepamo, razen z namenom izboljšanja bivanjskih razmer (presvetlitev vhoda, puščanje lesne mase z namenom izboljšanja prehranskih razmer...), pri čemer je priporočeno puščanje lesne mase na mestu poseka.

Ob naseljih je potrebno ohranjati obdelan kmetijski prostor, kar zmanjšuje konflikte med človekom in zvermi (predvsem medvedom). V predelih v okolici krmišč za medveda se v gozdu pušča več odmrle biomase in zagotavlja mirno cono od začetka meseca marca do decembra.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

V GGE Mala gora so seveda upošteevane vse funkcije gozdov, a je veliko del za krepitev funkcij opravljenih z deli, ki niso evidentirana v GGN načrtu (košnje so večinoma stimulirane s sredstvi za kmetijstvo, vzdrževanje planinskih in turističnih poti z društvi...). Načrtovano je vzdrževanje travinj in vodnih virov.

Za naravni razvoj je predlaganih 30,04 ha ekocelic, večinoma na sušnih, deloma skalovitih pobočjih s plitvimi tlemi na rastiščih črnega gabra in malega jesena. Pri gojitvenih delih se ob neukrepanju v predlaganih ekocelicah na koncu desetletja evidentira naravni razvoj biotopov s površino, ki je načrtovana pri gojitvenih delih.

V vseh gozdovih se ob odkazilu načrtno izloča habitatna drevesa – puščene sušice (puščanje stoječe biomase v gozdu). Ta se označuje s posebnim rdečim znakom – kljun s piko.

Poleg teh dreves se s šablono detla v rumeni barvi označuje habitatna drevesa, za katera ZGS z lastniki sklne pogodbo o doživljenjski prepustitvi naravnemu razvoju.

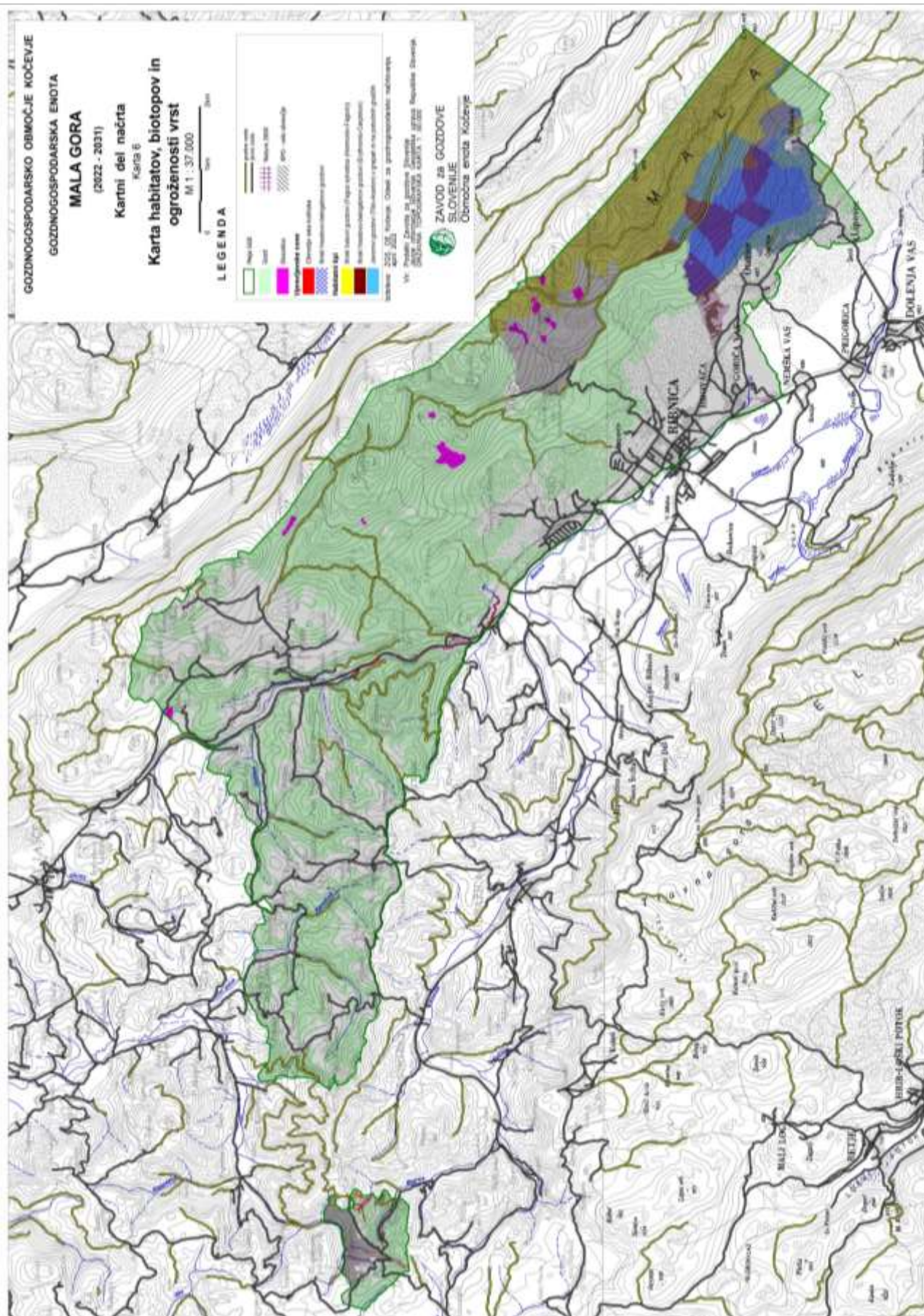
Lastniki gozdov lahko z ZGS sklnejo tudi pogodbo o prepustitvi naravnemu razvoju predlaganih ekocelic za obdobje 20 let.

Nekaj največjih ali najzanimivejših dreves v enoti se izmeri, evidentira ter označi z modro kronico in merilno piko, možna je predstavitev z inofmrativnimi tablam.

Preglednica 50: /D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Vzdrževanje travinj	ha	68,10	0,00	0,00	68,10
Vzdrževanje vodnih površin	kos	21,00	0,00	0,00	21,00
Naravni razvoj biotopov	ha	26,83	2,77	0,44	30,04

Karta 10: Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Gozdne ceste

Načrtovana optimalna gostota produktivnega cestnega omrežja v GGE Mala gora je razmeroma visoka in znaša 19,40 m/ha. Takšno gostoto je predvidel leta 1990 izdelan Program odpiranja gozdov z gozdnimi prometnicami, povzel pa jo je tudi pretekli gozdnogospodarski načrt.

Obstoječe omrežje gozdnih cest z gostoto produktivnega cestnega omrežja 15,49 m/ha se načrtuje v prihodnje povečati.

Skladno z usmeritvami in določili območnega načrta so opredeljena prednostna območja za gradnjo gozdnih cest, ki še niso optimalno odprta:

- Prednostno območje »Ribnica-Makoše« obsega 530 ha gozdov v oddelkih 78, 79, 92, 93, 103, 104, 105, 106, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 127, 128, 129 in 130. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 6,611 km.
- Prednostno območje »Dolenji Lazi« obsega 278 ha gozdov v oddelkih 46, 47, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 68, 69 in 73. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 2,719 km.
- Prednostno območje »Petračev laz« obsega 201 ha gozdov v oddelkih 30, 44, 45, 59, 60, 61, 62. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 2,656 km.
- Prednostno območje »Seljan-Kraguljevec« obsega 97 ha gozdov v oddelkih 66, 81, 82, 83, 86, 87 in 88. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 1,684 km.

Z realizacijo zadanega programa odpiranja gozdov z gozdnimi cestami v skupni dolžini 13,670 km novogradenj in vključitvijo gozdnih cest 060913 Velike Poljane - Šoba in 060931 Finkovo v skupni dolžini 1,224 km (vse skupaj 14,894 km), ki bi odprle 1.106 ha doslej slabše odprtih gozdov, bi se gostota produktivnih cest povečala na 18,58 m/ha in bi se dobro približala optimalni gostoti produktivnega cestnega omrežja.

Gozdne vlake

Ob upoštevanju terenskih razmer znaša optimalna gostota gozdnih vlak v GGE Mala gora 105 m/ha, ki je po najnovejših podatkih že dosežena. Gozdne vlake v večnamenskih oddelkih se načrtuje le izjemoma, v oddelkih, ki so pomanjkljivo odprti, predvsem v gozdovih na JV delu GGE Mala gora.

Smotrno je, da zelo strmi in skaloviti predeli ostanejo trajno slabše odprti. Dopustno je načrtovati le gradnjo glavnih vlak in še naprej uporabljati kombiniran način spravila (ročno + traktor).

Kot prednostni oddelki za odpiranje z gozdnimi vlakami so oddelki v gostotnem razredu do 50 m/ha: 03060, 03066, 03077, 03105, 03130 in 03259.

Potrebno je načrtovati primeren obseg rekonstrukcij gozdnih vlak z neustreznimi elementi (razširitev, sprememba vzdolžnih in prečnih naklonov, krivin, ...). Ocenjujemo, da je v večnamenskih gozdovih enote okoli 10 % (58 km) obstoječih gozdnih vlak neprimernih za spravilo s sodobnimi pravilnimi sredstvi. V prihodnjem ureditvenem obdobju načrtujemo rekonstruirati okoli 15 km vlak.

Večja skladišča v gozdovih, kapacitete do 200 m³, se nahajajo v odd. 03084, 03097, 03101, 03133, 03214, 03245 in 03250. V naslednjem ureditvenem obdobju se ne načrtuje gradnja večjih skladišč.

Kataster GC je izdelan na podlagi nove aplikacije Evidenca gozdnih cest, kjer so podatki ovrednoteni na podlago LIDAR, tako da imajo ceste sedaj realno (grafično določeno) dolžino, zato so se cestam v glavnem spremenile razdalje (zmanjšale ali povečale).

Preglednica 51: Kataster gozdnih cest

Šifra ceste	Ime ceste	Kategorija	Dolžina	Min. širina vozišča	Maks. naklon	Ocena javnega značaja
		G1, G2, G3	m	m	%	%
	Potrjene ceste					
060049	Mala Gora	G2	6693	3,0	5	35
060094	Pod Zadnjiki	G3	850	3,0	10	35
060102	Srednji vrh	G3	302	3,0	8	40
060106	Rigelj – Malnica	G3	718	3,0	8	20
060107	Ortnek – Žrnovec	G2	5024	3,0	9	30
060108	Žrnovec	G3	2075	3,0	4	25
060109	Žagarjeva bukev	G3	454	3,0	8	40
060141	Ilčeva parcela - Bašelj	G2	1510	3,0	10	40
060143	Seljan – Pod Tisovcem	G1	5970	3,0	7	49
060153	Luknja	G3	1202	3,0	6	25
060155	Karlovica – Novi pot	G1	1610	3,0	9	45
060167	Stari mlin	G3	668	3,0	10	35
060168	Ortnek	G3	683	3,0	2	20
060189	Tobakova hruška	G3	2474	3,0	8	40
060214	Pod Kamni vrh	G2	680	3,0	8	35
060239	Kurji grič – Črni vrh	G2	6280	3,0	8	35
060241	Povezava cest Špičnik – Pod Tisovec	G3	490	3,0	5	35
060243	Pod Sv. Ano	G3	1658	3,0	9	40
060244	Pod Grmado	G3	540	3,0	8	40
060746	Podstrmec - Kozmanjka	G1	530	3,0	5	35
060754	K Francetovi jami	G1	393	3,0	3	49
060763	Sveta Marjeta - Vrtače	G3	310	3,0	0	30
060795	Povezava na Vintarje	G1	557	3,0	12	45
060796	V odd. 122, 123, 126	G3	919	3,0	12	35
060797	V odd. 117	G3	388	3,0	12	25
060798	Tentera	G1	1198	3,0	8	45
060799	Pod Ogorelec	G3	1276	3,0	14	35
060800	Žlebič – Šoba	G2	4411	3,0	12	25
060826	V odd. 72, 73, 74	G3	816	3,0	5	35
060839	Mala Gora	G3	819	3,0	15	30
060880	Ortnek - Hudi konec - Hojče	G3	1770	3,0	12	45
060889	V Dule	G3	1255	3,0	8	30
053416	Cesta v Kozmanjko	G3	350	3,0	0	35
	Dolžina vseh cest skupaj		58.387			

Predlagana cesta:

060913	Velike Poljane - Šoba	G3	1149	3,5	8	30
060931	Finkovo	G3	75	3,0	12	30

GC 060108 Žrnovec je v dolžini 2.075 m mejna cesta z GGE Travná gora, GC 060746 Podstrmec – Kozmanjka je v dolžini 530 m mejna cesta z GGE Velike Lašče, GC 060839 Mala gora je v dolžini 100 m mejna z GGE Travná gora, GC 053416 Cesta v Kozmanjko je v dolžini 350 m mejna cesta z GGE Bloke v GGO Postojna.

7. Usmeritve za gospodarjenje z gozdnim drevjem zunaj naselij

V gozdnogospodarski enoti Mala gora se posamično drevje ali manjše skupine dreves (površine do 5 arov) pojavljajo kot ostanki gozda tako v kmetijski kot urbani krajini. Imajo izjemno estetsko in ekološko vrednost.

Posebej so markantna drevesa na razglediščih ob cerkvah in koši ob naseljih ali travnikih. Kljub temu, da taka drevesa niso v gozdu, lahko poizkusimo prepričati lastnika o njihovi drugačni vrednosti in mu z odkazilom v gozdu nadomestiti potreben les. Podobno velja za koše v gozdu ali drevesa z znamenji.

Osnovna usmeritev za delo s posamičnim drevjem ali skupinami drevja naj bo previdnost in malopovršinskost ukrepov s ciljem povečanja in ohranjanja vrstne pestrosti ter naravne sestave. Ukrepi naj se izvajajo izven vegetacijske dobe. Tako zmanjšamo velikost poškodb na obstoječem drevju in hkrati najmanj motimo mir in bioritem prisotnih živalskih vrst.

V urbani okolici Ribnice je namen nege dreves ohranitev, izboljšanje vitalnosti ter obenem varnost prebivalcev. Ob tem je potrebno upoštevati:

- nega drevja naj bo opravljena pravočasno, redno in strokovno,
- posegi na drevju naj bodo čim manjši,
- upoštevati je potrebno primernost oblike krošnje, ki je značilna za posamezno drevesno vrsto,
- odstranitev najdebelejših vej naj se vrši le izjemoma (prometna varnost), »obglavljanje« drevja pa je nedopustno, saj je neestetsko in škodljivo iz vidika zdravstvenega stanja drevesa.

V pretežno kmetijski krajini je pomen izven gozdnega drevja v oblikovanju krajine velik, manjši gozdni otoki in živice pa mnogokrat predstavljajo tudi koridorje za premike divjih živali med sklenjenimi območji gozda. V tem pasu je smiselno ohranjanje manjših gozdnih otokov in ukrepanje v daljših časovnih razdobjih.

Odkazilo drevja na manjših zaraščujočih površinah, ki niso vključene v gozd, ni potrebno, a je praktično nujno, saj mejo gozda »vidimo« le na GPS-u, na terenu meje niso označene in lastnik s čiščenjem lahko »zaide« v gozd.

8. Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi GGE

Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi je prikazana skupno za celo GGE.

Prihodek - prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega poseka, ki temelji na dejanski strukturi lesne zaloge in drevesne sestave gozdov. Predpostavljamo, da bo ob realizaciji celotne količine načrtovanega možnega poseka debelinska struktura posekanega drevja podobna debelinski strukturi drevja v gozdu. Pri izračunu smo uporabili povprečne cene gozdnih sortimentov na kamionski cesti (SiDG – junij 2021).

Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in manipulacije na kamionski cesti, stroški gojitvenih in varstvenih del ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak.

Izhodiščni parametri za izračun normativov za sečnjo in spravilo so izračunani za posamezen rastiščnogojitveni razred in sektor lastništva. Ti (povprečni) parametri so: gozdni rastiščni tip, pravilno sredstvo, pravilna razdalja, nagib, skalovitost in povprečni tarifi (ločeno na iglavce in listavce). Pri izračunu so upoštevane neto količine gozdnih lesnih sortimentov, pri čemer sta bila uporabljena povprečna faktorja za preračun iz bruto v neto, in sicer za iglavce 0,85 ter za listavce 0,88. Stroški gojitvenih in varstvenih del so izračunani na podlagi načrtovanih del ter vrednosti dneine za zasebne gozdove (78,00 EUR) ter za državne gozdove (145,00 EUR). Stroški za vzdrževanje gozdnih cest so izračunani na podlagi povprečne cene vzdrževanja gozdnih cest v GGO, ki je rezultat najpogostejših del in porabljenega materiala po ceniku ter dejansko določene dolžine gozdnih cest.

Novogradnje gozdnih prometnic v tabeli niso prikazane. Izračunana vrednost izgradnje novogradenj gozdnih cest je 1.093.600 EUR.

Preglednica 52: /EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skupnosti	
	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³
Vrednost lesa na KC	17.370.561	61	182.594	61	22.774	61
Strošek poseka in sprav.	5.695.266	20	59.867	20	7.467	20
Razlika	11.675.295	41	122.727	41	15.307	41

Preglednica 53: /EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti

	Skupaj EUR	EUR na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	17.575.930	61,0	100,0
Stroški sečnje in spravila	5.762.600	20,0	32,8
Stroški gojenja in varstva gozdov		0,0	0,0
gojenja in varstvo gozdov	261.252	0,9	1,5
krepitev funkcij gozdov	8.942	0,0	0,1
Stroški vzdržev. gozdnih prometnic		0,0	0,0
vzdrževanje gozdnih cest	96.200	0,3	0,5
vzdrževanje vlak	60.000	0,2	0,3
Stroški skupaj	6.188.994	21,5	35,2
Dohodek	11.386.936	39,5	64,8
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	56.306	0,2	0,3
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	0	0,0	0,0
Skupaj predvidene spodbude	56.306	0,2	0,3
Stroški – spodbude	6.132.687	21	35
Dohodek – (stroški+spodbude)	11.443.243	39,7	65,1

9. Rastiščnogojitveni razredi

Poglavje je bistveni del načrta - nekakšen načrt v načrtu, ki poizkuša razumeti razvoj rastiščno, sestojno in po namenu si podobnih gozdov zastaviti relativno dolgoročne cilje in iz desetletja v desetletje preverjati in popravljati usmeritve in ukrepe. Tako poizkušamo uveljaviti strokovna spoznanja ne glede na lastništvo in žal, premalo glede na socialne in gospodarske razmere. Seveda že sama narava deluje z veliko stopnjo nepredvidljivosti, zato je strategija sonaravnosti in majhnih korakov vsekakor na mestu.

Poseben problem je časovno opredeljevanje ciljev v tako težko predvidljivem naravnem sistemu. Vsekakor bomo prikazali številčne podatke le za naslednjih 10 let, kar nam bo omogočilo direktno primerjavo načrtovanega in doseženega. Dejansko so izravnalne dobe mnogo daljše, čestokrat bomo pač izkoristili zatečeno stanje (npr. smrekove sestoje) in poizkusili razvoj temeljito preusmeriti šele ob obnovi takih sestojev. Podobno počasi se pozna tudi povečanje deleža listavcev, ki še niso prerasli meritvenega praga. Nujno in hitrejše pa je lahko uravnavanje debelinske strukture sestojev.

V pomoč nam je tudi širši okvir: Osnutek GGN za GGO Kočevje 2021-2030, kjer so zastavljene usmeritve za razvoj gozdov po najnovejših navodilih in pravilnikih. Seveda so smiselno prilagojene za GGE Mala gora.

9.1 Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov

Oblikovanje rastiščnogojitvenih razredov omogoča lažje razumevanje razvoja in zastavljanje ciljev, usmeritev in ukrepov za različne gozdove. Seveda je gozdnogospodarsko načrtovanje relativno mlado in po desetletjih tudi drugačno. Tako se gozdovi v prvih načrtih delijo krajevno in po lastništvu, kmalu se upoštevata rastišče in drevesna sestava, tudi namembnost in zakonska zaščita gozdov...

V GGN so gozdovi obravnavani ne glede na lastništvo, čeprav se podatki zbirajo ločeno, upoštevana je tudi primerna (ne premajhna) velikost rastiščnogojitvenih razredov. Izločeni so na osnovi rastiščnih dejavnikov, stanja sestojev, sorodnosti rastišč, podobnosti zastavljenih ciljev, usmeritev, ukrepov ter na podlagi poudarjenosti funkcij gozdov in namena.

Zavedamo se tudi manjših kompromisov, saj so v razrede uvrščeni celi oddelki. Upoštevamo tudi tradicijo območja pri oblikovanju in pri imenovanju rastiščnogojitvenih razredov, ki včasih ni ravno posrečeno, a sistema nočemo menjati v vsaki enoti, ampak le pri območnem gozdnogospodarskem načrtu. Razredi so isti kot v preteklem načrtu, smiselno je bilo premeščenih le nekaj oddelkov.

Poimenovanje je po novem GGN GGO Kočevje, šifre so ohranjene. V GGE Mala gora je 5 rastiščnogojitvenih razredov:

- 1 Jelova bukovja na globokih tleh - 01111** (938,49 ha – 19,4 % površine)
- 2 Podgorska jelova bukovja - zasmrečena - 01185** (664,51 ha – 13,8 %)
- 3 Podgorska bukovja - 01301** (718,59 ha – 14,9 %)
- 4 Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah - 01711** (954,33 ha – 19,7 %)
- 5 Gradnova belogabrovja - 01911** (1.554,36 ha – 32,2 %)

9.2 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

Pri načrtovanju gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih se pojavljajo primerjave trenutnega stanja v razmerju drevesnih vrst z naravnim stanjem drevesnih vrst ter primerjave trenutnega stanja v razmerju razvojnih faz in debelinske strukture z modelnim stanjem.

Naravno stanje drevesnih vrst je določeno na podlagi razmerja gozdnih združb v rastiščnogojitvenem razredu po metodi ocenjevanja spremenjenosti vrstne sestave, ki sta jo razvila Robič in Bončina (1998).

Kot modelno stanje so po RGR prikazani deleži razvojnih faz, ki predstavljajo prilagojene (ocenjene) modele za RGR. Postopek izračuna modelnega stanja je povzet po GGN GGO Kočevje 2021-2030.

Za cilj upoštevamo dejansko stanje, trende in usmerjanje razvoja sestojev z izravnalno dobo 10 let. Upoštevamo tudi raznomerne sestoje ter zaradi vrasti pričakujemo dejansko večji delež listavcev (seveda ob realiziranih načrtovanih posekih).

Cilje in usmeritve sicer zapisujemo s klasičnim gozdarskim izrazoslovjem, a jih velja stalno preverjati glede na štiri temelje, ki so bili razviti pri prebiralnem gospodarjenju: funkcijo nege, oblikovanja, pomlajevanja in izkoriščanja. Hkratnost upoštevavanja vseh štirih funkcij skušamo zagotoviti na relativno majhni površini - v sestoji ob ugodni situaciji ali med oddelki, če so procesi in naravna sestava gozda zelo spremenjeni.

Pravilno zastavljene cilje in usmeritve prejšnjega načrta povzemamo in smiselno dopolnjujemo. Podobno velja tudi za smernice, ki jih zaradi rastiščne, še bolj pa zaradi sestojne pestrosti smiselno uporabljamo v in med razredi. Še posebej to velja za zasmrečene in manjše degradirane sestoje.

Zavedamo se, da ob usmeritvah v malopovršinsko in prebiralno ukrepanje ne bo mogoč izris sestojev, s katerimi bi lažje usmerjali in preverjali predvidene procese, obratno, vse več bo raznomerne sestojev. Zato bi bila potrebna cenitev površin osnovnih razvojnih faz, ki jih primerjamo z modeli: mladovje, drogovnjak, debeljak, pomlajenec. Analiza debelinske strukture, ki jo lahko uporabimo za raznomerne sestoje, nam ne pove nič o drevesih pod meritvenim pragom, torej o mladovju, ki pa je še kako pomembno.

Pri primerjavah realizacij po desetletjih po gozdnogospodarskih razredih so upoštevani oddelki ali odseki uvrščeni v rastiščnogojitvene razrede v tem načrtu. Zato so primerjave različne od analiz realizacije preteklih načrtov z drugačnim uvrščanjem oddelkov v razrede. Zavedamo se prednosti nespreminjanja razredov, a je ta nujna že zaradi zasmrečenih, ki se z izpadom smreke in uspešno naravno obnovo z bukvijo pač morajo uvrstiti v naravno ohranjene razrede.

Številke so v oporo pri določanju ciljev, ki pa so zaradi rastiščne in sestojne pestrosti ter poudarjenih funkcij smiselno prilagojeni. Podobno velja tudi za primerjave z modeli in naravnim stanjem drevesnih vrst, ki take pestrosti ne more upoštevati.

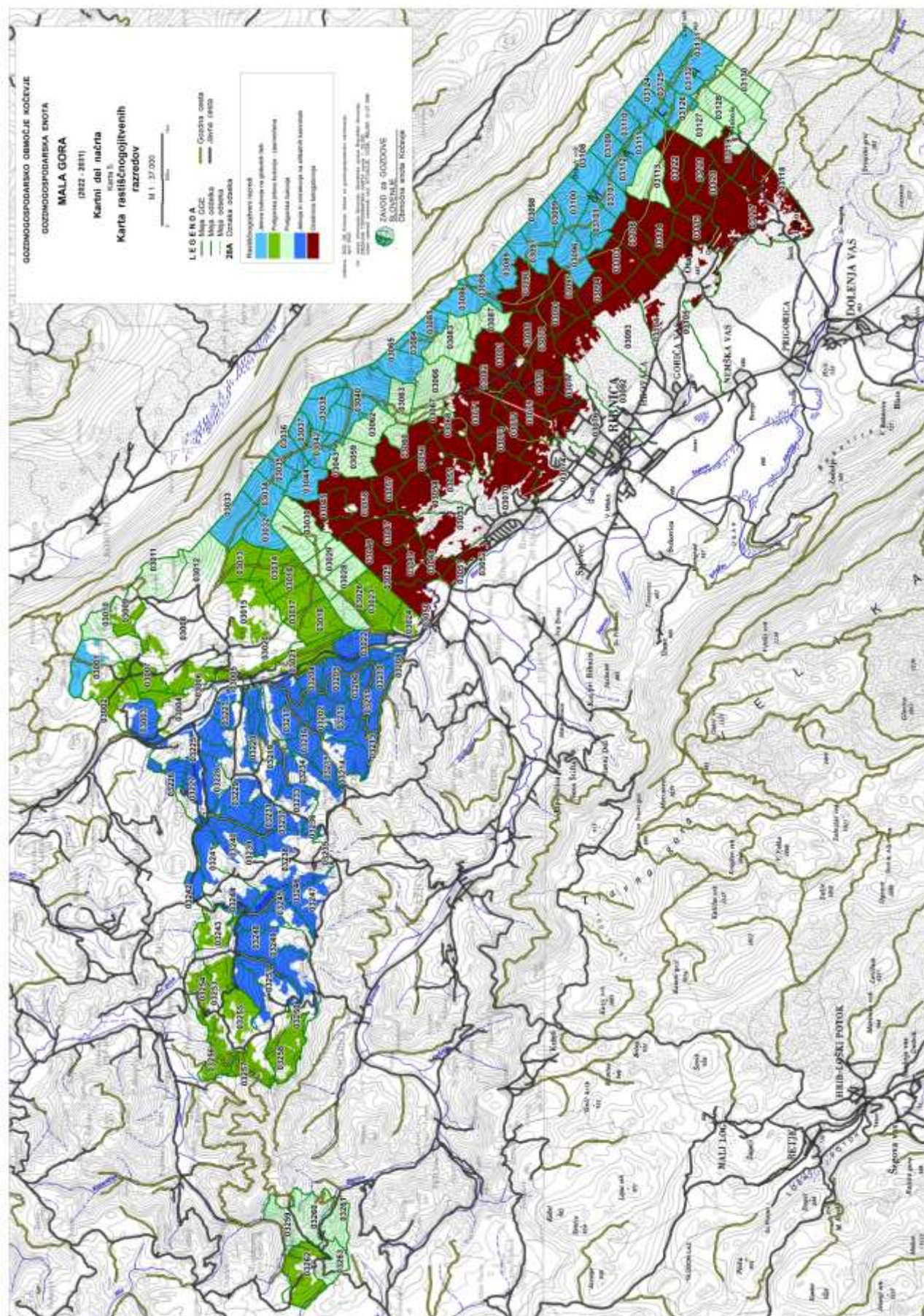
Končni delež drevesnih vrst je predviden smiselno le za naslednja desetletja, upoštevaje stanje, trende in načrtovane ukrepe ter je optimističen tudi za obnovo jelke in plemenitih listavcev.

Izravnalna doba je pri vseh RGR 10 let, zgolj zaradi lažje primerjave s stanjem pri naslednji inventuri. Noben RGR tudi ni na kritični točki, ki bi zahtevala točno časovno opredeljen cilj.

Pri razredih na kratko navajamo tudi nelesnoproizvodne funkcije. Za celotno GGE velja:

- lesnoproizvodna funkcija ni določena le v ekocelicah,
- enota ima v celoti kraški značaj in zato na 2. stopnji poudarjeno hidrološko funkcijo gozdov,
- enota je deloma Natura 2000 in EPO območje,
- enota deloma spada v habitatni tip Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)).

Usmeritve za ostale funkcije so navedene pri posameznih funkcijah.

9.2.1 Rastiščnogojitveni razred: Jelova bukovja na globokih tleh - 01111

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Del gozdov RGR leži v območju Natura 2000. Poleg lesnoproizvodne so izjemno poudarjene tudi funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (ekocelice, habitatna drevesa, zimovališča), hidrološka funkcija (jame in brezna), lovnogospodarska (rukališče) ter turistična, rekreacijska in estetska funkcija (Sv. Ana).

Habitatni tipi, v katerem se nahaja RGR ali njegov del

V RGR 01111 so uvrščeni vsi jelovo-bukovi gozdovi GGE, večinoma na ekološko manj ekstremnih rastiščih.

Pretežni del habitatnega tipa (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)) prisotnega v GGE se nahaja na območjih jelovo-bukovih gozdov na globokih tleh. V RGR je na celotni površini prostora prisoten še habitatni tip Jame (HT 8310), ki niso odprte za javnost.

Preglednica 54: /D-GHT: Gozdni habitatni tipi v RGR 01111

EU Koda/ habitatni tip	Ime habitatnega tipa	GOZDNE ZDRUŽBE po seznamu iz baze ZGS	
		šifra	ime gozdne združbe
8310	Jame, ki niso odprte za javnost	celoten gozdni prostor	
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))	Tabela D-GZ1	

STANJE GOZDOV

V RGR so uvrščeni jelovo-bukovi gozdovi Male gore. Površina je 938,49 ha, prevladujejo zasebni gozdovi 910,44 ha, državnih je 26,44 ha in gozdov lokalnih skupnosti 1,61 ha.

V ta RGR so uvrščeni jelovo bukovi gozdovi na apnencu in dolomitu, kjer so se razvila globoka pokarbonatna tla. Sestoji so na višji nadmorski višini pogorja Male Gore, severno od Grmade, nad Šobo in na celotnem grebenu od Sv. Ane do Črnega vrha. Južne in zahodne lege so zelo občutljive na sušo. V zadnjih dvajsetih letih je bilo več 'stoletnih' suš v rastni dobi, ki so močno prizadele te sestoje ter še žledolom ter vetrolom 2014 in 2017. Preveč pospeševana in nevitna jelka (na robu areala) se je močno sušila. Največje sušenje je bilo leta 1994 in 2002. Naravno pomlajevanje je že več desetletij oteženo. Velik je delež plemenitih listavcev - lipe. Zaradi porušene mikroklimе, prisotnosti (pre)številčne rastlinojede divjadi, slabše odprtosti z vlakami, ki onemogoča sprotne sanacije in drugih razlogov, je ogroženo samodejno delovanje jelovo bukovskega gozda, kot posebej občutljivega gozdnega ekosistema.

Poleg lesnoproizvodne funkcije, ki je še vedno zelo pomembna, so prizadete tudi ekološke in socialne funkcije gozda.

a) Rastišče

Rastiščno prevladuje Dinarsko jelovo bukovje s torilnico, ostalih gozdnih rastiščnih tipov je manj od 40 % površine razreda. Proizvodna sposobnost rastišča je 10,7 m³/ha.

Preglednica 55: /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR 01111

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
54120	Predinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	11	7,05	0,8
55110	Predinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	32,25	3,4
59210	Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	5	7,02	0,7
63110	Predinarsko gorsko bukovje	9	65,78	7,0
64101	Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	11	565,72	60,4
64103	Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	11	66,49	7,1
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golščem	11	115,42	12,3
64106	Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom	11	4,97	0,5
64113	Dinarsko jelovo bukovje s penušo	11	41,43	4,4
64114	Dinarsko jelovo bukovje tipično	11	1,94	0,2
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	11	24,37	2,6
65110	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	7	6,05	0,6
Skupaj		10,70	938,49	100,0

b) Stanje sestojev**Zgradba gozda**

Prevladujejo raznomerni sestoji – debeljaki jelke in bukve ter pomladitvena jedra in skupine bukve. Če raznomerne sestoje razdelimo na osnovne razvojne faze pa je več kot polovica sestojev debeljakov. Jelka in plemeniti listavci so zaradi preštevilčne parkljaste divjadi onemogočeni pri obnovi predvsem na grebenu Male gore, uspešno se pojavlja le bukev.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 325,1 m³/ha, iglavcev je 34,9 %, listavcev 65,1 %. Pri iglavcih prevladuje debelejša drevesja (igl 40,3 % LZ nad 50 cm debeline), listavci so tanjši. Skupni povprečni letni prirastek je 7,09 m³/ha, 2,87 m³/ha pri igl in 4,22 m³/ha pri list. Posebej bukovski prirastni odstotki so nizki.

Odmrlega drevja je 14,5 m³/ha ali 4,5 % od LZ.

Preglednica 56: /D-LZ: Lesna zaloga, struktura po deb. razredih in letni prirastek RGR 01111

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m3/ha	%
	I	II	III	IV	V	m3/ha	%		
Iglavci	3,2	13,4	17,8	25,3	40,3	113,5	34,9	2,87	40,5
Listavci	6,4	14,3	23,7	28,1	27,5	211,6	65,1	4,22	59,5
Skupaj	5,2	14,0	21,6	27,1	32,1	325,1	100,0	7,09	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi prevladuje bukev, sledijo jelka in plemeniti listavci, ostalih drevesnih vrst je malo. Delež drevesnih vrst se v zadnjih desetletjih spreminja, opazno je zmanjševanje deleža smreke, tudi jelke ter povečevanje bukve. Trend se bo očitno nadaljeval, smreko in jelko izločajo naravne ujme in lubadarji, deloma ni uspešne obnove jelke, le bukev se obnavlja povsod.

Preglednica 57: /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst RGR 01111

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Maces	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m3/ha	9,7	103,8	0,0	0,0	0,0	137,8	3,9	67,2	2,4	0,3
	%	3,0	31,9	0,0	0,0	0,0	42,4	1,2	20,7	0,7	0,1
Naravno stanje	%	5,3	26,0				57,4	0,6	9,5	1,1	0,1

Ohranjenost gozdov

Sestoji so glede na drevesno sestavo ohranjeni.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Pri kartiranju sestojev - razvojnih faz smo s % ocenjevali tudi delež mladovja – predvsem gošč, ki jih zaradi malopovršinske prepletenosti v debeljakih ni moč posebej vrisati, a imajo vse možnosti za uspešno preraščanje. Podobno so z deležem osnovnih razvojnih faz (mld, dg, db, pom) razdeljeni tudi raznomerni sestoji. Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz, prevladujejo raznomerni sestoji in debeljaki.

Debeljakov je – 28,3 ali 54,8 % površin, mladovij je 1,5 ali 13,9 %, drogovnjakov 0,9 ali 8,0 % in sestojev v obnovi 9,5 ali 23,3 %. Gnezdasto do skupinsko raznomernih sestojev je bilo kartiranih kar 59,8 % površin.

Sestoji so večinoma dobro negovani. Pri mladovju, ki ni v celoti kartirano in ga je malo in kjer manjka nosilna drevesna vrsta - jelka, bi lahko označili pomanjkljivo zasnovo. V odraslih sestojih – debeljakih prevladuje normalen sklep.

Preglednica 58: /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah RGR 01111

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	14,36	7,6	72,8	15,4	4,2	28,5	61,1	10,4	0,0	26,8	15,0	0,0	58,2
Drogovnjak	8,44	0,0	18,1	38,0	43,9	18,1	38,0	43,9	0,0	14,2	85,8	0,0	0,0
Debeljak	265,86					35,4	60,6	4,0	0,0	0,4	87,5	8,7	3,4
Sestoj v obnovi	88,81					22,7	77,3	0,0	0,0				
RAZNOM. (sk-gnz)	561,02					11,8	86,7	1,5	0,0				
Skupaj	938,49												

Kakovost drevja

Kakovost je ocenjevana na stalnih vzorčnih ploskvah za drevje nad 30 cm premera. Odlična pomeni, da je v spodnjem segmentu debla les kvalitete F ali ŽI, v drugem pa les vsaj kakovost ŽII. Slaba pomeni, da je v prvem segmentu les kakovosti ŽIII, P; v drugem segmentu pa industrijski les ali les za kurjavo. Ti kriteriji veljajo za vse RGR. V razredu 01111 prevladuje dobra kakovost, iglavci so v splošnem kakovostnejši od listavcev.

Poškodovanost sestojev

Opazena je poškodovanost 7,4 % dreves, največ na deblu in koreničniku. Zaradi sprotnih sanitarnih sečenj po naravnih ujmah in zaradi podlubnikov tudi ni opaznejše osutosti niti ni poškodovanosti vej.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovan posek je bil zaradi žledoloma, vetrolomov in posledično prenamnožitve podlubnikov presežen pri iglavcih, načrtovan posek listavcev zaradi kompenzacije ni bil dosežen. Pri gojitvenih delih je izvedba nizka, usmerjena pa so bila v obnove in nego mlajših razvojnih faz.

Preglednica 59: /D-PGR: Realizacija poseka v RGR 01111

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	32.000	76.933	240,4	124,1
LISTAVCI	30.000	18.810	62,7	30,3
Skupaj	62.000	95.743	154,4	154,4

Preglednica 60: /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR 01111

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Priprava sestoja	ha	62,05	11,93	19,2
Priprava tal	ha	5,00	0,85	17,0
Sadnja	ha	5,00	1,40	28,0
Obžetev	ha	24,00	1,95	8,1
Nega mladja	ha	1,90	0,91	47,9
Nega gošče	ha	19,71	0,41	2,1
Nega letvenjaka	ha	10,29	0,64	6,2
Nega ml. drogovnjaka	ha	1,07	0,03	2,8
Zaščita s premazom	ha	24,00	3,90	16,3
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	4.000,00	480,00	12,0
Vzdrževanje travinj	ha	5,50	0,00	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	kos	30,00	19,00	63,3
Vzdrževanje gnezdnic	kos	180,00	0,00	0,0
Postavitev gnezdnic	kos	20,00	0,00	0,0
Pušcanje st. biomase v gozdu	m ³	0,00	79,47	0,0
Naravni razvoj biotopov	ha	0,00	28,72	0,0

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV**Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**

Razred zajema vsa, večinoma manj ekstremna jelovo-bukova rastišča enote.

Glede na usmerjenost preteklih obdobj v akumulacijo in z nerealiziranimi obnovitvenimi poseki se je večala lesna zaloga, ki pa je v zadnjem desetletju padla. Vzrok je v obnovo usmerjena sečnja in sanacije naravnih ujm ter lubadarjev.

Sušenje jelke ni problematično, potrebna pa je stalna pozornost na gradacije podlubnikov pri smreki. Obnova je vitalna, a le z bukvijo, jelko in plemenite listavce mestoma onemogočata preštevila jelenjad in srnjad.

Preglednica 61: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov RGR 01111

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m3/ha			m3/ha			m3/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	944,98	185,4	150,8	336,3	3,27	4,07	7,34	2,21	0,58	2,78
2012	936,79	186,2	191,4	377,6	4,08	4,14	8,22	8,21	2,01	10,22
2022	938,49	113,5	211,6	325,1	2,87	4,22	7,09	2,34	4,48	6,82

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

V preteklosti sta bili pospeševani jelka, manj smreka, a se deleži drevesnih vrst v zadnjih treh desetletjih spreminjajo, izpad smreke in jelke nadomešča bukev.

Preglednica 62: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst RGR 01111

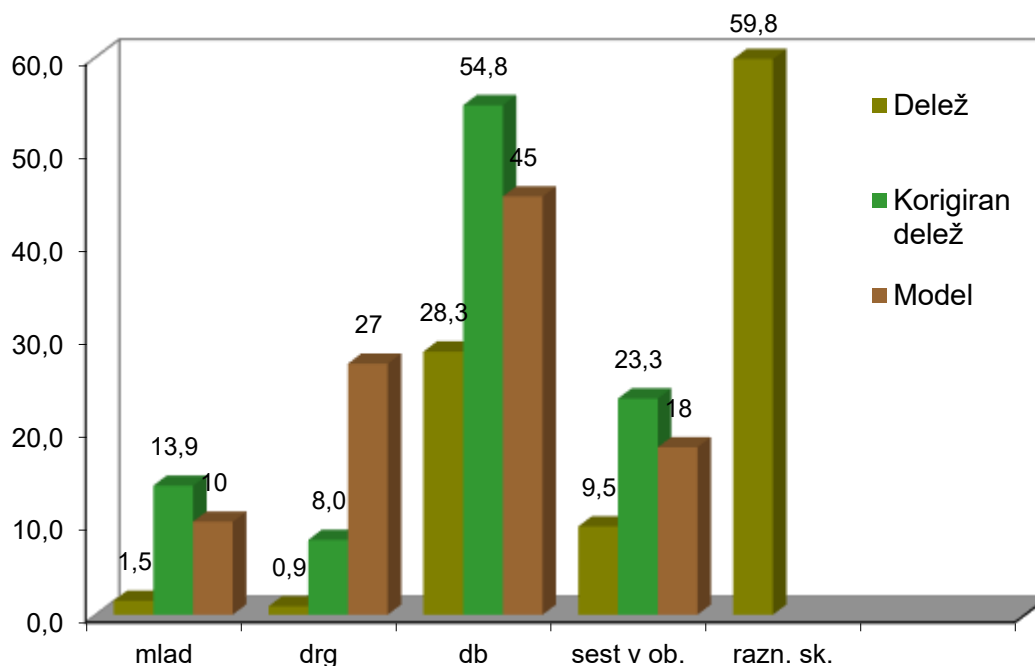
Leto	Smreka	Jelka	Bor	Maces.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	6,3	48,8	0,0	0,0	0,0	27,0	1,0	15,9	0,9	0,1
2012	5,3	43,8	0,0	0,0	0,0	31,9	1,5	16,8	0,6	0,1
2022	3,0	31,9	0,0	0,0	0,0	42,4	1,2	20,7	0,7	0,1

Razvojne faze in zgradbe sestojev

S poudarjanjem akumulacije v preteklih desetletjih je bila lesna zaloga sicer vse večja, a je bilo v debeljakih premalo obnove. Ob dvigovanju odstrelov je v zadnjem desetletju pri obnovi uspešna bukev, ki pa zaradi malopovršinskosti ni kartirana, zato prikazujemo tudi korigirane deleže razvojnih faz. Tako je vse več raznomernih sestojev, pravzaprav debeljakov z manjšimi jedri bukovega mladovja. Razgrajeni sestoji so seveda v obnovi. Zaradi preštevila jelenjadi in srnjadi se jelka in plemeniti listavci s težavo obnavljajo.

Preglednica 63: /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR 01111 in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje r. faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	14,36	1,5	13,9	14	10	93,85	3,9
Drogovnjak	8,44	0,9	8,0	38	27	253,39	-19,0
Debeljak	265,86	28,3	54,8	63	45	422,32	9,8
Sestoj v obnovi	88,81	9,5	23,3	25	18	168,93	5,3
RAZNOMERNO (sk-gnz)	561,02	59,8					
Skupaj	938,49	100,0	100,0	140,0	100,0	938,49	

Grafikon 3: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah RGR 01111

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE Mala gora. Upoštevan je tudi širši okvir - Osnutek GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

Ciljna lesna zaloga 328 m³/ha, izravnalno obdobje 10 let. Optimalna zaloga jelovo-bukovih gozdov je 350 do 400 m³/ha. Ciljne dimenzije premerov dreves veljajo za skupinsko raznomerne sestoje s prevladujočo bukvijo, pri raznornih sestojih z več jelke so lahko ciljni premeri posameznih kakovostnih dreves višji, in sicer pri iglavcih za 10 do 20 cm, pri listavcih do 10 cm. Posebna 'prednost' RGR je velik delež lipe.

Gozdnogojitveni cilj

	Zgradba	Proizvodna in pomladit.doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni in gozdovi lok. skupnosti	Skupinsko raznorna, malopovršinsko enomerna	Proizvodna doba 140 let, pom. doba 20 do 30 let	600	sm (2) je (30) bu (46) pl. list. (22)	B B A/B A	60 cm 60-70 cm 55 cm 50-60 cm
Pomladitveni cilj				sm (5) je (15) bu (60) pl.list. (20)		

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno, mestoma tudi prebiralno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

RGR je bil pred desetletji zaradi intenzivnega sušenja jelke, ki je na prisojni Mali gori na robu naravnega areala, med najbolj problematičnimi v enoti. Stanje je boljše, posekana je bila večina

oslabelih jelk, boljša je tudi obnova. Žledolom in predvsem vetrolomi so močno prizadeli prav sestoje na grebenu Male gore. Pri ukrepih smo zato previdni, intenzivnejše odpiranje večjih vrzeli na prisojnih legah zaradi zapleveljenja in suše ni primerno, obnova je počasna in vedno v polsenci. Nujno je pripraviti lastnike na postopoma večje intenzitete poseka bukve, ki izrazito slabo prirašča, seveda povezane z uspešno obnovo.

V razredu je močno poudarjena naravna obnova gozda, ki naj bo malopovršinska, v sestojih s prevladujočim deležem bukve je lahko tudi večjepovršinska.

Mladovje: Poudarek je na negi gošče, in sicer posek predrastkov (razen jelke, ki se jo vključi v mladovje tudi do 30 cm premera) in uravnavanje zmesi v korist plemenitih listavcev in jelke. Redčenje letvenjakov se izvede enkrat v desetletju. Zaradi manjše gostote drevja naj bo jakost redčenja srednje močna.

Drogovnjaki: Poudarek je na redčenju mlajših drogovnjakov. Redčenje se izvede enkrat v desetletju. Jakost redčenj naj bo močnejša pri listavcih v žlebovih in dolinah (do 30 % LZ) ter manjša na grebenih (do 20 % LZ). Pri iglavcih naj bo jakost redčenj manjša (17 % LZ). Redčenja je potrebno nadaljevati tudi v starejših drogovnjakih, vendar z manjšo jakostjo (do 22 % LZ).

Debeljaki: V okviru gozdnogojitvenega načrtovanja je potrebno ločiti debeljake za redčenje, lahko tudi debeljake brez ukrepanja in debeljake za uvajanje v obnovo. Pri debeljakih za redčenje je lahko jakost redčenj zelo različna in naj znaša od 10 do 18 % LZ. Večja jakost redčenj naj bo pri listavcih. Izogibati se je potrebno nizkih intenzitet v debeljakih (pod 5 % na LZ), zaradi poškodb drevja – izbrancev. V takšnih primerih se v sestojih ne ukrepa do uvajanja v obnovo, če to ni nujno potrebno iz varstvenih razlogov. V obnovo naj se uvede 30 % debeljakov z jakostjo poseka do 35 % na LZ. V obnovo se uvede debeljake z rahlim in pretrganim sklepom, v katerih se že pojavlja mladovje, debeljake s kulminacijo vrednostnega prirastka in velikim deležem debelega drevja ter debeljake, ki dosegajo končno lesno zalogo. Pri obnovi gozda je potrebno ohranjati vse jelove čakalce in jih vključiti v bodoči sestoj.

Sestoji v obnovi: Obnova naj se nadaljuje na 30 % površine z jakostjo do 40 % na LZ, zaključi pa naj se na 70 % površine s končnim posekom ali najmanj 85 % posekom preostale lesne zaloge (puščanje najvitalnejših in najkvalitetnejših manj motečih dreves predvsem iglavcev). V kolikor v pomladku popolnoma prevladuje bukev in plemeniti listavci, se lahko obnova zaključi tudi hitreje. Pomlajevanje naj se odvija v obliki pomladitvenih jeder in skupin velikosti 1 do največ 2 drevesni višini. V primeru čistih bukovih sestojev je dopustna obnova tudi na večjih površinah. Jedra in skupine mladovij z dobrimi zasnovami se združuje in oblikuje ob upoštevanju prostorskega reda in transportne meje.

Skupinsko raznomerne in prebiralne sestoje se usmerja po načelih skupinsko raznomernega in prebiralnega gospodarjenja. Ohranja naj se razvojno dinamiko gozda. V sestoji naj bodo posamič ali v skupinicah prisotna drevesa v vseh sestojnih položajih. Potrebno je zagotoviti stalno dovajanje svetlobe za nemoteno pomlajevanje ter sproščanje skupinic dreves in posameznih čakalcev. Pomembno je, da so v sestoji prisotne vse nosilne drevesne vrste jelovo-bukovega gozda. V sestoji naj se lesna zaloga giblje med 350 in 450 m³/ha. Jakost sečenj naj znaša od 18 do 23 % na LZ in naj bo odvisna od višine lesne zaloge in debelinske strukture. V sestojih z optimalno lesno zalogo in debelinsko strukturo naj bo jakost sečnje v višini prirastka. Priporočeno je neukrepanje na 3 do 4 % površine – ekocelice.

Ohranitvena strategija za jelko: Sproščanje jelovih čakalcev, pri obnovi je potrebno puščati vse jelove čakalce in jih vključevati v bodoči sestoj, pomlajevanje v polsenci, ohranjanje skupinsko raznomerne in prebiralne zgradbe, ohranjanje odraslih najbolj vitalnih jelovih dreves. Seveda se nadaljuje kontrola populacije jelenjadi in srnjadi.

Posek oslabelega drevja se izvaja zaradi sušenja jelke, jelovega in smrekovega lubadarja in sušenja brešta. Predvideva se do 25 % sanitarnega poseka, večino pri iglavcih.

Naravna zatočišča (ekocelice) – se lahko izloči okoli skalnatih grebenov, večjih brezen ali jamskih vhodov, medvedjih brlogov, kaluž, izvirov in skupin izjemno starega drevja. Z lastniki gozdov je možno skleniti tudi pogodbo o prepustitvi naravnemu razvoju predlaganih ekocelic za obdobje 20 let (pogodba med lastnikom in ZGS). Lastnik gozda dobi v tem primeru ustrezno nadomestilo. Ekocelice je potrebno na terenu označiti z enojno modro črto.

Odmrle nadzemne biomase naj bo vsaj 3 % lesne zaloge. Večji del odmrlih dreves naj bo debelejših od 5. debelinske stopnje, in sicer od teh najmanj ena četrtina stojećih sušic. Puščati je potrebno še živa drevesa (bukve) z dupli premera nad 5 cm. Tam kjer ni odmrle biomase se pušča do naravnega razpada posamezne manj kvalitetne debele listavce oddaljene vsaj eno drevesno višino od ceste. Priporočena je zasekana ali zabarvana jasno vidna rdeča označba s kljunom in piko. Lastniki gozdov lahko z ZGS sklenejo pogodbo o doživljenjski prepustitvi habitatnega drevesa naravnemu razvoju. Lastniki dobijo nadomestilo, habitatna drevesa pa se označi z rumeno označbo v obliki detla.

Ukrepanje na sušnih ali močno skalovitih predelih naj bo malopovršinsko, z nižjo intenziteto. Tu puščamo več odmrlega drevja, sečnih ostankov in manjvrednega lesa. Grmovni sloj je slabše razvit in se praviloma ne odstranjuje.

Povečati odprtost sestojev z vlakami predvsem zaradi sprotne sanacije. Uskladiti želje in potrebe lastnikov s stanjem sestojev. S strokovnim svetovanjem in kontrolo preprečiti devastacije sestojev (posek najkakovostnejših in najbolj vitalnih debelih dreves).

Grmišča imajo pomembno vlogo pri ohranjanju pestrosti sicer osiromašenega in manj stabilnega ekosistema, zato jih spreminjamo le postopno, s posredno spremeno v ohranjene gozdove, a poskušamo pestrost v čim večji meri ohraniti.

Ukrepi

Prikazani so možni poseki in predvidena gojitvena dela, ki smo jih ugotavljali pri terenskem popisovanju sestojev, preverili in dopolnili z revirnimi gozdarji ter dokončno potrdili s kabinetnim izračunom.

Preglednica 64: /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka v RGR 01111

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	34,9	65,1	100,0
- ciljno %	36,2	63,8	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	113,5	211,6	325,1
- ciljna (m ³ /ha)	119	209	328
Prirastek (m ³ /ha)	2,87	4,22	7,09
Možni posek (m ³ /ha)	23,4	44,7	68,1
Možni posek (m ³ /ha/leto)	2,34	4,48	6,82
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	20,7	21,1	21,0
Intenziteta m. p. prirastek (%)	81,7	106,0	96,2
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 65: /MPVP: Možni posek po vrstah poseka RGR 01111

RGR 01111		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladit.	Prebiralne						
Iglavci	m³	1.853	1.671	6.087	0	0	12.390	22.000	20,7	81,5
	%	8,4	7,6	27,7	0	0,0	56,3	100,0		
Listavci	m³	5.512	11.914	23.001	0	0	1.573	42.000	21,1	106,1
	%	13,1	28,4	54,8	0	0,0	3,7	100,0		
Skupaj	m³	7.364	13.584	29.088	0	0	13.963	64.000	21,0	96,1
	%	11,5	21,2	45,5	0	0,0	21,8	100,0		

Načrtovan posek je prednostno usmerjen v oblikovanje in sproščanje obnove in seveda v sanitarne sečnje jelke in nevitale bukve. Povprečno lesno zalogo bomo sicer znižali, želimo več skupinsko jasno oblikovanih sestojev. Nadaljujemo s sproščanjem obnove, ki pa bo prerasla meritveni prag šele čez eno ali dve desetletji in takrat izraziteje popravila tudi neugodno debelinsko strukturo sestojev.

Mnenje avtorja: Za obnovo jelke in plemenitih listavcev je odločilno povečanje odstrela jelenjadi in srnjadi za daljše časovno obdobje oziroma do opažene uspešne obnove jelke. Sedanja metoda spremljanja objedenosti mladja na velikem območju bi morala biti prirejena za spremljanje posebej ogroženih GGE in bi morala postati ključno merilo za določitev odstrelav parkljaste divjadi. Dosedanja večdesetletna prerekanja in dokazovanja o (ne)usklajenosti gozdnega ekosistema lahko jelko pripeljejo na rob (ne)obstoja, a tega ne (ali nočemo) videti. Odločilno je bilo v letu 2017 določeno povišanje odstrela jelenjadi, ki je (če bo veljalo za daljše časovno obdobje, vsaj desetletje) omogočilo naravno obnovo ključne drevesne vrste – jelke.

Gojitvena dela so usmerjena predvsem v obnovo in nego mlajših razvojnih faz. Ograja je načrtovana zaradi nazornega prikaza naravne obnove, načrtovana je tudi sadnja jelke in smreke, ki pa bo predvsem kot predkultura za naravno obnovo listavcev; vse z zaščito s premazi in obžetvami ter potrebnimi ponovitvami. V malopovršinsko raznomernih sestojih z visoko lesno zalogo je veliko tudi 'avtonegovalnih' in seveda zastojnih gojitvenih ukrepov.

Preglednica 66: /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela RGR 01111

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	66,25	66,25
Sadnja	ha	5,00	5,00
Obžetev	ha	5,00	20,00
Nega mladja	ha	2,30	2,30
Nega gošče	ha	55,30	55,30
Nega letvenjaka	ha	3,75	3,75
Nega ml. Drogovnjaka	ha	0,55	0,55
Varstvo pred žuželkami	dni	10,00	10,00
Zaščita s premazom	ha	5,00	25,00
Zaščita z ograjo	m	800,00	800,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	600,00	1.400,00
Vzdrževanje vodnih površin	kos	7,00	7,00
Naravni razvoj biotopov	ha	6,82	6,82
Ostala varstvena dela	dni	4,00	4,00

9.2.2 Rastiščnogojitveni razred: Podgorska jelova bukovja - zasmrečena - 01185

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Del gozdov RGR leži v območju Natura 2000 (Mišja dolina, Tržiščica s pritoki). Del gozdov ob vodotokih pokriva upravljavska cona UC E – območje raka koščaka. Izjemno so poudarjene tudi funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (koridor za prehod živali), hidrološka (VC po obč. odl.), varovalna (plazljiva matična podlaga), zaščitna (možnost skalnih podorov na infrastrukturne objekte) in obrambna funkcija (Grmada)

Habitatni tipi, v katerem se nahaja RGR ali njegov del

Preglednica 67: Gozdni habitatni tipi v RGR 01185

EU Koda/ habitatni tip	Ime habitatnega tipa	GOZDNE ZDRUŽBE po seznamu iz baze ZGS	
		šifra	ime gozdne združbe
8310	Jame, ki niso odprte za javnost	celoten gozdni prostor	

STANJE GOZDOV

V RGR so uvrščeni zasmrečeni gozdovi v nižinskem pasu jelovo-bukovih rastišč na območju Šobe in Podpoljan. Zaradi preteklega sušenja jelke, slabe obnove in sadnje smreke, so sestoji spremenjeni, ponekod celo močno spremenjeni. Delež smreke upada, manjkajo predvsem bukev in plemeniti listavci. Zelo malo je mladovja. Prevladujejo velikopovršinski, skupinsko raznodobni sestoji v fazi debeljaka. Ker ohranjenih sestojev ni, je naravna obnova problematična. Zaradi dostopnosti in oskrbe z drvni ni debelega drevja listavcev.

Površina je 664,51 ha, prevladujejo zasebni gozdovi 661,59 ha, državnih je 1,53 ha in gozdov lokalnih skupnosti 1,39 ha.

Zaradi zasmrečenosti je v celoti ogrožena trajnost gozdov.

a) Rastišče

Na večini površine RGR sta gozdna rastiščna tipa Dinarsko jelovo bukovje s srobotom in s tevjem. Prvi prevladuje na apnencu, drugi je bolj vezan na dolomit. Proizvodna sposobnost rastišča je 10,9 m³/ha.

Preglednica 68: /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR 01185

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
52110	Črnojelševje	7	1,09	0,2
54120	Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	11	0,54	0,1
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	16,65	2,5
56312	Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim gabrom	1	3,90	0,6
58110	Osojno bukovje s kresničevjem	7	20,04	3,0
59210	Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	5	29,91	4,5
64103	Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	11	215,47	32,4
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golščem	11	26,69	4,0
64106	Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom	11	3,76	0,6
64113	Dinarsko jelovo bukovje s penušo	11	3,17	0,5
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	11	294,02	44,1
74110	Kisloljubno rdečeborovje	5	1,02	0,2
75110	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	9	2,72	0,4
77110	Jelovje s praprotmi	17	34,37	5,2
77210	Jelovje s trikrpim bičnikom	15	11,16	1,7
	Skupaj	10,90	664,51	100,0

b) Stanje sestojev**Zgradba gozda**

Prevladujejo večjepovršinski, skupinsko raznodobni sestoji v razvojni fazi debeljaka. Znatno delež predstavljajo tudi sestoji v obnovi zaradi izpadle smreke, nekaj je raznomernih sestojev ter pionirskega gozda z grmišči.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 299,4 m³/ha, iglavcev je 55,9 %, listavcev 44,1 %. Skupni prirastek je 8,85 m³/ha/leto, 5,42 m³/ha pri igl, 3,43 m³/ha pri list.

Odmrlega drevja je 11,2 m³/ha ali 3,7 % od LZ.

Preglednica 69: /D-LZ: Lesna zaloga po deb. razredih ter letni prirastek v RGR 01185

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	8,0	17,6	26,7	25,9	21,8	167,5	55,9	5,42	61,2
Listavci	8,9	27,4	27,8	23,9	12,0	131,9	44,1	3,43	38,8
Skupaj	8,4	21,9	27,2	25,0	17,5	299,4	100,0	8,85	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi prevladuje smreka, sledita bukev in jelka, ostalih drevesnih vrst je manj. Debelinska struktura sicer ni problematična, a so številni debeljaki preredki. V obnovi se pojavljata bukev in mestoma smreka, plemeniti listavci pa so številni le v pomladku, kasneje z objedanjem izginejo, enako velja za jelko.

Preglednica 70: /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst v RGR 01185

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	99,2	61,7	6,4	0,2	0,1	100,0	7,0	20,5	1,3	3,0
	%	33,1	20,6	2,1	0,1	0,0	33,6	2,3	6,8	0,4	1,0
Naravno stanje	%	6,6	25,9	0,3			48,2	3,3	11,7	4,0	

Ohranjenost gozdov

To je razred z zelo spremenjeno drevesno sestavo, saj je kar 55,2 % sestojev spremenjenih in 17,1 % močno spremenjenih sestojev.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz.

Prevladujejo debeljaki – 41,1 ali 51,5 % površin, mladovij je 4,8 ali 14,0 %, drogovnjakov 9,7 % ali 14,9 % in sestojev v obnovi 9,1 ali 19,5 %. Gnezdasto do skupinsko raznomernih sestojev je bilo kartiranih 34,8 % in grmišč 0,5 %. Sestoji so v povprečju dobro negovani, slabše negovane so mlajše razvojne faze. Podobno velja za zasnove.

Preglednica 71: /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah v RGR 01185

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	31,78	1,2	46,5	28,4	23,9	10,2	58,8	31,0	0,0	15,5	30,3	14,5	39,7
Drogovnjak	64,40	0,0	62,4	29,0	8,6	25,5	45,6	28,9	0,0	30,9	45,2	11,9	12,0
Debeljak	273,15					55,3	44,3	0,4	0,0	1,7	85,7	12,6	0,0
Sestoj v obnovi	60,37					32,3	67,7	0,0	0,0				
RAZNOMER. (sk-gnz)	231,54					17,9	64,0	18,1	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	3,27	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj:	664,51												

Kakovost drevja

V RGR ima 1,6 % dreves odlično, 17,5 % dreves prav dobro, 40,5 % dreves dobro, 27,1 % zadovoljivo in 13,3 % slabo kakovost (razne gnilobe dreves).

Poškodovanost sestojev

Opazena je poškodovanost 4,4 % dreves, največ na deblu in korenčniku ter vejah. Zaradi sprotnih sanitarnih sečenj zaradi sušenja jelke in smrekovih podlubnikov tudi ni opaznejše osutosti.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Posekanih je bilo 60.625 m³ – 137,8 % realizacija, pri iglavcih 158,8 %, pri listavcih 81,7 % realizacija načrtovanega poseka. Vzrok so nujne sanitarne sečnje v zasmrečenih sestojih zaradi prenamnožitve lubadarjev in tudi lažja dostopnost gozdov v nižini. Nasploh je slaba tudi realizacija gojitvenih del, čeprav lahko rečemo, da je marsikje s sečnjo - sanacijo žarišč lubadarjev, opravljena tudi priprava za obnovo. Preseženo je seveda varstvo pred žuželkami.

Preglednica 72: /D-PGR: Realizacija poseka v RGR 01185

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	32.000	50.820	158,8	115,5
LISTAVCI	12.000	9.805	81,7	22,3
Skupaj	44.000	60.625	137,8	137,8

Preglednica 73: /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR01185

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Priprava sestoja	ha	34,23	8,07	23,6
Priprava tal	ha	4,40	0,00	0,0
Sadnja	ha	4,40	0,00	0,0
Obžetev	ha	22,00	0,00	0,0
Nega mladja	ha	3,60	1,50	41,7
Nega gošče	ha	22,39	4,44	19,8
Nega letvenjaka	ha	12,85	2,80	21,8
Nega ml. drogovnjaka	ha	10,22	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	22,00	0,00	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	kos	6,00	2,00	33,3
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	12,21	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV**Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**

Upoštevani so oddelki, ki so vključeni v RGRd v zadnjem GGN.

Tudi v tem razredu se je površina gozda povečevala z vključitvijo zaraščanj. Glede na usmerjenost preteklih obdobj v akumulacijo ter zaradi nerealiziranih posekov listavcev se stalno večajo lesne zaloge kljub preseženemu načrtovanemu poseku iglavcev, pri katerih se je lesna zaloga zmanjšala v zadnjih desetletjih. V zadnjem desetletju je zaradi žledeloma, vetrolomov in posledično lubadarjev ter nujnih sanacijskih sečenj nižja tudi skupna lesna zaloga. Podobno velja za prirastke.

Preglednica 74: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v RGR 01185

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m3/ha			m3/ha			m3/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	631,99	212,2	96,8	309,0	4,07	2,86	6,93	5,24	0,52	5,76
2012	644,04	208,3	118,1	326,4	5,62	3,27	8,89	7,89	1,52	9,41
2022	664,51	167,5	131,9	299,4	5,42	3,43	8,85	4,06	2,41	6,47

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Drevesna sestava je v tem razredu najbolj spremenjena, a se delež smreke zmanjšuje. Obratno je pri bukvi, ostale drevesne vrste ostajajo s skoraj nespremenjenim deležem, ki se ga skuša ohraniti.

Preglednica 75: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst RGR 01185

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Maces.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	47,2	19,5	1,9	0,0	0,0	23,8	2,1	4,1	0,7	0,7
2012	41,0	20,1	2,6	0,1	0,1	27,1	2,7	5,0	0,8	0,5
2022	33,1	20,6	2,1	0,1	0,0	33,6	2,3	6,8	0,4	1,0

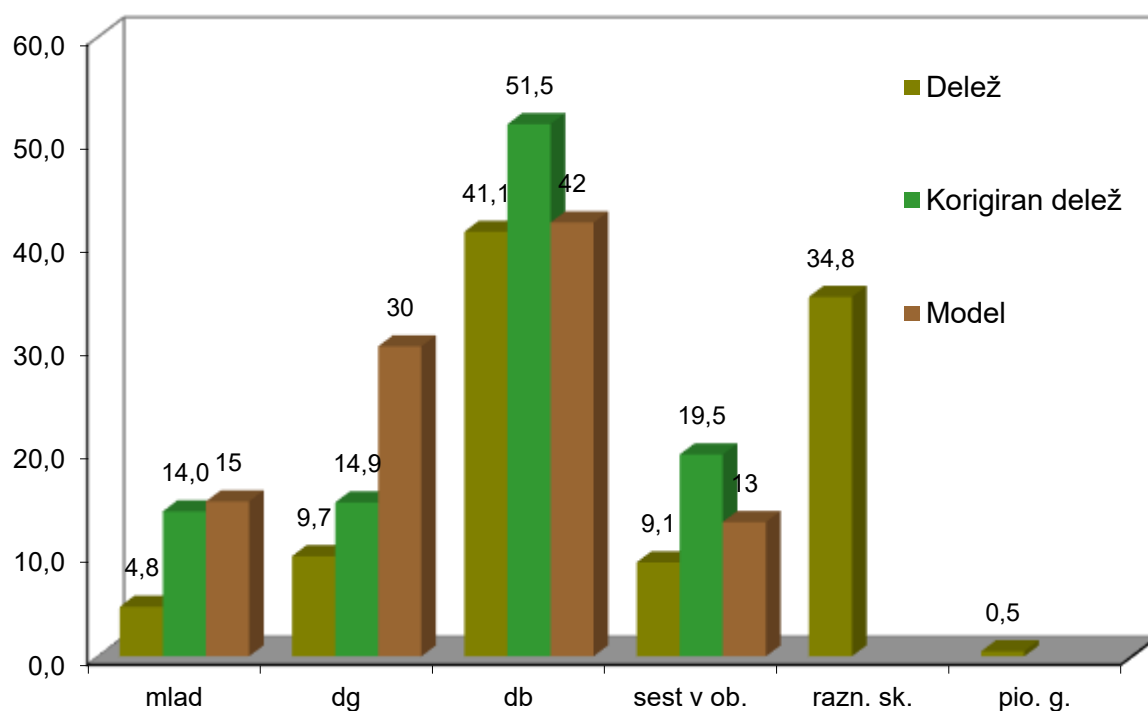
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Podobno kot v vseh razredih enote je tudi tu bilo dolgoročno neuravnoteženo razmerje razvojnih faz, preveč debeljakov in premalo obnovitvenih faz, ki pa je v zadnjem desetletju popravljen.

V razvojno mlajših sestojih trenutno delež razvojnih faz ni tako problematičen, saj so mnogi debeljaki šele pred kratkim prešli iz drogovnjakov. Sestoj bi veljalo proizvodno izkoristiti, a je sanacijskih sečenj vse več, zato je obnova še posebej poudarjena.

Preglednica 76: /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR 01185 in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	31,78	4,8	14,0	18	15	99,68	-1,0
Drogovnjak	64,40	9,7	14,9	36	30	199,35	-15,1
Debeljak	273,15	41,1	51,5	50	42	279,09	9,6
Sestoj v obnovi	60,37	9,1	19,5	16	13	86,39	6,5
RAZNOMERNO (sk-gnz)	231,54	34,8					
Pionirski gozd z grmišči	3,27	0,5					
Skupaj	664,51	100,0	100,0	120,0	100,0	664,51	

Grafikon 4: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah RGR 01185

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE. Upoštevan pa je tudi širši okvir: Osnutek GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

	Zgradba	Proizvodna in pomladit.doba (leta)	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni in gozdovi lok. skupnosti	Skupinsko raznomerna, malopovršinsko enomerna	Proizvod. doba 100 – 120 let, smreka 90 let pom doba 15 let	600	sm (30) je (20) bu (40) pl. list. (10)	B B B/C A/B	50-60 cm 60-70 cm 55 cm 50-60 cm
Pomladitveni cilj				sm (10) je (10) bu (60) pl.list. (20)		

Cilj so večjepovršinsko, redkeje malopovršinsko skupinsko raznomerni sestoji s povprečno lesno zalogo 330 m³/ha. Ciljno obdobje je 10 let.

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Potrebna je stalna kontrola zdravstvenega stanja sestojev (vsakoletni obhodi) in preventivno ukrepanje (kontrolna debela in kontrolno-lovne nastave za podlubnike) ter sproten posek vseh poškodovanih in slabše vitalnih dreves. Vsa zasedena debela s podlubniki je potrebno pred izletom izdelati, zalego pa čim manj škodljivo za okolje, uničiti.

Pospeševanje listavcev velja pri izvajanju nege kot tudi pri obnovi gozda. V zasmrečenih sestojih na večjih površinah naj se ohranja listavce ne glede na kvaliteto. Trepetlika, vrbe in drugi mehki listavci ter vsi trdi listavci, še posebej delno odmrli ali votli, so zelo pomembni za biotsko pestrost in ekološko stabilnost labilnih smrekovih monokultur.

Mladovje: Ukrepanje naj bo usmerjeno v mladovje, ki je nastalo z naravno obnovo ter ima primerno gostoto in zasnovo. Izvesti je potrebno zlasti posek grmovja ter uravnavanje zmesi (v enoti npr. prednost lipi) in posek predrastkov. Nega naj bo manj intenzivna v čistih smrekovih nasadih, kjer se niso pomladile ostale vrste. Zaradi redkejša sadnje je v takšnih primerih potrebno ukrepanje šele na prehodu iz letvenjakov v drogovnjake. Redčenje letvenjakov naj se izvede 1 x v desetletju z jakostjo 25 % na LZ pri igl in 17 % na LZ pri Ist.

Drogovnjaki: Redčenje naj se izvede 1 x na 10 let. Jakost redčenja naj bo pri igl do 28 % na LZ in pri Ist do 12 % na LZ. Večja naj bo v mlajših drogovnjakih, nižja pa v starejših drogovnjakih z večjim deležem listavcev. Močno poškodovane drogovnjake po divjadi (obgrizanje, lupljenje) je potrebno sanirati – posek vseh močno poškodovanih dreves, v primeru izredno močne poškodovanosti jih je potrebno uvesti v obnovo. V najkvalitetnejših skupinah je primerno tudi obžagovanje nosilcev in zaščita debela pred poškodbami (premaz, zasmolitev). Zaradi biotopske in meliorativne vloge naj se pušča čim večji delež trepetlik.

Debeljaki: V odraslih sestojih, ki so prereditveni, se izjemoma ne ukrepa, izvaja se le spremljavo zdravstvenega stanja sestojev in po potrebi varstveno-sanacijske sečnje. V mlajših debeljakih naj se izvaja redčenje z jakostjo do 18 % na LZ. Zelo pomembno je pravočasno uvajanje debeljakov v obnovo. Od vseh debeljakov naj se jih 30 % uvede v obnovo. Obnova naj se začne v vrzelastih in manj vitalnih debeljakih, na mestih, kjer je mladje že prisotno. Poleg poseka polnilnega sloja se mora opraviti tudi pomladitvena sečnja z jakostjo do 35 % na LZ pri igl in do 25 % na LZ pri Ist.

Sestoji v obnovi: V sestojih s prisotnim dovolj kvalitetnim mladovjem naj se obnova zaključi ter izvede končne poseke. Obnova naj se zaključi na 70 % površine sestojev v obnovi. Od začetka do zaključka pomlajevanja lahko preteče največ 20 let. Pri obnovi imajo prednost listavci, od teh še posebej lipa, ki se ponekod dobro pomlajuje in vrašča v sestoj. Pospešuje se vse ostale listavce (manj beli gaber in maklen), še posebej plodonosne vrste. V vrzelih se lahko posadi veliki jesen, hruško, češnjo, lipo, gorski javor, brek in mestoma tudi smreko (kot predkulturo). Sadnja smreke naj se izvaja le do 30 % površine, in sicer kot predkultura (2.000 do 2.500 kom/ha). Zaščito mladovja naj se po potrebi izvaja s premazi in ograjami.

Raznomerni sestoji: bodo z nego sicer preraščali v debeljake, a se z malopovršinsko obnovo tudi obnavljajo. Načrtovane intenzitete so 25 % pri igl in 12 % pri Ist na LZ.

Pionirski gozdovi: Imajo pomembno vlogo pri ohranjanju biotske pestrosti in pri zagotavljanju funkcij gozdov. Z nego se pospešujejo v rasti boljše drevesa, odstrani se vso izjemno nekvalitetno drevje (posredna premena). Pospešujejo se tudi manjšinske drevesne vrste. Kjer je veliko mladja se opravi njegovo osvobajanje s posekom predrastkov in grmovja. Ukrepi naj bodo postopni z nizko intenziteto, pri igl 20 % in Ist 10 % na LZ.

Kot naravna zatočišča se izloča skupine dreves listavcev ali grmovja znotraj kompleksov smrekovih monokultur. Kjer ni votlih dreves in sušic, je potrebno namestiti gnezdnice. Kot odmrlo biomaso se pušča predvsem odmrle listavce (trepetlika, vrbe, breza, bukev, hrast) in sušice smreke brez lubja (kjer ni več podlubnikov). Odmrle biomase naj bo 2 % LZ, če je ni, se prepusti listavce (trepetlika) naravnemu propadu.

Ukrepi

Prikazani so možni poseki in predvidena gojitvena dela, ki smo jih ugotavljali pri terenskem popisovanju sestojev ter preverili in dopolnili ob sodelovanju revirnih gozdarjev.

Preglednica 77: /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka v RGR 01185

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	55,9	44,1	100,0
- ciljno %	55,9	44,1	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	167,5	131,9	299,4
- ciljna (m ³ /ha)	181	142	323
Prirastek (m ³ /ha)	5,42	3,43	8,85
Možni posek (m ³ /ha)	40,6	24,0	64,7
Možni posek (m ³ /ha/leto)	4,06	2,41	6,47
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	24,3	18,3	21,6
Intenziteta m. p. prirastek (%)	75,0	70,2	73,1
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 78: /MPVP: Možni posek po vrstah poseka v RGR 01185

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne								
Iglavci	m³	4.284	6.043	2.862	0	0	13.811	27.000	24,3	75,0
	%	15,9	22,4	10,6	0	0,0	51,2	100		
Listavci	m³	3.067	6.662	4.633	0	0	1.638	16.000	18,3	70,2
	%	19,2	41,6	29,0	0	0,0	10,2	100		
Skupaj	m³	7.351	12.705	7.494	0	0	15.449	43.000	21,6	73,1
	%	17,1	29,5	17,4	0	0,0	35,9	100		

Preglednica 79: /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela v RGR 01185

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	50,60	50,60
Priprava tal	ha	0,20	0,20
Nega mladja	ha	2,35	2,35
Nega gošče	ha	35,72	35,72
Nega letvenjaka	ha	12,85	12,85
Nega ml. Drogovnjaka	ha	9,20	9,20
Varstvo pred žuželkami	dni	30,00	30,00
Vzdrževanje vodnih površin	kos	2,00	2,00
Naravni razvoj biotopov	ha	1,81	1,81

Sestoji RGR so po ohranjenosti in drevesni sestavi različni, mestoma naravnejši z velikim deležem jelke, v celoti pa zasmrečeni. Večja vlažnost rastišč nižinskega dela enote je verjetno vzrok vitalnejši smreki, a se mestoma pojavljajo tudi večja jedra lubadark. Večji sestoji v obnovi so nastali po žledolomu in vetrolomih ter posledično lubadarjih. Zato v tem razredu velja postopen prehod k intenzivnejšim posekom in obnovi, predvsem v pilsenci. Stalna pozornost lubadarjem in sanitarna sečnja je nujna, ohranjamo in povečujemo delež listavcev, predvsem bukve in lipe, kljub slabši kakovosti.

9.2.3 Rastiščnogojitveni razred: Podgorska bukovja – 01301

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Del gozdov RGR pokrivajo tri območja Natura 2000 (Kočevsko, Mateča voda in Bistrica, Mišja dolina). V manjšem delu je prisotna upravljavska cona UC E – območje raka koščaka. Na hrastovo belogabrovem rastiščnem tipu pa je izločena upravljavska cona UC H – ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi. Izjemno so poudarjene funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (ekocelice, habitatna drevesa, grmišča, zimovališča), varovalna (gozdovi črnega gabra in malega jesena), lovngospodarska (rukališča), obrambna (Grmada), estetska, poučna, rekreacijska, turistična (učna pot Sv. Ana) ter funkcija varovanja kulturne dediščine (arheološka območja Novi Pot, Runarsko).

Habitatni tipi, v katerem se nahaja RGR ali njegov del

V RGR so uvrščeni oddelki s prevladujočimi bukovimi gozdovi. Manjši del habitatnega tipa (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (*Aremonio-Fagion*)) prisotnega v GGE Mala gora se nahaja na območjih podgorskih bukovij. Del RGR pokriva tudi v habitatni tip (9180) Javorovi gozdovi (*Tilio-Acerion*) v grapah in na pobočnih gruščih. V RGR je na celotni površini prostora prisoten še habitatni tip Jame (HT 8310), ki niso odprte za javnost.

Preglednica 80: Gozdni habitatni tipi v RGR 01301

EU Koda/ habitatni tip	Ime habitatnega tipa	GOZDNE ZDRUŽBE po seznamu iz baze ZGS	
		šifra	ime gozdne združbe
8310	Jame, ki niso odprte za javnost	celoten gozdni prostor	
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>))	Tabela D-GZ1	
9180	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih	Tabela D-GZ1	

STANJE GOZDOV

V RGR so uvrščeni oddelki s prevladujočimi bukovimi gozdovi v različnih delih enote na apnencu in dolomitu. Zaradi pospeševanja in sadnje smreke v preteklosti je tudi večji delež iglavcev, seveda bukev prevladuje. Prevladujejo velikopovršinski, skupinsko raznodobni sestoji v fazi mlajšega debeljaka.

Površina je 718,59 ha, prevladujejo zasebni gozdovi 715,16 ha, državnih je 1,55 ha in gozdov lokalnih skupnosti 1,88 ha.

Poleg lesnoproizvodne vloge so v okolici Grmade poudarjene rekreacijska in turistična funkcija, na strmih dolomitnih pobočjih nad Kuzmanjko in sušnih apnenčastih pobočjih pod Sv. Ano pa funkcija varovanja gozdnih zemljišč.

a) Rastišče

Veliko rastiščno heterogenost lahko razberemo tudi iz preglednice. Prevladujejo bukovi gozdni rastiščni tipi predgorskega in gorskega pasu, ki so vezani na karbonatno matično podlago. Pomemben delež predstavljata tudi gozdna rastiščna tipa jelke in bukve s spomladansko torilnico in gozdnim tevjem, saj najvišji vrhovi že segajo tudi v gorski pas jelovo bukovih gozdov. Proizvodna sposobnost rastišča je 9,3 m³/ha.

Preglednica 81: /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR 01301

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
54120	Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	11	63,59	8,8
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	141,73	19,7
56210	Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	1	1,53	0,2
56312	Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim gabrom	1	0,49	0,1
58110	Osojno bukovje s kresničevjem	7	52,19	7,3
59210	Predalpsko-alpsko topoljubno bukovje	5	64,72	9,0
63110	Preddinarsko gorsko bukovje	9	166,41	23,1
64101	Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	11	61,71	8,6
64103	Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	11	20,62	2,9
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golščem	11	7,34	1,0
64106	Dinarsko jelovo bukovje s planinščkom	11	1,23	0,2
64113	Dinarsko jelovo bukovje s penušo	11	3,56	0,5
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	11	133,07	18,5
65110	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	7	0,40	0,1
	Skupaj	9,280	718,59	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prevladujejo večjepovršinski, skupinsko raznodobni sestoji v razvojni fazi mlajšega debeljaka. Znatno delež predstavljajo tudi raznomerni sestoji, nekaj je pionirskega gozda z grmišči.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 265,2 m³/ha, iglavcev je 19,6 %, listavcev 80,4 %. Skupni prirastek je 6,25 m³/ha/leto, 1,57 m³/ha pri igl, 4,68 m³/ha pri list. Odmrlega drevja je 13,6 m³/ha ali 5,1 % od LZ.

Preglednica 82: /D-LZ: Lesna zaloga po deb. razredih ter letni prirastek v RGR 01301

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	m³/ha	%
Iglavci	11,2	18,4	30,0	21,1	19,3	52,0	19,6	1,57	25,1
Listavci	8,9	21,0	26,1	21,5	22,5	213,2	80,4	4,68	74,9
Skupaj	9,3	20,5	26,9	21,5	21,8	265,2	100,0	6,25	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi močno prevladuje bukev, sledita smreka in plemeniti listavci, ostalih drevesnih vrst je manj. Debelinska struktura sicer ni problematična, a so številni debeljaki prerediti. V obnovi se pojavljata bukev in mestoma smreka, plemeniti listavci pa so številčni le v pomladku, kasneje z objedanjem izginejo, enako velja za jelko.

Preglednica 83: /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst v RGR 01301

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	36,4	12,2	3,5	0,0	0,0	150,6	16,8	31,6	13,3	0,8
	%	13,7	4,6	1,3	0,0	0,0	56,9	6,3	11,9	5,0	0,3
Naravno stanje	%	5,3	9,8	0,5			61,8	6,3	9,6	6,7	

Ohranjenost gozdov

Bukovi gozdovi so poleg jelovo-bukovih najbolj naravno ohranjeni po drevesni sestavi.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz.

Prevladujejo debeljaki – 33,1 ali 47,6 % površin, mladovij je 2,2 ali 14,3 %, drogovnjakov 7,1 % ali 19,9 % in sestojev v obnovi 9,7 ali 18,2 %. Gnezdasto do skupinsko raznomernih sestojev je bilo kartiranih 47,4 % in grmišč 0,5 %. Sestoji so v povprečju dobro negovani, slabše negovane so mlajše razvojne faze. Podobno velja za zasnove.

Preglednica 84: /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah v RGR 01301

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	16,14	11,2	54,1	6,1	28,6	11,0	40,2	48,8	0,0	48,5	14,4	0,0	37,1
Drogovnjak	51,26	58,5	37,4	2,6	1,5	21,0	71,1	7,9	0,0	59,4	39,9	0,7	0,0
Debeljak	238,17					56,6	43,2	0,2	0,0	1,4	83,2	11,8	3,6
Sestoj v obnovi	70,06					29,6	69,5	0,9	0,0				
RAZNOMER. (sk-gnz)	339,44					14,3	52,2	33,5	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	3,52	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj:	718,59												

Kakovost drevja

V RGR ima 1,3 % dreves odlično, 11,0 % dreves prav dobro, 31,3 % dreves dobro, 36,4 % zadovoljivo in 20,0 % slabo kakovost (razne gnilobe dreves). Iglavci so boljše kakovosti, pri listavcih pa celo prevladuje le zadovoljiva kakovost.

Poškodovanost sestojev

Opažena je poškodovanost 4,3 %, največ na deblu in korenčniku ter vejah. Zaradi sprotnih sanitarnih sečenj zaradi sušenja jelke in smrekovih podlubnikov tudi ni opaznejše osutosti.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Posekanih je bilo 33.923 m³ – 109,5 % realizacija, pri iglavcih 204,1 %, pri listavcih le 68,8 % realizacija načrtovanega poseka. Vzrok so nujne sanitarne sečnje v zasmrečenih sestojih zaradi prenamnožitve lubadarjev. Nasploh je slaba tudi realizacija gojitvenih del, čeprav lahko rečemo, da je marsikje s sečnjo - sanacijo žarišč lubadarjev, opravljena tudi priprava za obnovo.

Preglednica 85: /D-PGR: Realizacija poseka v RGR 01301

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	9.319	19.025	204,1	61,4
LISTAVCI	21.656	14.898	68,8	48,1
Skupaj	30.975	33.923	109,5	109,5

Preglednica 86: /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR 01301

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Priprava sestoja	ha	21,60	3,73	17,3
Nega mladja	ha	1,90	0,76	40,0
Nega gošče	ha	21,80	5,40	24,8
Nega letvenjaka	ha	11,65	5,60	48,1
Nega ml. drogovnjaka	ha	9,37	0,30	3,2
Vzdrževanje grmišč	ha	0,40	1,65	412,5
Vzdrževanje travinj	ha	2,20	0,90	40,9
Vzdrževanje vodnih površin	kos	31,00	10,00	32,3
Sadnja	ha	0,00	0,40	0,0
Obžetev	ha	0,00	0,40	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	6,05	0,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	0,30	0,0
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	0,00	0,28	0,0
Puščanje stoj. biomase v gozdu	m3	0,00	24,51	0,0
Naravni razvoj biotopov	ha	0,00	47,60	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV**Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**

Upoštevani so oddelki, ki so vključeni v rastiščnogojitveni razred v zadnjem GGN.

Glede na usmerjenost preteklih obdobj v akumulacijo ter zaradi nerealiziranih posekov listavcev se stalno večajo lesne zaloge kljub preseženemu načrtovanemu poseku iglavcev, pri katerih se je lesna zaloga zmanjšala v zadnjem desetletju. Podobno velja za prirastke.

Preglednica 87: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022 v RGR 01301

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m3/ha			m3/ha			m3/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	722,72	68,6	182,1	250,7	1,34	5,15	6,50	1,53	0,79	2,32
2012	717,32	61,5	204,0	265,4	1,76	4,41	6,17	2,65	2,08	4,73
2022	718,59	52,0	213,2	265,2	1,57	4,68	6,25	1,11	4,04	5,15

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Delež v preteklosti pospeševane smreke se zmanjšuje, manj je tudi jelke. Delež listavcev seveda narašča, predvsem je več bukve.

Preglednica 88: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst RGR 01301

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	19,7	6,7	1,0	0,0	0,0	51,5	5,1	8,9	6,2	0,9
2012	16,8	5,0	1,4	0,0	0,0	53,2	6,3	10,5	6,5	0,3
2022	13,7	4,6	1,3	0,0	0,0	56,9	6,3	11,9	5,0	0,3

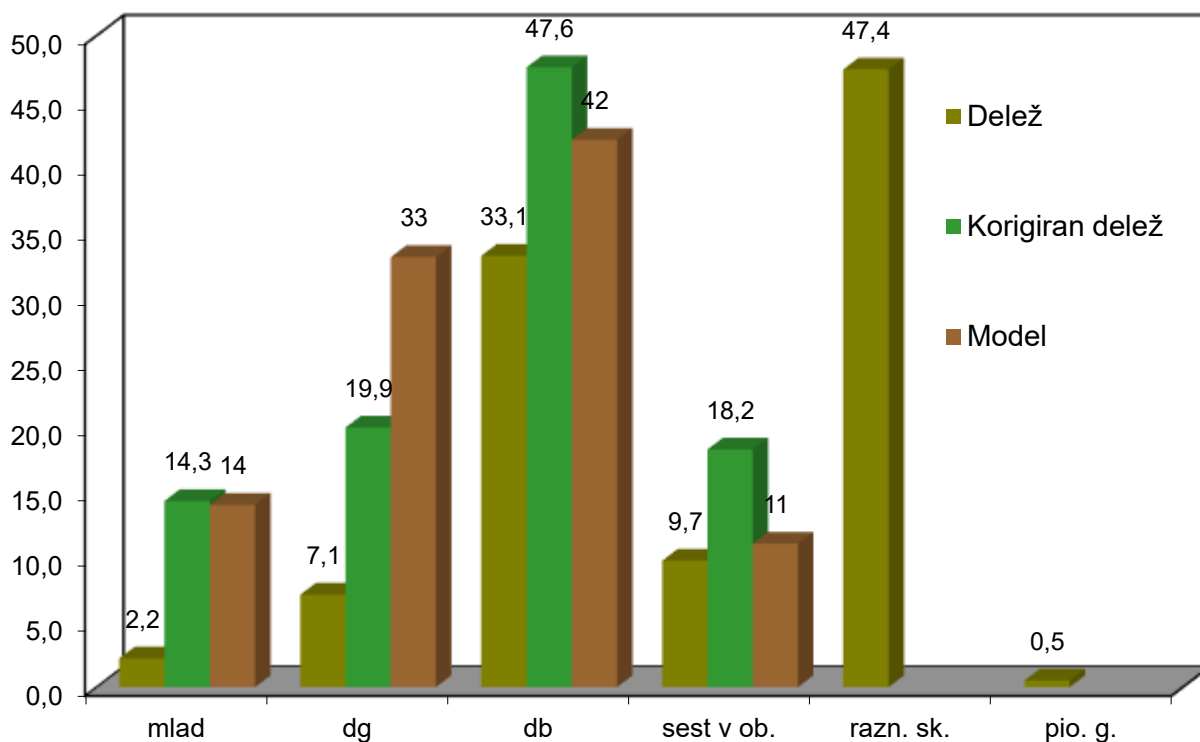
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Podobno kot v vseh razredih enote so bile tudi tu dolgoročno neuravnotežene razvojne faze, preveč debeljakov in premalo obnovitvenih faz in drogovnjakov, stanje pa je v zadnjem desetletju močno izboljšano.

V razvojno mlajših sestojih trenutno delež razvojnih faz ni tako problematičen, saj so mnogi debeljaki šele pred kratkim prešli iz drogovnjakov.

Preglednica 89: /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR 01301 in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	16,14	2,2	14,3	20	14	100,60	0,3
Drogovnjak	51,26	7,1	19,9	46	33	237,13	-13,1
Debeljak	238,17	33,1	47,6	59	42	301,81	5,6
Sestoj v obnovi	70,06	9,7	18,2	15	11	79,04	7,2
RAZNOMERNO (sk-gnz)	339,44	47,4					
Pionirski gozd z grmišči	3,52	0,5					
Skupaj	718,59	100	100,0	140,0	100,0	718,59	

Grafikon 5: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah RGR 01301

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE Mala gora. Upoštevan pa je tudi širši okvir: Osnutek GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna	Proizvodna doba 120 - 140 let, pom. doba 15 do 20 let	580	sm (12)	B	50-60 cm
				je (4)	B	60 cm
				o.igl (1)	C	40 cm
				bu (61)	A/B	55 cm
				hr (4)	A/B	60-70 cm
				pl. list. (14)	A	50-60 cm
Pomladitveni cilj				drugi list. (4)	Drva	40 cm
				sm (10),		
				bu (70)		
				graden (5)		

Cilj so večjepovršinsko, redkeje malopovršinsko skupinsko raznomerni sestoji s povprečno lesno zalogo 280 m³/ha. Ciljno obdobje je 10 let.

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno ter zastorno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Osnovna usmeritev za sestoje v tem razredu je intenzivna nega mladovij in drogovnjakov ter pravočasno uvajanje sestojev v obnovo. Zlasti sečnja v mlajših sestojih in sestojih, ki so v obnovi, naj se izvaja izven vegetacijskega obdobja.

Previdnost pri ukrepih na strmih jarkastih pobočjih, kakor tudi na sušnih skeletnih tleh. Tu stremimo k čim večji pestrosti drevesnih vrst in razgibani sestojni zgradbi.

Mladovje: V goščah in mladju se mora opraviti negativno izbiro s posekom predrastkov in uravnavanjem zmesi.

Drogovnjaki: Drogovnjake je potrebno redčiti 1 x v desetih letih z jakostjo 20 % pri iglavcih in do 30 % pri listavcih. V starejših drogovnjakih mora biti jakost redčenja nekoliko nižja.

Debeljaki: Po potrebi se izvaja še redčenje mlajših debeljakov z jakostjo do 10 % na LZ. V gojitvenih načrtih je potrebno z negovalnimi enotami izjemoma ločiti debeljake brez ukrepov (ca. 20 %), debeljake za redčenje (jakost poseka od 7 do 18 % na LZ) in debeljake za obnovo - 20 % (jakost sečnje do 35 % na LZ). Obnova sestojev se mora začeti na površini, ki je večja od 0,5 ha. Pri začetku uvajanja sestojev v obnovo se mora upoštevati transportna meja. Zelo pomembno je pravočasno uvajanje sestojev v obnovo še posebno tam, kjer so sestoji poškodovani zaradi žleda in kjer bukev tvori rdeče srce.

Sestoji v obnovi: Z doziranjem svetlobe se lahko bistveno vpliva na delež plemenitih listavcev. Obnovo gozda je potrebno zaključiti takoj, ko se pojavi sklenjeno mladje ali gošča. Z obnovo naj se zaključi na 50 % sestojev, na preostali površini naj se nadaljuje obnova z jakostjo sečenj do 50 % na LZ. Sečnja naj se izvaja izven vegetacijske dobe.

Raznomerni sestoji: Predstavljajo manjši delež. Z akumulacijo prirastka jih postopno preoblikujemo v debeljake. Intenziteta ukrepanja - 22 % pri igl, 15 % pri list na LZ.

Pionirski sestoji: Imajo manjši delež v strukturi sestojev. Potrebno je ločiti sestoe v zaraščanju ob robu kmetijskih površin, od trajno malodonosnih sestojev na rastiščno ekstremnih predelih. Prvi predstavljajo rezervo za dvig povprečne lesne zaloge in doseganja ciljnega razmerja razvojnih faz. S posredno premeno jih preoblikujemo v mladovja ali debeljake, odvisno od njihove prevladujoče debelinske strukture. V trajno malodonosnih sestojih rdečega bora ali trdih listavcev le malopovršinska sečnja šibke intenzitete. Intenziteta sečnje, pri igl 20 % in list 10 % na LZ.

Naravna zatočišča se osnuje podobno kot v drugih razredih v posebnih habitatih, skupinah starega debelega drevja, na grebenih, vrhovih ipd. V tem razredu naj bi bilo 2 do 3 % odmrle biomase, in sicer od teh najmanj ena četrtna stoječih sušic, ostalo pa podrtice. Puščati je potrebno tudi debelejša drevesa z večjimi dupli. Ta drevesa lahko delno nadomestijo odmrlo biomaso.

Ukrepi

Prikazani so možni poseki in predvidena gojitvena dela, ki smo jih ugotavljali pri terenskem popisovanju sestojev ter preverili in dopolnili s krajevnimi gozdarji.

Preglednica 90: /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka v RGR 01301

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	19,6	80,4	100,0
- ciljno %	20,4	79,6	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	52,0	213,2	265,2
- ciljna (m ³ /ha)	56	220	276
Prirastek (m ³ /ha)	1,57	4,68	6,25
Možni posek (m ³ /ha)	11,1	40,3	51,4
Možni posek (m ³ /ha/leto)	1,11	4,04	5,15
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	21,4	18,9	19,4
Intenziteta m. p. prirastek (%)	70,9	86,2	82,4
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 91: /MPVP: Možni posek po vrstah poseka v RGR 01301

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
Iglavci	m³	1.204	550	2.701	0	0	3.545	8.000	21,4	70,9
	%	15,0	6,9	33,8	0	0,0	44,3	100		
Listavci	m³	6.878	13.304	8.198	0	0	620	29.000	18,9	86,2
	%	23,7	45,9	28,3	0	0,0	2,1	100		
Skupaj	m³	8.082	13.854	10.899	0	0	4.165	37.000	19,4	82,3
	%	21,8	37,4	29,5	0	0,0	11,3	100		

Preglednica 92: /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela v RGR 01301

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	34,05	34,05
Sadnja	ha	1,00	1,00
Obžetev	ha	1,00	4,00
Nega mladja	ha	1,45	1,45
Nega gošče	ha	26,50	26,50
Nega letvenjaka	ha	17,01	17,01
Nega ml. Drogovnjaka	ha	3,55	3,55
Varstvo pred žuželkami	dni	10,00	10,00
Zaščita z ograjo	m	400,00	400,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	100,00	500,00
Vzdrževanje travinj	ha	1,00	9,10
Vzdrževanje vodnih površin	kos	8,00	8,00
Naravni razvoj biotopov	ha	5,97	5,97

V RGR so združeni oddelki s prevladujočimi bukovimi sestoji, tako na apnencu kot na dolomitu. V povprečju mlajši sestoji so tudi nižjih zalog, ki jih počasi dvigujemo. Smreka in celo jelka v vlažnih jarkih sta dobrodošla primes, ki jo ohranjamo.

9.2.4 Rastiščnogojitveni razred: Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah - 01711

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

V RGR so uvrščeni jelovo-smrekovi gozdovi Ortneka in Slemen na silikatnih kamninah in kislih tleh. Majhen del gozdov RGR pokriva območje Natura 2000 (Tržiščica s pritoki). V majhnem delu je prisotna upravljavska cona UC E – območje raka koščaka. Med izjemno poudarjenimi funkcijami so funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (koridor za prehod živali), varovalna (plazljiva območja, naklon nad 35°, acidofilni borovi gozdovi na grebenih), zaščitna (možnost skalnih podorov nad železnico in cesto), obrambna (SND Ortnek), hidrološka (VC po obč. odl.), funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (semenski sestoj jelke), funkcija varovanja naravnih vrednot (duglaziji v Ortneku) ter funkcija varovanja kulturne dediščine (arheološko najdišče Stari grad).

STANJE GOZDOV

V RGR so v GGE uvrščeni jelovo-smrekovi gozdovi z mestoma nekaj večjo primesjo bukve ali rdečega bora. Površina je 954,33 ha, prevladujejo zasebni gozdovi 931,96 ha, državnih je 22,07 ha in gozdov lokalnih skupnosti 0,30 ha.

a) Rastišče

Rastiščno prevladujejo Jelovja s praprotni in s trikrpim mahom na kislih tleh na prevladujočih peščenjakih. V primerjavi z rastišči na apnenčastih ali dolomitnih kamninah je dobra namočenost s številnimi potočki, razen posameznih sušnih grebenov. Proizvodna sposobnost rastišča je povprečno 14,4 m³/ha.

Preglednica 93: ID-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR 01711

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
52110	Črnojelševje	7	5,97	0,6
54120	Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	11	1,07	0,1
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	7,58	0,8
58110	Osojno bukovje s kresničevjem	7	0,52	0,1
59210	Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	5	1,45	0,2
63110	Preddinarsko gorsko bukovje	9	1,79	0,2
64103	Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	11	74,83	7,8
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golščem	11	7,14	0,7
64113	Dinarsko jelovo bukovje s penušo	11	1,84	0,2
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	11	23,96	2,5
65110	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	7	0,98	0,1
74110	Kisloljubno rdečeborovje	5	19,65	2,1
75110	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	9	111,24	11,7
77110	Jelovje s praprotni	17	410,84	43,0
77210	Jelovje s trikrpim bičnikom	15	285,47	29,9
	Skupaj	14,40	954,33	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

V malopovršinsko in velikopovršinsko skupinsko raznomernih jelovo-smrekovih sestojih prevladujejo debeljaki, ki često z odličnim pomlajevanjem z jedri smreke in jelke prehajajo v raznomerne sestoje, ostalih faz je malo.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 491,5 m³/ha, iglavcev je 83,4 %, listavcev 16,6 %. Pri iglavcih prevladuje debelejšje drevje, listavci so tanjši. Skupni povprečni letni prirastek je 11,66 m³/ha, 9,56 m³/ha pri igl, 2,10 m³/ha pri lst. Odmrlega drevja je 9,4 m³/ha ali 1,9 % od LZ.

Preglednica 94: /D-LZ: Lesna zaloga po deb. razredih ter letni prirastek v RGR 01711

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m³/ha	%
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%		
Iglavci	4,7	9,0	14,5	21,8	50,0	409,7	83,4	9,56	82,0
Listavci	8,4	24,1	25,5	25,1	16,9	81,8	16,6	2,10	18,0
Skupaj	5,3	11,5	16,3	22,3	44,6	491,5	100,0	11,66	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi prevladujeta v preteklosti zelo pospeševana smreka in jelka, sledi bukev, nekaj je rdečega bora na sušnejših rastiščih, ostalih drevesnih vrst je malo.

Preglednica 95: /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst v RGR 01711

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m³/ha	158,9	230,7	20,0	0,2	0,0	51,1	4,8	13,5	9,9	2,5
	%	32,3	46,9	4,1	0,0	0,0	10,4	1,0	2,8	2,0	0,5
Naravno stanje	%	22,6	35,8	1,3			26,9	5,3	4,3	3,7	

Ohranjenost gozdov

Sestoji so glede na velik delež smreke v povprečju spremenjeni.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Pri kartiranju sestojev - razvojnih faz smo s % ocenjevali tudi delež mladovja – predvsem gošč, ki jih zaradi malopovršinske prepletenosti v debeljakih ni moč posebej vrisati, a imajo vse možnosti za uspešno preraščanje. Podobno so z deležem osnovnih razvojnih faz (mld, dg, db, pom) razdeljeni tudi raznomerni sestoji. Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz.

Prevladujejo debeljaki – 47,4 ali 52,7 % površin, mladovij je 5,8 ali 14,6 %, drogovnjakov 4,1 ali 8,6 % in sestoji v obnovi 19,4 ali 24,1 %. Gnezdasto do skupinsko raznomernih sestojev je bilo kartiranih 23,3 %. Sestoji so v povprečju pomanjkljivo negovani, zasnove v mlajših razvojnih fazah so večinoma dobre.

Preglednica 96: /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah v RGR 01711

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	55,66	22,4	39,5	4,9	33,2	3,7	52,4	43,9	0,0	50,9	8,9	0,6	39,6
Drogovnjak	38,68	6,4	77,2	16,4	0,0	36,7	61,4	1,9	0,0	43,0	49,6	4,3	3,1
Debeljak	452,86					70,0	30,0	0,0	0,0	1,2	76,0	18,1	4,7
Sestoj v obnovi	185,23					36,2	63,2	0,6	0,0				
Razno. (sk-gnz)	221,90					19,3	73,6	7,1	0,0				
Skupaj	954,33												

Kakovost drevja

V RGR prevladuje prav dobra in dobra kakovost, iglavci so kvalitetnejši od listavcev.

Poškodovanost sestojev

Opažena je poškodovanost 5,6 % dreves, največ na deblu in koreničniku. Zaradi sprotne sanitarni sečenj smrekovih podlubnikov ni opaznejše osutosti, zaradi žledoloma in vetrolomov je nekaj več poškodovanosti vej.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovani etati so bili preseženi zaradi naravnih ujm in lubadarjev. Slaba je bila tudi realizacija gojitvenih del, ki pa so često v sestojih z malopovršinskimi a številčnimi obnovami opravljena s sečnjo, redko pa so evidentirana.

Preglednica 97: /D-PGR: Realizacija poseka v RGR 01711

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	95.000	111.243	117,1	104,9
LISTAVCI	11.000	10.268	93,3	9,7
Skupaj	106.000	121.511	114,6	114,6

Preglednica 98: /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR 01711

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Priprava sestoja	ha	33,20	10,15	30,6
Nega mladja	ha	1,60	0,20	12,5
Nega gošče	ha	25,45	3,30	13,0
Nega letvenjaka	ha	19,20	2,90	15,1
Nega ml. drogovnjaka	ha	13,55	0,70	5,2
Nega prebiralnega gozda	ha	1,60	1,10	68,8
Vzdrževanje vodnih površin	kos	12,00	2,00	16,7
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	11,75	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV**Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**

Glede na usmerjenost preteklih obdobij v akumulacijo in nerealiziranimi obnovitvenimi poseki se je stalno večala lesna zaloga in posledično tudi prirastki. Bistvena je v obnovo usmerjena sečnja v zadnjem desetletju, ki so jo deloma potencirale še naravne ujme in sanacijske sečnje, a ni bila dovolj intenzivna. Sušenje jelke ni problematično. Zaradi večje »namočenosti«
kislh rastišč v primerjavi z apnenimi je zaenkrat tudi manj smrekovih lubadarjev. Obnova je vitalna s smreko in jelko.

Preglednica 99: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022 v RGR 01711

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m3/ha			m3/ha			m3/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	959,43	369,4	46,6	416,1	9,29	1,71	11,00	4,61	0,29	4,90
2012	954,85	413,7	77,7	491,4	9,07	1,89	10,96	11,65	1,08	12,73
2022	954,33	409,7	81,8	491,6	9,56	2,10	11,66	10,27	1,89	12,16

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Zasmrečenost v tem razredu ni opazen problem, saj je smreka vitalna in žarišča lubadarjev so redka, a je zmanjšanje deleža smreke vsekakor dobrodošlo. Jelka malo povečuje delež, prav tako ostale vrste, ki pa jih je malo, končno se povečuje delež bukve.

Preglednica 100: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst RGR 01711

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Maces.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	42,5	41,8	4,5	0,0	0,0	6,1	0,5	1,8	2,1	0,7
2012	37,4	42,3	4,5	0,0	0,0	8,8	0,4	2,7	3,1	0,8
2022	32,3	46,9	4,1	0,0	0,0	10,4	1,0	2,8	2,0	0,5

Razvojne faze in zgradbe sestojev

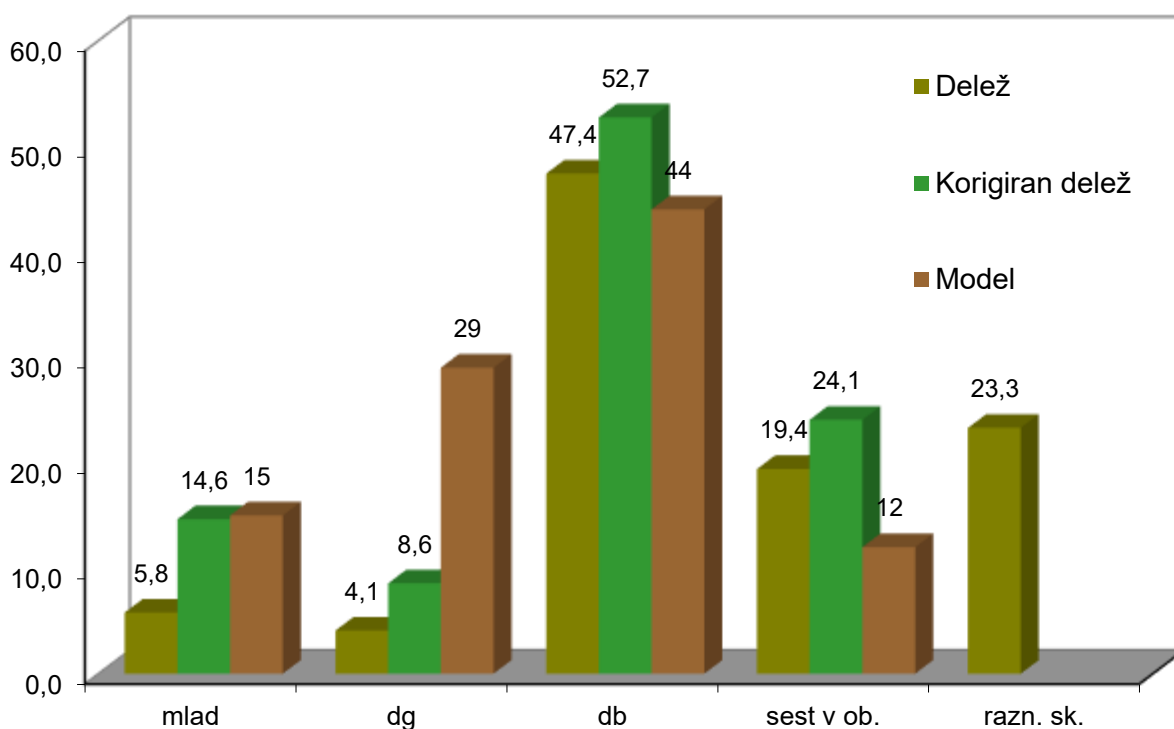
Z akumulacijo v preteklih desetletjih je lesna zaloga sicer vse večja, a je ob debelejšem drevju dovolj prostora tudi za obnovo, ki pa zaradi malopovršinskosti ni kartirana. Premalo je drogovnjakov in obnovitvenih faz, ki pa se lahko hitro povečujejo z uspešno obnovo jelke in smreke. Problem je skromna obnova listavcev, ki so jih (in jih še) v preteklosti vztrajno izsekovali.

Preglednica 101: /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR 01711 in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika*
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	55,66	5,8	14,6	20	15	143,15	-0,4
Drogovnjak	38,68	4,1	8,6	38	29	276,76	-20,4
Debeljak	452,86	47,4	52,7	57	44	419,91	8,7
Sestoj v obnovi	185,23	19,4	24,1	16	12	114,52	12,1
Raznomerno (sk-gnz)	221,9	23,3					
Skupaj:	954,33	100	100,0	130,0	100,0	954,33	

* Upoštevan je korigiran delež razvojnih faz

Grafikon 6: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah RGR 01711

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE Mala gora. Upoštevan je tudi širši okvir: Osnutek GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomerna in prebiralna, malopovršinsko enomerna	Proizvodna doba 130 let, pom. doba 15 let	750	sm (30)	B	60-70 cm
				je (47)	B	60-70 cm
				r.bor (2)	C	40-50 cm
				bu (14)	B	50-60 cm
				hr (1)	A/B	50-60 cm
				pl. list. (4)	A	55-65 cm
				ost. list. (2)	Drog, drva	40-50 cm
Pomladitveni cilj				sm (20) je (40) bu (20) hr (2) pl. list. (15) ost. list. (3)		

Ciljna lesna zaloga 450 do 500 m³/ha, ciljno obdobje 10 let.

Gozdnogojitveni sistem

Na strmejših predelih malopovršinsko skupinsko postopno ali prebiralno gospodarjenje, na ostalih površinah tudi večjepovršinsko skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Upoštevamo rastiščno in sestojno pestrost ter poudarjene funkcije gozdov. Izpostavljeni sta predvsem dve splošni usmeritvi: ugodnejše razmerje razvojnih faz z manj debeljaki in več ostalimi fazami ter zmanjševanje deleža smreke ter prednost listavcem kljub slabši kvaliteti. Pričakovano se bo povečal delež skupinsko raznomernih sestojev.

Mladovje: Prednost ima naravna obnova z jelko in smreko v jedrih in večjih skupinah ter s plemenitimi listavci in bukvijo na manjših površinah v sestojih z več listavci. Nujno je oblikovanje in intenzivno sproščanje pomladitvenih skupin in jeder smreke in jelke.

Drogovnjaki: Nujno je redčenje drogovnjakov, pri listavcih previdnost pri vključevanju manjših jeder v zgornji sloj - problem stojnosti. Predvidena je intenziteta poseka igl 20 % in list 15 % na LZ.

Debeljaki: Načrtujemo ločevanje debeljakov za obnovo ali akumulacijo čeprav na manjših površinah. Zmerni so ukrepi v debeljakih za akumulacijo - predvsem sanitarna sečnja, intenziteta 10 % pri igl in 5 % pri list. Nujno je uvajanje 20 % debeljakov v obnovo s presvetlitvijo, intenziteta 35 % pri igl in 22 % pri list. Načrtovana je ohranitev vitalne jelke in posebnih - debelih dreves ob zanimivih krajih - križišča, pešpoti, koče...

Sestoji v obnovi: S pripravo ob sečnji pomagamo obnovi smreke, jelke in mestoma listavcev. Nujna je takojšnja sanacija žarišč smrekovih lubadarjev. Začetek obnove je vedno v polsenci, problem zelišč na bogatih rastiščih, na mestu je strpnost in upoštevanje nerednih semenskih let. V strnjenih skupinah mladja so nujni končni poseki.

Skupinsko raznomerni sestoji: Pričakujemo večji delež raznomernih sestojev zaradi izpadajoče smreke in uspešne obnove. Nujno je upoštevanje transportnih meja za manj poškodb pri oblikovanju skupin. V teh sestojih je možno zadrževanje raznomerne strukture in večje drevesne pestrosti. Predvidena intenziteta poseka je odvisna od sproščanja obnov, tudi do 40 % na LZ.

Posek oslabelega drevja in sanitarne sečnje so nujne zaradi snegolomov, vetrolomov in predvsem zaradi smrekovega lubadarja.

Ukrepanje na mestoma sušnih predelih: naj bo malopovršinsko, z nižjo intenziteto, upoštevamo tudi rdeči bor in toploljubne listavce. Tu puščamo več odmrlega drevja, sečnih ostankov in manjvrednega lesa.

Ukrepi

Prikazani so možni poseki in predvidena gojitvena dela, ki smo jih ugotavljali pri terenskem popisovanju sestojev, preverili in dopolnili z revirnimi gozdarji ter dokončno potrdili s kabinetnim izračunom.

Preglednica 102: /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka v RGR 01711

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	83,4	16,6	100,0
- ciljno %	82,7	17,3	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	409,7	81,8	491,5
- ciljna (m ³ /ha)	403	84	487
Prirastek (m ³ /ha)	9,56	2,10	11,66
Možni posek (m ³ /ha)	102,6	18,8	121,5
Možni posek (m ³ /ha/leto)	10,27	1,89	12,16
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	25,1	23,1	24,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	107,4	89,8	104,2
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 103: /MPVP: Možni posek po vrstah poseka v RGR 01711

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
Iglavci	m³	20.379	43.101	7.310	0	0	27.209	98.000	25,1	107,4
	%	20,8	44,0	7,5	0,0	0,0	27,8	100,0		
Listavci	m³	2.374	12.352	1.354	0	0	1.920	18.000	23,0	89,9
	%	13,2	68,6	7,5	0,0	0,0	10,7	100,0		
Skupaj	m³	22.753	55.453	8.665	0	0	29.129	116.000	24,7	104,2
	%	19,6	47,8	7,5	0,0	0,0	25,1	100,0		

V RGR je načrtovan posek prednostno usmerjen v oblikovanje in sproščanje obnove. Povprečno lesno zalogo bomo sicer malo zniževali, želimo pa več skupinsko jasno oblikovanih sestojev. Obnova bo prerasla meritveni prag šele čez eno ali dve desetletji in takrat izraziteje popravila tudi neugodno debelinsko strukturo. Pri smreki smo glede vitalnosti optimistični zaradi večje navlaženosti rastišča, a je nujna sprotna sanacija zaradi podlubnikov. Gojitvena dela so usmerjena predvsem v obnovo in nego mlajših razvojnih faz. Pri delih za ostale funkcije gozdov je načrtovana košnja in redno čiščenje manjših vodnih površin, pri poseku pa nikakor ne puščamo sečnih ostankov v vodotokih.

Preglednica 104: /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela V RGR 01711

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	56,65	56,65
Sadnja	ha	3,00	3,00
Obžetev	ha	4,35	13,35
Nega mladja	ha	11,15	11,15
Nega gošče	ha	47,42	47,42
Nega letvenjaka	ha	49,94	49,94
Nega ml. Drogovnjaka	ha	14,47	14,47
Varstvo pred žuželkami	dni	20,00	20,00
Zaščita s premazom	ha	3,00	15,00
Zaščita z ograjo	m	400,00	400,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	100,00	500,00

9.2.5 Rastiščnogojitveni razred: Gradnova belogabrovja - 01911

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Tretjino gozdov RGR pokriva območje Natura 2000 - Kočevsko, majhen del pa Natura 2000 - Tržiščica s pritoki, kjer je izločena tudi upravljavska cona UC E – območje raka koščaka. Znotraj območja Natura 2000 - Kočevsko je izločena tudi upravljavska cona UC H – ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi. Med izjemno poudarjenimi funkcijami so funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (ekocelice, zimovališča, grmišča), varovalna (gozdovi črnega gabra in malega jesena), hidrološka (jame in brezna), higienska in klimatska (okoli mesta Ribnica), estetska, poučna, rekreacijska in turistična (na učni poti Sv. Ana), funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (stojišča čebelnjakov), funkcija varovanja naravnih vrednot (Žiglovica, Tentera, Francetova jama) ter funkcija varovanja kulturne dediščine (Breže – gradišče Hoste).

Habitatni tipi, v katerem se nahaja RGR ali njegov del

V RGR so uvrščeni hrastovo-belogabrovi gozdovi v ravninskem delu in blagem pobočju Male gore od Žlebiča do Makoš. V RGR se nahaja celoten habitatni tip (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (*Erythronio-Carpinion*) prisoten v GGE Mala gora, prav tako pa tudi večina habitatnega tipa (9180) Javorovi gozdovi (*Tilio-Acerion*) v grapah in na pobočnih gruščih prisotnega v GGE. V RGR je na celotni površini prostora prisoten še habitatni tip Jame (HT 8310), ki niso odprte za javnost.

Preglednica 105: Gozdni habitatni tipi v RGR 01911

EU Koda/ habitatni tip	Ime habitatnega tipa	GOZDNE ZDRUŽBE po seznamu iz baze ZGS	
		šifra	ime gozdne združbe
8310	Jame, ki niso odprte za javnost	celoten gozdni prostor	
91L0	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>)	Tabela D-GZ1	
9180	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih	Tabela D-GZ1	

STANJE GOZDOV

Površina je 1.554,36 ha, prevladujejo zasebni gozdovi 1.532,67 ha, državnih je 16,99 ha in gozdov lokalnih skupnosti 4,70 ha.

RGR je rastiščno dokaj homogen. Rastišče hrasta in gabra je pogojeno z nižjo lego in blažjimi nagibi, kjer so razvita dokaj globoka a izprana, ilovnata rjava tla. Sestoji se raztezajo v velikem, zaokroženem kompleksu v ravnini in spodnjem delu pobočja Male Gore od Žlebiča do Makoš. Prevladuje gradeni, zelo malo je doba in cera. Po letu 1960 se je hitro opuščalo grabljenje listja in košnja za steljo, kar je povzročilo zaraščanje z grmovnicami in obilno pomlajevanje s smreko. Že več desetletij je pomlajevanje hrasta iz več razlogov prekinjeno. Starejše in mlajše drevje hrasta je močno okuženo s pepelovko. Hrast se tudi množično suši. Na sušnih legah je pogosto tudi sušenje smrekovega mladovja, debelejšje oslabeledo drevje pa napadajo podlubniki. Številni sestoji so zaradi dolgotrajne kmetijske rabe degradirani. Ohranjenih je manj kot polovica sestojev, veliko jih ima povečan delež smreke. Uvrščanje v eno od razvojnih faz je problematično, večino sestojev je uvrščenih v skupinsko raznomerne sestoe. Zaradi nižje LZ in prirastka ter slabe kakovosti lesa lesnoproizvodna funkcija ni optimalna. Poudarjene so številne druge funkcije (biotopska, estetska, rekreacijska - zaselek Seljan, pešpot, jamarski dom, Francetova jama, brežno Žiglovica, ...).

a) Rastišče

Prevladuje gozdni rastiščni tip hrasta in belega gabra. Posebnost je toploljubno bukovje s črnim gabrom. Povprečna proizvodna sposobnost rastišča je 10,7 m³/ha letno.

Preglednica 106: /D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR 01911

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
52110	Črnojelševje	7	2,08	0,1
54120	Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	11	1.279,14	82,4
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	135,58	8,7
56210	Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	1	2,44	0,2
59210	Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	5	19,84	1,3
63110	Preddinarsko gorsko bukovje	9	20,68	1,3
64101	Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	11	23,50	1,5
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golščem	11	2,33	0,1
64113	Dinarsko jelovo bukovje s penušo	11	0,51	0,0
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	11	67,80	4,4
65110	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	7	0,46	0,0
	Skupaj	10,70	1.554,36	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prevladujejo večjepovršinski sestoji v razvojni fazi debeljaka z obnovo, največ sestojev pa je bilo opisanih kot raznomerni sestoji.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga razreda je 256,1 m³/ha, iglavcev je 37,6 %, listavcev 62,4 %. Skupni prirastek je 6,51 m³/ha/leto, 3,73 m³/ha pri igl, 2,78 m³/ha pri list. Odmrlega lesa je 13,0 m³/ha ali 5,1 % od LZ.

Preglednica 107: /D-LZ: Lesna zaloga po deb. razredih ter letni prirastek v RGR 01911

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	12,4	20,2	19,1	20,0	28,3	96,3	37,6	3,73	57,3
Listavci	11,7	22,8	26,8	23,3	15,4	159,8	62,4	2,78	42,7
Skupaj	12,0	21,8	23,9	22,0	20,3	256,1	100,0	6,51	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi prevladujeta smreka in hrast, zaradi lipe je veliko tudi plemenitih listavcev. Posebnost so toploljubni sestoji črnega gabra in malega jesena, ki so vključeni v ta razred. Debelinska struktura ni problematična. V obnovi se pojavlja predvsem smreka, mestoma lipa in beli gaber.

Preglednica 108: /D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	86,5	7,6	2,3	0,0	0,0	30,3	60,3	50,4	17,0	1,8
	%	33,7	3,0	0,9	0,0	0,0	11,8	23,6	19,7	6,6	0,7
Naravno stanje	%	9,1	1,8	0,1			15,9	41,8	9,8	21,5	

Ohranjenost gozdov

Zaradi smreke je glede na drevesno sestavo večina spremenjenih sestojev.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz.

Prevladujejo sicer raznomerni sestoji, ki pa smo jih s cenitvijo razdelili na osnovne razvojne faze. Tako je debeljakov – 5,8 ali 37,9 % površin, mladovij je 0,5 ali 16,4 %, drogovnjakov 2,3 % ali 24,6 % in sestojev v obnovi 4,8 ali 21,1 %. Gnezdasto do skupinsko raznomernih sestojev je bilo kartiranih 85,8% in grmišč 0,8 %. Starejši sestoji so v povprečju dobro negovani, slabše negovane so mlajše razvojne faze. Podobno velja za zasnove.

Preglednica 109: /ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah v RGR 01911

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	7,21	0,0	25,1	38,8	36,1	19,1	27,7	53,2	0,0	14,8	10,3	38,8	36,1
Drogovnjak	36,51	0,0	92,6	7,4	0,0	55,2	44,8	0,0	0,0	1,6	90,9	7,5	0,0
Debeljak	90,44					35,7	55,1	9,2	0,0	0,0	81,4	18,6	0,0
Sestoj v obnovi	74,16					1,0	58,6	40,4	0,0				
RAZNOMER. (sk-gnz)	1.333,29					10,3	66,3	23,4	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	12,75	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	76,8	23,2	0,0	20,2	79,8	0,0
Skupaj:	1.554,36												

Kakovost drevja

RGR v enoti odstopa s slabšo kakovostjo dreves, odlične ni, 5,0 % dreves ima prav dobro, 31,0 % dreves dobro, kar 42,6 % zadovoljivo in 21,4 % slabo kakovost (razne gnilobe dreves).

Poškodovanost sestojev

Opažena je manjša poškodovanost dreves 3,2 %, največ na deblu in koreničniku ter vejah. Zaradi sprotnih sanitarnih sečenj zaradi sušenja hrasta in smrekovih podlubnikov tudi ni opaznejše osutosti.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Močno je bil presežen načrtovan posek iglavcev. Vzrok so sanitarne sečnje pa tudi lažja dostopnost teh gozdov, nekaj je tudi neevidentiranih posekov. Posekanih je bilo 68.025 m³ – 113,8 % realizacija načrtovanega poseka. Slaba je tudi realizacija gojitvenih del.

Preglednica 110: /D-PGR: Realizacija poseka v RGR 01911

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	33.681	56.583	168,0	83,2
LISTAVCI	34.344	20.854	60,7	30,7
Skupaj	68.025	77.437	113,8	113,8

Preglednica 111: /OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR 01911

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Priprava sestoja	ha	42,35	11,08	26,2
Priprava tal	ha	0,40	0,70	175,0
Sadnja	ha	0,60	1,35	225,0
Obžetev	ha	2,75	2,30	83,6
Nega mladja	ha	2,20	5,84	265,5
Nega gošče	ha	71,15	5,24	7,4
Nega letvenjaka	ha	17,45	1,00	5,7
Nega ml. drogovnjaka	ha	27,80	4,93	17,7
Zaščita s premazom	ha	2,45	3,18	129,8
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	12.000,00	1.210,00	10,1
Vzdrževanje grmišč	ha	0,20	0,45	225,0
Vzdrževanje travinj	ha	31,80	41,30	129,9
Vzdrževanje vodnih površin	kos	18,00	13,00	72,2
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	45,98	0,0
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	100,00	0,0
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m3	0,00	6,72	0,0
Naravni razvoj biotopov	ha	0,00	30,60	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV**Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**

Upoštevani so oddelki, ki so vključeni v RGR v zadnjem GGN.

Glede na usmerjenost preteklih obdobj v akumulacijo ter zaradi nerealiziranih posekov so se stalno večale lesne zaloge, razen v zadnjem desetletju, ko je LZ zaradi sanacijskih sečenj nižja. Podobno velja za prirastke.

Preglednica 112: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2002 do 2022 v RGR 01911

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m3/ha			m3/ha			m3/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2002	1.533,15	85,5	143,3	228,8	1,52	3,68	5,20	1,65	0,57	2,22
2012	1.554,05	101,0	162,9	263,9	3,50	3,01	6,50	3,64	1,34	4,98
2022	1.554,36	96,3	159,8	256,2	3,73	2,78	6,51	2,44	2,32	4,76

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Delež v preteklosti pospeševane smreke je z vrastjo mlajših razvojnih faz enak, kljub sanacijskim sečnjam. Delež hrasta se zaradi sušenja zmanjšuje, pač pa je z lipo večji delež plemenitih listavcev.

Preglednica 113: /GFR1: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst RGR 01911

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Maces.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	33,0	3,3	1,0	0,0	0,0	8,8	32,0	12,9	8,3	0,7
2012	34,5	2,3	1,4	0,0	0,0	9,0	26,8	16,3	9,0	0,7
2022	33,7	3,0	0,9	0,0	0,0	11,8	23,6	19,7	6,6	0,7

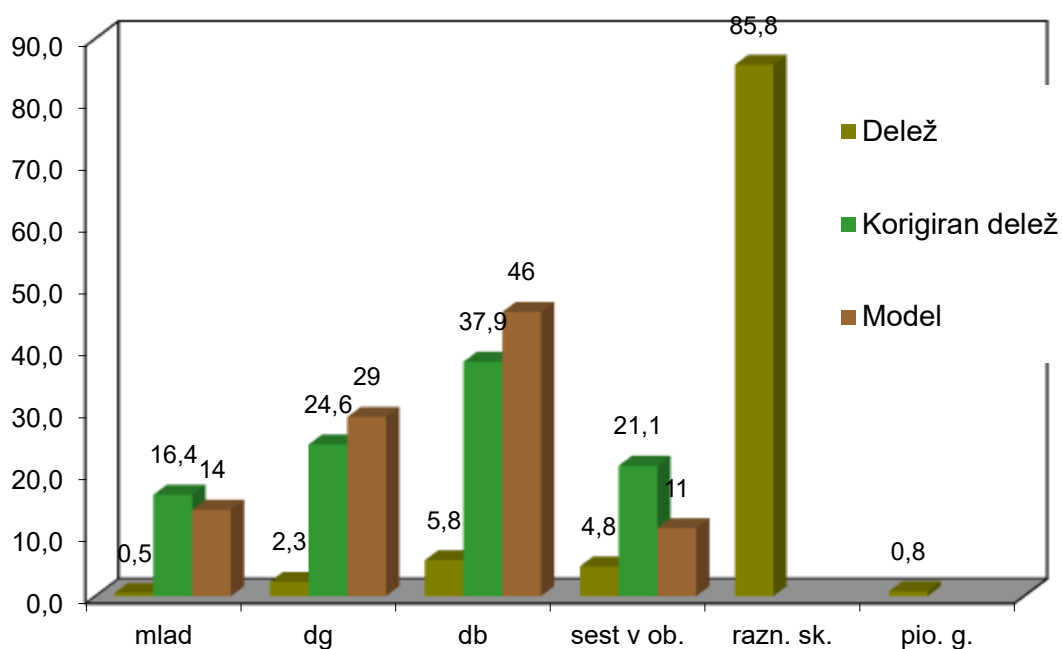
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Za razliko od ostalih razredov enote v RGR prevladujejo raznomerni, mlajši sestoji, tako da razdeljeni na osnovne razvojne faze sploh niso v razkoraku z modelom.

Preglednica 114: /D-SM: Delež razvojnih faz v RGR 01911 in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika*
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	7,21	0,5	16,4	20	14	217,61	2,4
Drogovnjak	36,51	2,3	24,6	41	29	450,76	-4,5
Debeljak	90,44	5,8	37,9	64	46	715,01	-8,1
Sestoj v obnovi	74,16	4,8	21,1	15	11	170,98	10,2
Raznomerno (sk-gnz)	1.333,29	85,8					
Pionirski gozd z grmišči	12,75	0,8					
Skupaj:	1.554,36	100	100,0	140,0	100,0	1.554,36	

* Upoštevani so korigirani deleži razvojnih faz

Grafikon 7: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah RGR 01911

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE. Upoštevan pa je tudi širši okvir: Osnutek GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m³/ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska enomerna	Graden 140 let, bukev in plem. list. 100 let, iglavci 90 let, čr. jelša 60 let, pom. doba do 15 let	550	sm (30)	B	50-60 cm
				je (2)	B/C	60 cm
				bor (1)	C	40 cm
				bu (16)	B	55 cm
				graden (22)	A1/B	60 cm
				pl.list. (22)	B	50-60 cm
				drugi list. (7)	drva	40 cm
Pomladitveni cilj				sm (20), bu (20) graden (20) pl.list. (30) drugi list. (10)		

Ciljna lesna zaloga je 250 do 300. Ciljno obdobje je 10 let.

Gozdnogojitveni sistem

Skupinsko postopno gospodarjenje.

Gozdnogojitvene usmeritve

Ukrepi morajo biti naravnani na pospeševanje drevesnih vrst, ki po naravi spadajo na ta rastišča in na povečanju lesne zaloge. Zaradi bližine naselij je potrebno posebno skrb nameniti oblikovanju gozdnega roba ter negi gozda s poudarkom na oblikovanju gozdnih sestojev, skupin in posamičnih dreves, ki bodo nudili primerno okolje v predelih s poudarjeno rekreacijsko funkcijo. V predelih z večjim deležem iglavcev je potrebno izvajati stalen nadzor zdravstvenega stanja sestojev ter zagotoviti popolni gozdni red.

Mladovje: Pri uravnavanju zmesi imajo prednost hrast, češnja in plemeniti listavci, v enoti pa marsikje tudi smreka. Pogostost redčenj je odvisna od zasnov. Kjer so bogate in vrstno pestre do 2 x v 10-letih, kjer so slabe in sklep ni tesen, le 1 x na 10 let. Jakost redčenj v letvenjakih naj bo do 15 % na LZ. Pri smrekovih letvenjakih imajo absolutno prednost listavci, opraviti je potrebno tudi pomoč pri preslojevanju.

Drogovnjaki: Jakost redčenj v mlajših sestojih naj bo do 20 % na LZ. Višja naj bo tam, kjer je v drevesni sestavi več hrasta in plemenitih listavcev.

Debeljaki: Zaradi nizke lesne zaloge je glavna usmeritev akumulacija lesne zaloge v vseh prereditvenih debeljkih z bogatimi in dobrimi zasnovami. Redči se le tiste debeljake kjer je to potrebno zaradi še vedno pregostega sklepa in prisotnosti vrst, ki zahtevajo več svetlobe (češnja, hrast, plemeniti list). Jakost redčenj je odvisna od starosti in sklepa, v povprečju ne sme presegati 12 % na LZ, lahko pa znaša tudi do 20 % na LZ. Zaradi preprečevanja prezgodnjega pomlajevanja se ne posega v polnilni sloj. V obnovo se uvede 10 % debeljakov z jakostjo do 35 % na LZ. Pred uvajanjem v obnovo naj se izvede posek leske in ostalega grmovja (priprava sestoja za naravno obnovo).

Sestoji v obnovi: Takoj ko je mladovje sklenjeno je potrebno zaključiti z obnovo (ca. 60 % sestojev). Večjepovršinska in hitra obnova bo zagotovila večji delež plemenitih listavcev (lipovec in gorski javor), hrasta in češnje. Na preostali površini naj se nadaljujejo pomladitvene sečnje z jakostjo do 50 % na LZ.

Pionirski gozd: Indirektna premena (z jakostjo do 13 % na LZ). V predelih, kjer so tla slabša - plitvejša in bolj skalovita, se sestoji prepusti naravni sukcesiji.

Topoljubni sestoji črnega gabra in malega jesena na pobočjih Male gore so posebnost enote. Zaradi premajhne površine za oblikovanje razreda so vključeni v RGR 01911, so pa opisani in izrisani kot posebni sestoji. Zaradi varovalne vloge na sušnih in skalovitih legah so ukrepi minimalni ali jih celo ni, možno je v soglasju z lastniki oblikovati tudi večje ekocelice, ki so prepuščene naravnemu razvoju.

Raznomerni sestoji: Večina sestojev je nastala kot posledica zaraščanja po opustitvi kmetijske rabe. Z nego bodo gozdovi postopoma prehajali v bolj enomerno zgradbo. Osnovna usmeritev je redčenje gostejših skupin drevja ter oblikovanje in sproščanje skupin mladovij in drogovnjakov. Prednost imajo hrast, plemeniti list. in češnja pred smreko, ki pa marsikje ostaja nosilna vrsta. Jakost sečnje naj znaša do 20 % na LZ.

Naravna zatočišča se izloča na gozdnih robovih in v mokriščih ob rekah in potokih. Na gozdnih robovih v 100 m pasu in v gozdnih otokih znotraj kmetijske krajine se pušča in ohranja čimveč dreves z dupli. V njih se zadržuje veliko vrst, ki ohranjajo stabilnost gozdnate in kmetijske krajine (ptice, netopirji in dr.). Od drevesnih vrst so za biotsko pestrost zelo pomembni votli hrasti in številni debelejši mehki listavci na gozdnih robovih. Poudarek je na ohranitvi še živih dreves z dupli in delno odmrlih dreves z dupli. Odmrle biomase naj bo tu 2 % LZ - ena četrтина stoječih sušic, ostalo pa podrtice.

Ukrepi

Prikazani so možni poseki in predvidena gojitvena dela, ki smo jih ugotavljali pri terenskem popisovanju sestojev ter preverili in dopolnili s krajevnimi gozdarji.

Preglednica 115: /D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka v RGR 01911

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	37,6	62,4	100,0
- ciljno %	39,9	60,1	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	96,3	159,8	256,1
- ciljna (m ³ /ha)	109	165	274
Prirastek (m ³ /ha)	3,73	2,78	6,51
Možni posek (m ³ /ha)	24,4	23,1	47,6
Možni posek (m ³ /ha/leto)	2,45	2,32	4,76
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	25,4	14,5	18,6
Intenziteta m. p. prirastek (%)	65,5	83,3	73,1
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 116: /MPVP: Možni posek po vrstah poseka v RGR 01911

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
Iglavci	m³	1.480	1.500	17.553	0	0	17.467	38.000	25,4	65,5
	%	3,9	3,9	46,2	0	0,0	46,0	100		
Listavci	m³	1.831	5.290	22.649	0	0	6.230	36.000	14,5	83,3
	%	5,1	14,7	62,9	0	0,0	17,3	100		
Skupaj	m³	3.311	6.790	40.202	0	0	23.697	74.000	18,6	73,1
	%	4,5	9,2	54,3	0	0,0	32,0	100		

Preglednica 117: /NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela v RGR 01911

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	75,70	75,70
Sadnja	ha	1,00	1,00
Obžetev	ha	1,10	4,10
Nega mladja	ha	4,95	4,95
Nega gošče	ha	77,80	77,80
Nega letvenjaka	ha	21,36	21,36
Nega ml. Drogovnjaka	ha	1,00	1,00
Varstvo pred žuželkami	dni	20,00	20,00
Zaščita z ograjo	m	400,00	400,00
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	850,00	1.250,00
Vzdrževanje travinj	ha	5,90	59,00
Vzdrževanje vodnih površin	kos	4,00	4,00
Naravni razvoj biotopov	ha	15,44	15,44

RGR vključuje oddelke nižinskega dela enote, ki so bili v preteklosti marsikje pašniki ali steljniki. Intenzivno naravno zaraščanje s smreko se nadaljuje, hrasta pa je tudi zaradi sušenja vse manj. Upoštevali in izkoristili bomo smreko, ki pa jo je smiselno intenzivno negovati le v strnjenih skupinah. Prednost ima vsekakor pomlajevanje lipe in mestoma bukve. Stalna je nevarnost prenamnožitve lubadarjev, zato je predvideno varstvo pred žuželkami v večjem obsegu.

Kot posebnost so predlagani sestoji črnega gabra in malega jesena na ekstremnih sušnih legah s plitvimi tlemi za ekocelice - brez ukrepanja. Sestoji so neodprti, večinoma že nekaj desetletij nesevani in s poudarjeno varovalno in biotopsko vlogo.

10. Problemi

- nerealizacija načrtovanih posekov in gojitvenih del s posledično vse starejšimi sestoji, ki bodo
- zato v naslednjih desetletjih v (pre)velikopovršinski obnovi,
- neobnovljene meje oddelkov,
- opisovanje, cenjenje deležev razvojnih faz,
- mestoma (ne)pomlajevanje jelke, ključne drevesne vrste - divjad,
- upoštevanje varovalne in hidrološke vloge gozdov na strmih ali erodibilnih pobočjih,
- prepodrobno načrtovanje gojitvenih del, bolje le po skupinah: obnova, nega, varstvo,
- »elegantnejša« računalniška obdelava množice podatkov,
- »preobloženost« gozdnogospodarskega načrta s tabelami,
- odprtost zasebnih gozdov s cestami in vlakami,
- neevidentirani, »črni« poseki,
- nujno realni - za gozd nujni načrtovani poseki brez taktiziranja,
- komunikacija z lastniki,
- vloga ZGS pri organizaciji posekov, prodaji lesa,
- stimulacija in prisila lastnikov,
- problem drobne posesti,
- večja prožnost pri zložbah posesti,
- ovrednotenje ostalih funkcij gozdov in sredstva za dela za ostale funkcije,
- gozdarstvo je naravovarstvo, a se vedno lahko kaj naučimo in izboljšamo,
- več ekocelic in gozdnih rezervatov kot otokov prvobitnosti in tudi za certificiranje gozdov,
- razumevanje gozda kot javnega dobra s prostim prehodom,
- odkup drevesnih posebnosti (kamion drv za bukov koš),
- veliko tujk in premalo slovenjenja predpisanih ali strokovnih izrazov,
- lektoriranje gozdnogospodarskega načrta,...

11. Literatura

- [1] Usmeritve za gospodarjenje in načrtovanje ukrepov za varovalno in zaščitno funkcijo gozdov. 2021. Ljubljana. Zavod za gozdove Slovenije.
- [2] Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. 2020. MOP, Direkcija RS za vode. https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/DRSV/Dokumenti/Navodila_Smernice/Usmeritve-za-pripravo-GGN-dopolnitev-februar-2020.pdf/.
- [3] Zakon o vodah (ZV-1). 2002. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdl-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20.
- [4] Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. 2008. Ur. l. RS, št. 89/08, 49/20.
- [5] Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda. 2018. Ur. l. RS, št. 58/18..
- [6] Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja. 2004. Ur. l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16..
- [7] Območni gozdnogospodarski načrt za VI. GGO Kočevje, 2021-2030. ZGS OE Kočevje., 12.
- [8] Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGE Mala gora (2022-2031), ZRSVN OE Ljubljana, Ljubljana, december 2021.
- [9] Usmeritve za funkcije gozda. Interno gradivo. 2021. Ljubljana. Zavod za gozdove Slovenije.
- [10] Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za varstvo KD za načrtovanje GGN GGE Mala gora, ZVKD, Služba za kulturno dediščino, OE Ljubljana, Ljubljana, februar 2021.
- [11] Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1). 2008. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 - ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 - ZNOrg..
- [12] Pravilnik o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09)..
- [13] Gozdnogospodarski načrti GGE Mala gora..
- [14] Atlas gozdnih tal Slovenije. Mihej Urbančič, Primož Simončič, Tomaž Prus, Lado Kutnar, 2005. Zveza gozdarskih društev Slovenije, Gozdarski vestnik in Gozdarski inštitut Slovenije: 100 str..
- [15] Geodetske karte. Geodetska uprava Republike Slovenije.
- [16] Gozdne združbe GE Mala gora, Biro za gozdarsko načrtovanje, Ljubljana 1968.
- [17] Habitatni tipi Slovenije HTS 2004, Republika Slovenija, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo - Agencija Republike Slovenije za okolje, 2004..
- [18] Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov, Kutnar, L., Veselič, Ž., Dakskobler, I., Robič, D., 2012. Gozdarski vestnik, 70, 4, s. 195-214..
- [19] Interna navodila za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. Zavod za gozdove Slovenije..
- [20] Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10)..
- [21] Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja. Uradni list RS, št. 130/2004..
- [22] Pravilnik o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16)..
- [23] Register kulturne dediščine na e-naslovu http://giskd2s.situla.org/evrd_2012/vloga.aspx ter podatki o pravnih režimih: <http://evrd.situla.org>..
- [24] Resolucija o nacionalnem gozdnem programu. 2007. Ur. l. RS, št. 111/2007..
- [25] Robič, D. 1990. Naravno stanje deleža drevesnih vrst (% LZ) po gozdnih združbah – delovno gradivo..

- [26] Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16)..
- [27] Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18)..
- [28] Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. 2005. Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15, 191/20.
- [29] Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)..
- [30] ZGS, 2014. Navodila za snemanje na stalnih vzorčnih ploskvah. Zavod za gozdove, Ljubljana..
- [31] Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16)..
- [32] ZGS, 2008. Priročnik za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. Zavod za gozdove Slovenije, Ljubljana..
- [33] Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18)..
- [34] Veselič, Ž. 2002. Optimalni modeli gozdov, Gozdarski vestnik, št. 10, str. 445-461..
- [35] Odlok o varstvu virov pitne vode na območju Občine Ribnica (Uradni list RS, št. 20/2000, 102/2000).
- [36] Krč J., Beguš J. 2011. Rastrska analiza odprtosti gozdov z gozdnimi cestami.
- [37] SiDG, 2021. Povprečne cene gozdnih sortimentov na kamionski cesti.
- [38] Bončina A., Robič D., 1998. Ocenjevanje spremenjenosti vrstne sestave rastlinskih skupnosti, BF, Odd. za gozdarstvo.

12. Načrt so izdelali

Terenska dela z zbiranjem podatkov (opisi sestojev, meritve na stalnih vzorčnih ploskvah, geodetska dela, ...) so bila opravljena v letu 2021.

Pri delu so sodelovali:

Opisi sestojev: Tomaž Hartman, univ. dipl. inž. gozd.
Tina Kotnik, univ. dipl. inž. gozd.
Domen Češarek, mag. inž. gozd.

Stalne vzorčne ploskve: Jure Gorše, dipl. inž. gozd., Andrej Vertelj, dipl. inž. gozd.

Geodetska dela in priprava kart: Domen Češarek, mag. inž. gozd.
Zoran Bitorajc, univ. dipl. inž. gozd.
Alojz Lautar, geodetski tehnik

Vnos podatkov: Jure Gorše, dipl. inž. gozd.

Obdelava podatkov: Domen Češarek, mag. inž. gozd., Zoran Bitorajc, univ. dipl. inž. gozd.

Pregled načrta: mag. Tomaž Devjak, univ. dipl. inž. gozd.

Pregled načrtovanih ukrepov: mag. Mirko Perušek, univ. dipl. inž. gozd., Anton Žagar, gozd. Inž., Dušan Henigman, gozd. inž

Tekstni del so sestavili: Tomaž Hartman, Domen Češarek (poglavja o funkcijah gozdov, prostorski del), Miran Bartol (poglavja v zvezi z lovstvom, lovnogospodarsko funkcijo in živalskim svetom), Bojan Kocjan (poglavja v zvezi z gozdnimi prometnicami).

Nosilec izdelave načrta
Tomaž Hartman, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov
mag. Tomaž Devjak, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja ZGS OE Kočevje
Katja Konečnik, univ. dipl. inž. gozd.

direktor ZGS
Gregor Danev, univ. dipl. inž. gozd.

Kočevje, 17. 5. 2022

13. Priloge

13.1 Preglednice v prilogah

13.1.1 OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote

Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	4.751,82	68,58	9,88	4.830,28
Delež (%)	98,38	1,42	0,20	100,00

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m3/ha			m3/ha			% od lesne zaloge			
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	% na PR
01111-Jelova bukovja na globokih tle	938,49	113,5	211,6	325,1	2,87	4,22	7,09	20,7	21,1	21,0	96,1
01185-Podgorska jelova bukovja - zas	664,51	167,5	131,9	299,4	5,42	3,43	8,85	24,3	18,3	21,6	73,1
01301-Podgorska bukovja	718,59	52,0	213,2	265,2	1,57	4,68	6,25	21,4	18,9	19,4	82,3
01711-Jelovja in smrekovja na silika	954,33	409,7	81,8	491,6	9,56	2,10	11,66	25,1	23,0	24,7	104,2
01911-Gradnova belogabrovja	1.554,36	96,3	159,8	256,2	3,73	2,78	6,51	25,4	14,5	18,6	73,1
VEČNAMENSKI GOZDOVI skupaj	4.830,28	164,8	158,6	323,4	4,63	3,30	7,93	24,2	18,4	21,4	87,2
Skupaj vsi gozdovi	4.830,28	164,8	158,6	323,4	4,63	3,30	7,93	24,2	18,4	21,4	87,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	125,15	2,6						
Drogovnjak	199,29	4,1	3,20	1,6	0,0	70,3	21,6	8,1
Debeljak	1.320,48	27,3	113,06	8,6	5,4	79,6	8,0	7,0
Sestoj v obnovi	478,63	9,9	165,86	34,7	11,8	75,0	9,5	3,7
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.687,19	55,7	494,60	18,4	3,2	60,6	28,6	7,6
Pionirski gozd z grmišči	19,54	0,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	4.830,28	100,0	776,72	16,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	125,15	12,6	46,2	14,2	27,0	10,0	52,0	38,0	0,0	36,8	15,8	6,2	41,2
Drogovnjak	199,29	16,3	62,5	16,2	5,0	31,6	54,8	13,6	0,0	34,5	54,8	6,2	4,5
Debeljak	1.320,48					55,2	43,2	1,6	0,0	1,1	82,0	14,0	2,9
Sestoj v obnovi	478,63					26,8	66,6	6,6	0,0				
Dvoslojni sestoj	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (ps-šp)	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.687,19					12,5	69,2	18,3	0,0				
Panjevec	0,00												
Grmičav gozd	0,00												
Pionirski gozd z grmišči	19,54	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj	4.830,28												

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	8,5	15,4	19,4	21,5	35,2	24,8	80,1
Jelka	4,8	11,1	17,1	23,5	43,5	24,3	78,5
Bor	7,5	14,2	18,0	21,8	38,5	1,9	6,1
Macesen	8,4	20,1	24,0	19,7	27,8	0,0	0,1
Ostali igl.	6,9	15,4	24,9	25,4	27,4	0,0	0,0
Bukev	8,0	20,3	25,8	25,0	20,9	25,6	82,8
Hrast	11,4	22,9	26,6	22,9	16,2	7,6	24,6
Pl. Ist.	9,3	20,2	25,7	24,8	20,0	12,2	39,5
Dr. tr. Ist.	11,1	22,7	25,9	22,5	17,8	3,1	10,0
Meh. Ist.	12,0	26,4	23,3	20,4	17,9	0,5	1,7
Iglavci	6,7	13,3	18,2	22,5	39,3	51,0	164,8
Listavci	9,1	20,9	25,9	24,4	19,7	49,0	158,6
Skupaj	7,9	17,0	22,0	23,4	29,7	100,0	323,4

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	8,5	15,4	19,4	21,5	35,2	24,8	80,1
Jelka	4,8	11,1	17,1	23,5	43,5	24,3	78,5
Bor	7,5	14,2	18,0	21,8	38,5	1,9	6,1
Macesen	8,4	20,1	24,0	19,7	27,8	0,0	0,1
Ostali igl.	6,9	15,4	24,9	25,4	27,4	0,0	0,0
Bukev	8,0	20,3	25,8	25,0	20,9	25,6	82,8
Hrast	11,4	22,9	26,6	22,9	16,2	7,6	24,6
Pl. Ist.	9,3	20,2	25,7	24,8	20,0	12,2	39,5
Dr. tr. Ist.	11,1	22,7	25,9	22,5	17,8	3,1	10,0
Meh. Ist.	12,0	26,4	23,3	20,4	17,9	0,5	1,7
Iglavci	6,7	13,3	18,2	22,5	39,3	51,0	164,8
Listavci	9,1	20,9	25,9	24,4	19,7	49,0	158,6
Skupaj	7,9	17,0	22,0	23,4	29,7	100,0	323,4

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,84	0,97	0,92	0,87	1,03	58,4	4,63
Listavci	0,73	0,93	0,77	0,55	0,31	41,6	3,30
Skupaj	1,57	1,90	1,69	1,42	1,34	100,0	7,93

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m3/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,84	0,97	0,92	0,87	1,03	58,4	4,63
Listavci	0,73	0,93	0,77	0,55	0,31	41,6	3,30
Skupaj	1,57	1,90	1,69	1,42	1,34	100,0	7,93

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	193.000	24,2											
Listavci	141.000	18,4											
Skupaj	334.000	21,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												

Skupaj

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	283,25	283,25											
Priprava tal	ha	0,20	0,20											
Sadnja	ha	10,00	10,00											
Obžetev	ha	11,45	41,45											
Nega mladja	ha	22,20	22,20											
Nega gošče	ha	242,74	242,74											
Nega letvenjaka	ha	104,91	104,91											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	28,77	28,77											
Varstvo pred žuželkami	dni	90,00	90,00											
Zaščita s premazom	ha	8,00	40,00											
Zaščita z ograjo	m	2.000,00	2.000,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	1.650,00	3.650,00											
Vzdrževanje travinj	ha	6,90	68,10											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	21,00	21,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	30,04	30,04											
Ostala varstvena dela	dni	4,00	4,00											

Preglednica/D-DV: Delež drevesnih vrst po LZ (ni obvezna za načrt)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	80,14	24,79
Jelka	78,47	24,27
Rdeči bor	6,03	1,86
Črni bor	0,04	0,01
Macesen	0,08	0,02
Bukev	82,83	25,64
Graden	24,57	7,60
Kostanj	2,04	0,63
Gorski javor	17,18	5,31
Ostrolistni javor	0,07	0,02
Topokrpi javor	0,04	0,01
Veliki jesen	0,69	0,21
Gorski brest	0,41	0,13
Lipa in lipovec	20,97	6,49
Beli gaber	4,51	1,39
Češnja	0,10	0,03
Maklen	0,15	0,05
Mokovec	0,63	0,19
Črni gaber	1,40	0,43
Mali jesen	1,28	0,40
Cer	0,02	0,01
Trepetlika	0,64	0,20
Črna jelša	0,54	0,17
Breza	0,43	0,13
Vrbe	0,04	0,01
Skupaj:	323,30	100,00

13.1.2 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda

Rastiščnogojitveni razred: Jelova bukovja na globokih tleh - 01111

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	910,44	26,44	1,61	938,49
Delež (%)	97,0	2,8	0,2	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	3,7	14,7	17,7	24,3	39,6	3,0	9,7
Jelka	3,1	13,3	17,8	25,4	40,4	31,9	103,8
Bor	10,2	25,9	22,8	19,4	21,7	0,0	0,0
Bukev	6,3	14,3	23,6	28,1	27,7	42,4	138,0
Hrast	7,2	14,9	24,1	27,5	26,3	1,2	3,9
Pl. Ist.	6,1	14,3	23,8	28,3	27,5	20,7	67,2
Dr. tr. Ist.	12,8	18,8	23,1	23,3	22,0	0,7	2,4
Meh. Ist.	11,3	18,8	23,4	23,8	22,7	0,1	0,3
Iglavci	3,2	13,4	17,8	25,3	40,3	34,9	113,5
Listavci	6,4	14,3	23,7	28,1	27,5	65,1	211,6
Skupaj	5,2	14,0	21,6	27,1	32,1	100,0	325,1

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,19	0,63	0,64	0,71	0,70	40,5	2,87
Listavci	0,62	0,88	1,06	0,98	0,68	59,5	4,22
Skupaj	0,81	1,51	1,70	1,69	1,38	100,0	7,09

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	938,49	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	938,49	100,0
Skupaj vsi gozdovi	938,49	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	938,49	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	1,3	0,8	2,1	2,6	1,6	4,2	3,9	2,4	6,3	2,5
30 - 49 cm	2,3	1,3	3,6	0,7	0,8	1,5	3,0	2,1	5,1	9,5
50 in več cm	0,5	0,0	0,5	0,1	0,0	0,1	0,6	0,0	0,6	2,5
Skupaj	4,1	2,1	6,2	3,4	2,4	5,8	7,5	4,5	12,0	14,5

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	14,36	1,5							
Drogovnjak	8,44	0,9	0,26	3,1	0,0	0,0	0,0	100,0	

Debeljak	265,86	28,3	20,36	7,7	0,0	81,9	18,1	0,0
Sestoj v obnovi	88,81	9,5	15,40	17,3	0,0	34,8	36,8	28,4
RAZNOMERNO (sk-gnz)	561,02	59,8	96,53	17,2	0,0	54,7	43,8	1,5
Skupaj	938,49	100,0	132,55	14,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	7,48	3,12	0,01	0,00	0,00	97,65	0,00	21,75	2,24	0,30	132,55
%	0,81	0,34	0,00	0,00	0,00	10,57	0,00	2,35	0,24	0,03	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	21	0,0	28,6	42,8	28,6	0,0
Jelka	294	0,0	15,3	55,1	26,9	2,7
Bukev	445	0,2	9,2	33,9	36,0	20,7
Hrast	11	0,0	9,1	9,1	18,2	63,6
Pl. lst.	251	0,8	20,3	39,8	29,1	10,0
Dr. tr. lst.	7	0,0	0,0	0,0	42,9	57,1
Skupaj iglavci	315	0,0	16,2	54,3	27,0	2,5
Skupaj listavci	714	0,4	13,0	35,4	33,3	17,9
Skupaj	1.029	0,3	14,0	41,1	31,4	13,2

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	6,3
Veje	1,0
Osutost	0,1
Skupaj	7,4

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	32.000	76.933	240,4	124,1
LISTAVCI	30.000	18.810	62,7	30,3
Skupaj	62.000	95.743	154,4	154,4

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	11,3	57,1	3,1
Jelka	68,9	42,5	18,7
Bor	0,1	153,3	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	15,1	12,8	4,1
Hrast	0,2	3,7	0,1
Pl. lst.	4,2	6,7	1,1
Dr. tr. lst.	0,2	7,7	0,0
Meh. lst.	0,0	0,1	0,0
Skupaj iglavci	80,4	44,1	21,7

Skupaj listavci	19,6	10,5	5,3
Skupaj	100,0	27,1	27,1

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	1,9	8,6	33,9	47,5	31,1	32,2	59,9
Listavci	1,6	3,7	5,5	9,6	10,2	7,2	13,9
Skupaj	1,7	5,5	16,2	28,2	23,1	19,5	73,8

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	6,3	48,8	0,0	0,0	0,0	27,0	1,0	15,9	0,9	0,1
2012	5,3	43,8	0,0	0,0	0,0	31,9	1,5	16,8	0,6	0,1
2022	3,0	31,9	0,0	0,0	0,0	42,4	1,2	20,7	0,7	0,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	22.000	20,7											
Listavci	42.000	21,1											
Skupaj	64.000	21,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	66,25	66,25											
Sadnja	ha	5,00	5,00											
Obžetev	ha	5,00	20,00											
Nega mladja	ha	2,30	2,30											
Nega gošče	ha	55,30	55,30											
Nega letvenjaka	ha	3,75	3,75											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	0,55	0,55											
Varstvo pred žuželkami	dni	10,00	10,00											
Zaščita s premazom	ha	5,00	25,00											
Zaščita z ograjo	m	800,00	800,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	600,00	1.400,00											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	7,00	7,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	6,82	6,82											
Ostala varstvena dela	dni	4,00	4,00											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ (briši - ni za načrt temveč samo za komentarje)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	9,66	2,97
Jelka	103,75	31,92
Rdeči bor	0,05	0,02
Bukev	137,95	42,43
Graden	3,86	1,19
Gorski javor	44,79	13,78

Ostrolistni javor	0,25	0,08
Topokrpi javor	0,21	0,06
Veliki jesen	0,89	0,27
Gorski brest	1,71	0,53
Lipa in lipovec	19,15	5,89
Beli gaber	0,94	0,29
Češnja	0,16	0,05
Mokovec	0,20	0,06
Črni gaber	0,77	0,24
Mali jesen	0,46	0,14
Trepetlika	0,23	0,07
Breza	0,02	0,01
Skupaj:	325,05	100,00

Rastičnogojitveni razred: Podgorska jelova bukovja - zasmrečena - 01185*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	661,59	1,53	1,39	664,51
Delež (%)	99,6	0,2	0,2	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	8,6	18,6	26,9	25,0	20,9	33,1	99,2
Jelka	7,0	15,8	26,6	27,5	23,1	20,6	61,7
Bor	8,4	17,7	26,6	26,0	21,3	2,1	6,4
Macesen	7,4	17,7	28,3	25,5	21,1	0,1	0,2
Ostali igl.	4,2	15,5	29,7	28,1	22,5	0,0	0,1
Bukev	8,4	27,1	28,2	24,2	12,1	33,6	100,1
Hrast	11,2	27,7	27,2	23,0	10,9	2,3	7,0
Pl. lst.	9,1	26,7	27,8	24,5	11,9	6,8	20,5
Dr. tr. lst.	11,7	26,7	27,3	23,4	10,9	0,4	1,3
Meh. lst.	17,5	41,1	18,5	11,5	11,4	1,0	3,0
Iglavci	8,0	17,6	26,7	25,9	21,8	55,9	167,5
Listavci	8,9	27,4	27,8	23,9	12,0	44,1	131,9
Skupaj	8,4	21,9	27,2	25,0	17,5	100,0	299,4

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	1,21	1,37	1,36	0,96	0,52	61,2	5,42
Listavci	0,77	1,22	0,80	0,49	0,16	38,8	3,43
Skupaj	1,98	2,59	2,16	1,45	0,68	100,0	8,85

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	252,64	38,0	411,87	62,0	0,00	0,0	0,00	0,0	664,51	100,0
Skupaj vsi gozdovi	252,64	38,0	411,87	62,0	0,00	0,0	0,00	0,0	664,51	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	3,5	5,1	8,6	2,6	2,8	5,4	6,1	7,9	14,0	5,5
30 - 49 cm	0,7	0,0	0,7	1,1	0,9	2,0	1,8	0,9	2,7	5,1
50 in več cm	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,6
Skupaj	4,4	5,1	9,5	3,7	3,7	7,4	8,1	8,8	16,9	11,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	31,78	4,8						
Drogovnjak	64,40	9,7	1,16	1,8	0,0	40,5	59,5	0,0
Debeljak	273,15	41,1	18,69	6,8	2,9	91,8	5,3	0,0

Sestoj v obnovi	60,37	9,1	17,94	29,7	13,5	55,0	26,3	5,2
RAZNOMERNO (sk-gnz)	231,54	34,8	44,19	19,1	17,1	66,6	12,4	3,9
Pionirski gozd z grmišči	3,27	0,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	664,51	100,0	81,98	12,3	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	17,14	4,10	0,28	0,00	0,00	50,65	0,18	8,66	0,22	0,75	81,98
%	2,71	0,65	0,04	0,00	0,00	8,00	0,03	1,37	0,03	0,12	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	215	1,9	22,8	42,3	26,5	6,5
Jelka	140	1,4	27,9	61,4	8,6	0,7
Bor	24	0,0	16,7	41,6	16,7	25,0
Bukev	229	0,9	6,6	28,8	39,7	24,0
Hrast	14	0,0	0,0	14,3	57,1	28,6
Pl. Ist.	38	7,9	26,3	34,2	18,4	13,2
Dr. tr. Ist.	5	0,0	0,0	20,0	20,0	60,0
Meh. Ist.	2	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Skupaj iglavci	379	1,6	24,3	49,3	19,3	5,5
Skupaj listavci	288	1,7	8,7	28,5	37,5	23,6
Skupaj	667	1,6	17,5	40,5	27,1	13,3

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	3,3
Veje	0,9
Osutost	0,2
Skupaj	4,4

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	32.000	50.820	158,8	115,5
LISTAVCI	12.000	9.805	81,7	22,3
Skupaj	44.000	60.625	137,8	137,8

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	63,2	44,4	18,2
Jelka	19,6	28,1	5,6
Bor	1,1	12,4	0,3
Macesen	0,0	7,9	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	12,8	13,6	3,7
Hrast	1,0	10,8	0,3
Pl. Ist.	0,9	5,4	0,3
Dr. tr. Ist.	0,4	13,4	0,1

Meh. lst.	1,0	54,3	0,3
Skupaj iglavci	83,8	37,9	24,2
Skupaj listavci	16,2	12,9	4,7
Skupaj	100,0	28,8	28,8

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	8,3	12,8	20,4	31,5	41,5	27,6	57,5
Listavci	4,7	4,9	6,5	10,1	35,2	8,9	10,5
Skupaj	6,3	8,8	14,6	24,5	40,7	20,9	68,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	47,2	19,5	1,9	0,0	0,0	23,8	2,1	4,1	0,7	0,7
2012	41,0	20,1	2,6	0,1	0,1	27,1	2,7	5,0	0,8	0,5
2022	33,1	20,6	2,1	0,1	0,0	33,6	2,3	6,8	0,4	1,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	27.000	24,3											
Listavci	16.000	18,3											
Skupaj	43.000	21,6											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	50,60	50,60											
Priprava tal	ha	0,20	0,20											
Nega mladja	ha	2,35	2,35											
Nega gošče	ha	35,72	35,72											
Nega letvenjaka	ha	12,85	12,85											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	9,20	9,20											
Varstvo pred žuželkami	dni	30,00	30,00											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	2,00	2,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	1,81	1,81											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ (briši - ni za načrt temveč samo za komentarje)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	99,17	33,12
Jelka	61,68	20,60
Rdeči bor	6,37	2,13
Macesen	0,24	0,08
Duglazija	0,07	0,02
Bukev	100,07	33,42
Graden	7,03	2,35
Kostanj	0,92	0,31
Plemeniti listavci	0,03	0,01

Gorski javor	19,23	6,42
Ostrolistni javor	0,02	0,01
Veliki jesen	0,61	0,20
Gorski brest	0,26	0,09
Lipa in lipovec	0,24	0,08
Beli gaber	0,11	0,04
Češnja	0,10	0,03
Mokovec	0,27	0,09
Mali jesen	0,03	0,01
Trepetlika	0,29	0,10
Črna jelša	1,69	0,56
Breza	0,88	0,29
Vrbe	0,13	0,04
Skupaj:	299,44	100,00

Rastičnogojitveni razred: Podgorska bukovja - 01301*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	715,16	1,55	1,88	718,59
Delež (%)	99,5	0,2	0,3	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	11,3	18,2	30,1	21,1	19,3	13,7	36,4
Jelka	10,9	17,8	30,3	21,5	19,5	4,6	12,2
Bor	12,2	23,5	26,4	19,7	18,2	1,3	3,5
Bukev	8,7	20,7	26,2	22,1	22,3	56,9	150,7
Hrast	9,4	22,1	25,6	19,4	23,5	6,3	16,8
Pl. Ist.	8,9	21,3	26,2	20,9	22,7	11,9	31,6
Dr. tr. Ist.	10,3	22,2	25,3	19,6	22,6	5,0	13,3
Meh. Ist.	9,3	24,0	25,3	18,9	22,5	0,3	0,8
Iglavci	11,2	18,4	30,0	21,1	19,3	19,6	52,0
Listavci	8,9	21,0	26,1	21,5	22,5	80,4	213,2
Skupaj	9,3	20,5	26,9	21,5	21,8	100,0	265,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,41	0,38	0,42	0,22	0,13	25,1	1,57
Listavci	1,05	1,36	1,12	0,69	0,46	74,9	4,68
Skupaj	1,46	1,74	1,54	0,91	0,59	100,0	6,25

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	660,05	91,9	58,54	8,1	0,00	0,0	0,00	0,0	718,59	100,0
Skupaj vsi gozdovi	660,05	91,9	58,54	8,1	0,00	0,0	0,00	0,0	718,59	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	3,1	7,4	10,5	1,7	3,1	4,8	4,8	10,5	15,3	5,6
30 - 49 cm	1,3	2,3	3,6	0,0	1,2	1,2	1,3	3,5	4,8	8,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	4,4	9,7	14,1	1,7	4,3	6,0	6,1	14,0	20,1	13,6

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	16,14	2,2							
Drogovnjak	51,26	7,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	238,17	33,1	22,16	9,3	8,9	58,8	27,6	4,7	
Sestoj v obnovi	70,06	9,7	30,13	43,0	13,2	85,0	0,9	0,9	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	339,44	47,4	65,96	19,4	9,2	44,3	29,2	17,3	

Pionirski gozd z grmišči	3,52	0,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	718,59	100,0	118,25	16,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	13,11	0,40	0,61	0,00	0,00	72,43	0,15	21,07	10,21	0,27	118,25
%	1,87	0,06	0,09	0,00	0,00	10,31	0,02	3,00	1,45	0,04	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	95	1,1	8,4	46,3	33,7	10,5
Jelka	35	0,0	20,0	42,8	34,3	2,9
Bor	9	0,0	0,0	22,2	55,6	22,2
Macesen	2	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Bukev	399	1,5	10,5	30,3	34,9	22,8
Hrast	41	0,0	0,0	14,6	63,4	22,0
Pl. Ist.	112	1,8	17,9	28,6	34,7	17,0
Dr. tr. Ist.	12	0,0	0,0	0,0	33,3	66,7
Meh. Ist.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	141	0,7	11,3	44,0	34,8	9,2
Skupaj listavci	565	1,4	11,0	28,1	36,8	22,7
Skupaj	706	1,3	11,0	31,3	36,4	20,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	3,1
Veje	0,9
Osutost	0,3
Skupaj	4,3

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	9.319	19.025	204,1	61,4
LISTAVCI	21.656	14.898	68,8	48,1
Skupaj	30.975	33.923	109,5	109,5

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	41,3	43,8	7,4
Jelka	12,8	45,8	2,3
Bor	2,0	25,4	0,4
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	37,7	12,6	6,7
Hrast	2,2	6,2	0,4
Pl. Ist.	3,2	5,4	0,6
Dr. tr. Ist.	0,7	2,0	0,1
Meh. Ist.	0,1	4,3	0,0

Skupaj iglavci	56,1	43,1	10,0
Skupaj listavci	43,9	10,2	7,8
Skupaj	100,0	17,8	17,8

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	5,1	14,2	25,0	44,7	58,3	31,5	19,3
Listavci	4,4	4,3	6,1	8,9	11,0	7,0	14,4
Skupaj	4,6	6,2	10,8	17,9	21,4	12,7	33,7

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	19,7	6,7	1,0	0,0	0,0	51,5	5,1	8,9	6,2	0,9
2012	16,8	5,0	1,4	0,0	0,0	53,2	6,3	10,5	6,5	0,3
2022	13,7	4,6	1,3	0,0	0,0	56,9	6,3	11,9	5,0	0,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	8.000	21,4											
Listavci	29.000	18,9											
Skupaj	37.000	19,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	34,05	34,05											
Sadnja	ha	1,00	1,00											
Obžetev	ha	1,00	4,00											
Nega mladja	ha	1,45	1,45											
Nega gošče	ha	26,50	26,50											
Nega letvenjaka	ha	17,01	17,01											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	3,55	3,55											
Varstvo pred žuželkami	dni	10,00	10,00											
Zaščita z ograjo	m	400,00	400,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	100,00	500,00											
Vzdrževanje travinj	ha	1,00	9,10											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	8,00	8,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	5,97	5,97											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ (briši - ni za načrt temveč samo za komentarje)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	36,36	13,71
Jelka	12,16	4,58
Rdeči bor	3,20	1,21
Črni bor	0,28	0,11
Bukev	150,72	56,83
Graden	16,78	6,33

Gorski javor	16,21	6,11
Ostrolistni javor	0,12	0,05
Veliki jesen	0,27	0,10
Gorski brest	0,30	0,11
Lipa in lipovec	14,53	5,48
Beli gaber	4,89	1,84
Češnja	0,15	0,06
Brek	0,08	0,03
Mokovec	1,83	0,69
Črni gaber	3,29	1,24
Mali jesen	3,15	1,19
Cer	0,05	0,02
Trepetlika	0,30	0,11
Breza	0,54	0,20
Skupaj:	265,21	100,00

Rastičnogojitveni razred: Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah - 01711*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	931,96	22,07	0,30	954,33
Delež (%)	97,7	2,3	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	4,8	9,4	14,7	21,4	49,7	32,3	158,9
Jelka	4,5	8,6	14,3	22,0	50,6	46,9	230,7
Bor	5,3	10,3	14,6	21,8	48,0	4,1	20,0
Macesen	9,1	21,9	20,9	15,4	32,7	0,0	0,2
Ostali igl.	16,9	14,9	7,6	15,3	45,3	0,0	0,0
Bukev	8,5	24,5	25,7	25,2	16,1	10,4	51,1
Hrast	8,7	24,4	26,3	25,4	15,2	1,0	4,8
Pl. lst.	8,6	24,3	25,7	25,1	16,3	2,8	13,5
Dr. tr. lst.	7,7	22,4	24,9	24,5	20,5	2,0	9,9
Meh. lst.	7,8	19,2	23,0	25,0	25,0	0,5	2,5
Iglavci	4,7	9,0	14,5	21,8	50,0	83,4	409,7
Listavci	8,4	24,1	25,5	25,1	16,9	16,6	81,8
Skupaj	5,3	11,5	16,3	22,3	44,6	100,0	491,6

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	1,20	1,44	1,69	2,00	3,24	82,0	9,56
Listavci	0,44	0,68	0,48	0,35	0,15	18,0	2,10
Skupaj	1,64	2,12	2,17	2,35	3,39	100,0	11,66

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	318,47	33,4	635,86	66,6	0,00	0,0	0,00	0,0	954,33	100,0
Skupaj vsi gozdovi	318,47	33,4	635,86	66,6	0,00	0,0	0,00	0,0	954,33	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	7,6	2,7	10,3	3,2	0,8	4,0	10,8	3,5	14,3	6,2
30 - 49 cm	0,4	0,7	1,1	0,1	0,1	0,2	0,5	0,8	1,3	2,7
50 in več cm	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,5
Skupaj	8,1	3,4	11,5	3,3	0,9	4,2	11,4	4,3	15,7	9,4

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	55,66	5,8						
Drogovnjak	38,68	4,1	1,78	4,6	0,0	100,0	0,0	0,0
Debeljak	452,86	47,4	44,75	9,9	7,9	92,1	0,0	0,0

Sestoj v obnovi	185,23	19,4	88,49	47,8	14,9	84,2	0,9	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	221,90	23,3	44,31	20,0	5,4	75,6	9,7	9,3
Skupaj	954,33	100,0	179,33	18,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	72,43	52,39	0,37	0,00	0,00	43,49	0,16	6,81	2,47	1,21	179,33
%	8,06	5,83	0,04	0,00	0,00	4,84	0,02	0,76	0,27	0,13	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	390	9,2	26,9	48,5	13,3	2,1
Jelka	518	6,8	25,9	54,8	10,6	1,9
Bor	74	5,4	10,8	47,3	33,8	2,7
Bukev	141	2,8	8,5	36,9	35,5	16,3
Hrast	9	0,0	22,2	33,3	44,5	0,0
Pl. Ist.	53	5,7	20,8	41,4	20,8	11,3
Dr. tr. Ist.	28	0,0	0,0	32,1	35,8	32,1
Meh. Ist.	14	0,0	0,0	14,3	35,7	50,0
Skupaj iglavci	982	7,6	25,2	51,8	13,4	2,0
Skupaj listavci	245	2,9	10,2	35,8	32,7	18,4
Skupaj	1.227	6,7	22,2	48,5	17,3	5,3

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	4,2
Veje	0,9
Osutost	0,5
Skupaj	5,6

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	95.000	111.243	117,1	104,9
LISTAVCI	11.000	10.268	93,3	9,7
Skupaj	106.000	121.511	114,6	114,6

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	56,5	39,1	14,6
Jelka	33,3	20,4	8,6
Bor	1,7	9,8	0,4
Macesen	0,1	51,5	0,0
Ostali igl.	0,0	104,0	0,0
Bukev	4,3	12,8	1,1
Hrast	0,5	26,6	0,1
Pl. Ist.	0,8	7,6	0,2
Dr. tr. Ist.	1,8	15,5	0,5
Meh. Ist.	1,0	34,3	0,3

Skupaj iglavci	91,5	28,2	23,7
Skupaj listavci	8,5	13,8	2,2
Skupaj	100,0	25,9	25,9

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	5,1	10,2	15,8	20,3	27,6	20,5	85,0
Listavci	7,2	7,1	8,3	9,3	18,4	9,6	7,4
Skupaj	5,7	9,3	14,3	18,5	27,0	18,8	92,4

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	42,5	41,8	4,5	0,0	0,0	6,1	0,5	1,8	2,1	0,7
2012	37,4	42,3	4,5	0,0	0,0	8,8	0,4	2,7	3,1	0,8
2022	32,3	46,9	4,1	0,0	0,0	10,4	1,0	2,8	2,0	0,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	98.000	25,1											
Listavci	18.000	23,0											
Skupaj	116.000	24,7											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	56,65	56,65											
Sadnja	ha	3,00	3,00											
Obžetev	ha	4,35	13,35											
Nega mladja	ha	11,15	11,15											
Nega gošče	ha	47,42	47,42											
Nega letvenjaka	ha	49,94	49,94											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	14,47	14,47											
Varstvo pred žuželkami	dni	20,00	20,00											
Zaščita s premazom	ha	3,00	15,00											
Zaščita z ograjo	m	400,00	400,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	100,00	500,00											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ (briši - ni za načrt temveč samo za komentarje)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	158,86	32,32
Jelka	230,68	46,94
Rdeči bor	19,96	4,06
Macesen	0,23	0,05
Bukev	51,10	10,40
Graden	4,79	0,97
Kostanj	9,65	1,96
Gorski javor	10,88	2,21

Veliki jesen	1,77	0,36
Lipa in lipovec	0,76	0,15
Beli gaber	0,13	0,03
Češnja	0,10	0,02
Mokovec	0,07	0,01
Trepetlika	0,30	0,06
Topoli	0,03	0,01
Črna jelša	1,30	0,26
Breza	0,78	0,16
Vrbe	0,13	0,03
Skupaj:	491,52	100,00

Rastičnogojitveni razred: Gradnova belogabrovja - 01911*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.532,67	16,99	4,70	1.554,36
Delež (%)	98,6	1,1	0,3	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	12,3	20,2	19,0	19,8	28,7	33,7	86,5
Jelka	11,9	19,8	19,8	22,6	25,9	3,0	7,6
Bor	14,6	24,3	19,5	17,8	23,8	0,9	2,3
Bukev	10,3	22,0	27,0	24,2	16,5	11,8	30,3
Hrast	12,0	23,0	26,7	23,1	15,2	23,6	60,3
Pl. Ist.	12,0	22,9	26,8	23,1	15,2	19,7	50,4
Dr. tr. Ist.	12,4	23,2	26,7	22,8	14,9	6,6	17,0
Meh. Ist.	12,3	23,5	26,6	22,7	14,9	0,7	1,8
Iglavci	12,4	20,2	19,1	20,0	28,3	37,6	96,3
Listavci	11,7	22,8	26,8	23,3	15,4	62,4	159,8
Skupaj	12,0	21,8	23,9	22,0	20,3	100,0	256,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	1,04	1,00	0,66	0,52	0,51	57,3	3,73
Listavci	0,81	0,81	0,61	0,39	0,17	42,7	2,78
Skupaj	1,85	1,81	1,27	0,91	0,68	100,0	6,51

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	603,15	38,8	951,21	61,2	0,00	0,0	0,00	0,0	1.554,36	100,0
Skupaj vsi gozdovi	603,15	38,8	951,21	61,2	0,00	0,0	0,00	0,0	1.554,36	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	1,3	6,1	7,4	1,9	4,1	6,0	3,2	10,2	13,4	4,6
30 - 49 cm	0,5	3,1	3,6	0,2	0,6	0,8	0,7	3,7	4,4	7,0
50 in več cm	0,2	0,1	0,3	0,2	0,0	0,2	0,4	0,1	0,5	1,4
Skupaj	2,0	9,3	11,3	2,3	4,7	7,0	4,3	14,0	18,3	13,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	7,21	0,5							
Drogovnjak	36,51	2,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	90,44	5,8	7,10	7,9	0,0	79,2	20,8	0,0	
Sestoj v obnovi	74,16	4,8	13,90	18,7	0,0	65,6	30,6	3,8	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.333,29	85,8	243,61	18,3	0,0	63,6	28,7	7,7	

Pionirski gozd z grmišči	12,75	0,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.554,36	100,0	264,61	17,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	98,97	0,72	0,25	0,00	0,00	55,65	2,72	68,11	34,69	3,50	264,61
%	6,40	0,05	0,02	0,00	0,00	3,60	0,18	4,40	2,24	0,23	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	363	0,0	8,5	45,2	39,7	6,6
Jelka	38	0,0	21,1	60,5	18,4	0,0
Bor	12	0,0	0,0	8,3	41,7	50,0
Macesen	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Bukev	145	0,0	6,2	20,0	51,7	22,1
Hrast	475	0,0	0,8	24,2	46,8	28,2
Pl. Ist.	292	0,0	5,5	31,2	41,7	21,6
Dr. tr. Ist.	45	0,0	0,0	2,2	22,2	75,6
Meh. Ist.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	414	0,0	9,4	45,4	37,7	7,5
Skupaj listavci	958	0,0	3,0	24,7	44,8	27,5
Skupaj	1.372	0,0	5,0	31,0	42,6	21,4

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	2,0
Veje	0,5
Osutost	0,7
Skupaj	3,2

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	33.681	56.583	168,0	83,2
LISTAVCI	34.344	20.854	60,7	30,7
Skupaj	68.025	77.437	113,8	113,8

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	69,2	37,8	13,1
Jelka	2,8	22,8	0,5
Bor	1,0	13,0	0,2
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,1	0,0	0,0
Bukev	4,3	9,1	0,8
Hrast	17,5	12,3	3,3
Pl. Ist.	3,3	3,8	0,6
Dr. tr. Ist.	1,6	3,4	0,3
Meh. Ist.	0,2	5,0	0,0

Skupaj iglavci	73,1	36,0	13,8
Skupaj listavci	26,9	8,2	5,1
Skupaj	100,0	18,9	18,9

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	5,2	10,7	27,2	34,9	37,6	26,3	26,5
Listavci	1,7	4,3	5,8	7,7	8,2	5,7	9,3
Skupaj	2,9	6,5	12,3	18,7	24,1	13,6	35,8

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2002 do 2022

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2002	33,0	3,3	1,0	0,0	0,0	8,8	32,0	12,9	8,3	0,7
2012	34,5	2,3	1,4	0,0	0,0	9,0	26,8	16,3	9,0	0,7
2022	33,7	3,0	0,9	0,0	0,0	11,8	23,6	19,7	6,6	0,7

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	38.000	25,4											
Listavci	36.000	14,5											
Skupaj	74.000	18,6											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	75,70	75,70											
Sadnja	ha	1,00	1,00											
Obžetev	ha	1,10	4,10											
Nega mladja	ha	4,95	4,95											
Nega gošče	ha	77,80	77,80											
Nega letvenjaka	ha	21,36	21,36											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	1,00	1,00											
Varstvo pred žuželkami	dni	20,00	20,00											
Zaščita z ograjo	m	400,00	400,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	850,00	1.250,00											
Vzdrževanje travinj	ha	5,90	59,00											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	4,00	4,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	15,44	15,44											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ (briši - ni za načrt temveč samo za komentarje)

Drevesna vrsta	m3/ha	Delež %
Smreka	86,48	33,75
Jelka	7,60	2,97
Rdeči bor	2,25	0,88
Bukev	30,27	11,82
Graden	60,33	23,55
Gorski javor	3,95	1,54

Veliki jesen	0,14	0,05
Lipa in lipovec	46,31	18,08
Beli gaber	11,06	4,32
Češnja	0,05	0,02
Maklen	0,45	0,18
Mokovec	0,83	0,32
Črni gaber	2,35	0,92
Mali jesen	2,22	0,87
Cer	0,04	0,02
Trepetlika	1,41	0,55
Črna jelša	0,17	0,07
Breza	0,23	0,09
Skupaj:	256,14	100,00

13.1.3 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m3/ha			m3/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	4.751,82	165,1	158,9	324,0	4,64	3,30	7,94	24,3	18,5	21,4	87,4
Skupaj vsi gozdovi	4.751,82	165,1	158,9	324,0	4,64	3,30	7,94	24,3	18,5	21,4	87,4

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	123,01	2,6
Drogovnjak	195,12	4,1
Debeljak	1.298,84	27,3
Sestoj v obnovi	460,78	9,7
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.656,08	55,9
Pionirski gozd z grmišči	17,99	0,4
Skupaj:	4.751,82	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	24,8
Jelka	24,2
Bor	1,9
Macesen	0,0
Ostali igl.	0,0
Bukev	25,6
Hrast	7,6
Pl. lst.	12,2
Dr. tr. lst.	3,1
Meh. lst.	0,5
Iglavci	50,9
Listavci	49,1
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	6,7	13,4	18,3	22,5	39,1	50,9	165,1
Listavci	9,1	20,9	25,9	24,4	19,7	49,1	158,9
Skupaj	7,9	17,1	22,0	23,4	29,6	100,0	324,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	190.530	24,3											
Listavci	139.560	18,5											
Skupaj	330.090	21,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	280,65	280,65											
Priprava tal	ha	0,20	0,20											
Sadnja	ha	9,00	9,00											
Obžetev	ha	10,45	37,45											
Nega mladja	ha	20,70	20,70											
Nega gošče	ha	239,39	239,39											
Nega letvenjaka	ha	104,11	104,11											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	28,77	28,77											
Varstvo pred žuželkami	dni	90,00	90,00											
Zaščita s premazom	ha	8,00	40,00											
Zaščita z ograjo	m	1.600,00	1.600,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	1.550,00	3.150,00											
Vzdrževanje travinj	ha	6,90	68,10											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	21,00	21,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	26,83	26,83											
Ostala varstvena dela	dni	4,00	4,00											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m3/ha			m3/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	68,58	150,1	137,8	287,9	3,86	2,86	6,72	21,8	13,1	17,6	75,4
Skupaj vsi gozdovi	68,58	150,1	137,8	287,9	3,86	2,86	6,72	21,8	13,1	17,6	75,4

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	2,14	3,1
Drogovnjak	2,70	3,9
Debeljak	18,99	27,7
Sestoj v obnovi	17,11	24,9
RAZNOMERNO (sk-gnz)	26,21	38,3
Pionirski gozd z grmišči	1,43	2,1
Skupaj:	68,58	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	20,4
Jelka	31,4
Bor	0,4
Macesen	0,0
Ostali igl.	0,0
Bukev	26,2
Hrast	5,3
Pl. lst.	9,2
Dr. tr. lst.	5,6
Meh. lst.	1,5
Iglavci	52,2
Listavci	47,8
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	5,4	11,2	15,5	20,5	47,4	52,2	150,1
Listavci	8,9	19,2	24,9	24,8	22,2	47,8	137,8
Skupaj	7,0	15,0	20,0	22,5	35,5	100,0	287,9

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	2.243	21,8											
Listavci	1.235	13,1											
Skupaj	3.478	17,6											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	2,40	2,40											
Sadnja	ha	1,00	1,00											
Obžetev	ha	1,00	4,00											
Nega mladja	ha	1,50	1,50											
Nega gošče	ha	3,35	3,35											
Nega letvenjaka	ha	0,80	0,80											
Zaščita z ograjo	m	400,00	400,00											
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	100,00	500,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	2,77	2,77											

Občinski gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m3/ha			m3/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	9,88	129,9	145,0	274,9	4,27	3,20	7,47	17,7	14,3	15,9	58,5
Skupaj vsi gozdovi	9,88	129,9	145,0	274,9	4,27	3,20	7,47	17,7	14,3	15,9	58,5

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Drogovnjak	1,47	14,9
Debeljak	2,65	26,8
Sestoj v obnovi	0,74	7,5
RAZNOMERNO (sk-gnz)	4,90	49,6
Pionirski gozd z grmišči	0,12	1,2
Skupaj:	9,88	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	31,8
Jelka	12,9
Bor	2,5
Macesen	0,0
Bukev	29,3
Hrast	6,8
Pl. lst.	11,3
Dr. tr. lst.	3,5
Meh. lst.	1,8
Iglavci	47,2
Listavci	52,8
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	11,4	17,5	18,8	18,9	33,4	47,2	129,9
Listavci	11,9	20,5	26,3	22,5	18,8	52,8	145,0
Skupaj	11,7	19,1	22,7	20,8	25,7	100,0	274,9

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
Iglavci	227	17,7											
Listavci	205	14,3											
Skupaj	432	15,9											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	0,20	0,20											
Naravni razvoj biotopov	ha	0,44	0,44											

13.2 Seznam tarif po odsekih

Šifre za tarife:

Tarifa	Prebitalne(P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Lahko so tudi vmesne tarife (n.pr.: V 2-3=25)

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
03001	34	34	32	34	30	34	30	30
03002	34	34	32	34	30	34	30	30
03003	36	34	30	30	28	30	28	28
03004	34	34	30	32	28	32	28	28
03005	36	36	32	32	28	32	28	28
03006	34	34	30	32	28	32	28	28
03007	34	34	30	32	28	32	28	28
03008	34	34	30	32	28	32	28	28
03009	34	34	30	32	28	32	28	28
03010	32	32	30	32	28	30	28	28
03011	32	32	30	32	28	30	28	28
03012	32	34	30	32	28	30	28	28
03013	32	34	30	32	28	32	28	28
03014	32	34	30	32	28	32	28	28
03015	32	34	30	32	28	32	28	28
03016	32	34	30	34	28	34	28	28
03017	32	34	30	34	28	34	28	28
03018	34	34	30	34	28	34	28	28
03019	34	34	30	32	28	32	28	28
03020	34	34	30	32	28	32	28	28
03021	34	34	30	32	28	32	28	28
03022	34	34	30	30	28	30	28	28
03023	34	34	30	32	28	32	28	28
03024	34	34	30	32	28	32	28	28
03025	34	34	30	32	28	32	28	28
03026	34	34	30	32	28	32	28	28
03027	34	34	30	32	28	32	28	28
03028	34	34	30	34	28	34	28	28
03029	34	34	30	34	28	34	28	28
03030	34	34	30	34	28	34	28	28
03031	34	34	30	34	28	34	28	28
03032	34	34	30	34	28	34	28	28
03033	34	34	30	32	28	32	28	28
03034	34	34	30	34	28	34	28	28
03035	34	34	30	34	28	34	28	28
03036	34	34	30	34	28	34	28	28
03037	34	34	30	34	28	34	28	28
03038	34	34	30	34	28	34	28	28
03039	34	34	30	34	28	34	28	28
03040	34	34	30	32	28	32	28	28
03041	34	34	30	32	28	32	28	28

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
03042	34	34	30	32	28	32	28	28
03043	34	34	30	32	28	32	28	28
03044	34	34	30	32	28	32	28	28
03045	32	34	30	30	28	30	28	28
03046	32	32	30	30	30	32	28	28
03047	32	32	30	30	30	32	28	28
03048	34	32	30	30	30	32	28	28
03049	34	32	30	30	30	32	28	28
03050	34	32	30	30	30	32	28	28
03051	32	32	28	28	28	32	28	28
03052	32	32	28	28	28	30	28	28
03053	34	32	30	30	30	32	28	28
03054	32	32	30	28	30	30	28	28
03055	32	32	30	30	30	32	28	28
03056	32	32	30	30	30	32	28	28
03057	32	32	30	30	28	32	28	28
03058	30	32	30	30	28	30	28	28
03059	32	32	30	32	30	30	28	28
03060	30	30	30	26	24	26	24	24
03061	30	30	30	32	24	30	24	24
03062	30	30	30	28	24	26	24	24
03063	32	30	30	32	28	30	28	28
03064	34	34	30	32	28	32	28	28
03065	34	34	30	32	28	32	28	28
03066	32	34	30	30	28	30	28	28
03067	32	32	30	30	28	30	28	28
03068	32	32	30	30	28	30	28	28
03069	34	32	30	30	30	32	28	28
03070	34	32	30	30	30	32	28	28
03071	34	32	30	30	30	32	28	28
03072	34	32	30	30	30	32	28	28
03073	34	32	30	30	30	32	28	28
03074	34	32	30	30	30	32	28	28
03075	34	32	30	30	30	32	28	28
03076	34	32	30	30	30	32	28	28
03077	34	32	30	30	30	32	28	28
03078	34	32	30	30	30	32	28	28
03079	34	32	30	30	30	32	28	28
03080	32	32	30	30	28	32	28	28
03081	32	32	30	30	28	32	28	28
03082	32	32	30	30	28	32	28	28

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
03083	30	32	30	32	28	32	28	28
03084	34	34	30	34	28	34	28	28
03085	34	34	30	34	28	34	28	28
03086	34	34	30	34	28	34	28	28
03087	32	34	30	32	28	32	28	28
03088	34	34	30	34	26	34	26	26
03089	34	34	30	34	28	34	28	28
03090	30	32	30	32	28	32	28	28
03091	32	32	30	30	30	32	28	28
03092	32	32	30	30	30	32	28	28
03093	32	32	30	30	30	32	28	28
03094	32	32	30	30	30	32	28	28
03095	32	32	30	30	28	32	28	28
03096	34	34	30	32	28	32	28	28
03097	34	34	30	34	28	34	28	28
03098	34	34	30	32	28	32	28	28
03099	34	34	30	32	28	32	28	28
03100	34	34	30	34	28	34	28	28
03101	34	34	30	34	28	34	28	28
03102	34	34	30	34	28	34	28	28
03103	34	34	30	30	28	32	28	28
03104	34	34	30	30	28	32	28	28
03105	34	34	30	30	28	32	28	28
03106	34	34	30	30	28	32	28	28
03107	34	34	30	34	28	34	28	28
03108	34	34	30	34	28	34	28	28
03109	34	34	30	34	28	34	28	28
03110	34	34	30	34	28	34	28	28
03111	34	34	30	32	28	32	28	28
03112	34	34	30	30	28	30	28	28
03113	34	34	30	30	28	30	28	28
03114	34	32	30	28	28	30	28	28
03115	34	32	30	28	28	30	28	28
03116	34	32	30	28	28	30	30	30
03117	34	32	30	28	30	30	28	28
03118	34	32	30	28	30	30	30	30
03119	34	32	30	28	28	30	28	28
03120	34	32	30	28	28	30	28	28
03121	34	32	30	28	28	30	28	28
03122	34	32	30	30	28	30	28	28
03123	34	34	30	32	28	32	28	28
03124	34	34	30	30	28	30	28	28
03125	34	34	30	30	28	30	28	28
03126	34	34	30	30	28	30	28	28
03127	34	32	30	28	28	28	28	28
03128	34	32	30	28	28	28	28	28
03129	34	32	30	30	28	30	28	28
03130	34	32	30	30	28	30	28	28
03131	34	34	30	32	28	32	28	28
03132	34	34	30	32	28	32	28	28
03133	34	34	30	30	28	30	28	28
03201	36	36	34	34	30	34	30	30
03202	36	36	34	34	30	34	30	30
03203	36	36	30	34	30	34	30	30
03204	36	36	30	34	30	34	30	30
03205	36	36	30	34	30	34	30	30
03206	36	36	30	34	30	34	30	30
03207	36	36	30	34	30	34	30	30
03208	34	14	28	34	30	34	28	28
03209	34	14	30	34	30	34	28	30

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
03210	34	14	30	34	30	34	28	30
03211	34	14	30	34	30	34	28	30
03212	34	14	30	34	30	34	28	30
03213	34	14	30	34	30	34	28	30
03214	34	14	30	34	30	34	28	30
03215	36	34	30	34	30	34	30	30
03216	36	34	30	34	30	34	30	30
03217	36	34	30	34	30	34	30	30
03218	36	34	30	34	30	34	30	30
03219	36	16	30	34	30	34	28	28
03220	36	16	30	34	30	34	28	28
03221	36	16	30	34	30	34	28	28
03222	34	34	28	32	28	32	28	28
03223	36	36	30	34	30	34	28	28
03224	36	36	30	34	30	34	28	28
03225	36	36	30	34	30	34	28	28
03226	34	34	28	32	30	32	28	28
03227	34	34	28	32	30	32	28	28
03228	36	36	30	34	30	34	28	28
03229	36	36	30	34	30	34	28	28
03230	36	16	30	34	28	34	28	28
03231	36	16	30	34	28	34	28	28
03232	36	16	30	34	28	34	28	28
03233	36	16	30	34	30	34	28	28
03234	36	14	30	34	30	34	28	28
03235	36	14	30	34	30	34	28	28
03236	36	16	30	34	30	34	28	28
03237	36	16	30	34	30	34	28	28
03238	36	16	30	34	30	34	28	28
03239	36	16	30	34	30	34	28	28
03240	36	16	30	34	30	34	28	28
03241	36	16	30	34	30	34	28	28
03242	36	16	30	34	30	34	28	28
03243	34	16	28	32	28	34	28	28
03244	36	16	30	34	30	34	28	28
03245	36	16	30	34	30	34	28	28
03246	36	16	30	34	30	34	28	28
03247	36	16	30	34	30	34	28	28
03248	36	36	30	34	30	34	28	28
03249	36	14	30	34	30	34	28	28
03250	36	16	30	34	30	34	28	28
03251	36	36	30	34	30	34	28	28
03252	36	36	30	34	30	34	28	28
03253	32	14	30	32	30	32	28	28
03254	32	14	30	32	30	32	28	28
03255	34	36	30	34	30	34	28	28
03256	34	14	28	34	30	34	28	28
03257	34	16	30	34	30	34	28	28
03258	34	16	30	34	28	34	28	28
03259	32	32	28	32	28	30	28	28
03260	32	32	28	34	28	32	28	28
03261	34	34	30	34	30	34	28	28
03262	34	14	30	34	30	34	28	28
03263	32	32	30	34	30	34	28	28
03264	34	14	30	32	28	32	28	28

13.3 Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih

Preglednica/D-NIZ: Seznam prirastnih nizov po gospodarskih razredih

GR	SDV	Niz	Ds3	Ds4	Ds5	Ds6	Ds7	Ds8	Ds9	Ds10	Ds11	Ds12	Ds13	Ds14	Ds15	Ds16
01111	SM	101	0,0476	0,0418	0,0367	0,0322	0,0283	0,0249	0,0218	0,0192	0,0168	0,0148	0,0130	0,0114	0,0100	0,0088
	JE	102	0,0573	0,0505	0,0445	0,0392	0,0345	0,0304	0,0268	0,0236	0,0208	0,0184	0,0162	0,0143	0,0126	0,0111
	OI	124	0,0533	0,0394	0,0291	0,0215	0,0159	0,0118	0,0087	0,0064	0,0048	0,0035	0,0026	0,0019	0,0014	0,0011
	BU	103	0,0602	0,0450	0,0360	0,0299	0,0256	0,0224	0,0198	0,0178	0,0162	0,0148	0,0136	0,0126	0,0118	0,0110
	HR	121	0,0246	0,0185	0,0148	0,0123	0,0106	0,0092	0,0082	0,0074	0,0067	0,0062	0,0057	0,0053	0,0049	0,0046
	PL	104	0,0399	0,0299	0,0239	0,0199	0,0170	0,0148	0,0132	0,0118	0,0107	0,0098	0,0090	0,0084	0,0078	0,0073
	TL	113	0,0314	0,0255	0,0219	0,0193	0,0175	0,0160	0,0148	0,0138	0,0130	0,0123	0,0117	0,0111	0,0107	0,0102
	ML	123	0,0509	0,0386	0,0311	0,0261	0,0224	0,0197	0,0176	0,0159	0,0145	0,0133	0,0123	0,0115	0,0107	0,0101
01185	SM	105	0,1213	0,0764	0,0534	0,0398	0,0311	0,0251	0,0207	0,0175	0,0150	0,0131	0,0115	0,0102	0,0091	0,0082
	JE	106	0,0894	0,0670	0,0535	0,0446	0,0382	0,0334	0,0296	0,0266	0,0242	0,0222	0,0204	0,0190	0,0177	0,0166
	OI	124	0,0533	0,0394	0,0291	0,0215	0,0159	0,0118	0,0087	0,0064	0,0048	0,0035	0,0026	0,0019	0,0014	0,0011
	BU	107	0,0782	0,0535	0,0398	0,0313	0,0255	0,0214	0,0183	0,0159	0,0140	0,0125	0,0112	0,0102	0,0093	0,0085
	HR	121	0,0246	0,0185	0,0148	0,0123	0,0106	0,0092	0,0082	0,0074	0,0067	0,0062	0,0057	0,0053	0,0049	0,0046
	PL	108	0,1162	0,0640	0,0403	0,0276	0,0200	0,0152	0,0119	0,0096	0,0078	0,0066	0,0055	0,0048	0,0041	0,0036
	TL	113	0,0314	0,0255	0,0219	0,0193	0,0175	0,0160	0,0148	0,0138	0,0130	0,0123	0,0117	0,0111	0,0107	0,0102
	ML	123	0,0509	0,0386	0,0311	0,0261	0,0224	0,0197	0,0176	0,0159	0,0145	0,0133	0,0123	0,0115	0,0107	0,0101
01301	SM	109	0,0762	0,0555	0,0434	0,0355	0,0299	0,0258	0,0227	0,0202	0,0182	0,0165	0,0151	0,0139	0,0129	0,0120
	JE	110	0,1144	0,0736	0,0523	0,0395	0,0312	0,0254	0,0212	0,0180	0,0156	0,0136	0,0121	0,0108	0,0097	0,0088
	OI	124	0,0533	0,0394	0,0291	0,0215	0,0159	0,0118	0,0087	0,0064	0,0048	0,0035	0,0026	0,0019	0,0014	0,0011
	BU	111	0,0800	0,0535	0,0392	0,0303	0,0245	0,0203	0,0172	0,0149	0,0130	0,0115	0,0103	0,0093	0,0084	0,0077
	HR	121	0,0246	0,0185	0,0148	0,0123	0,0106	0,0092	0,0082	0,0074	0,0067	0,0062	0,0057	0,0053	0,0049	0,0046
	PL	112	0,0415	0,0311	0,0248	0,0207	0,0177	0,0155	0,0137	0,0123	0,0112	0,0103	0,0095	0,0088	0,0082	0,0077
	TL	113	0,0314	0,0255	0,0219	0,0193	0,0175	0,0160	0,0148	0,0138	0,0130	0,0123	0,0117	0,0111	0,0107	0,0102
	ML	123	0,0509	0,0386	0,0311	0,0261	0,0224	0,0197	0,0176	0,0159	0,0145	0,0133	0,0123	0,0115	0,0107	0,0101
01711	SM	114	0,0627	0,0470	0,0376	0,0313	0,0268	0,0234	0,0208	0,0187	0,0170	0,0156	0,0143	0,0133	0,0124	0,0116
	JE	115	0,0804	0,0602	0,0481	0,0401	0,0343	0,0300	0,0267	0,0240	0,0218	0,0200	0,0185	0,0171	0,0160	0,0150
	OI	124	0,0533	0,0394	0,0291	0,0215	0,0159	0,0118	0,0087	0,0064	0,0048	0,0035	0,0026	0,0019	0,0014	0,0011
	BU	116	0,0946	0,0628	0,0457	0,0352	0,0283	0,0234	0,0198	0,0170	0,0148	0,0131	0,0117	0,0105	0,0095	0,0087
	HR	121	0,0246	0,0185	0,0148	0,0123	0,0106	0,0092	0,0082	0,0074	0,0067	0,0062	0,0057	0,0053	0,0049	0,0046
	PL	117	0,0573	0,0420	0,0329	0,0270	0,0229	0,0198	0,0174	0,0155	0,0140	0,0128	0,0117	0,0108	0,0100	0,0093
	TL	113	0,0314	0,0255	0,0219	0,0193	0,0175	0,0160	0,0148	0,0138	0,0130	0,0123	0,0117	0,0111	0,0107	0,0102
	ML	123	0,0509	0,0386	0,0311	0,0261	0,0224	0,0197	0,0176	0,0159	0,0145	0,0133	0,0123	0,0115	0,0107	0,0101
01911	SM	118	0,1018	0,0737	0,0574	0,0468	0,0394	0,0339	0,0297	0,0264	0,0237	0,0215	0,0197	0,0181	0,0168	0,0156
	JE	119	0,1177	0,0790	0,0580	0,0450	0,0363	0,0302	0,0256	0,0222	0,0194	0,0172	0,0154	0,0139	0,0126	0,0115
	OI	124	0,0533	0,0394	0,0291	0,0215	0,0159	0,0118	0,0087	0,0064	0,0048	0,0035	0,0026	0,0019	0,0014	0,0011
	BU	120	0,1299	0,0732	0,0469	0,0326	0,0240	0,0184	0,0145	0,0118	0,0098	0,0082	0,0070	0,0060	0,0053	0,0046
	HR	121	0,0246	0,0185	0,0148	0,0123	0,0106	0,0092	0,0082	0,0074	0,0067	0,0062	0,0057	0,0053	0,0049	0,0046
	PL	122	0,0532	0,0352	0,0255	0,0196	0,0157	0,0130	0,0109	0,0094	0,0082	0,0072	0,0064	0,0058	0,0052	0,0048
	TL	113	0,0314	0,0255	0,0219	0,0193	0,0175	0,0160	0,0148	0,0138	0,0130	0,0123	0,0117	0,0111	0,0107	0,0102
	ML	123	0,0509	0,0386	0,0311	0,0261	0,0224	0,0197	0,0176	0,0159	0,0145	0,0133	0,0123	0,0115	0,0107	0,0101

13.4 Prikaz preoblikovanih odsekov z novim načrtom GGE

Odseki se z revizijo niso preoblikovali.

13.5 Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje

Vrsta dela	Enota	Normativ		
		Zasebni g.	Državni g.	Gozdovi lok. skupn.
Priprava sestoja	ha	20	20	20
Priprava tal	ha	24	24	24
Sadnja	ha	105	105	105
Obžetev	ha	32	32	32
Nega mladja	ha	32	32	32
Nega gošče	ha	36	36	36
Nega letvenjaka	ha	32	32	32
Nega drogovnjaka	ha	18	18	18
Nega prebiralnega gozda	ha	12	12	12
Zaščita s premazom	ha	12	12	12
Zaščita z ograjo - novogradnja	m	0,42	0,67	0,67
Zaščita z ograjo - vzdrževanje	m	0,107	0,107	0,107
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,193	0,193	0,193
Ostalo varstvena dela	dni	0,02	0,02	0,02
Vzdrževanje travinj	ha	11	11	11
Vzdrževanje grmišč	ha	40	40	40
Vzdrževanje vodnih površin	kos	8	8	8
Sadnja plodonosnega drevja	kos	0,15	0,15	0,15
Postavitev gnezdnice	kos	1,2	1,2	1,2
Vzdrževanje gnezdnice	kos	0,6	0,6	0,6
Osnovanje poti	m	0,25	0,25	0,25
Vzdrževanje poti	m	0,04	0,04	0,04
Postavitev informativnih tabel	kos	0	16	0

	Enota	Cena
sadike smreke	kos	0,42
sadike hrasta	kos	0,80
sadike plodonosnega drevja	kos	1,63
gnezdnice	kos	10,00
premazi	kg	5,97
feromoni veliki	kos	8,94
feromoni mali	kos	13,44
ograja (ca. 2 m)	m	2,18

13.6 Kataster gozdnih cest

Kataster GC je izdelan na podlagi nove aplikacije Evidenca gozdnih cest, kjer so podatki ovrednoteni na podlago LIDAR, tako da imajo ceste sedaj realno (grafično določeno) dolžino, zato so se cestam v glavnem spremenile razdalje (zmanjšale ali povečale).

Šifra ceste	Ime ceste	Kategorija	Dolžina	Min. širina vozišča	Maks. naklon	Ocena javnega značaja
		G1, G2, G3	m	m	%	%
	Potrjene ceste					
060049	Mala Gora	G2	6693	3,0	5	35
060094	Pod Zadnjiki	G3	850	3,0	10	35
060102	Srednji vrh	G3	302	3,0	8	40
060106	Rigelj – Malnica	G3	718	3,0	8	20
060107	Ortnek – Žrnovec	G2	5024	3,0	9	30
060108	Žrnovec	G3	2075	3,0	4	25
060109	Žagarjeva bukev	G3	454	3,0	8	40
060141	Ilčeva parcela - Bašelj	G2	1510	3,0	10	40
060143	Seljan – Pod Tisovcem	G1	5970	3,0	7	49
060153	Luknja	G3	1202	3,0	6	25
060155	Karlovica – Novi pot	G1	1610	3,0	9	45

060167	Stari mlin	G3	668	3,0	10	35
060168	Ortnek	G3	683	3,0	2	20
060189	Tobakova hruška	G3	2474	3,0	8	40
060214	Pod Kamni vrh	G2	680	3,0	8	35
060239	Kurji grič – Črni vrh	G2	6280	3,0	8	35
060241	Povezava cest Špičnik – Pod Tisovec	G3	490	3,0	5	35
060243	Pod Sv. Ano	G3	1658	3,0	9	40
060244	Pod Grmado	G3	540	3,0	8	40
060746	Podstrmec - Kozmanjka	G1	530	3,0	5	35
060754	K Francetovi jami	G1	393	3,0	3	49
060763	Sveta Marjeta - Vrtače	G3	310	3,0	0	30
060795	Povezava na Vintarje	G1	557	3,0	12	45
060796	V odd. 122, 123, 126	G3	919	3,0	12	35
060797	V odd. 117	G3	388	3,0	12	25
060798	Tentera	G1	1198	3,0	8	45
060799	Pod Ogorelec	G3	1276	3,0	14	35
060800	Žlebič – Šoba	G2	4411	3,0	12	25
060826	V odd. 72, 73, 74	G3	816	3,0	5	35
060839	Mala Gora	G3	819	3,0	15	30
060880	Ortnek - Hudi konec - Hojče	G3	1770	3,0	12	45
060889	V Dule	G3	1255	3,0	8	30
053416	Cesta v Kozmanjko	G3	350	3,0	0	35
	Dolžina vseh cest skupaj		58.387			

GC 060108 Žrnovec je v dolžini 2.075 m mejna cesta z GGE Travna gora, GC 060746 Podstrmec – Kozmanjka je v dolžini 530 m mejna cesta z GGE Velike Lašče, GC 060839 Mala gora je dolžini 100 m mejna z GGE Travna gora, GC 053416 Cesta v Kozmanjko je v dolžini 350 m mejna cesta z GGE Bloke v GGO Postojna.

Predlagana cesta:

060913	Velike Poljane - Šoba	G3	1149	3,5	8	30
060931	Finkovo	G3	75	3,0	12	30

13.7 Pregled ekološko pomembnih območij in pripadajočih varstvenih usmeritev

KODA	IME	OPIS	VARSTVENE USMERITVE
31100	Kočevsko	Dinarski kraški svet na jugovzhodu Slovenije, pokrit pretežno z ilirskim jelovo bukovim ter bukovim gozdom, je del največjega strnjene kompleksa gozdov v Sloveniji. Gre za hribovit svet, ki je razčlenjen z več globoko vrezanimi dolinami. Prevladujejo karbonatne kamnine, silikati se pojavljajo le izjemoma. Četrtno sveta je planotastega, sicer pa prevladuje strm teren. Pri Rakitni je na tektonsko močno pretrem triasnem dolomitu nastalo plitvo kraško polje na nadmorski višini okoli 790 m. Manjše kraško polje, ki je občasno poplavljen, so tudi Ponikve južno od Preserja. Na uravnanih planotastih območjih so se razvile številne kraške oblike, predvsem vrtače in kraške jame, v katerih prebiva jamski hrošč drobnovrtnik. V manj zakraselem dolomitnem svetu je razvita površinska rečna mreža z globoko vrezanimi dolinami. Višji svet, kjer prevladujejo jurski apnenci in dolomiti, pa je bolj zakrasel. Prevladujejo bukovno-jelovi in bukovno-gabrovi gozdovi, v katerih živijo številne vrste hroščev in netopirjev. Naravno ohranjeni potoki in obvodni habitati so habitat raka koščaka, dvoživk in kačjih pastirjev. Iška je na svoji poti izpod Blok proti Ljubljanskemu barju v dolomite in apnenice vrezala izrazito sotesko. Tudi njen desni pritok Zala teče pred izlivom v Iško v strmi soteski. Zaradi intenzivne razgibanosti terena na tem območju najdemo zelo raznolike rastlinske združbe. Flora v strmih soteskah je izredno bogata in vsebuje več endemičnih in reliktnih vrst.	Upoštevajo naj se usmeritve podane v poglavju 4.2.1 pri posebnih varstvenih območjih (Natura 2000) za celoten gozdni prostor ter upravljavsko cono H.
36500	Mišja dolina z Velikimi logi	Območje obsega dolino Kozmanjke, ki priteka izpod Blok, teče skozi Mišjo dolino kot Veliki graben oz. Kovparica in nato po izlivu v Robarico v Velikih logih teče kot Rašica. Večji del doline pokriva mozaik travnikov, predvsem v Velikih logih se pojavljajo tudi močvirni travniki, trstičja, jelševja in fragmenti nizkih barij. Življenjski prostor treh vrst kačjih pastirjev z rdečega seznama, koščičnega škrtca, velikega studenčarja in povirnega studenčarja. V bližnji okolici je bilo zabeleženih 15 vrst netopirjev in 45 vrst ptic, od tega 14 vrst z rdečega seznama, med njimi tudi kosci, repaljščica, zelena žolna, rečni cvrčalec, pisana penica, rjavi srakoper in veliki strnad. Potoki so habitat raka koščaka in potočnih piškurjev.	Upoštevajo naj se usmeritve podane v poglavju 4.2.1 pri posebnih varstvenih območjih (Natura 2000) za celoten gozdni prostor ter upravljavsko cono E.

38500	Kadice, Mateča voda in Bistrica	Na vzhodnem robu planote Blok, zahodno od Sodražice, izvira v več povirnih krakih potok Bistrica. Eden teh krakov je tudi Mateča voda. Mokrotni travniki in zamočvirjene vlažne površine ob vodotokih predstavljajo življenjski prostor polžu ozkemu vrtencu, kačjemu pastirju velikemu studenčarju in metulju travniškemu postavnemu. Na gozdne robove in z zeliščno vegetacijo bogato zarasle poti in jase je vezan metulj črtasti medvedek. Vodotok Bistrica od povirnega dela na območju Male Gore do Podklanca je življenjski prostor raka navadnega koščaka. V soteski Mateče vode in Bistrice raste endemit kranjski jeglič.	Upoštevajo naj se usmeritve podane v poglavju 4.2.1 pri posebnih varstvenih območjih (Natura 2000) za celoten gozdni prostor ter upravljavsko cono E.
80000	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri rjavega medveda, volka in risa obsega Trnovski gozd, Nanos, Hrušico, Krmsko hribovje in Menišijo, Javornike, Snežnik, Bloke, zahodni del Suhe Krajine, celotno območje Kočevske vse do Kolpe in zahodni del Bele Krajine. Večji del tega prostora prekrivajo gozdovi, ki tvorijo največje sklenjeno območje gozda pri nas.	Smiselno naj se upoštevajo usmeritve podane v poglavju 4.2.1 pri posebnih varstvenih območjih.
97600	Tržiščica s pritoki	Potok Tržiščica teče po ozki dolini zahodno od Ribniške Male gore. Tik pred Žlebičem se glavnemu toku pridruži Laščica in Beč. Ko pri Žlebiču priteče na Ribniško polje, naredi še nekaj slikovitih okljukov, dokler ne doseže jurskih apnencev in ponikne v Tentero. Vodotok je življenjski prostor raka koščaka, z območja pa so znani tudi podatki za hrošča močvirskega krešiča in kačjega pastirja velikega studenčarja.	Upoštevajo naj se usmeritve podane v poglavju 4.2.1 pri posebnih varstvenih območjih (Natura 2000) za upravljavsko cono E.

13.8 Izvleček iz Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015 – 2020

Ime območja	Ime vrste/HT	Znanstveno ime vrste	Tip podrobnejšega varstvenega cilja	Podrobnejši varstveni cilj	Vrednost podrobnejšega varstvenega cilja (besedna/številčna)	Varstveni ukrep	Podrobnejše varstvene usmeritve	Sektorski ukrep
SI3000005 Mateča voda in Bistrica	črtasti medvedek	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	presvetljeni gozdovi, gozdne jase, strukturirani gozdni robovi, površine v obnovi	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000005 Mateča voda in Bistrica	navadni koščak	<i>Austropotamobius torrentium</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	prodnato in skalnato dno	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	odmik gradnje novih gozdnih prometnic od potokov	
SI3000005 Mateča voda in Bistrica	navadni koščak	<i>Austropotamobius torrentium</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	naravna hidromorfologija potokov v gozdu	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	odmik gradnje novih gozdnih prometnic od potokov	
SI3000005 Mateča voda in Bistrica	veliki studenčar	<i>Cordulegaster heros</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	naravna hidromorfologija potokov v gozdu	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	vzdrževati vodne vire v gozdu
SI3000026 3 Kočevsko	alpski kozliček	<i>Rosalia alpina</i>	Velikost populacije	ohrani se	omejene in nadzorovane izgube populacije zaradi	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in	bukov les posekan med 15.5. do 15.8. transportirati iz gozda v	

Ime območja	Ime vrste/HT	Znanstveno ime vrste	Tip podrobnejšega varstvenega cilja	Podrobnejši varstveni cilj	Vrednost podrobnejšega varstvenega cilja (besedna/številčna)	Varstveni ukrep	Podrobnejše varstvene usmeritve	Sektorski ukrep
					zaleganja v sveže posekan les	GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	največ dveh tednih po poseku	
SI3000263 Kočevsko	alpski kozliček	<i>Rosalia alpina</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	gozd z najmanj 30% deležem sestojev z odraslim drevjem (razširjeni debelinski razred B in C)	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	alpski kozliček	<i>Rosalia alpina</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	3% mrtvega lesa, predvsem odraslega drevja nad 30 cm prsnega premera od celotne lesne zaloge	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	bukov kozliček	<i>Morimus funereus</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	3% mrtvega lesa, predvsem odraslega drevja nad 30 cm prsnega premera od celotne lesne zaloge	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	bukov kozliček	<i>Morimus funereus</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	uravnoteženo razmerje razvojnih faz in zgradbe gozdov	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	bukov kozliček	<i>Morimus funereus</i>	Velikost populacije	ohrani se	omejene in nadzorovane izgube populacije zaradi zaleganja v sveže posekan les	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	bukov les posekan med 15.5. do 15.8. transportirati iz gozda v največ dveh tednih po poseku	
SI3000263 Kočevsko	črtasti medvedek	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	presvetljeni gozdovi, gozdne jase, strukturirani gozdni robovi, površine v obnovi	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	hribski urh	<i>Bombina variegata</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	mokrotni habitati v gozdu	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	vzdrževati vodne vire v gozdu

Ime območja	Ime vrste/HT	Znanstveno ime vrste	Tip podrobnejšega varstvenega cilja	Podrobnejši varstveni cilj	Vrednost podrobnejšega varstvenega cilja (besedna/številčna)	Varstveni ukrep	Podrobnejše varstvene usmeritve	Sektorski ukrep
						načrtovanje m sektorskih ukrepov		
SI3000263 Kočevsko	hribski urh	<i>Bombina variegata</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	rastišču primerna sestava drevesnih vrst v gozdu	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem m sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion))		Velikost habitatnega tipa	ohrani se	57320	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem m sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion))		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa	ohrani se	sonaravna drevesna sestava	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem m sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion))		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa	ohrani se	pomlajevanje jelke na ustreznih rastiščih	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem m sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion))		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa	ohrani se	postopno zmanjševanje deleža rastišču neprimernih drevesnih vrst	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem m sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion))		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa	ohrani se	uravnoteženo razmerje razvojnih faz in zgradbe gozdov	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem m sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	strukturiran gozdni rob	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	

Ime območja	Ime vrste/HT	Znanstveno ime vrste	Tip podrobnejše varstvenega cilja	Podrobnejši varstveni cilj	Vrednost podrobnejšega varstvenega cilja (besedna/številčna)	Varstveni ukrep	Podrobnejše varstvene usmeritve	Sektorski ukrep
SI3000263 Kočevsko	veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	presvetljeni gozdovi, gozdne jase, gozdni robovi, površine v obnovi	m sektorskih ukrepov vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	rogač	<i>Lucanus cervus</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	3% mrtvega lesa, predvsem odraslega drevja nad 30 cm prsnega premera od celotne lesne zaloge	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	širokouhi netopir	<i>Barbastella barbastellus</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	gozd z najmanj 30% deležem sestojev z odraslim drevjem (razširjeni debelinski razred B in C)	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	širokouhi netopir	<i>Barbastella barbastellus</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	1 do 2 habitatni drevesi (dupla, razvejana, polomljena, odmirajoča stoječa drevesa) / ha, debelejši od 30 cm	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	habitatna drevesa
SI3000263 Kočevsko	širokouhi netopir	<i>Barbastella barbastellus</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	luže in kaluže, ki se obdržijo preko celega leta	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	škrlatni kukuj	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	3% delež ustrezne odmrle lesne mase listavcev	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	škrlatni kukuj	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	ohranjene sušice (stoječa debla)	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	

Ime območja	Ime vrste/HT	Znanstveno ime vrste	Tip podrobnejšega varstvenega cilja	Podrobnejši varstveni cilj	Vrednost podrobnejšega varstvenega cilja (besedna/številčna)	Varstveni ukrep	Podrobnejše varstvene usmeritve	Sektorski ukrep
						sektorskih ukrepov		
SI3000263 Kočevsko	veliki navadni netopir	<i>Myotis bechsteini</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	gozd z najmanj 30% deležem sestojev z odraslim drevjem (razširjeni debelinski razred B in C)	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	veliki navadni netopir	<i>Myotis bechsteini</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	1 do 2 habitatni drevesi (dupla, razvejana, polomljena, odmirajoča stoječa drevesa) / ha, debelejši od 30 cm	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	habitatna drevesa
SI3000263 Kočevsko	veliki navadni netopir	<i>Myotis bechsteini</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	luže in kaluže, ki se obdržijo preko celega leta	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	veliki pupek	<i>Triturus carnifex</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	spravilo lesa ne posega v luže in močvirja	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	vzdrževati vodne vire v gozdu
SI3000263 Kočevsko		<i>Buxbaumia viridis</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	ležeče odmrlo drevje na nahajališču vrste	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	ekocelice z ukrepanjem
SI3000263 Kočevsko		<i>Dicranum viride</i>	Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	brez gospodarjenja z drevesi, na katerih je vrsta prisotna	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	ekocelice brez ukrepanja, habitatna drevesa
SI3000263 Kočevsko	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion)		Velikost habitatnega tipa	ohrani se	2840	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	

Ime območja	Ime vrste/HT	Znanstveno ime vrste	Tip podrobnejšega varstvenega cilja	Podrobnejši varstveni cilj	Vrednost podrobnejšega varstvenega cilja (besedna/številčna)	Varstveni ukrep	Podrobnejše varstvene usmeritve	Sektorski ukrep
						sektorskih ukrepov		
SI3000263 Kočevsko	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa	se obnovi na	sonaravna drevesna sestava	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa	ohrani se	povezanost habitatnega tipa	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa	se obnovi na	rastišču primerna drevesna sestava gozdov	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000263 Kočevsko	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa	se obnovi na	pomlajevanje hrasta na ustreznih rastiščih	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000297 Mišja dolina	gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	strukturiran gozdni rob	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000297 Mišja dolina	gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	primes velikega jesena v sestojih	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000297 Mišja dolina	hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	mokrotni habitati v gozdu	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	vzdrževati vodne vire v gozdu

Ime območja	Ime vrste/HT	Znanstveno ime vrste	Tip podrobnejše varstvenega cilja	Podrobnejši varstveni cilj	Vrednost podrobnejše varstvenega cilja (besedna/številčna)	Varstveni ukrep	Podrobnejše varstvene usmeritve	Sektorski ukrep
						sektorskih ukrepov		
SI3000297 Mišja dolina	hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	rastišču primerna sestava drevesnih vrst v gozdu	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	določijo naravovarstvene smernice in mnenja	
SI3000297 Mišja dolina	navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	prodnato in skalnato dno	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	odmik gradnje novih gozdnih prometnic od potokov	
SI3000320 Tržiščica s pritoki	navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	prodnato in skalnato dno	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	odmik gradnje novih gozdnih prometnic od potokov	
SI3000320 Tržiščica s pritoki	navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)		Specifične lastnosti, strukture, procesi habitata	ohrani se	naravna hidromorfologija potokov v gozdu	vključiti varstveni cilj v načrte upravljanja GGO in GGE z načrtovanjem sektorskih ukrepov	odmik gradnje novih gozdnih prometnic od potokov	

13.9 Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE MALA GORA
SI3000005 Mateča voda in Bistrica	POO	<u>Žuželke:</u> veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>), črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i> *).
		<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i> *).
		<u>Rastline:</u> kranjski jeglič (<i>Primula carniolica</i>).
SI3000026 Ribniška dolina	POO	<u>Sesalci:</u> navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>).

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE MALA GORA
SI3000263 Kočevsko	POO	<u>Sesalci:</u> volk (<i>Canis lupus</i> *), rjavi medved (<i>Ursus arctos</i> *), ris (<i>Lynx lynx</i>), širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>), veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>), navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>), mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>), vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>). <u>Dvoživka:</u> hribski urh (<i>Bombina variegata</i>), veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>). <u>Žuželke:</u> alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i> *), bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>), škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i> *), rogač (<i>Lucanus cervus</i>), veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>). <u>Mahovi:</u> <i>Dicranum viride</i> , <i>Buxbaumia viridis</i> . <u>Habitatni tipi:</u> (8310) Jame, ki niso odprte za javnost, (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)), (91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>).
	POO	<u>Dvoživke:</u> hribski urh (<i>Bombina variegata</i>). <u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i> *). <u>Žuželke:</u> gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>).
	POO	<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i> *).
	POO	<u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i> *).

Opomba: Z * so označene prednostne kvalifikacijske vrste.

13.10 Podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE

Habitatni tip	Cona/Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
(8310) Jame, ki niso odprte za javnost	SI3000263 Kočevsko: Habitatni tip je prikazan za celo Natura 2000, predvsem zato, ker na vsem območju obstaja možnost odkritja novih jam.	To so jame, vključno s pripadajočimi vodnimi telesi, ki niso odprte za javnost in so življenjski prostor specializiranih ali endemičnih vrst živali. Mednje sodijo različni nevretenčarji, zlasti hrošči, raki in mehkužci, ki imajo praviloma zelo omejeno razširjenost. Jame so prezimovališče in kotišče številnih netopirjev ter življenjski prostor človeške ribice. V Sloveniji jih najdemo v dinarskem svetu.	106.794	1.267	Dobra ohranjenost. Jame na kraških poljih in kmetijskih zemljiščih so podvržene prekomernemu onesnaženju z dušikom. Lažje dostopne jame so onesnažene z odpadki. (Vir: LIFE Kočevsko).
(91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i>)	SI3000263 Kočevsko: Vzhodni deli Male gore.	Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih	57.322	623	Dobra ohranjenost, splošna ocena je dobra.

(Aremonio-Fagion))		združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najbolje ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji (Orlica, Bohor, Kum, Boč, Donačka gora). V preteklosti jih je ponekod ogrožalo panjevske gospodarjenje, stelarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in oteženo pomlajevanje zaradi objedanja.			Zaradi preštevilične divjadi je še vedno problem v objedenosti iglavcev in listavcev. Pomlajevanje jelke in njeno prehajanje v višje višinske razrede je oteženo. V višjih višinskih razredih se nahaja pretežno bukovo mladje. (Vir: Popis objedenosti mladja, 2014).
(91L0) Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion)	<u>Upravljalna cona H - ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi</u> <u>SI3000263 Kočevsko:</u> Slevniki. Sestoji se raztezajo v zaokroženem kompleksu ravninskega in spodnjega dela pobočja Male Gore severno od Otavice do Makoš.	Semkaj štejemo tako nižinske poplavne hrastovo-belogabrove gozdove kot tudi hrastovo-belogabrove gozdove gričevnatega sveta. Prvi rastejo v nižinah na občasno poplavljenih rastiščih, nivo podtalne vode je visok. Med drevesnimi vrstami najdemo dob, beli gaber in črno jelšo. Zaradi melioracij, urbanizacije, krčitve za kmetijske namene in drobljenja so zelo ogroženi. Drugi se pojavljajo na gričevjih na bolj suhih tleh, ravno tako pa jih gradita beli gaber in ena vrsta hrasta, v tem primeru graden. Tudi ti so že v veliki meri spremenjeni (npr. izkrčeni za kmetijsko rabo).	264	264	Številni sestoji so zaradi dolgotrajne kmetijske rabe degradirani. Veliko sestojev ima povečan delež smreke. Starejše in mlajše drevje hrasta je močno okuženo s pepelovko. Hrast se tudi množično suši. (Vir: ZGS, 2012).

13.11 Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Veli-kost cone znotraj POO (ha)	Veli-kost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
volk (<i>Canis lupus</i> *)	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja.	Podnevi se zadržujejo v skri-vališčih v gosti podrasti ali na nepristopnih krajih. Prehranjuje se zlasti s srnjadjo, jelenjadjo in divjimi svinjami. Ujame predvsem živali, ki so v slabi telesni kondiciji, zato je pomemben selektor. Je zelo prilagodljiv, omejuje ga le človekova dejavnost (velika gostota naselij in prometnic). Za preživetje vrste je pomembna povezanost populacij s koridorji.	101.243	1.255	Vrsta je pogo-sta, odlično ohranjena, po-pulacija je sko-raj izolirana.
rjavi medved (<i>Ursus arctos</i> *)	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja.	Pri nas živi v bukovo-jelovih gozdovih dinarskega visokega krasa. Zaradi velikosti telesa in pretežno rastlinske pre-hrane, ki ni energetske bo-gata, mora medved pojesti veliko količino hrane, kar po-meni, da potrebuje veliko časa, da jo najde. Pri tem pre-hodi velike razdalje ter se seli. Zimo prespi, vendar to ni pravo zimsko spanje. Brlog, ki ne sme biti izpostavljen mot-njam, je ključnega pomena za izbiro življenjskega prostora.	101.320	1.255	Vrsta je pogo-sta, odlično ohranjena, po-pulacija je sko-raj izolirana.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Veli-kost cone znotraj POO (ha)	Veli-kost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)	<u>SI3000263 Kočevsko</u> Celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja.	To še posebej velja za samice, ki pozimi v njih kotijo mladiče. Pomembni so tudi mladi stadiji gozda, kjer uspevajo plodonosne vrste. Na izbiri življenjski prostora močno vpliva človek. Gozd, v katerem živi, je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami. Za preživetje so ključni zadostna količina plena ter strpnost s strani ljudi. Na območjih, kjer je delež manjših parkljarjev majhen, je njegov glavni tekmeč volk. Za njegovo ohranitev je nujna vzpostavitev povezave med izoliranimi populacijami v Evropi.	101.223	1.255	Neugodno.
širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)	<u>SI3000263 Kočevsko</u> Celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja je prehranjevalni habitat.	Prebivalec gozdnatih območij. Zimska zatočišča: pogosto jame z nizkimi temperaturami do 5°C in visoko zračno vlago. Poletna zatočišča: drevesne dupline, stavbe, jame, ki jih dnevno menja. Območje dejavnosti: do 10 km od zatočišča. Prehranjevalni habitat: zreli listopadi gozd, gozdni rob. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline), pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.	100.800	1.252	Vrsta je prisotna, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana.
veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteinii</i>)	<u>SI3000263 Kočevsko</u> Celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja.	Prebivalec velikih območij listnatih gozdov, predvsem ohranjeni dinarski jelovo-bukovi gozdovi, največkrat na nadmorski višini 300-900 m. Zatočišča: drevesna dupla, kotišča. Prehranjevalni habitat: strukturno bogati bukovi in hrastovi gozdovi, z velikim deležem zrelih sestojev, razvita grmovna plast. Hrana: nočni metulji, košeninarji, hrošči.	100.800	1.252	Vrsta je prisotna, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana.
navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>),	<u>SI3000026 Ribniška dolina</u> Območje kmetijske krajine južno od Goriče vasi. Cerkev Sv. Marije je zatočišče vrste. <u>SI3000263 Kočevsko</u> Celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja.	Živi v odprtih in svetlih listopadnih gozdovih do 1200 m visoko; poleti in pozimi si najde zatočišče v jamah in stavbah; za prezimovanje potrebuje visoko zračno vlago. Lovi predvsem velike žuželke na košenih travnikih, v sadovnjakih in gozdovih brez podrasti. Občasno se seli na razdalje večje od 100 km. Ogroža ga predvsem izguba življenjskega prostora ter neustrezne prenove zgradb in preprečevanje dostopa v zatočišča (jame in drugi podzemni habitati, cerkvena podstrešja, zvoniki, podstrehe drugih objektov).	485 17.962	3,3 1.265	Ohranjenost vrste je zmanjšana, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti. Vrsta je prisotna, ohranjenost vrste je zmanjšana, populacija ni izolirana.
mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>),	<u>SI3000263 Kočevsko</u> Pretežno celotno Natura 2000 območje je prehranjevalni habitat. Francetova jama	Živi v toplih zavetnih dolinah z listopadnim drevjem in grmičevjem, najbolj mu ustrezajo zakrasela območja s kraškimi jamami. Prehranjuje se z	36.262	533	Vrsta je prisotna, ohranjenost vrste je dobra, populacija ni izolirana.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Veli-kost cone znotraj POO (ha)	Veli-kost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>).	(JK2083) je za-točišče vrste. <u>SI3000263 Ko-čevsko:</u> Zahodni del GGE.	žuželkami, med katerimi pre-vladujejo nočni metulji, mreže-krilci in mladoletnice. Živi v toplih gozdnatih ali gr-miščnih predelih, najraje na apnenčasti podlagi v bližini vode. Prezimuje v jamah z vi-soko zračno vlago, poleti pa se preko dneva zateče tudi na podstrešja stavb. Kotišča so na severu območja razširjeno-sti na toplih podstrešjih in v zvonikih, na jugu pa tudi v podzemskih jamah. Prehra-njuje se s pajkovci in žužel-kami, ki jih pobere z listov, ve-jic in s tal, lovi pa tudi leteče žuželke, ki jih prestreže z le-talno mrežo. Pogoste so sku-pine ali faze, ki ne letajo ozi-roma so dejavne podnevi. Naj-bolj so ogrožena njegova koti-šča v stavbah, ki so tudi naj-bolj izpostavljena.	14.102	145	Stopnja ohranjenosti je do-bra, populacija ni izolirana na širšem obmo-čju, splošna ocena stanja je dobra.
navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i> *)	<u>Upravljaljska cona E - obmo-čje navadnega koščaka</u> <u>SI3000005 Ma-teča voda in Bis-trica:</u> Bistrica s pritoki. <u>SI3000297 Mišja dolina:</u> Pritoki Ko-zmanjke. <u>SI3000320 Trži-šča s pritoki:</u> Tržiščica s pri-toki.	Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donav-skega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. Izogiba se močno prodonosnim in hu-dourniškim potokom ter stoje-čim vodam. Je vsejeda žival (alge, vodne rastline in talni nevretenčarji, redkeje z ribe, v času levitve je pogost tudi ka-nibalizem). V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi boleznj račje kuge, danes zaradi one-snaženja (predvsem komunal-nega), mehanskih posegov v vodotoke (regulacije, zadrže-valniki), rabe vode za različne namene (za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib) ter pri-sotnosti in širitve severno ameriške vrste, signalnega raka iz Avstrije po reki Muri.	8	13 3,5 2,9	Stopnja ohranjenosti je do-bra, populacija ni izolirana na širšem obmo-čju razširjeno-sti, splošna ocena stanja je dobra. Ohranjenost vrste je dobra, populacija ni izolirana.
hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	<u>SI3000263 Ko-čevsko:</u> Vodni biotopi znotraj Natura 2000 območja. <u>SI3000297 Mišja dolina:</u> Vodni biotopi znotraj Natura 2000 območja.	Hribski urh je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in od-mrlimi kosi lesa, v skalnih raz-pokah v grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja miro-vanja in prezimuje. Tipična mrestišča hribskega urha so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda. Je šibko kon-kurenčna pionirska vrsta, ki naseljuje življenjske prostore v zgodnjem stadiju naravne sukcesije (glinokopi, kamno-lomi, kolesnice v gozdu), ko je prisotnih manj plenilcev in kompetitorjev. Zelo mobilni so predvsem mladi osebk (do 1200 m daleč od vode), ki imajo boljše možnosti za na-seljevanje novih življenjskih	106.789	1.267 52	Stopnja ohranjenosti je do-bra, populacija ni izolirana na širšem obmo-čju, splošna ocena stanja je dobra. Stopnja ohranjenosti je do-bra, populacija ni izolirana na širšem obmo-čju.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	SI3000263 Kočevsko: Vodni biotopi znotraj Natura 2000 območja.	prostorov. Živi od nižin do gozdne meje montanskega pasu. Odrasel osebek se prehranjuje na kopnem, predvsem na ekstenzivnih vlažnih travnikih gričevnatega in hribovitega sveta. Prezimuje lahko na kopnem (v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu...) ali v vodi, kjer se tudi razmnožuje (srednje veliki kali in druge stoječe mirne vode, ki se zelo redko izsušijo in imajo bujno obrežno in vodno rastlinje ter čisto vodo). Ogroža ga uničevanje in onesnaževanje vodnih okolij, vlaganje rib, intenzivno kmetijstvo ter ceste in promet. Za ohranjanje vrste so pomembni ekološki koridorji, ki vse življenjske prostore na širšem območju povezujejo v funkcionalno celoto.	106.789	1.267	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, splošna ocena stanja je značilna.
alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i> *)	SI3000263 Kočevsko: Listnati in mešani gozdovi na Mali gori.	Alpski kozliček je dnevno aktivna vrsta, ki jih najpogosteje opazujemo na mrtvih ali posekanih drevesih od sredine julija do sredine avgusta. Ličinke živijo v mrtvih ali ostarih drevesih različnih listavcev, predvsem bukve. Samice odlagajo jajčeca v sveže poškodovan bukov les in šore. Glede na sonaravno gozdno gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji se domneva, da je glavna nevarnost a vrsto puščanje hlodovine in cepanic znotraj območij kjer vrst živi v mesecu juliju in avgustu. Sveže posekan les namreč močno privablja osebkke te vrste, ki tu odlagajo jajčeca. Zarod pa seveda ob predelavi propade.	37.265	434	Vrsta je pogosta, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana.
bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)	SI3000263 Kočevsko: Listnati in mešani gozdovi znotraj Natura 2000 območja. Vrsta je bila najdena v oddelkih 03109, 03112, 03113, 03114, 03123, 03124, 03127.	Prehranjuje se z lesom različnih drevesnih vrst. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem bukve in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globlje v lesu. Posebnost vrste je relativno dolga življenjska doba odraslih osebkov (2 leti). Hroščki so nekrlati, zaradi česar je omejena njihova mobilnost, kljub temu pa lahko posamezen osebek prehodi velike razdalje. Odrasli osebki so aktivni od maja do julija in jih najdemo večinoma na cestah ter ob posekanih deblih jelke ali bukve. Ličinka se razvija predvsem v svežih štorih jelke in bukve.	80.440	1.120	Vrsta je pogosta, ohranjenost vrste je zmanjšana, populacija ni izolirana.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Veli-kost cone znotraj POO (ha)	Veli-kost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Mala gora.	Vrsto najpogostejše najdemo pod gnijočim vlažnim lubjem dreves listavcev (hrast, topol, javor, in bukev) ali iglavcev (smreka, jelka in bor). Ličinke in odrasle osebkke najdemo pod lubjem stoječih ali ležečih mrtvih dreves. Edini pogoj naj bi bila konstantna in vlažna mikroklima. V obeh fazah se vrsta prehranjuje predatorsko (ličinke kozličkov), ličinke pa se delno prehranjujejo tudi z lesnim drobirjem. Vrsto ogroža prekomerno odstranjevanje starih, umirajočih dreves.	75.556	807	Vrsta je redka, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana.
gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>)	<u>SI3000297 Mišja dolina:</u> Sestoji ob prtokih Kozmanjke (oddelka 03262 in 03259).	Živi v vlažnih dolinah s travniki in mešanimi gozdnimi sestoji. Gosenice se do zime skupinsko hranijo z listi velikega jesena in topola. Prezimijo v skupnih gnezdih iz listov hranilne rastline spetih s svilnatimi nitmi. Spomladi se gosenice hranijo posamič jesenom in topolom, poleg tega pa še z ozkolistnim trpotcem, vrednikovim jetičnikom, kosteničevjem ali travniško izjevko. Odrasli osebki se zadržujejo večinoma na gozdnih robovih in gozdnih poteh, ki so le del dneva osončene. Hranijo se v glavam na belo cvetočih rastlinah (kobulnice, navadna kalina, dobrovita ipd.). Na populacije negativno vpliva predvsem intenzifikacija kmetijske rabe travniških površin v bližini življenjskega prostora, način gospodarjenja z gozdom (odstranjevanje vegetacije na gozdnih obronkih in monokulturno pogozdovanje z iglavci) ter reguliranje manjših potočkov z odstranjevanjem obrežne vegetacije.	37	6,3	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija je skoraj izolirana na širšem območju.
črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i> *)	<u>SI3000005 Ma-teča voda in Bis-trica:</u> Pretežno gozdnata pokrajina s posameznimi košenicami, pestro strukturiranimi gozdnimi robovi, gozdnimi jasami, gozdne ceste in poti. <u>SI3000263 Kočevsko</u> Pretežno gozdnata pokrajina s posameznimi košenicami, pestro strukturiranimi gozdnimi robovi, gozdnimi	Vrsta potrebuje listnate do mešane presvetljene gozdove od nižin do 1000 metrov nadmorske višine z visokim deležem vrzeli, jas in gozdnih robov z dobro zastopanim zeliščnim in grmovnim slojem ter vrstno bogatimi travniki v bližini. Mlade gosenice se hranijo z listi mrtvih kopriv, vrbovcev in drugih zelišč v podrasti, po prezimitvi pa se hranijo z listi grmovnih vrst (leska, robida, kosteničevje, navadna metla). Metulji srkajo nektar cvetov konjske grive, navadne dobre misli, gadovca, osatov, mete in tudi drugih medonosnih rastlin, ki cvetijo pozno poleti v gozdu in ob gozdnem robu. Metulji so aktivni podnevi in ponoči: podnevi se odrasli osebki hranijo, ponoči pa	98	9	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju.
			10.476	99	Vrsta je pogosta, dobro ohranjena, populacija ni izolirana.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Veli-kost cone znotraj POO (ha)	Veli-kost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
rogač (<i>Lucanus cervus</i>)	jasami, gozdne ceste in poti. <u>SI3000263 Kočevsko:</u> Starejši sestoji listavcev, predvsem s prisotnostjo hrastov. Vrsta je bila najdena v oddelkih 03114 in 03082.	parijo. Posamezne populacije so ogrožene zaradi pogoste košnje gozdnega roba ali zaradi uporabe pesticidov na površinah v bližini. Živi v starih sestojih listavcev, predvsem hrastov, na toplih legah z visokim deležem mrtevga lesa v nižinah in gričevju. Hrošči se pojavijo ob večerih od junija do avgusta. Samice zalegajo jajčeca v ali ob šture, stara ali padla drevesa. Pri tem je bolj kot drevesna vrsta pomembno, da je les v fazi razgradnje posebnih gliv. Celoten razvoj poteka počasi, tudi do 5 let. Zabubijo se v zemlji (15-20 cm globoko) in se razvijajo v hrošče, ki živijo samo nekaj tednov.	76.091	2.476	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, splošna ocena stanja je dobra.
veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>)	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Vrzelasti listnati in mešani gozdovi z dobro razvitim zeliščnim slojem severno in vzhodno od naselja Otavice (oddelek 03104).	Vrsta je vezana na tople, vlažne, presvetljene in vrzelaste listnate in mešane gozdove z dobro razvitim zeliščnim slojem in peštrim gozdnim robom, v dolinah ob potokih in rekah, od nižin do 800 m nadmorske višine. Metulji potrebujejo za prehrano cvetoče naktarialne rastline v gozdni podrasti, na vrzelih in gozdnem robu. Samice odlagajo jajca na nekatere vrste stročnic (spomladanski in črni grahor ter nekatere grašice), s katerimi se prehranjujejo izlegle gosence. Glavni dejavniki ogrožanja vrste so veliki posegi v gozdne površine (goloski, nadomeščanje drevesnih vrst z monokulturami iglavcev), intenzivno odstranjevanje podrasti in čiščenje gozdnih robov ter klimatske spremembe z vse toplejšimi in sušnimi poletji.	985	53	Vrsta je redka, ohranjenost vrste je dobra, populacija je skoraj izolirana.
veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>)	<u>SI3000005 Ma-teča voda in Bistrica:</u> Območje vodotokov Bistrica s pritoki.	Večino življenja preživi v stadiju ličinke, v majhnih gozdnih potokih z naravno strugo in z ustreznim peščenim, rahlo muljastim dnom. Pogosto so struge sredi poletja suhe, pa vendar jeseni znova najdemo ličinke, ki so sušo preživele zakopane globlje v podlagi. Ker so odrasli zelo dobri letalci, se lahko tudi do nekaj kilometrov oddaljijo od matičnega potoka. Ogrožajo ga onesnaževanje in regulacije vodotokov.	198	9	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana, ampak je ob meji območja razširjenosti, splošna ocena stanja je dobra.
mah <i>Buxbaumia viridis</i>	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Montanski pas, med 500 in 1500 m nadmorske višine, redko sega v kolinski pas.	Vrsta uspeva na razpadlih smrekovih štorih, v montanskem pasu, med 500 in 1500 m nadmorske višine, samo redko sega v kolinski pas.	78.267	1078	Vrsta je prisotna, odlično ohranjen a, populacija ni izolirana.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Veli-kost cone znotraj POO (ha)	Veli-kost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju
mah <i>Dicranum viride</i>	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Montanski pas do 1000 m nadmorske višine, redko pa sega v kolinski pas pod 500 m nadmorske višine.	Poseljuje lubje ob vznožju listopadnih, predvsem starih dreves v strnjenih listopadnih (predvsem bukovih) gozdovih. Vrsta se pojavlja v majhnih šopih ali posameznih blazinicah z majhno gostoto, skupaj z drugimi vrstami, ki poseljujejo isti habitat. V Sloveniji vrsta uspeva na razpadajočih bukovih ostankih, deblih in štorih v montanskem pasu do 1000 m n.m., redko pa sega v kolinski pas pod 500 m n.m. Vrsta je ogrožena zaradi podiranja gostiteljskih dreves ter dreves v bližnji okolici, kar spreminja mikroklimatske razmere. Vrsta je občutljiva tudi na zračno onesnaženost.	78.267	1078	Vrsta je prisotna, odlično ohranjena, populacija ni izolirana.
kranjski jeglič (<i>Primula carniolica</i>)	<u>SI3000005 Ma-teča voda in Bis-trica:</u> Celotno Natura 2000 območje, v GGE ni znanih najdišč.	Raste na dolomitu in dolomiti-ziranem apnencu, redkeje na čistem apnencu, na vlažnem, lahko neposredno namočenem in senčnem skalovju, v grapah in soteskah, lahko tudi v vrtačah s temperaturnim obratom. Ponekod raste na skalnatih tleh v bukovem ali črno gabrovem gozdu, na sušnih, vlažnih kamnitih ali povirnih traviščih. Je endemit, ki uspeva v približno 70 km dolgem in 25 km širokem pasu zahodno in južno od Ljubljane, v porečju Idrije in Ljubljane, na severnem obrobju Dinarskega gorovja, z nekaj nahajališči seže še v prigorje Julijskih Alp.	188	8,5	Stopnja ohranjenosti je odlična, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, splošna ocena stanja je dobra.

13.12 Konkretna varstvene usmeritve za naravne vrednote

A. Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	STATUS	ZVRST	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE	Stopnja po- udarjenosti*	
						NV	BR
109	Tentera - ponorno območje	Ponorno območje Tržišnice in Sodraške Bistrice pri Ribnici	NVDP	GEO-MORF, HIDR	- Zaradi plitvo potekajočih jamskih rogov Tentere v zaledju jamskega vhoda in posledično velike ranljivosti območja naj se na območju naravne vrednote ne ureja nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti). V primeru izkazane nujnosti umeščanja gozdarske infrastrukture znotraj naravne vrednote naj se jo načrtuje v sodelovanju z ZRSVN.	2	/
1306	Finkov potok	Dolina ponikalnice Finkov potok s ponornim zatrepom pri Finkovem, jugovzhodno od Velikih Lašč	NVLP	HIDR, GEOMORF, (GEO-MORFP)	- Na območju končnega ponora Finkovega potoka (Podstenska jama – ident. št. 43882) naj se z namenom ohranjanja ponornega zatrep v radiu 30 m od vhoda v jamo ne gradi nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti). - Gozdarske infrastrukture naj se ne umešča v dolinsko dno ponikalnice. Morebitno prečenje struge potoka naj se z namenom čim manjšega posega izvede čim bolj pravokotno na strugo in v čim manjšem obsegu. - Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu potoka naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja. - V izogib spremembi morfologije struge vodotoka ter v skladu s 7. in 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov naj se spravilo lesa ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Zaželena je uporaba biološko razgradljivih olj.	2	/
7624	Goriča vas - ponori Bistrice	Ponorno območje Bistrice v Goriči vasi	NVLP	HIDR, GEOMORF	Usmeritve niso potrebne. Opomba: NV je izven gozdnega prostora.	/	/
7723	Vintarji - nahajališče boksita	Izdanki karnijskega oolitnega boksita ob gozdni cesti pri Vintarjih	NVLP	GEOL	- Gradnja in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic naj se ne gradi v radiju 10 metrov od večjih izdankov boksita. - Sečnja in spravilo naj potekata tako, da se večjih izdankov boksita ne poškoduje.	2	/
7816	Perovo - tisa	Tisa na križišču južno od Perovega	NVLP	DREV	- Drevo in rastišče naj se ohranja. - Na drevesu se lahko izvajajo samo strokovni arboristični posegi, ki ne bodo škodili vitalnosti drevesa.	1	2
7817	Ortnek - lipa pri gradu	Lipa v parku pri Ortneškem gradu v Ortneku	NVLP	DREV	Usmeritve niso potrebne. Opomba: NV je izven gozdnega prostora.	/	/

7818	Ortnek - duglaziji ob cesti	Duglaziji ob gozdni cesti jugozahodno od Ortneka	NVLP	DREV	- Drevesi naj se prepusti nadaljnjemu naravnemu razvoju. - Rastišče naj se ohranja. Nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti) naj se gradi znotraj rastišča obeh duglazij (radij 20 metrov od debel). - Sečnja in spravilo lesa v bližini duglazij naj potekata tako, da se ne poškoduje njunih korenin, debel in krošenj. - Krošnji obeh duglazij sta utesnjeni. V dogovoru z ZRSVN naj se z namenom povečanja rastnega prostora odstrani konkurenta obeh duglazij.	1	2
8029	Črni potok pri Velikih Laščah	Zgornji tok Črnega potoka z mokrotnimi površinami jugozahodno od Velikih Lašč	NVLP	EKOS	- Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja in v zimskem obdobju. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo. - V 5 m pasu brežine vodotokov naj se sečnja izvaja tako, da se zagotavlja stalna zastrtost vodotokov – sklenjen pas vegetacije (črno jelševje) ob vodotoku. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka. - V skladu s 7. in 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov naj se spravilo lesa ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj. - Teži se k revitalizaciji zaraščajočih mokrotnih travnikov in barij (mestoma ob vodotoku v odseku 03243). Gozdnogospodarski ukrepi naj bodo tehnološko in časovno prilagojeni specifičnim ekološkim lastnostim mokrotnih habitatnih tipov: • sečnja in spravilo naj se izvajata zgolj po suhih ali zamrznjenih tleh; • nove gozdne prometnice naj se izogonejo mokrotnim površinam, obstoječe gozdne vlake naj se ne nasipava z materialom od drugod; • uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja in tehnično brezhibni stroji; • mokrotnih travnikov naj se ne gnoji; • izboljšuje naj se hidrologijo območja.	2	2
8030	Tržiščica	Ponikalnica severno od Žlebiča z obrežnimi mokrišči	NVLP	HIDR, EKOS	Na območju naravne vrednote so znani podatki za raka koščaka (<i>Austropotamobius torrentium</i>), hrošča močvirskega krešiča (<i>Carabus variolosus</i>) in kačjega pastirja velikega studenčarja (<i>Cordulegaster heros</i>): - Gozdno infrastrukturo naj se umešča vsaj 25 m stran od vrha brežin vodotoka. Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja in v zimskem obdobju. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo. - V 5 m pasu brežine vodotokov naj se sečnja izvaja tako, da se zagotavlja stalna zastrtost vodotokov – sklenjen pas vegetacije ob vodotoku. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka. - Ohranja naj se posamezna drevesa ter skupine drevja, omejke in gozdne otoke v kmetijski krajini. - Ohranja ali vzpostavi naj se pestro strukturiran gozdni rob. - V izogib spremembi morfologije struge vodotoka ter v skladu s 7. in 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov	2	2

7818	Ortnek - duglaziji ob cesti	Duglaziji ob gozdni cesti jugozahodno od Ortneka	NVLP	DREV	- Drevesi naj se prepusti nadaljnjemu naravnemu razvoju. - Rastišče naj se ohranja. Nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti) naj se gradi znotraj rastišča obeh duglazij (radij 20 metrov od debel). - Sečnja in spravilo lesa v bližini duglazij naj potekata tako, da se ne poškoduje njunih korenin, debel in krošenj. - Krošnji obeh duglazij sta utesnjeni. V dogovoru z ZRSVN naj se z namenom povečanja rastnega prostora odstrani konkurenta obeh duglazij.	1	2
8029	Črni potok pri Velikih Laščah	Zgornji tok Črnega potoka z mokrotnimi površinami jugozahodno od Velikih Lašč	NVLP	EKOS	- Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja in v zimskem obdobju. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo. - V 5 m pasu brežine vodotokov naj se sečnja izvaja tako, da se zagotavlja stalna zastrtost vodotokov – sklenjen pas vegetacije (črno jelševje) ob vodotoku. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka. - V skladu s 7. in 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov naj se spravilo lesa ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj. - Teži se k revitalizaciji zaraščajočih mokrotnih travnikov in barij (mestoma ob vodotoku v odseku 03243). Gozdnogospodarski ukrepi naj bodo tehnološko in časovno prilagojeni specifičnim ekološkim lastnostim mokrotnih habitatnih tipov: • sečnja in spravilo naj se izvajata zgolj po suhih ali zamrznjenih tleh; • nove gozdne prometnice naj se izognejo mokrotnim površinam, obstoječe gozdne vlake naj se ne nasipava z materialom od drugod; • uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja in tehnično brezhibni stroji; • mokrotnih travnikov naj se ne gnoji; • izboljšuje naj se hidrologijo območja. naj se spravilo lesa ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj. - V pasu 15 metrov od vodotoka naj se ne izvaja krčitev gozda. - Kupe sečnih ostankov naj se ne zлага neposredno ob vodotok. - Neposredno ob vodotoku naj se ne skladišči lesa. - Teži se k revitalizaciji zaraščajočih mokrotnih travnikov in barij (mestoma ob vodotoku v odsekih 03225, 03227, 03229 in 03240). Gozdnogospodarski ukrepi naj bodo tehnološko in časovno prilagojeni specifičnim ekološkim lastnostim mokrotnih habitatnih tipov: • sečnja in spravilo naj se izvajata zgolj po suhih ali zamrznjenih tleh; • nove gozdne prometnice naj se izognejo mokrotnim površinam, obstoječe gozdne vlake naj se ne nasipava z materialom od drugod; • uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja in tehnično brezhibni stroji; • mokrotnih travnikov naj se ne gnoji; • izboljšuje naj se hidrologijo območja.	2	2
8031	Laščica	Desni pritok Tržiščice z obrežnimi mokrišči severozahodno od Žlebiča	NVLP	HIDR, EKOS	- Gozdno infrastrukturo naj se umešča vsaj 25 m stran od vrha brežin vodotoka. Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja	2	2

7818	Ortnek - duglaziji ob cesti	Duglaziji ob gozdni cesti jugozahodno od Ortneka	NVLP	DREV	- Drevesi naj se prepusti nadaljnjemu naravnemu razvoju. - Rastišče naj se ohranja. Nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti) naj se gradi znotraj rastišča obeh duglazij (radij 20 metrov od debel). - Sečnja in spravilo lesa v bližini duglazij naj potekata tako, da se ne poškoduje njunih korenin, debel in krošenj. - Krošnji obeh duglazij sta utesnjeni. V dogovoru z ZRSVN naj se z namenom povečanja rastnega prostora odstrani konkurenta obeh duglazij.	1	2
8029	Črni potok pri Velikih Laščah	Zgornji tok Črnega potoka z mokrotnimi površinami jugozahodno od Velikih Lašč	NVLP	EKOS	- Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja in v zimskem obdobju. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo. - V 5 m pasu brežine vodotokov naj se sečnja izvaja tako, da se zagotavlja stalna zastrtost vodotokov – sklenjen pas vegetacije (črno jelševje) ob vodotoku. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka. - V skladu s 7. in 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov naj se spravilo lesa ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj. - Teži se k revitalizaciji zaraščajočih mokrotnih travnikov in barij (mestoma ob vodotoku v odseku 03243). Gozdnogospodarski ukrepi naj bodo tehnološko in časovno prilagojeni specifičnim ekološkim lastnostim mokrotnih habitatnih tipov: • sečnja in spravilo naj se izvajata zgolj po suhih ali zamrznjenih tleh; • nove gozdne prometnice naj se izogonejo mokrotnim površinam, obstoječe gozdne vlake naj se ne nasipava z materialom od drugod; • uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja in tehnično brezhibni stroji; • mokrotnih travnikov naj se ne gnoji; • izboljšuje naj se hidrologijo območja. tako, da ne pride do njihovega zasipavanja in v zimskem obdobju. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo. - V 5 m pasu brežine vodotokov naj se sečnja izvaja tako, da se zagotavlja stalna zastrtost vodotokov – sklenjen pas vegetacije ob vodotoku. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka. - V izogib spremembi morfologije struge vodotoka ter v skladu s 7. in 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov naj se spravilo lesa ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj. - V pasu 15 metrov od vodotoka naj se ne izvaja krčitev gozda. - Kupe sečnih ostankov naj se ne zлага neposredno ob vodotok. - Neposredno ob vodotoku naj se ne skladišči lesa.	2	2
8033V	Bistrica	Ponikalnica na Ribniškem polju s spremljajočimi mo- krotnimi površinami	NVLP	HIDR	- Gozdno infrastrukturo naj se umešča vsaj 5 m stran od vrha brežin vodotoka. Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja in v	2	2

7818	Ortnek - duglaziji ob cesti	Duglaziji ob gozdni cesti jugozahodno od Ortneka	NVLP	DREV	- Drevesi naj se prepusti nadaljnjemu naravnemu razvoju. - Rastišče naj se ohranja. Nove gozdarske infrastrukture (prometnice in ostali objekti) naj se gradi znotraj rastišča obeh duglazij (radij 20 metrov od debel). - Sečnja in spravilo lesa v bližini duglazij naj potekata tako, da se ne poškoduje njunih korenin, debel in krošenj. - Krošnji obeh duglazij sta utesnjeni. V dogovoru z ZRSVN naj se z namenom povečanja rastnega prostora odstrani konkurenta obeh duglazij.	1	2
8029	Črni potok pri Velikih Laščah	Zgornji tok Črnega potoka z mokrotnimi površinami jugozahodno od Velikih Lašč	NVLP	EKOS	- Gradnja, rekonstrukcija in ureditev pripravljenih gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotokov naj se izvaja tako, da ne pride do njihovega zasipavanja in v zimskem obdobju. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo. - V 5 m pasu brežine vodotokov naj se sečnja izvaja tako, da se zagotavlja stalna zastrtost vodotokov – sklenjen pas vegetacije (črno jelševje) ob vodotoku. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka. - V skladu s 7. in 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov naj se spravilo lesa ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj. - Teži se k revitalizaciji zaraščajočih mokrotnih travnikov in barij (mestoma ob vodotoku v odseku 03243). Gozdnogospodarski ukrepi naj bodo tehnološko in časovno prilagojeni specifičnim ekološkim lastnostim mokrotnih habitatnih tipov: • sečnja in spravilo naj se izvajata zgolj po suhih ali zamrznjenih tleh; • nove gozdne prometnice naj se izognejo mokrotnim površinam, obstoječe gozdne vlake naj se ne nasipava z materialom od drugod; • uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja in tehnično brezhibni stroji; • mokrotnih travnikov naj se ne gnoji; • izboljšuje naj se hidrologijo območja.	2	2
Opomba: Bistrica z visoko pestrostjo življenjskih okoliščin nudi primerne habitate za raznoliko živalstvo. Prisotne so: številne ribje vrste, rak navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>), mehkužec ozki vrtenec (<i>Vertigo angustior</i>), hribski urh (<i>Bombina variegata</i>), kačji pastir veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>), metulj travniški postavnjež (<i>Euphydryas aurinia</i>), ptice kosec (<i>Crex crex</i>) in poljski škrjanec (<i>Alauda arvensis</i>), številni netopirji npr. vejicati (<i>Myotis emarginatus</i>), širokouhi/mulasti (<i>Barbastella barbastellus</i>), navedni/ostrouhi (<i>Myotis myotis/blythii</i>), navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>), mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) in veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>) ter velike zveri.					- zimskem obdobju. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo. - V 5 m pasu brežine vodotokov naj se sečnja izvaja tako, da se zagotavlja stalna zastrtost vodotokov – sklenjen pas vegetacije ob vodotoku. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka. - Ohranja naj se posamezna drevesa ter skupine drevja, omeje in gozdne otoke v kmetijski krajini. - V skladu s 7. in 8. členom Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov naj se spravilo lesa ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj. - V pasu 15 metrov od vodotoka naj se ne izvaja krčitev gozda. - Kupe sečnih ostankov naj se ne zлага neposredno ob vodotok in ponore. - Neposredno ob vodotoku naj se ne skladišči lesa.		

Opombe:

Izven gozdnega prostora se nahajajo NV z naslednjimi identifikacijskimi številkami (presoja je izdelana na osnovi stare gozdne maske): 7624, 7817. V skladu s Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10 in 23/15 ter sklep št. 35600-46/2017 z dne 16. 2. 2018, 7/2019, sklep št. 35600-10/2021-5 z dne 21. 1. 2021) so:

- z oznako **V** označene naravne vrednote, katerih površina je večja od 1 km² ali so linijsko daljše od 1 km (2. člen).

B. Pregled jam in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	STOPNJA POUDARJE NOSTI*	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
42134	Jančja jama	Poševno ali stopnjasto brezno	/	3	Upošteva naj se varstveni režim v jami naveden v 18. členu Zakona o varstvu podzemnih jam. Na vplivnem območju jame (na površju nad znanimi rovi jame) naj se upošteva naslednje usmeritve:
42135	Luknja pri Jančji jami	Brezno	/	3	
42136	Jama na Ravneh	Brezno	/	3	
42213	Krmelka	Brezno	2	3	-
42214	Mihajla jama	Brezno	2	3	
42216	Jama na senožetih	Brezno/jama	2	3	
42341	Griška jama	Jama s stalnim tokom	2	3	-
42385	Brezno pri Mrhovišču	Brezno	/	3	
42397	Goričevska žiglovica	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
42814	Gobarca	Brezno	2	3	-
43077	Bršlinka	Vodoravna jama	2	3	
43082	Pustno brezno	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
43083	Kačja jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	/	3	-
43084	Skalnica	Poševno ali stopnjasto brezno	/	3	
43085	Galebja jama	Jama z bazeni nakapane vode	/	3	
43086	Železniška jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	-
43087	Bunker 1	Spodmol, kevdr	2	3	
43088	Bunker 2	Spodmol, kevdr	2	3	
43089	Pokrito brezno 1	Brezno/jama	2	3	-
43090	Pokrito brezno 2 pri Žlebiču	Brezno	2	3	
43091	Studenška jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
43092	Mrtva jama	Brezno/jama	2	3	-
43093	Praznična jama	Vodoravna jama	2	3	
43094	Hišno brezno	Poševno ali stopnjasto brezno	/	3	
43095	Pasica	Poševno ali stopnjasto brezno	/	3	-
43096	Taborišče	Jamski sistem, Jama s stalnim tokom	2	3	
43097	Mivčja jama	Vodoravna jama	2	3	
43098	Biserka	Vodoravna jama	2	3	-
43099	Petkov skedenj	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
43100	Živinska jama	Spodmol, kevdr	2	3	
43333	Bartolovo brezno 1	Brezno	2	3	-
43334	Bartolovo brezno 2	Brezno	2	3	
43336	Vidmarjeva jama	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
43337	Žejna luknja	Brezno	2	3	-
43338	Antonovo brezno	Brezno	2	3	
43339	Vančevo brezno	Brezno	2	3	

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	STOPNJA POUDARJE NOSTI*	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
43521	Prepad na Tisavcu	Brezno	2	3	
43846	Finkova jama 3	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
43847	Finkova jama 4	Spodmol, kevderc	/	3	
43882	Podstenska jama	Jama občasni ponor ob občasnem toku	2	3	
45027	Pomladna jama	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
45129	Brezno v Dulih	Brezno	2	3	
45130	Polšna jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
45131	Katordeževa jama	Spodmol, kevdrč	2	3	
45543	Krajčeva jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
45545	Skončarjeva jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
45546	Čukova jama	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
45547	Brezno na Bašlju 2	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
45548	Brezno na Bašlju 1	Brezno	2	3	
45549	Petkova jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
45550	Brezno v Špilju	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
45551	Cebinovo brezno	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
45664	Pocestnica	Brezno	2	3	
46247	Korlusovo brezno	Brezno	2	3	
46248	Raušljevo Brezno	Brezno	2	3	
46306	Kozinov kevderc	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
46307	Petračeva jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
46318	Mlado brezno 1	Brezno	2	3	
46319	Mlado brezno 2	Brezno	2	3	
46503	Otavško svinsko brezno	Brezno	2	3	
46504	Brezno pod zakladi	Brezno	2	3	
46505	Trikotno brezno	Brezno	2	3	
46506	Gnezdo	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
46507	Elipsa	Brezno	2	3	
46508	Žagarjevo brezno	Brezno	2	3	
46512	Jelenov jezik	Brezno	2	3	
46513	Brlog na Tisovcu	Spodmol, kevdrč	2	3	
46514	Brezno pri Škrajneku	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
46515	Oberstarjeva jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
46516	Seljanova jama	Brezno	2	3	
46517	Riglerjevo brezno	Brezno	2	3	
46518	Žbonatovo brezno	Brezno	2	3	
46519	Jama dveh bratov	Vodoravna jama	2	3	
46727	Rusova jama	Vodoravna jama	2	3	
46737	Studenška jama 2	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
46753	Brezno pri Obrnišču 2	Brezno	2	3	
46754	Meander pri Obrnišču	Brezno	2	3	
46755	Brezno pri Obrnišču	Brezno	2	3	

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	STOPNJA POUDARJE NOSTI*	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
46756	Pustno brezno 2	Brezno	2	3	
46857	Patovško brezno 1	Brezno	2	3	
47043	Brezno v kamnolomu	Brezno	2	3	
47044	Velika Kaučja jama pri Velikih Poljanah	Vodoravna jama	2	3	
47045	Mala Kaučja jama pri Velikih Poljanah	Vodoravna jama	2	3	
47327	Jurčkovo brezno	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
48129	Pikčeva jama	Jama z občasnim tokom	2	3	
48133	Gregčeva jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	2	3	
50277	Vidmarčkova jama	Poševno ali stopnjasto brezno	2	3	
50278	Jama pod Črnim vrhom	Brezno	2	3	
50279	Petrova jama	Brezno	2	3	
50280	Brezno v Spodnjih delih	Brezno	2	3	
50364	Brezno v Gornjih nišah	Brezno	2	3	
50365	Fricovo brezno	Brezno	2	3	

Opombe:

Številka režima vstopa pomeni: 2 - odprta jama z nadzorovanim vstopom, 3 – odprta jama s prostim vstopom.

Izven gozdnega prostora se nahajajo NV z naslednjimi identifikacijskimi številkami (presoja je izdelana na osnovi stare gozdne maske): 42134, 42135, 42136, 42385, 43083, 43084, 43085, 43094, 43095, 43847.

* - V stolpcu STOPNJA POUDARJENOSTI je naveden predlog poudarjenosti stopnje **funkcije varovanja naravnih vrednot**.

13.13 Podrobne kulturnovarstvene usmeritve

EŠD	IME	REŽIM	PODREŽIM	USMERITVE
13407	Zapuže pri Ribnici – Gradišče Sv. Ana	arheološko najdišče		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
13409	Breže - Gradišče Hoste in arheološko območje Micnekova jama	arheološko najdišče		Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
10970	Runarsko - Arheološko območje Tabor	arheološko najdišče		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
13405	Ortnek - Arheološko najdišče Stari grad	arheološko najdišče		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
13408	Breže - Arheološko najdišče Živinska jama	arheološko najdišče		Upoštevanje varstvenega režima enote – predhodna pridobitev kulturnovarstvenih pogojev pred posegi.
29695	Novi Pot - Zaporni zid na Mali gori	arheološko najdišče		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS.
2223	Zapuže pri Ribnici - Cerkev Sv. Ane	dediščina	stavbna dediščina	Vzdrževanje gozdnega roba v neposredni bližini cerkve in

				ohranjanje vedut na cerkev. Upoštevanje varstvenega režima enote.
2649	Ortnek - Cerkev Sv. Jurija	dediščina	stavbna dediščina	Vzdrževanje gozdnega roba v neposredni bližini cerkve in ohranjanje vedut na cerkev. Upoštevanje varstvenega režima enote.
14793	Grebenje - Domačija Grebenje 4	dediščina	stavbna dediščina	Vzdrževanje gozdnega roba v bližini domačije. Upoštevanje varstvenega režima enote.
30463	Vintarji - Dolšakova sušilnica	dediščina	stavbna dediščina	Poleg upoštevanja varstvenega režima enote je potrebno vzdrževanje gozda v neposredni bližini sušilnice.
22468	Breže - Spomenik na kraju ilegalnega partizanskega prehoda čez progo borcev XVIII. divizije	dediščina	memorialna dediščina	Okolico spomenika je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
22494	Zapuže pri Ribnici - Spomenik padlim v NOB v Lepovčah	dediščina	memorialna dediščina	Poleg upoštevanja varstvenega režima enote je potrebno vzdrževanje gozda v neposredni bližini spomenika, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb spomenika.
23077	Vrh pri Poljanah - Kapelica Sv. Antona Padovanskega	dediščina	stavbna dediščina	Poleg upoštevanja varstvenega režima enote je potrebno vzdrževanje gozda v neposredni bližini kapelice.

14. Prostorski del načrta

1. Stanje in razvoj gozdnih površin

Na karti 12 so prikazane gozdne površine iz preteklega načrta, novo določene gozdne površine (gozd in druga gozdna zemljišča), zemljišča v zaraščanju, ki niso določena kot gozd in površine, ki so bile v preteklem obdobju izkrčene.

Preglednica 118: Stanje in razvoj gozdnih površin

	Površina (ha)	Indeks (%)*
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	4.807,05	100,00 - 1a/1a
1b) Novo določene površine gozdov	23,23	0,48 - 1b/1a
1c) Novo izločene gozdne površine	0,0	0,00 - 1c/1a
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	1,61	0,03 - 1d/1a
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	4.830,28	100,48 - SP/1a
Površine v zaraščanju (niso gozd)	155,55	
Druga gozdna zemljišča	28,08	

Opomba:

* osnova indeksa je pretekli gozdnogospodarski načrt GGE

V GGE Mala gora se je skupna površina gozdov povečala za 23,23 ha zaradi vključitve zaraščanj. Še vedno pa je zaraščajočih površin 155,55 ha, večina od tega v kmetijskem (negozdnem) prostoru. Krčitev gozda je bilo 1,61 ha.

2. Večfunkcionalna območja

Na dveh kartah so prikazana območja gozdov, kjer se pojavljata hkrati vsaj po ena ekološka in socialna funkcija, ki zaradi svoje poudarjenosti vplivata na gospodarjenje z gozdovi.

Na karti 13 z naslovom "Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje" so izrisana območja, kjer so na istem področju navzoče ekološke funkcije 1. ali 2. stopnje poudarjenosti in okolju prijazne socialne funkcije (zaščitna, raziskovalna funkcija, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine, higiensko-zdravstvena funkcija in estetska funkcija) prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

Preglednica 119: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
Navzoče funkcije, ki se ne izključujejo	929,56	19
Ostala površina	3.962,39	81
Skupaj	4.891,95	100,00

Na karti 14 z naslovom "Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda" so izrisana območja, kjer so na istem področju navzoče ekološke funkcije 1. ali 2. stopnje poudarjenosti in okolje obremenjujoče socialne funkcije (turistična, rekreacijska, poučna in obrambna funkcija), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti. Na tej karti so območja razvrščena v naslednje štiri kategorije:

1 - območje - z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (E1) ter z vsaj eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (S1),

2 - območje - z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (E1) ter vsaj eno okolje obremenjujočo socialno z 2. stopnjo poudarjenosti (S2),

3 - območje - z navzočo vsaj eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (S1) ter vsaj eno ekološko funkcijo z 2. stopnjo poudarjenosti (E2),

4 - območje - z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo z 2. stopnjo poudarjenosti (E2) in eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo z 2. stopnjo poudarjenosti (S2).

Preglednica 120: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati poudarjene ekološke in okolje obremenjujoče socialne funkcije ter njihov delež od vsega gozdnega prostora v gozdnogospodarski enoti

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
1. območje (E1, S1)	0,51	0,00
2. območje (E1, S2)	/	
3. območje (E2, S1)	21,70	0,44
4. območje ((E2, S2)	/	
Ostala površina	4.869,74	99,56
Skupaj	4.891,95	100,00

Območja gozdov, kjer se pričakujejo oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozdov v GGE so:

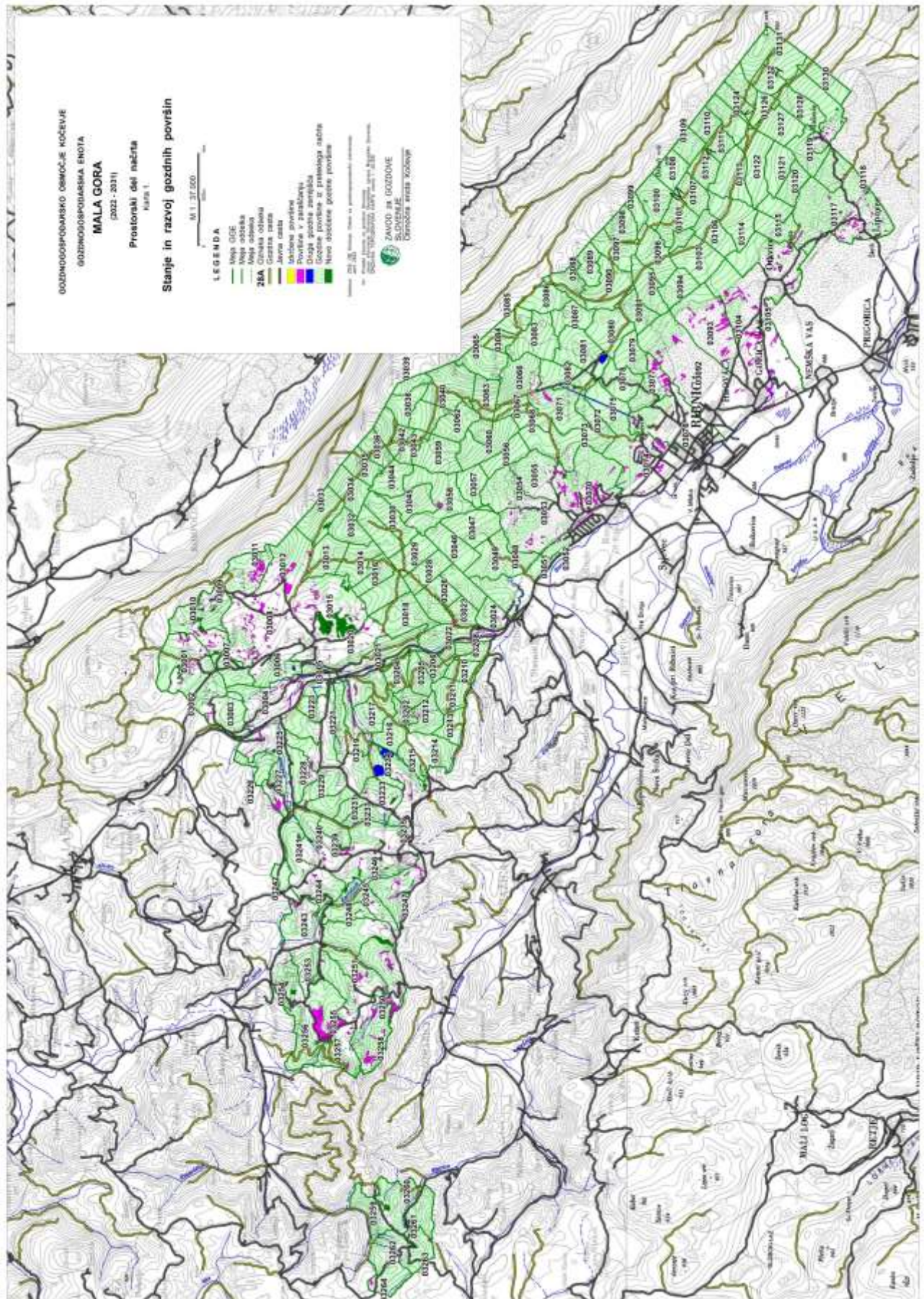
1 - območje – predstavlja območje na Sv. Ani, kjer se funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (gozdna jasa) prekriva s turistično in rekreacijsko funkcijo (Sv. Ana).

2 - območje – /

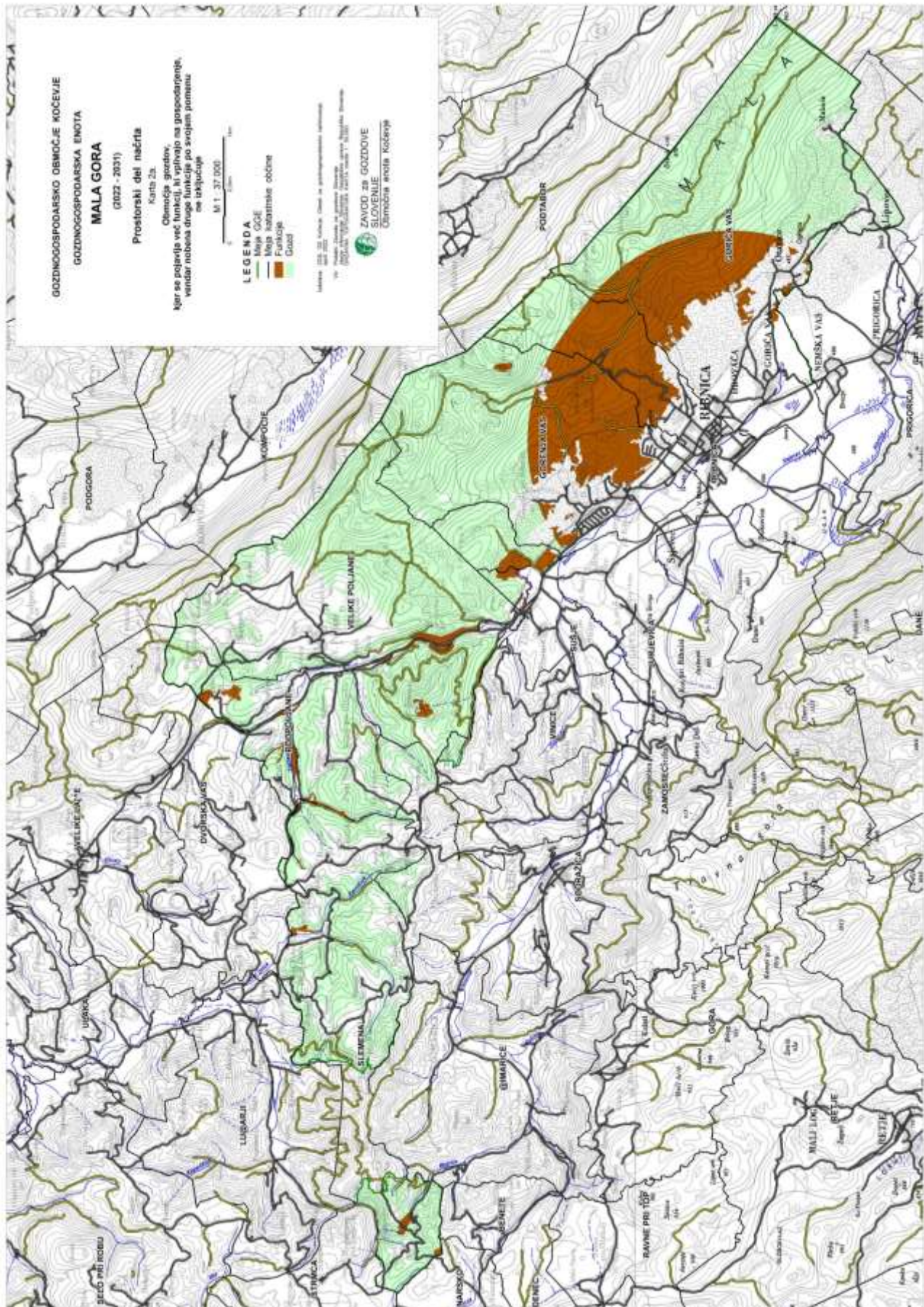
3 - območje – predstavljajo gozdovi na treh območjih. Prvo je na območju Sv. Ane, kjer se rekreacijska in turistična funkcija prekrivata s funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti (EPO) in hidrološko funkcijo (karbonatni kraški svet). Drugo je na območju Zavoda za blagovne rezerve v Ortneku, kjer se obrambna funkcija (območje izključne in nadzorovane rabe) prekriva s funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti (EPO) in funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (potencialna erozijska območja). Tretje pa je območje na Grmadi, kjer se obrambna funkcija (območje izključne in nadzorovane rabe) prekriva s hidrološko funkcijo (karbonatni kraški svet), funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti (EPO), v manjšem delu pa tudi s klimatsko funkcijo (območja vetrov od 3 do 4 m/s).

4 - območje – /

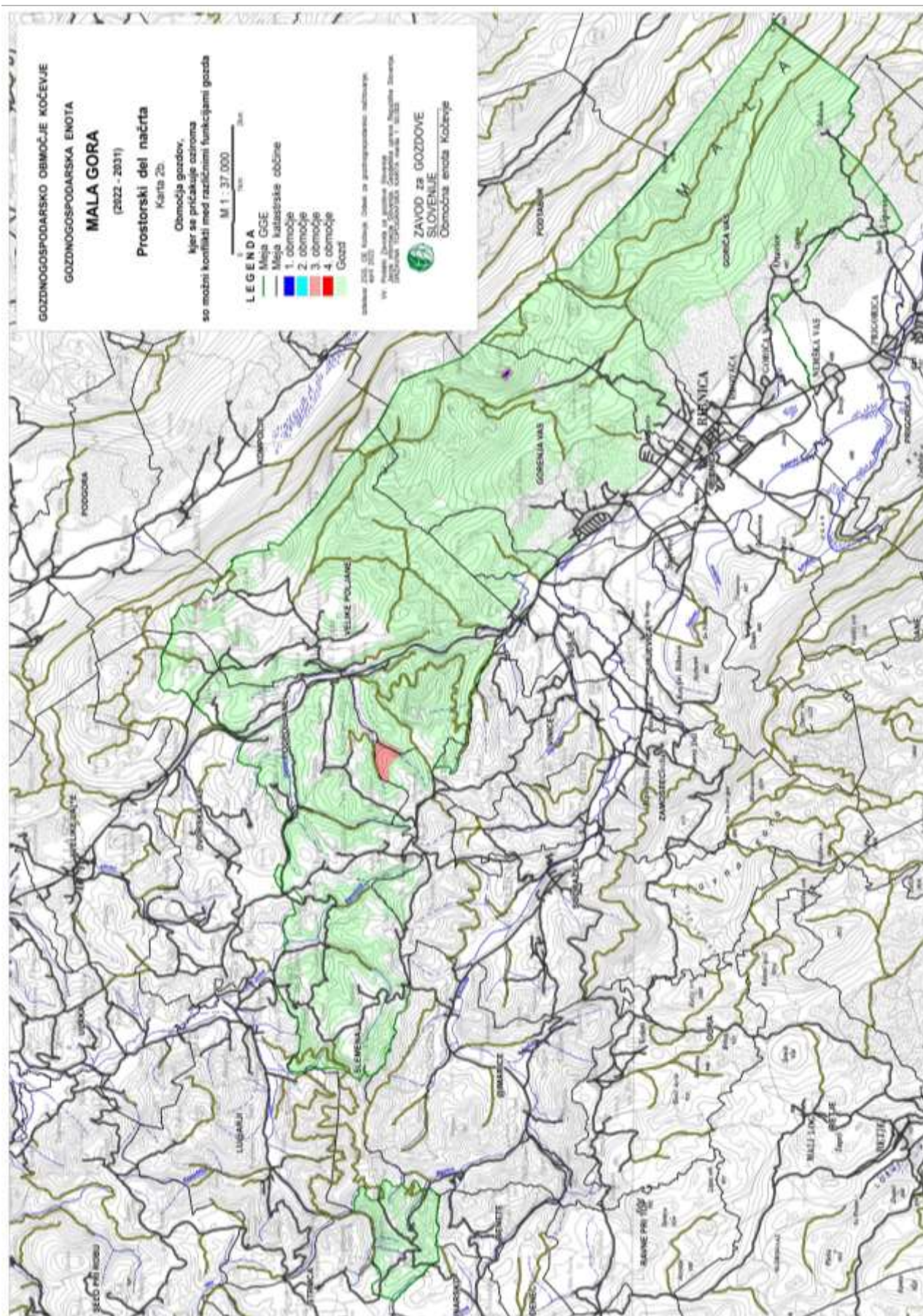
Karta 12: Stanje in razvoj gozdnih površin

Karta 13: Večfunkcionalna območja brez konfliktov med funkcijami

Karta 14: Večfunkcionalna območja z možnimi konflikti med funkcijami

3. Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Na karti 15 je prikazana intenzivnost gospodarjenja z gozdovi.

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi se določi po oddelkih, pri čemer se kot merilo upošteva vsota števil, ki izražajo povprečni letni možni (50 %) in realiziran (50 %) posek v bruto m³ na hektar ter dvakratni obseg načrtovanih (50 %) in realiziranih (50 %) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

- 1 - zelo velika intenzivnost: vsota obeh števil presega število 9;
- 2 - velika intenzivnost: vsota števil je od 6 do vključno 9;
- 3 - srednja intenzivnost: vsota števil je od 3 do vključno 6;
- 4 - majhna intenzivnost: vsota števil je od 0 do vključno 3;
- 5 - gozdovi (oddelki) brez načrtovanih ukrepov.

Preglednica 121: Intenzivnost gospodarjenja

Intenzivnost gospodarjenja	Površina ha	Delež (%)
1 zelo velika	789,88	16,4
2 velika	966,66	20,0
3 srednja	2.546,96	52,7
4 majhna	496,74	10,3
5 brez ukrepov	30,04	0,6
Skupaj	4.830,28	100,0

Intenzivnost gospodarjenja v GGE Mala gora je v povprečju srednja. Brez ukrepov so predlagane ekocelice.

4. Območja varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom brez in z ukrepi

Ker v GGE Mala gora ni območij gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov, karte nismo izdelali.

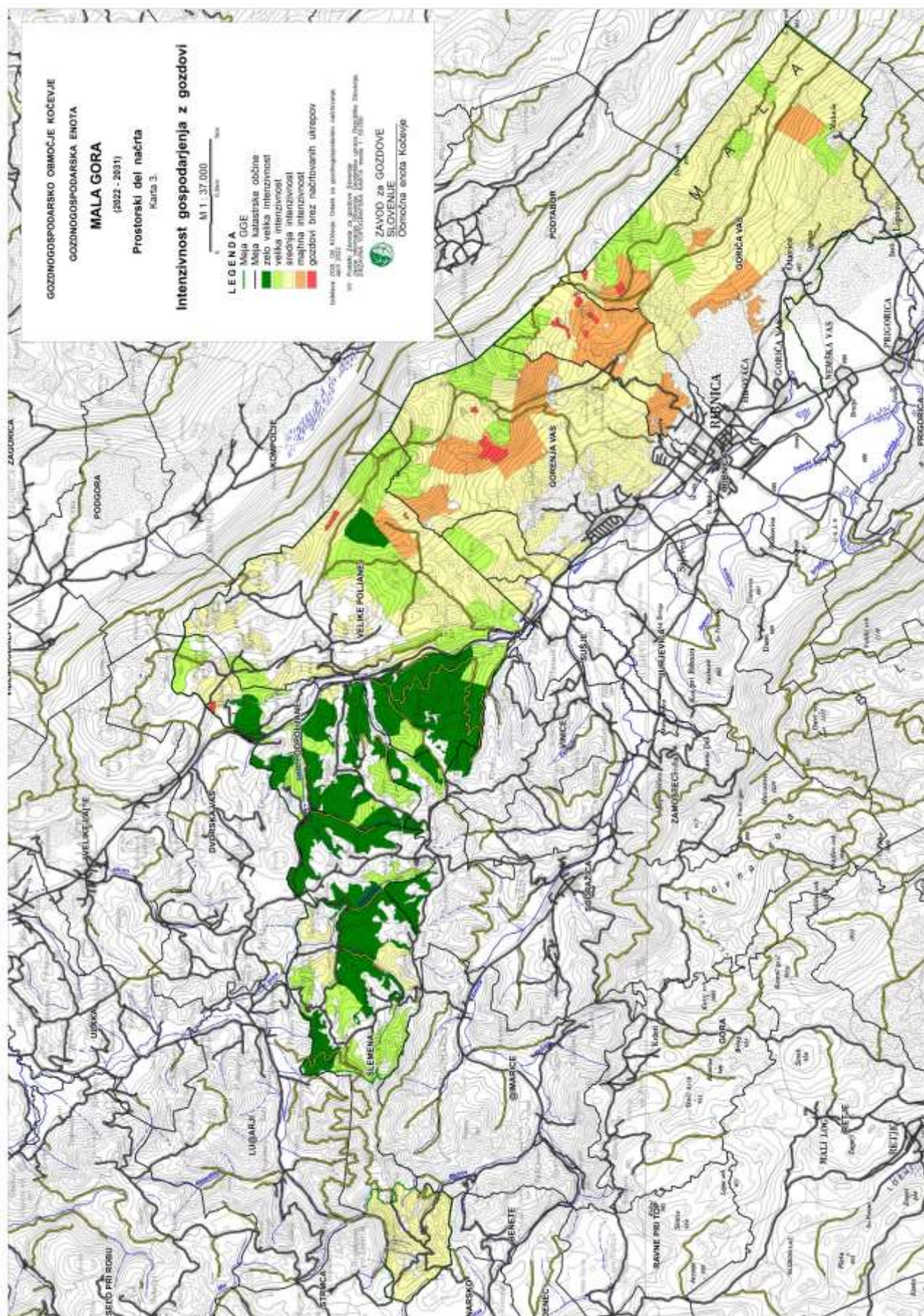
Preglednica 122: Površina gospodarskih kategorij gozdov ter njihov delež v gozdnogospodarski enoti

Gospodarska kategorija gozdov	Površina (ha)	Delež %
VEČNAMENSKI GOZDOVI	4.830,28	100,0
Skupaj	4.830,28	100,0

5. Gozdovi za sanacijo

V GGE Mala gora ni poškodovanih gozdov, v katerih bi bil zaradi negativnih vplivov onemogočen naraven razvoj ekosistema oziroma onemogočeno zagotavljanje funkcij gozdov.

Karta 15: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

6. Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali in območja pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Kot **območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali** so pomembne ekocelice, koridorji, živice, gozdni otoki v kmetijski krajini. Za ohranitev prostoživečih živali v gozdnem prostoru so pomembne tudi gozdne jase s predvidenimi ukrepi (košnja), zaraščajoče gozdne jase in druge zaraščajoče površine, grmišča in zimovališča.

Preglednica 123: Površine gozdov pomembnih za ohranitev prostoživečih živali

Kategorija	Površina ha	Delež gozdov (%)
Ekocelice	30,04	0,62
Zimovališča	259,50	5,37
Grmišča	19,53	0,40

Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti so prikazana na karti v skladu s predpisi o ohranjanju narave (Natura 2000 in EPO).

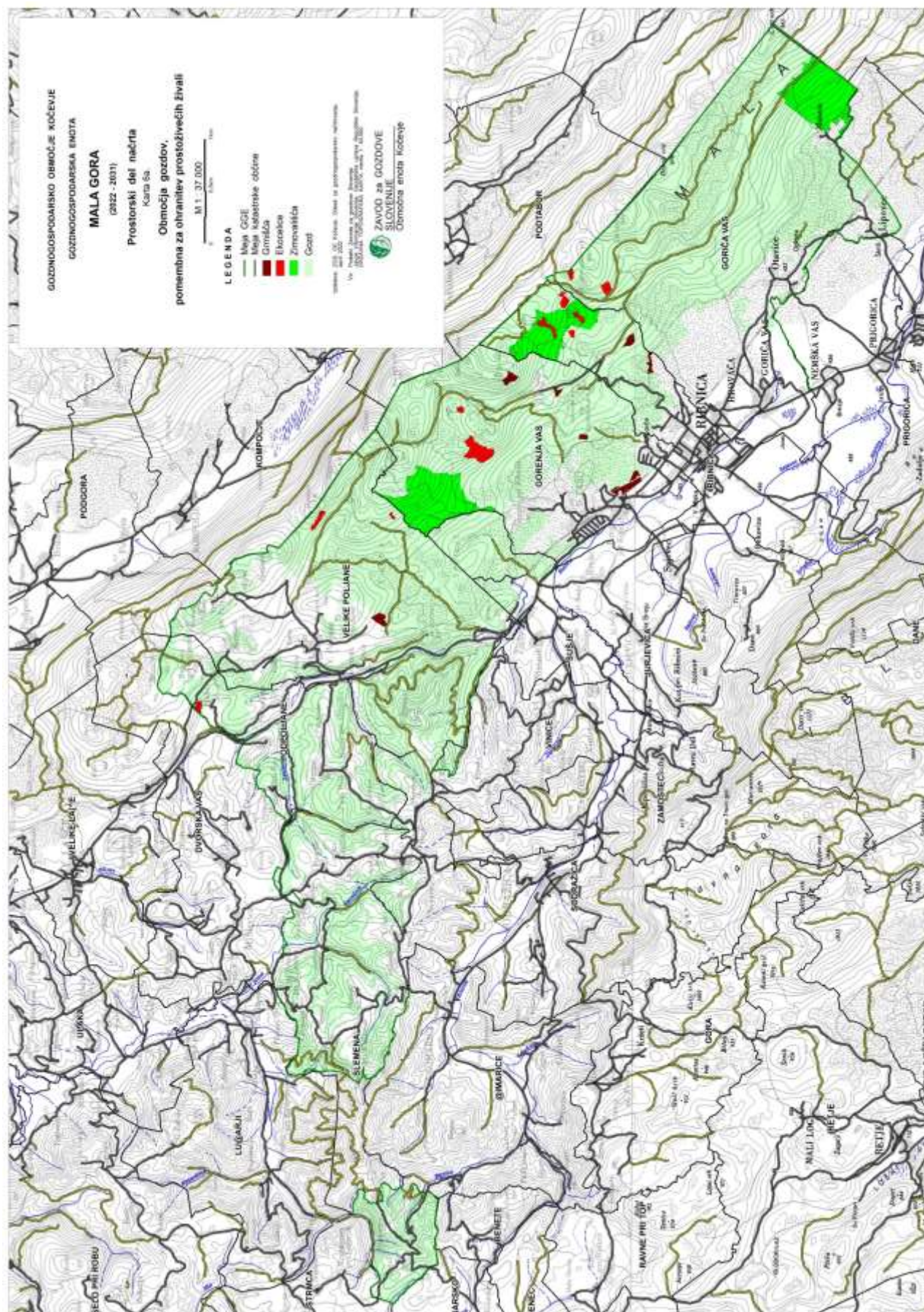
GGN GGE Mala gora je načrt neposredno potreben za varstvo območij Natura 2000. Del območja GGE Mala gora so območja Natura 2000 Kočevsko-SI3000263, Mišja dolina-SI3000297, Ribniška dolina-SI3000026, Tržiščica s pritoki-SI3000320 ter Mateča voda in Bistrica-SI3000005, ki skupaj pokrivajo 1.238,16 ha gozdov GGE.

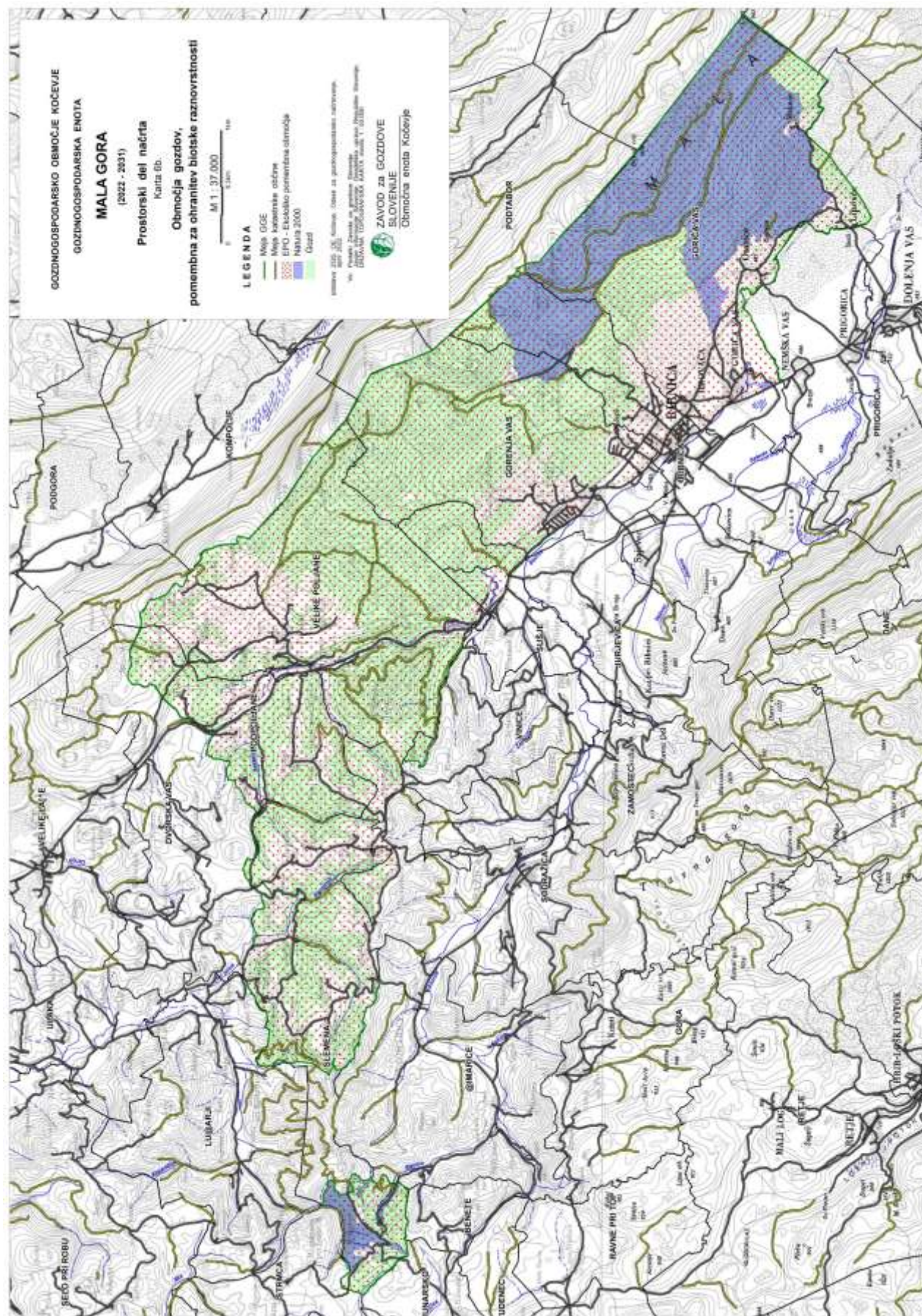
Celotno območje GGE Mala gora obsega EPO - Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri-80000, ekološko pomembno območje Kočevsko-31100 pa obsega manjši del GGE in sovпада z enako imenovanim Natura 2000 območjem v GGE. V celoti in za vse objekte so upoštevane naravovarstvene smernice Zavoda RS za varstvo narave. Usmeritve in ukrepi zagotavljajo ohranitev ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in njihovih habitatov ter kvalifikacijskih gozdnih habitatnih tipov na območju enote.

Preglednica 124: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Območja	Površina v GGE (ha)	Površina v gozdu (ha)	Delež (od vseh gozdov)%
EPO – ekološko pomembna območja	6.753,39	4.830,28	100,00
Natura 2000	1.266,92	1.238,16	25,63

Karta 16: Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali

7. Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Po 83. – 89. členu ZV-1 se za zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda določi ogrožena območja zaradi:

1. poplav (poplavno območje),
2. erozije celinskih voda in morja (erozijsko območje),
3. zemeljskih ali hribinskih plazov (plazljivo območje) in
4. snežnih plazov (plazovito območje).

Ogrožena območja določi Vlada RS. Minister v soglasju z ministrom, pristojnim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, podrobneje predpiše metodologijo za določanje ogroženih območij in način razvrščanja zemljišč v razrede ogroženosti.

Na karti varstvenih in ogroženih območij po predpisih o vodah so poleg zgoraj navedenih območij prikazane še naslednje vsebine:

- vodovarstvena območja,
- vodotoki,
- območja poudarjenosti hidrološke funkcije.

Večji del GGE Mala gora je tipični visoki kras z maloštevilnimi vodnimi viri. Na karti so označena območja 1., 2. in 3. varstvene cone po odloku o zaščiti vodnih virov.

8. Območja za možno krčitev gozdov

Na karti so prikazana območja:

- kjer je krčitev gozda dovoljena,
- kjer krčitev gozda praviloma ni dopustna (gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij, gozdovi na območju gozdnih učnih poti (50 m buffer), sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine (200 m buffer), ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave, gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave, manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna),

Gozdov, kjer krčitev gozda ni dovoljena v GGE Mala gora ni.

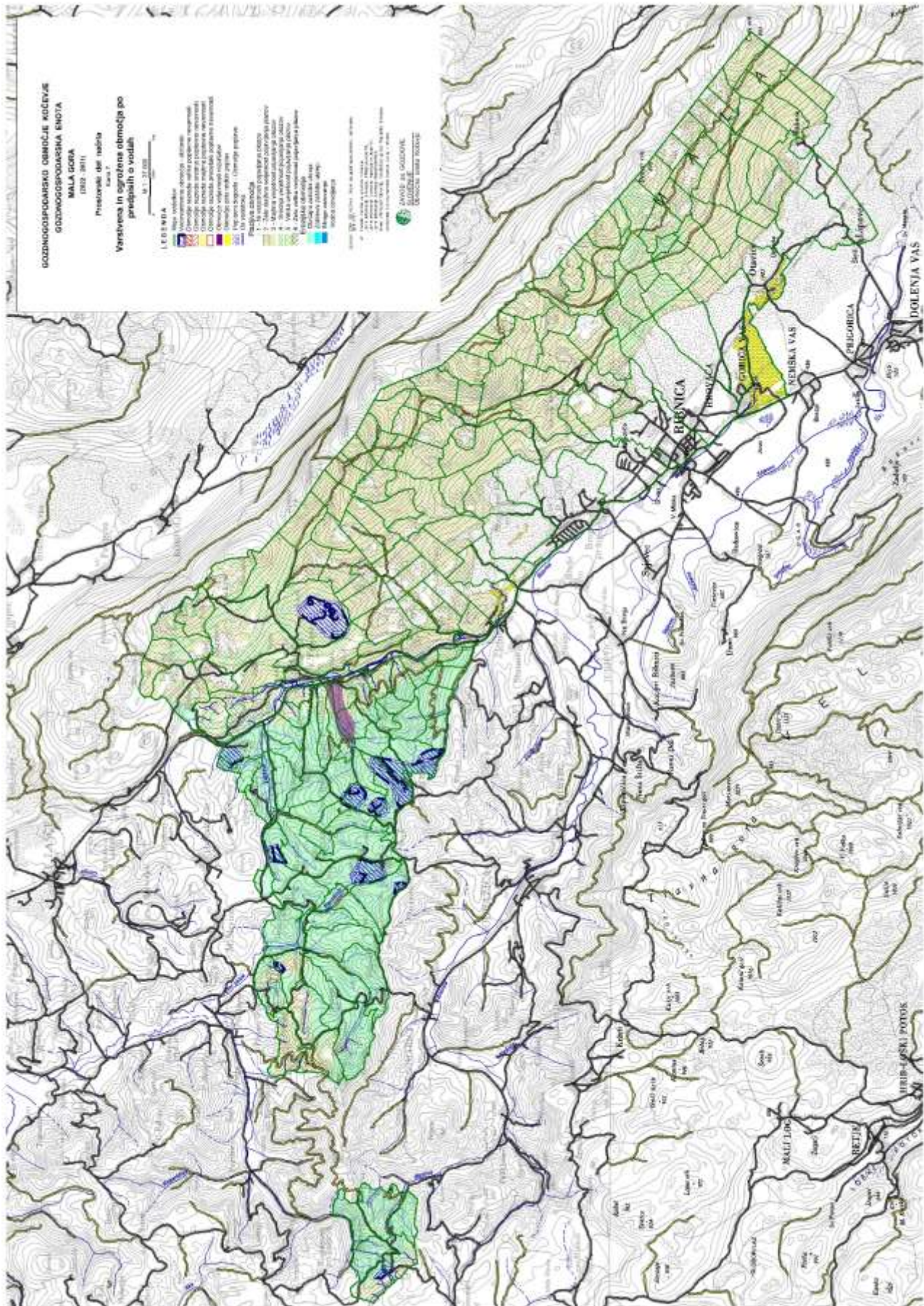
Praviloma krčitve gozdov niso dopustne v večjih kompleksih gozdov enote.

V gozdovih v okolici vasi in večjih kmetijskih površin so krčitve gozdov možne.

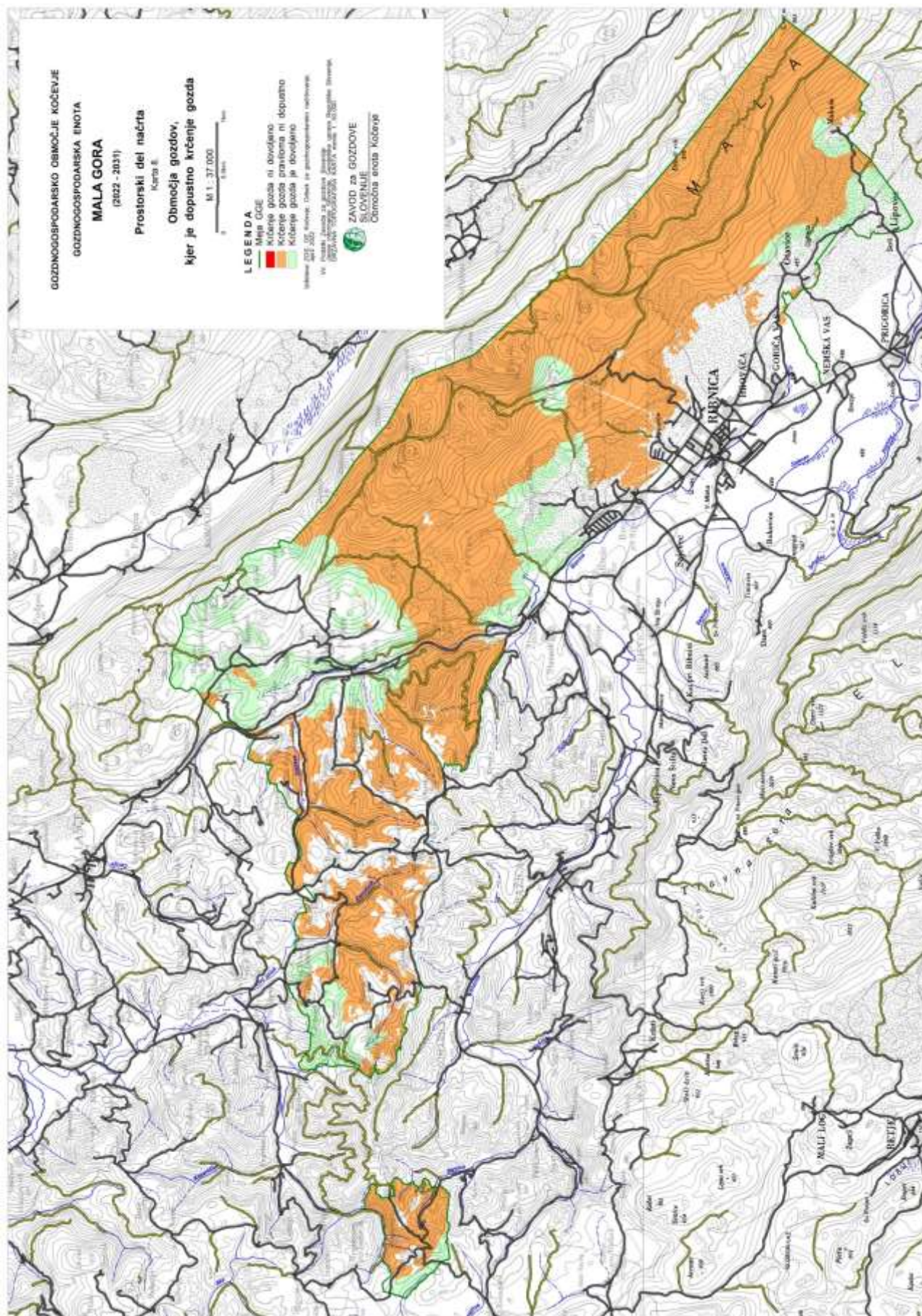
Preglednica 125: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Območja	Površina (ha)	Delež %
Krčenje gozda ni dovoljeno	0,00	0,0
Krčenje gozda praviloma ni dopustno	4.004,33	82,9
Krčenje gozda je dopustno	825,95	17,1
Skupaj	4.830,28	100

Karta 18: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Karta 19: Območja za možno krčitev gozdov

9. Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru

Na kartah so prikazane javne in gozdne ceste ter prednostna območja za gradnjo gozdnih cest in vlak.

Odprtost gozdov s prometnicami

Prikazane so gozdne ceste. V tekstnem delu načrta so navedene skupne dolžine ter povprečna odprtost.

Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest

Prikazana so prednostna območja za gradnjo gozdnih cest. Pri tem po odsekih upoštevamo pravilne razdalje, delež debeljakov, tekoči prirastek ter stopnjo realizacije poseka v preteklem ureditvenem obdobju. Prednostna območja so odseki, kjer je (ali je potrebno, da so izpolnjeni vsi pogoji):

- pravilna razdalja večja od 600 m,
- možni posek večji od 5m³/ha/leto,
- intenzivnost gospodarjenja mora biti vsaj srednja.

Prednostna območja določimo tudi tako, da okoli linij digitaliziranih gozdnih cest položimo 400 metrski buffer – prostor, ki ostane nepokrit, spada v prednostna območja.

Upoštevamo tudi seznam parcel s cestami neodprtih gozdov, ki ga letno posredujemo na Davčno upravo RS.

Varovalni gozdovi in gozdovi s posebnim namenom praviloma ne sodijo med prednostna območja.

V primeru, da obstaja iz naslova ekoloških in socialnih funkcij utemeljena omejitev pri gradnji cest, potem to območje ne sodi v prednostno območje.

Kriteriji so okvirni in služijo samo kot groba osnova za izris prednostnih območij, ki jih prikažemo praviloma kot večje zaključene geografske enote. Posamezna prostorsko ločena prednostna območja razvrstimo na osnovi pridobljenih podatkov (pravilna razdalja, načrtovani možni posek, intenzivnost ...).

V GGE Mala gora so predstavljena 3 prednostna območja gradnje gozdnih cest iz elaborata o načrtovanih gozdnih cestah. V teh območjih bi šlo za gradnjo povezovalnih gozdnih cest in predvsem odpiranje do sedaj ne dovolj odprtih območij.

Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak

Prikazana so prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak. Pri tem po odsekih upoštevamo naklon, delež odprtosti odseka ter možni letni posek. Prednostna območja so odseki, kjer je:

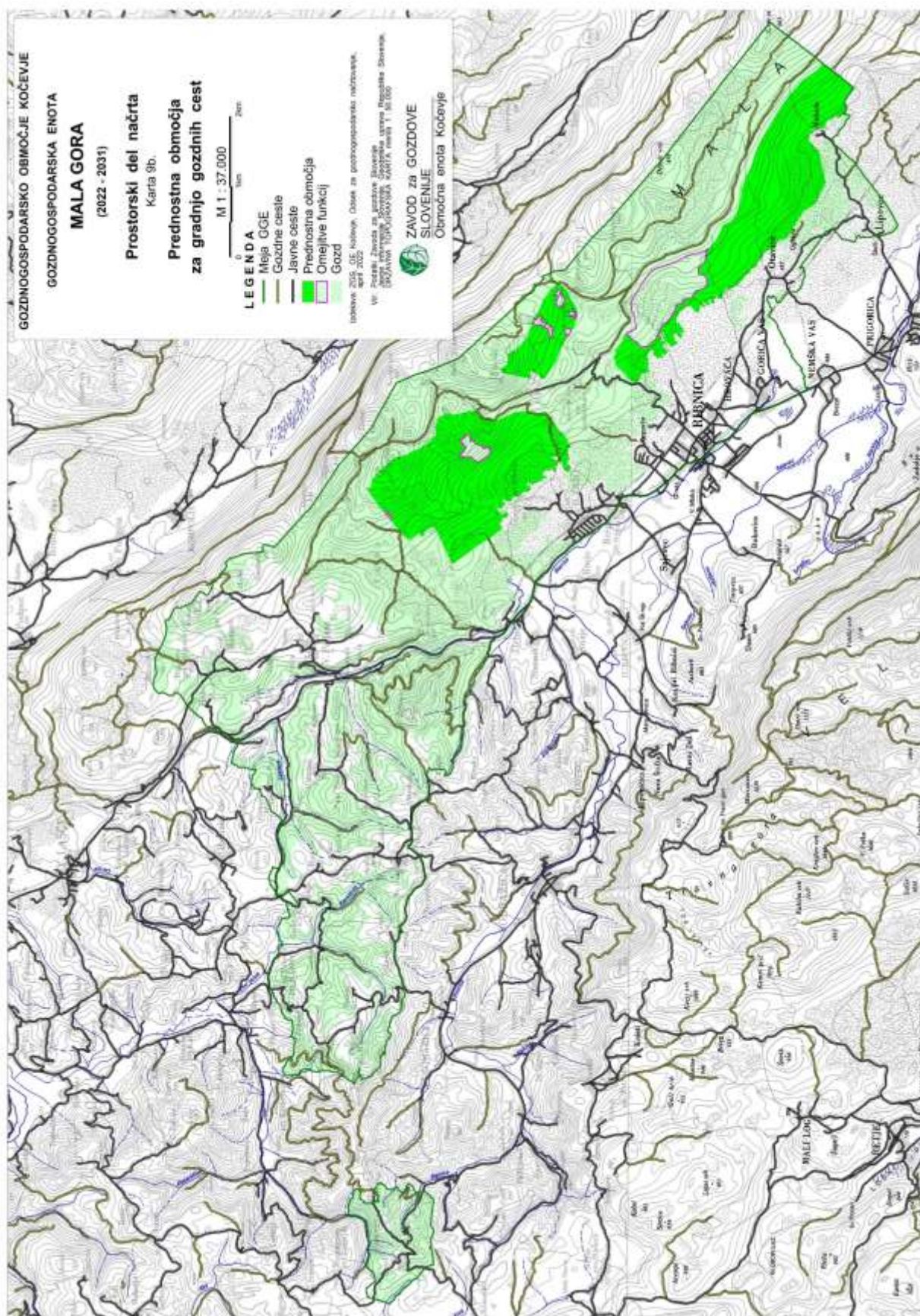
- naklon manjši od 35 stopinj,
- delež odprtosti odseka manjši od 75 % in
- možni posek večji od 4 m³/ha/leto.

V primeru, da obstaja iz naslova ekoloških in socialnih funkcij utemeljena omejitev pri gradnji vlak, potem to območje ne sodi v prednostno območje.

Kriteriji so okvirni in služijo samo kot groba osnova za izris prednostnih območij, ki jih prikažemo praviloma kot večje zaključene geografske enote.

V GGE Mala gora bo deloma potrebno dograjevati sistem vlak v zasebnih gozdovih predvsem v oddelkih 6, 15, 36, 40, 62, 66, 69, 74, 88, 103, 105, 114, 115, 117, 118 in 130.

Karta 20: Pregled in zasnova gozdne infrastrukture – ceste

Karta 21: Pregled in zasnova gozdne infrastrukture – vlake

